

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C31

ASIA:

Ministeri Neulettiin raportti no 1.

Bern

11/12 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

No. 70.B.
RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6
helmikuun 11 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖN	
4350 ka.	30
15/2.30	
5	31

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille, Her-
ra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 1, joka sisältää:

Suomen vientietujen valvominen
Sveitsissä.

siv. 1 - 4.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus,

Puolustaan

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

51

SUOMEN LÄHETYSTÖ
BERNISSÄ

ENGLISCHE ANLAGE 6

helmikuun 11 p:nä 1930.

No 70 B.
RH/LF.

ULKOASIAMINISTERIÖ		
No 4 1350 h. D. 10 30		
15/2.30	No	LM
RYHMÄ	LUOKA	ALUE
5	C31.	

Ministeri Holstin raportti No. 1.
helmikuun 11 p:ltä.

Suomen vientietujen
valvominen Sveitsissä.

Ylläolevalla otsikolla lähetin Ministeriölle raporttini No. 23 viime marraskuun 14 p:ltä ja esitin siinä verrattain laajan tilastollisen aineiston perustella eräitä näkökohtia mitä mielestäni olisi tehtävä vientimme parantamiseksi, koska vientimme, verrattuna toisaalta Sveitsin suhteellisen suureen vientiin Suomeen ja toisaalta monen osapuulleen Suomen kanssa samaan vientimaiden luokkaan kuuluvan maan vientiin Sveitsiin, jää niin auttamattoman epädullisesti alakynteen. Vielä sanoin aikovani tehdä ehdotuksia eräiden uusien konsulien nimittämiseksi, jotta heidän avullaan saataisiin propagandamme mahdollisimman monipuoliseksi. Lopuksi ilmoitin aivan ensi tilassa tulevani kutsumaan konsulit koolle yhteiseen neuvottelutilaisuuteen.

Ministeriöltä tulleiden tietojen mukaan oli tohtori Schauwecker, eräs Bernin etevimpiä liikemiehiä, tullut nimityksi kunniapääkonsuliksi Berniin ja insinööri Åkesson kunniakonsuliksi Luzerniin. Kun meillä on ennestään kunniakonsu-

lit Baselissa ja Zürichissä, katsoin syytä olevan kutsua nämä neljä herraa Lähetystöön eilen tällaiseen neuvottelutalaiseuteen. Konsuli Hofmann- Hess saapuikin Baselista, mutta konsuli Schoch oli estetty. Samaten olin kutsunut mukaan M. Baumgartnerin Lausannesta ja M. Wielandin Genèvestä, joiden nimittämisestä kunniakonsuleiksi Lähetystö tulee aivan ensi tilassa tekemään ehdotuksen. M. Baumgartner noudatti myös kutsua mutta M. Wieland tuli viime hetkessä estetyksi.

Kokoukseen ottivat siis osaa pääkonsuli Schauwecker, konsulit Hofmann- Hess ja Åkesson sekä M. Baumgartner. Lähetyöstä olivat kokouksessa mukana lähetystösihteeri Gyllenbögel ja attashea Hjelt.

Kokouksessa neuvoteltiin ensin kanttoonien sopivimmasta jakamisesta konsulaaripiireihin, jotta sillä pohjalta voitaisiin pyytää Sveitsin hallitukselta kullekin konsulille exequatur. Herrat konsulit olivat kaikki yksimielisiä siitä, että Ticinon kanttoonin olisi syytä hankkia oma konsuli, koska tämä kanttooni on vaikeasti hoidettavissa mistään muusta konsulaatista. Tämän ohjelman mukaisesti tulisi siis Suomella piakkoin olemaan kunniapäikkonsulaatti Bernissä, sekä kunniakonsulaatit Baselissa, Zürichissä, Luzernissa, Luganossa, Lausannessa ja Genèveissä.

Sen jälkeen otettiin keskusteltavaksi kysymys Suomen vientitietujen parhaimmasta valvomisen tavasta. Pääkonsuli Schauwecker ja konsuli Hofmann- Hess tekivät kumpikin oman suuren liiketuntemuksensa nojalla laajahkosti selkoa mitä heidän käsityksensä mukaan olisi kiireimmiten tehtävä. Molemmat konsulit olivat yhtä mieltä siitä, että suomalais-ten vientiliikkeiden olisi järjestettävä agentuureja Sveitsin tärkeimpiin kaupunkeihin, koska konsulaatit sinänsä eivät

voisi yksinään saada yhtä hyviä tuloksia aikaan kuin paikalliset edustajat. Sitä vastoin oltiin kokouksessa kylläkin myös sitä mieltä, että kunniakonsulit itse voisivat ryhtyä määrättyjen tärkeimpien vientiartikkeleittenme pääedustajiksi, jossa tapauksessa olisi koetettava järjestää niin, että konsulit eivät tulisi edustamaan samoja vientialoja. Varsinkin M. Baumgartner piti suotavana, että, sikäli kuin hänen nimityksensä kunniakonsuliksi Lausanneen tulisi kysymykseen, hänelle samalla koetettaisiin järjestää mahdollisuus edustaa paperiteollisuutemme edustus Sveitsissä.

Pääkonsuli Schwaucker ilmoitti tulewansa lähiaikoina matkustamaan tapaamaan kutakin konsulia erikseen voidakseen vielä henkilökohtaisesti tarkemmin perehtyä "paikan päällä" myyntimahdollisuuksiimme. Näin täydennettyään havaintojaan ja laskelmiaan tri Schauwecker tulee laatimaan yksityiskohtaisen ehdotuksen työohjelmaksi.

Edelleen lausuttiin toivomus, että Lähetystö pitäisi pari kertaa vuodessa tällaisia neuvottelutilaisuuksia, jotta sen kautta konsulit saisivat välittömän mahdollisuuden neuvotteluihin keskenään ja tulisivat myös henkilökohtaiseen kosketukseen Lähetystön kanssa.

Omasta puolestani pidän tätä ajatusta varsin oikeana. Tämä kokous tuntui kaikista osanottajista erittäin hyvin vastanneen tarkoitustaan ja rohkeneen sen vuoksi luottaa siihen, että syksyllä pidettävä kokous tulee uusien käytännöllisten kokemusten perustalla tuottamaan vieläkin edullisempia tuloksia.

Lähetystön piakkoin laadittavassa kaupallisessa vuosikertomuksessa annan vielä eräitä täydentäviä tietoja,

joiden esittäminen siinä yhteydessä on paremmin paikallaan.
Pääkonsuli Savolahden saavuttua tänne tullirauhakonferenssia
varten puhun näistä kysymyksistä ensin alustavasti hänelle.
Saneltu Bernissä, helmikuun 11 p:nä 1930.

Rudolf Holsti.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 31

ASIA:

Ministeri Holstin rap. no 2.

Geneve

17/2 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No.134

RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
helmikuun 17 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 6/357 h.c. D. 19 30		
24/2.30	No	LIK.
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	C31.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 2, joka sisäl-
tää:

Turvallisuuskomitean
ensi ohjelma.

siv. 1- 21.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni uudistettu vakuutus,

Ruudmann.

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

MINISTERIÖN		
6/351	D. 19 30	
24/2.30	Liit.	
5	031.	

Ministeri Holstin raportti

helmikuun 17 p:ltä 1930.

Turvallisuuskomitean

ensi ohjelma.

Turvallisuuskomitean puheenjohtaja, M. Benes on päättänyt kutsua komitean koolle ensi maaliskuun 24 p:nä. On sen vuoksi syytä tarkastaa ensinnäkin missä yleisissä olosuhteissa komitea kokoontuu tällä kertaa, sekä toiseksi mitä kysymyksiä komitean lähinnä on pohdittava.

Mitä edelliseen kysymykseen tulee, eivät enteet ainakaan näin viittä viikkoa aikaisemmin suinkaan ole suotuisat. Lontoon laivastokonferenssi on parhaillaan erinomaisten arassa käännekohtassa. Viikkoja on tuhlettua kaikenlaisten toisarvoisten kysymysten käsittelyyn ja vasta nyt alkavat todelliset ohjelmat kunkin vallan taholta ilmentyä pöydille. Nämä eri vaatimukset taas käyvät ilmeisesti enemmän turvallisuuden tarpeen kuin varustusten supistamishalun tunnusmerkeissä. Yksin Italiakin, joka tahtoo esiintyä muodollisesti laivastojen supistamisen vakavana harrastajana, vetää tässä todelliseksi kilvek-

seen Ranskan voidakseen sitten kaikella maailmalle julistaa, että sen hyvän tahdon tultua Lontoossa jätetyksi huomiota vaille sen on pakko noudattaa Ranskan esimerkkiä ja lisätä laivastoaan.

Ellei edessä olevien viikkojen kuluessa Lontoossa päästä tuloksiin, jotka ainakin suurin piirtein katsoen merkitsevät merivaruustusten selvää supistamista, on pidettävä itsestään selvänä, että Kansainliitossa laskee vastaavasti varustusten supistamiskomissionin toiminnan merkitys ja kasvaa turvallisuuskomitean ohjelma. Miten voitaisiinkaan odottaa, että varustusten supistamiskomissioni kokoontuessaan myöhemmin tänä vuonna voisi saada aikaan yksimielisyyden kaikkien laivastojen todellisen supistamisen suhteen, jos kerran tärkeimmät merivallat ovat Lontoossa sopineet paremminkin merivoimiensa säilyttämisestä ennallaan. Jos taas laivastot eivät joudu suurehkon supistuksen alaiseksi, on suurin piirtein katsoen turha odottaa, että varustusten supistamiskomissionin onnistuisi maa- ja ilmapalvelusajan lyhentämisen, budjetin rajoittamisen, varastoitujen sotatarpeiden suhteen päästä parempiin tuloksiin kuin vuosi takaperin. Kaikki tämä vähemmän tyydyttävä tulos on luonnollisesti seurauksena tuosta Lontoossa nykyisin vallitsevasta käsityksestä, että kansainvälinen tilanne vaatii edelleen turvallisuusnäkökohtien tehostamista ja varustusten supistamispyrkimysten työntämistä toiseen sijaan. Toisaalta tietysti on pidettävä yhtä luonnollisena, että jos Lontoon konferenssi nykyisistä epäedullisista enteistä huolimatta päättyisi sellaisen sopimuksen allekirjoittamiseen, joka merkitsisi näiden viiden merivallan laivastojen todellista supistamista, silloin tietysti varustusten supistamiskomissioni tulisi

saamaan oman ohjelmansa suhteellisen helposti suoritetuksi loppuun kaikiltakin vielä enemmän tai vähemmän avoinna olevilta kohdiltaan. Mutta niinkuin tilanne tällä hetkellä on jännittynyt, ei ole syytä kovin suurella optimismilla luottaa siihen, että varustusten supistamiskomissioni tulisi saamaan ensi kokoontumiskautenaan verrattain helppoja tehtäviä itselleen.

Jos tätä kaikkea on ainakin toistaiseksi välttämätöntä pitää mielessä, silloin ei voi myöskään erityisellä tyytyväisyydellä silmäillä turvallisuuskomitean lyhyttä työohjelmaa. Siihen sisältyy itse asiassa vain kolme kysymystä:

Projet de Convention pour l'assistance financière
(Doc.C.P.D. 179- C.A.S.78)

Projet de Convention générale s'inspirant des
grandes lignes du modèle de traité en vue de
renforcer les moyens de prévenir la guerre.
(Doc. C.P.D. 178 - C.A.S. 77 et C.P.D.182-
C.A.S. 81)

Communications intéressant le fonctionnement de
la Société des Nations en temps de crise:
Facilités à accorder aux aéronefs.
(Doc. C.P.D. 180 - C.A.S. 79 et C.P.D. 186)

Näistä kysymyksistä ensimmäinen kiinnostaa tietysti Suomea vallan erikoisesti, mutta täydellä varmuudella ei voida sanoa samaa Kansainliitosta yleensä. On tietysti maita, muitakin kuin Suomi, jotka valppaasti näkevät tehtävässä finanssiapusopimuksessa lisäturvan

niinhyvin vihollisuuksien puhkeamisen estämiseksi kuin myös rauhan rikkojan rankaisemiseksi. Mutta syystäkin sopii kysyä tulevatko arkailevat maat tänä keväänä antamaan ehdotukselle edes sitä rajoitettua kannatusta kuin vielä saatiin kuulla viime syksynä. Ei nimittäin ole ainaakaan etukäteen aihetta odottaa, että nämä epäilevät valtat tulevat tulkitsemaan Lontoon konferenssin turvallisuusyhtävällisen kannan, ellei siinä maaliskuun loppuun mennessä ole tapahtunut parannusta, merkiksi siitä, että suurvallat todellakin harrastavat maailmanrauhan säilyttämistä ja että siis yhtyminen finanssiapusopimukseen ei itse asiassa toisi mukanaan sanottavaakaan riskiä. Jos tämä riskimomentti on turvallisuuskomitean kokoontuessa vähänkin peloittelemassa arkailevia valtioita pahemmassa muodossa kuin viime Yleiskokouksen aikana, saamme odottaa kaikkea päättäen sangenkin ikäviä väittelyitä komitean keskuudessa. Ja ellei niistä erimielisyyksistä selviydytä sittekin hyvin tuloksin, on todennäköistä, että kysymys lykkäytyy jälleen tuonneemmaksi, ehkä aina ensi Yleiskokouksen taakse.

En luonnollisesti omasta puolestani tahtoisi olla pessimisti, mutta on parempi olla etukäteen varovainen kuin jäljestäpäin tekoviisas.

Jos siis kävisi niin, että Lontoon konferenssissa kaikesta huolimatta päästäisiin sangen suotuisiin tuloksiin ja se parantaisi Genève'n ilmapiiriä turvallisuuskomitean kokoontuessa, olisin ensimmäisenä odottamassa myös finanssiapukysymyksen onnellista ratkaisua komitean jo nykyi-

sen kokouskauden aikana. Nyt en kuitenkaan voi muuta kuin kunnioittavinmin ehdottaa, että Lähetystömme Tukholmassa, Oslossa, Köpenhaminassa, Berlinissä ja Roomassa saisivat tehtäväkseen koettaa vaikuttaa sikkäläisten hallitusten ennestään varovaiseen kantaan tässä asiassa. Uudistan näinollen mielestäni entistäkin paremmilla syillä kaiken sen, minkä esitin raportissani viime lokakuulla Yleiskokouksen III- komissionin töistä, (raportti No. 3, kirjelmä No.910, lokak.4-5 p:ltä 1929.)

Neuvoston ollessa koolla Genèvessä kuukausi sitten sain suomalaiselta valtuuskunnalta Ministeri Erichin komitean mietinnön, joka oli laadittu komitean ollessa koolla Helsingissä viime joulukuulla. Mietintöön sisältyi myös lausunto finanssiagua koskevasta sopimusluonnoksesta, sekä ehdotus sopimusluonnoksen I artiklaksi, koska viime Yleiskokouksessa ei oltu päästy tämän artiklan suhteen yksimielisyyteen. Varsinkin oli huomattavaa, että Englannin ja Ranskan valtuuskunnat olivat viime Yleiskokouksessa asettuneet tässä nimenomaisessa kohdassa jokseenkin vastakkaiselle kannalle, joten sovittelut olivat edelleen välttämättömät. Sen johdosta järjestettiin neuvostokokouksen aikana Sir Arthur Salterin huoneessa neuvottelutilaisuus, johon ottivat osaa Herra Ulkoasiainministeri, Ranskan ulkoasiainministeriön kansainliitto-osaston päällikkö, M. Massigli, Sir Arthur Salter ja allekirjoittanut. Tällöin otettiin tarkastettavaksi sekä ministeri Erichin komitean mietintöön sisältyvä uusi ehdotus täksi artiklaksi, että mietintöön liittyvä vapaaherra Yrjö-Koskisen ehdotus.

Artiklan ensimmäisen momentin loppuosan " a

soumettre à un règlement judiciaire aussi bien la cause du différend que la question de savoir si le déclanchement de la guerre est dû uniquement à l'attitude de son adversaire ou non." katsottiin sisältävän niin laajakantoisen periaatteen, että Kansainliitto tuskin tulisi sitä hyväksymään, minkä vuoksi pidettiin suotavana, että loppu kuuluisi lyhyesti: "à soumettre à un règlement judiciaire la cause du différend".

Vaikka neuvottelutilaisuudessa ei olisikaan kiinnitetty huomiota ylläolevaan ehdotukseen, josta ei vielä oltu lainkaan neuvoteltu missään Kansainliiton elimessä, olisin joka tapauksess pitänyt velvollisuutenani ehdoittaa Ulkoasiainministeriölle, että suomalaisen valtuuskunnan turvallisuuskomiteassa ei olisi tarvinnut komitean ensi kokouskautea tehdä tällaista ehdotusta.

Luonnollisesti on puhtaan periaatteen kannalta täysin oikein, että jokainen vastaisuudessa mahdollisesti puhkeava sota tulee tutkituksi syntynsä syitten suhteen niin tasapuolisesti kuin mahdollista. Mutta käytännölliseltä kannalta katsottuna sellainen tutkiminen ei johtaisi sanottaviin tuloksiin, ehkäpä päinvastoin tulisi jälkimäinen villitys ensimmäistä erehdystä vieläkin hullummaksi. Nykyään tärkeimmässä osassa maailmaa vallitseva poliittinen ja taloudellinen tilanne on suurin piirtein katsoen välitöntä seurausta maailmansodasta. Todennäköisesti useimmissa tapauksissa voitaisiin, jos tutkimusta laajennettaisiin hyvinkin huomattavasti, ~~erittäin~~ ainakin tärkeimmät tulevista sotaisista selkkauksista selittää juontaneiksi juurensa johonkin maailmansodan jälkiseurauk-

siin ja sitä tietä tultaisiin välittömästi maailmansodan alkusyihin ja lopulta oltaisiin viime vuosisadan loppupuolen suurvaltapolitiikan arimmissa problemeissa. Mielestäni Suomen puolelta ei ole edes puhtaan oikeudentunnon nimesä ehdotettava vastaisten riitaisuuskian tutkimista muuta kuin lähinnä silloisen tilanteen välittömässä piirissä. Se tietysti ei estäisi Neuvostoa in casu päättämästä mihin riitaisuuden kohtiin se haluaa lisävalaistusta voidakseen päättää niin toisen kuin toisenkin riitapuolen todellisen syyllisyyden, tai syyttömyyden.

Pitäisin siis edelleen ehdottomasti kiinni siitä, että suomalainen valtuuskunta alistaisi turvallisuuskomitean harkittavaksi puheenalaisen artiklan ensi momentin siinä muodossa kuin Sir Arthur Salterin luona pidetyssä neuvottelukokouksessa katsottiin suotavaksi.

Artiklan II momentin suhteen ei neuvottelutilaisuudessa tehty mitään muutosehdotusta. Omasta puolestani olisin sitä mieltä, ettei valtuuskunnan turvallisuuskomiteassa tarvitseisi pitää kiinni tästä ministeri Erichin komitean ehdotuksen nimenomaisesta sanamuodosta, kunhan tehtävään sopimusluonnokseen saadaan luonnollisesti lähinnä I artiklan yhteydessä sama periaate tavalla tai toisella sisällytetyksi.

Mom. III sisältää min. Erichin komitean ~~ehdotuksen~~ ~~sovitte~~ sovitteluehdotuksen yllämainitun Englannin ja Ranskan välisen kannan eroavaisuuden voittamiseksi. Neuvottelutilaisuudessa sovittiin siitä, että momentin alku olisi saava seuraavan muodon:

3. Si le Conseil, dans l'exécution des devoirs

qui lui incombent aux termes du Pacte, a dans la limite des droits résultant pour lui soit du Pacte, soit de Convention, générales ou particulières, applicables en l'espèce, dans un conflit international
- - - - ".

Edelleen katsottiin suotavaksi , että momentin keskiosasta poistattaisiin sanat " Membre ou non de la Société des Nations ".

Finanssikomitean kokoonnuttua tammikuun 20 p:nä käännyin neljän komitean jäsenen puoleen saadakseni heidän kanssaan neuvotelluksi yllämainituista ehdotuksista. Sir Arthur Salter, joka itsekin oli laatinut komiteaa varten memorandumın tästä hänen luonaan pidetystä neuvottelutilaisuudesta, oli nimittäin sitä mieltä, että komitea tuskin tulisi puuttumaan paremminkin poliittista luonnetta oleviin periaatteellisiin kysymyksiin ja että siis olisi sopivinta minun kääntyä vain komitean puheenjohtajan, tri Melchiorin , Sir Henry Strakoschin, kreivi Chalendarin, sekä M. Pospisilin puoleen.

Kukin näistä herroista sanoi mielihyvällä ottavansa vastaan tiedon, että nyttemmin oli toiveita olemassa Englannin ja Ranskan valtuuskuntien välillä tämän artiklan suhteen vallinneen erimielisyyden sovitamisesta. Samoin he pitivät kukin omalta kohdaltaan kuitenkin vähemmän luultavana , että komitea katsoisi mahdolliseksi puuttua puheenalaisen artiklan nimenomaan tähän puhtaasti poliittiseen puoleen. Pyydän vielä lisätä , että kaikki yllämainitut herrat, paitsi tri Melchior, kuuluivat komitean siihen jaostoon, jonka käsiteltävänä

nimenomaan on finanssiapu- kysymys.

Komitean päätettyä asian käsittelyn v.k. 25 p:nä kävin uudelleen tapaamassa Sir Henry Strakoschia ja Sir Arthur Salteria. Varsinkin Sir Henry oli tyytyväinen komitean lausuntoon puheenalaisesta ensi artiklasta, sillä hänestä oli pääasia, että komitea oli uudelleen tehnyt voitavansa tehostakseen miten tärkeää oli, että Neuvosto voisi antaa finanssiapua jo sodan aikana asteella.

Sir Arthur Salter lupasi toimituttaa minulle heti muuttaman päivän kuluttua kappaleen komitean raporttia, mutta lukuisista muistutuksistani huolimatta en sitä sittekään saanut ennenkuin neljä päivää sitten.

Niinkuin tästä asiakirjasta, (C.105.M.29.1930 II) (F.760), (Genève, tammik. 29 p. 1930), ilmenee, asetui komitea nimenomaan sille kannalle, että sen ei ole puututtava sopimusluonnoksen ensi artiklan poliittisiin periaatteisiin, koska niiden selvittäminen kuuluu turvallisuuskomitean tehtäviin. Näinollen komitea ei myöskään esittänyt mitään mielipidettä min. Erichin komitean ehdotuksista muutoksiksi tähän artiklaan.

Raporttissani No.2 (No.868) syyskuun 21-22 p:ltä ja No. 3 (No. 910) lokak. 4-5 p:ltä 1929 olen tarkemmin selostanut mitä eri muutosehdotuksia kolmannessa komissionissa tehtiin viime Yleiskokouksen aikana puheenlaiseen sopimusluonnokseen. Min. Erichin komitean mietinnöstä ei käy ilmi, että komitea olisi pitänyt tärkeänä kiinnittää huomiota mihinkään muuhun muutos-

ehdotukseen kuin siihen, josta sopimusluonnoksen ensi artiklaa koskevana yllä on ollut puhe. Tästä päättäen komitea on ollut sitä mieltä, että suomalaiselle valtuuskunnalle turvallisuuskomiteassa ei olisi syytä näiden eri muutosehdotusten suhteen antaa uusia ohjeita. Omasta puolestani pyydän siitä huolimatta kiinnittää Ministeriön huomiota seuraaviin seikkoihin:

Viime Yleiskokouksen kolmannen komissionin käsitellessä sopimusluonnoksen ensi artiklaa olin alakomiteassa yhtynyt Espanjan ja Hollannin edustajain kanssa Ranskan valtuuskunnan ehdotukseen siitä, että artiklaan olisi laadittava lisäpykälä, joka kieltäisi sopimusvaltoja antamasta minkäänlaista välitöntä tai välillistä apua valtiolle, joka on vihollisuussuhteissa finanssiapua nauttivan valtion kanssa.

Finanssikomitea raportissaan yhtyy tähän ajatukseen. Rohkenen sen vuoksi ehdottaa, että asian joutuessa esille turvallisuuskomiteassa Suomalainen valtuuskunta saisi kannattaa ehdotusta ja, mikäli mahdollista, alkuperäisessä sanamuodossaan.

Mitä finanssikomitean lausuntoon tulee III-komissionissa tehdyistä muutosehdotuksista sopimusluonnoksen kuudenteen pykälään, luulisin Suomen voivan yhtyä tässäkin tapauksessa finanssikomitean kantaan, jonka mukaan vastuusummien laskuperustaksi otettaisiin esim. kuluvan vuoden tammikuun 1 päivänä noudatettu Kansainliiton jäsenvaltioiden jäsenmaksujen jakoperusta. Mutta yhtä mahdollista on, että turvallisuuskomitea,

V pitäen asiaa ennen kaikkea käytännöllispoliittisena sopii toisesta päivämäärästä. Siinäkin tapauksessa katsoisin Suomen vaivatta voivan yhtyä enemmistön käsitykseen. Onhan joka tapauksessa meillä tilaisuus sopimusluonnoksen lopullisen tarkastuksen asteella ilmoittaa eriävä mielipiteemme, jos niin halutaan.

Tämän artiklan suhteen tehdyistä muista huomautuksista ansaitsee mielestäni tässä yhteydessä vielä mainintaa finanssikomitean kauttaaltaan järkevä todistelu, että annettavan lainan suuruutta ja siis myös sen vuotuismaksujen määrää suunniteltaessa ei pitäisi asettaa maksimirajaksi mitään suhteellisen vähäpätöistä summaa, koska sellainen apu ei olisi itse asiassa sanottavaksi hyödyksi hyökkäyksen uhrille eikä myöskään vaikuttaisi peloittavasti hyökkäyshaluiseen valtioon.

V Edelleen olisi mielestäni täysi syy yhtyä finanssikomitean ehdotuksiin artiklojen 13 ja 14 suhteen, ja samoin mitä artikloihin 17 ja 22 a) tulee.

V Artiklan 15 finanssikomitea ehdottaa nyt, ottamalla huomioon Sveitsin mahdollisen jäämisen sopimuksen ulkopuolelle, niin muutettavaksi, että lainaa hoitavan pankin voi Neuvosto määrätä harkintansa mukaan. Tällä tavoin voisi siis tulla kysymykseen tuon Baselissa avattavan kansainvälisen korvauspankin käyttäminen tähän tarkoitukseen, mutta en ole vielä kukaan vakuutettu, että sellainen ratkaisu olisi ehdottomasti onnellinen. Pankki ei vielä kukaan ole mikään todellinen kansainvälinen pankki, vaan ainoastaan maailmansodan jälkeisten velkasuhteiden

selvityspankki, Voi siis olla mahdollista, että jos kysymyksessäolevaan sopimusluonnokseen nyt sisällytettäisiin nimenomainen määräys yllämainitun baselilaisen pankin ottamisesta tässä tarkoituksessa Kansainliiton palvelukseen, siitä voisi syntyä vaikeuksia joidenkuiden maailmansodan aikana puolueettomina pysyneiden tai sodassa hävinneiden valtioiden yhtymiselle sopimukseen.

Ehdotan näinollen, että suomalainen valtuuskunta turvallisuuskomiteassa saisi ensisijaisesti kannattaa tämän artiklan suhteen finanssikomitean tekemää muutosehdotusta, ja että, ellei tämä ehdotus tule hyväksytyksi, valtuuskunta saisi harkintansa mukaan kannattaa jotain muuta finanssikomitean ehdotusta mahdollisimman hyvin lähentelevää muutosehdotusta.

Artiklan 25 suhteen olivat Portugalin, Hollannin ja Norjan valtuuskunnat ehdoittaneet sellaista muutosta, että sopimuksen tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet olisi alistettava Pysyvän Kansainvälisen Tuomioistuimen ratkaistaviksi silti keskeyttämättä Neuvoston toimintaa tai sen päätösten toimeenpanoa. Raportissaan finanssikomitea vastustaa tällaista muutosta ja mielestäni hyvilläänkin syillä. Ehdotan sen vuoksi, että suomalainen valtuuskunta turvallisuuskomiteassa saisi määrätä kantansa sen mukaan kuin näkee tilanteen komiteassa kehittyvän.

Artiklan 26 III-komissioni oli suurella äänenemmistöllä ehdottanut muutettavaksi molempien ensi pykälän sanamuodolta, jonka kautta niitä oli selvennetty.

V
Finanssikomitea, puolestaan kannattaa näitä muutoksia, ja ehdotan myös suomalaisen valtuuskunnan turvallisuuskomiteassa saavan tehdä samalla tavalla.

Muut finanssikomitean raportissa esiintyvät huomautukset ja ehdotukset eivät mielestäni ole sen laatuiset, että suomalaisen valtuuskunnan tarvitseisi niiden suhteen saada erikoisia ohjeita.

Tulen sitten kysymykseen finanssiapua koskevan sopimusluonnoksen niistä artikloista, jotka poliittisen luonteensa puolesta kuuluvat turvallisuuskomitean työohjelmaan.

Min. Erichin komitea tehdessään edellämainitut muutosehdotukset artiklaan No. 1. huomauttaa samalla, että komitea ei siltä mitenkään ole tarkoittanut ehdotuksiaan " ehdottomaksi minimivaatimukseksi, josta ei edes tarpeen tullen voitaisi missään kohdin poiketa". Mielestäni suomalaiselle valtuuskunnalle olisi tässä suhteessa jätettävä sellainen toimintavapaus kuin epäilemättä tilanne vaatii, s.o., että ensiksi valtuuskunta alistaisi turvallisuuskomitean harkittavaksi ensi artiklan ensi momentin siinä muodossa kuin Sir Arthur Salterin luona pidetyssä neuvottelukokouksessa katsottiin suotavaksi. Mitä tämän artiklan 3. momenttiin tulee, on meidän käsittääkseni valmistauduttava siihen, että turvallisuuskomitean keskuudessa syntyy ehkä useitakin muita sovitteluehdotuksia. Sen vuoksi en luulisi asialle mitenkään eduksi, jos valtuuskunnalle annettaisiin tämän momentin suhteen liian ahtaat toimintaohjeet.

Jäljellä olevista artikloista, on mielestäni syytä kiinnittää poliittisessa suhteessa huomiota vain artikloihin 29 ja 30.

Kertomuksessani No. 2 (No. 868) viime syyskuun 21-22 p:ltä olen tarkemmin selostanut miten III-komissionissa viime Yleiskokouksessa ratkaistiin kysymys finanssiapua koskevan sopimuksen kytkemisestä yhteen yleisen varustusten supistamissopimuksen kanssa. Käsitykseni mukaan tästä kysymyksestä tulee turvallisuuskomitean keskuudessa vielä paljokin keskustelun aihetta. Omasta puolestani tahtoisin kiinnittää Hallituksen erikoista huomiota tässä yhteydessä esiintyvään probleemiin, jonka määrittelemineen voinee sopivasti tapahtua seuraavasti:

Jos Kansainliitto kytkee yhteen molemmat tehtävät sopimukset saattaen finanssiapua koskevan sopimuksen voimaantulon riippuvaksi varustusten supistamissopimuksen vastaavasta voimaantulosta, on erikseen otettava harkittavaksi jälkimmäistä sopimusta laadittaessa miten turvataan niiden valtioiden puolustusedut, jotka luottaen finanssiapua koskevan sopimuksen voimassaoloon ovat suosuneet varustusten supistamissopimuksen voimaantulon yhteydessä varustustensa suurempaan vähentämiseen kuin olisi voinut tulla kysymykseen ilman finanssiapua koskevan sopimuksen tarjoamaa lisättyä turvaa.

Tuskin tarvinnee monellakaan sanalla perustella tämän probleemin tärkeyttä. Olettakaamme, että suurvaltain erimielisyydestä johtuen varustusten supistamissopimus ei saataisikaan ensimmäisen kymmenvuotis-kautensa jälkeen välittömästi uudistetuksi, vaan syntyisi vaikkapa vain

vuoden kestävä väliaika. Onko finanssiapua koskevan sopimuksen tämän johdosta lakattava olemasta voimassa ja, sen turvan mentyä, onko Kansainliiton jäsenvaltioiden vapaasti saatavaa heti ryhtyä lisäämään varustuksiaan mihin mittaakaan tahansa, joka tuntuu silloisten odottamattomien olosuhteiden vuoksi välttämättömältä? Tietysti Kansainliiton olisi ehdottomasti turvattava jäsenensä tällaiselta poliittiselta riskiltä. Sikäli siis kuin finanssiapua koskeva sopimus todella muodostuu ainakin jonkunlaiseksi perustaksi varustusten supistamiselle, olisi tämän perustan saatava säilyä ehjänä siitä huolimatta tuleeko varustusten supistamista koskeva sopimus säilymään voimassa ilman minkäänlaista keskeytystä.

Tähän saakka Kansainliitossa ei ole kiinnitetty huomiota tähän tärkeään probleemiin, enkä tahdo myöskään väittää, että paras tilaisuus sen pohtimiseen tarjoutuu turvallisuuskomitean ensi kokouskauden aikana. Rohkenen kuitenkin ehdoittaa, että suomalainen valtuuskunta saisi harkintansa mukaan ja neuvoteltuaan asiasta eräiden tärkeimpien valtuuskuntien kanssa tehdä komitealle ehdotuksen finanssiapua koskevan sopimusluonnoksen lähinnä artiklan 30 sellaisesta täydentämisestä, että sopimus lakkaa olemasta voimassa vasta useiden vuosien kuluttua, esim. 5 vuotta sen jälkeen kuin varustusten supistamista koskeva sopimus on syystä tai toisesta lakannut olemasta voimassa.

x x
 x

Pienenä välihuomautuksena pyydän viitata siihen mitä finanssikomitea lausuu raportissaan sivulla 4 viimeisessä

kappaleessa sanktioista. Viime Yleiskokouksen III- komissionissa syntyi, niinkuin olen kertomuksessani No. 2 (No. 868) tarkemmin selostanut, väittely kreivi Bernstorffin ja minun välillä siitä, onko katsottava, että finanssiapua annettaessa jo sodan uhkan asteella, se tietäisi poikkeamista Peruskirjan 11 artiklan hengestä. Kreivi Bernstorff väitti finanssiavun antamisen pelkistään sodanuhkan tapauksessa mahdottomaksi yllämainitusta syystä. Koetin puolestani selittää, että kysymyksessä ei ollut ensisijassa sanktioiden soveltaminen uhkaavaa valtiota vastaan, vaan korvauksen antaminen uhanalaiselle valtiolle siitä, että oli suostunut ottamaan osaa varustusten joko supistamiseen tai rajoittamiseen. Ruotsin valtuuskunnan jäsen, pääjohtaja Sandler koetti myös yksityisesti puolustella kreivi Bernstorffin tulkintaa.

On nyt huvittavaa lukea finanssikomitean raportista miten komitean herrat jäsenet tulkitsevat yllämainitun erimielisyyden. Raportista käy epämittömästi ilmi, että he katsovat lainan ottamisen onnistuvan ehdottomasti paremmin uhanalaisen valtion auttamiseksi, jolloin ei vielä ole kysymys sanktioista, kuin jos laina järjestettäisiin vasta tämän valtion jouduttua sotaan ja ruvettua soveltamaan sanktioita hyökännyttä valtiota vastaan.

Suomalainen valtuuskunta saanee omaksua tämän finanssikomitean kannan.

X X

X

Turvällisuuskomitean työohjelman toisena kysymyksenä on ehdotus sopimukseksi, joka tähtää sotaa ehkäisevien keinojen tehostamiseen.

Kirjelmällä-- No. 12023 viime vuonna oli Ministeriö pyytänyt lausuntoani tästä sopimusluonnoksesta ja olinkin sen lähettänyt raportissani No. 29 viime joulukuun 14 p:ltä.

Lausunnossani olin tullut siihen johtopäätökseen, että Suomen Hallituksen ei olisi erikoista syytä esittää mielipidettään tästä asiasta Sihteeristölle, joka oli asiassa kääntynyt Liiton kaikkien jäsenvaltioiden puoleen. Tämä kantani perustui osittain siihen, että uusi ja tavallaan kolmas, tai neljäs kansainväliseksi sopimukseksi aijottu ehdotus tuskin tulisi sittekään enää erikoisemmin estämään sodansyttymisen mahdollisuuksia. Osittain olin ottanut huomioon sen, että taktillisista syistä meidän olisi todennäköisesti paras pysytellä erossa suurvaltain välisistä juonitteluista, jotka ilmeisesti piilivät tämän ehdotuksen uusimpien vaiheiden takana.

Ministeriö oli lähettänyt tämän lausuntoni min. Erichin komiteaan, joka sitä ei kuitenkaan tarkemmin käsitellyt, vaan yhtyi komitean jäsenen, toimittaja Sventorzetskin lausuntoon raportistani. Koska toisaalta minulla on kunnia olla min. Erichin komitean jäsen, vaikka erinäisistä syistä en voinut ottaa osaa komitean kokoukseen viime joulukuulla ja koska taas toisaalta minun myös on ehdotettava ohjeita valtuuskunnalle sen

joutuessa turvallisuuskomiteassa käsittelemään tätä samaa kysymystä, sallittanee minun oikaista erinäisiä min. Erichin komitean mietintöön sisältyviä erehdyksiä.

Mitä ensinnä tulee toimittaja Swentorzetskin ajatukseen, ettei Suomen asemassa olevan Kansainliiton jäsenvaltion sopisi olla vastaamatta mainittuun Sihteeristön tiedusteluun, pyydän kunnioittavimmin huomauttaa, että Kansainliitolla on parhaillaan toimimassa erityinen komitea, jonka tehtävänä on ottaa selville mistä syistä niin tavattoman suuri määrä Kansainliiton suoranaisia päätöksiä on jäänyt jäsenvaltioiden harrastuspiirin ulkopuolelle, Jos näin on suoranaisten päätösten suhteen, voimme hyvin käsittää, että Sihteeristön satoihin tiedusteluihin joka vuosi jää erittäin suuri määrä vastauksia saapumatta.

En siis todellakaan voi käsittää mitä varten Suomen Hallituksen ehdottomasti tulisi nimenomaan tässä tapauksessa vastata Sihteeristön kiertokyselyyn, kun vastauksemme joka tapauksessa voidaan antaa turvallisuuskomiteassa, jossa Suomella sattuu olemaan oma edustuksensa.

Edelleen toimittaja Swentorzetski polemisoi mainitussa raportissani esitettyä selitystä vastaan, että puheenalainen sopimusluonnos, jonka lordi Cecil viime syksynä otti omiin nimiinsä sen oltua alkupe- räisesti lähtöisin von Simsonin taholta, olisi siis itse asiassa yksi ja sama suunnitelma. Koska ehdotukseen on tehty eräitä muutoksia, joista min. Erichin komitea ei vielä ollut saanut tilaisuutta esittää mie-

lipidettään, oli siis toimittaja Swentorzetskin käsityksen mukaan minun perusteetonta olla havaitsematta, että kysymyksessä olikin tällä kertaa aivan uusi sopimusluonnos.

Valitan suuresti, että Kansainliitto itse pitää sopimusluonnosta aivan samana asiakirjana, vaikka siihen on syntynytkin muutoksia. Mihinkä Liitto joutuisikaan, jos jokaiseen sen asiakirjaluonnokseen tehty muutos aiheuttaisi myös vastaavasti otsikoiden muutokset.

Vakavampi on toimittaja Swentorzetskin viimeinen väite, että olen kokonaan jättänyt huomioimattamatta miten tällä uudella sopimusehdotuksella ehkä saataisiin Venäjä ja Yhdysvallat vedetyksi mukaan uuteen sota-kieltävään kansainväliseen sopimukseen.

Olin mainitussa raportissani kuitenkin jälleen kovin kiinni itse asiallisissa näkökohdissa, niin että varsinaiset toiveet todellakin jäivät taka-alalle.

Tosiasia nimittäin on, että puheenalainen sopimusluonnos sisältää jo johdannossaan viittauksen Kansainliiton Neuvostoon ja sen tärkeään tehtävään rauhan ylläpitäjänä. Ensimmäisessä artiklassa on jälleen yksinomaan puhetta Neuvostosta, samoin artikloissa 3, 4 ja 5, sekä seitsemän. Ja siihen oikeastaan koko sopimusluonnos loppuukin, sillä artikkelit 8-11 puhuvat sopimuksen voimaansaattamisesta y.m. tavallisista loppumääräyksistä. Miten siis minun olisi tullut mainitussa raportissani havaita, että tässä on kysymyksessä sittekin Venäjän ja Yhdysvaltain alistaminen Kansainliiton Neuvoston holhoukseen rauhan säilyttämiseksi, sitä valitettavasti en havainnut viime joulukuulla laatiessani raporttini. Vielä vaikeampaa minun on edes nyt ymmärtää komitean kannanottoa, sillä eihän edes koskaan ole ollut kysymystäkään,

että Venäjä ja Yhdysvallat tulisivat jäseniksi turvallisuuskomiteaan, jonka työohjelmaan puheenalainen sopimusluonnos kuuluu. Päinvastoin nämä molemmat maat ovat nimenomaan kieltäytyneet ottamasta vastaan jäsenyyttä turvallisuuskomiteassa, koska niitä kiinnostaa ainoastaan varustusten supistamiskomissionin työt.

Edelleen on min. Brichin komiteassa jäänyt ottamatta varteen, että mainitussa raportissani tein täysin positiivisen ehdotuksen, jonka mukaan Peruskirjan artiklaan 11 kohdistuvat tämän uuden sopimusluonnoksen periaatteet voitaisiin ottaa huomioon korjattaessa keskinäiseen sopusointuun Peruskirjaa yleensä ja n.s. Parisin Paktia.

Tätä sanellessani ei ole tiedossani, miten Hallitus on päättänyt menetellä k.o. sopimusluonnosta koskeneen Sihteeristön tiedustelun suhteen. Joka tapauksessa on itsestään selvää, että jos Hallitus on lähettänyt vastauksensa, on suomalaisen valtuuskunnan turvallisuuskomiteassa pysyttävä samalla kannalla. Ellei taas Hallitus lähetä mitään vastausta, rohkenen kunnioittavimmin uudistaa mainitussa raportissani esittämäni näkökohdat.

Sen mukaisesti, jos suomalainen valtuuskunta havaitsee, että turvallisuuskomiteassa tämä sopimusluonnos on paremminkin eräiden europalaisten suurvaltain keskinäisen taktikoimisen välikappaleena, valtuuskunnan ei ole antauduttava sen pelin välikappaleeksi. Jos taas vastoin odotusta komitea ryhtyy täysin vakavassa mielessä

laatimaan sopimusluonnoksen pohjalla uutta Kansainliiton jäsenvaltioita tarkoittavaa sopimusluonnosta, on valtuuskunnan harkintansa mukaan otettava osaa luonnoksen laatimiseen, ja mikäli suurempia periaatteellisia poikkeuksia nykyisestä luonnoksesta syntyy, pyydettävä lisäohjeita Hallitukselta.

Mitä vihdoin tulee turvallisuuskomitean työohjelman kolmanteen kysymykseen, pyydän viitata III-komissionin raporttiin siitä miten Yleiskokouksen kehoituksesta Neuvoston olisi annettava komitean tutkia toimenpiteitä niiden lentokoneiden vapaan liikenteen turvaamiseksi, jotka lentokoneet ylläpitävät kriisien aikana yhteyttä Kansainliiton keskustan ja Liiton jäsenvaltioiden kesken. Koska toistaiseksi käytettävänäni ei ole mitään uutta aineistoa, tulen ensi tilaisuuden sattuessa kääntymään asiassa Ministeriön puoleen ehdottaen valtuuskunnalle ohjeita. Samassa yhteydessä pidän parempana esittää eräitä näkökohtia min. Erichin komitean raportin loppuosan suhteen.

Saneltu Bernissä, helmikuun 17-18 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

at
12/3-31
2.9.

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C81.

ASIA: _____

Ministeri Holstin raportti no 3.

Geneve

17/2 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITOSSA

No.135.

RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET

helmikuun 17 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No. 51350 h.e. 10 30		
22/2.30	No.	LINE
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C38.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 3, joka si-
sältää:

Suomalaisesta propagandasta

ulkomailla.

siv. 1 - 6 .

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, sy-
vimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Rudolf Holmström

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

135.
RH/LF.

ULKOASIANMINISTERIÖ		
No. 5/350 Re. D. 10 30		
22/2.30	10	LIH.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	081	

Ministeri Holstin raportti
No. 3 helmikuun 17 p:ltä 1930.

Suomalaisesta propa-
gandasta ulkomailla.

Lienee syytä joskus ottaa puheeksi vähän yleisemmältä kannalta miten taemme propagandaa ulkomailla muussa kuin nimenomaan taloudellisessa suhteessa, josta jälkimäisestä puolesta olen viime aikoina raportteerannut useitakin eri kertoja.

Sellainen teos kuin Atlas of Finland on niin suurenmoinen saavutus alallaan, että vanhatkin kulttuurimaat ja yksimpä ehkä kaikki suurvallat eivät ole voineet luoda mitään sellaista. Ainakin voin vakuuttaa, että hyvin monet ulkomaalaiset poliitikot, tiedemiehet y.m. , jotka sen ovat saaneet, ovat näin arvostelleet teosta. Erittäin ansiokas propagandan välikappale on myös ollut toinen englannin kielinen loistoteoksemme " Finland , the Country, its People and Institutions ", joka, kuten tietty, sisältää pääosan kolmiosaisesta teoksesta " Suomi, maa, kansa ja valtakunta ". Vanhemmistä julkaisuistamme en tässä yhteydessä katso syytä olevan enää erikoisesti mainita. Tyydyn toteamaan, että

suurin piirtein katsoen tällainen vierailta kielillä julkaistu kirjallisuutemme on ollut omansa tuntuvasti helpoittamaan lähetystöjen propagandatehtävää, ja lisäämään mielenkiintoa maataamme kohtaan.

Mitä filmien käyttöön tässä tarkoituksessa tulee, on samoin mielihyvällä tunnustettava, että tuo aikaisempi 6-osainen Suomea kuvaava filmi oli pantu kokoon suurella valinnalla. Valitettavasti ei voi sanoa samaa tästä viimeksi valmistuneesta "turistifilmistä". Olen kirjelmällä No. 55 B t.k. 1 p:ltä saattanut Ministeriön tietoon kuinka vähän tämä filmi vastaa kansainväliseltä kannalta katsottuna varsinaista tarkoituseräänsä. Muukalainen, joka aikoo lähteä Suomeen, ei suinkaan ole omalla alallaan mikään ensikertalainen eikä myöskään suhteellisen vähävarainen mies. Päinvastoin täytyy edellyttää, että meidän turistipropagandamme varsinaisena tarkoituksena on juuri tuoda maahan turistien kanta rahaa ja muutakin hyötyä. Suhteellisen vähävarainen muukalainen taas tahtoo, milloin lähtee oman maansa rajojen ulkopuolelle, ensiksi nähdä vanhoja kulttuurimaita, eikä valitse nimenomaan sen matkansa päämääräksi etäistä ja suhteellisen vähän tunnettua Suomea. Mutta varakas turisti, joka jo on kierrellyt Länsi-, Etelä- ja Keski-Europan, ja joka siis nyt uteliaisuudesta tahtoisi käydä myös Suomessa, ei saa minkäänlaista käsitystä tästä filmistä missä hän tulisi Suomessa asumaan, miten matkustamaan rautateitse, kun talvisin järvet on jäässä. Jos hän haluaisi omalla autollaan kiertää eri osissa Suomea, jää häneltä kokonaan näkemättä millaiset on maantiet. Sanalla sanoen, tämä filmi näyttää suurimmalta

osalta vain millainen on Suomen kesäinen luonto rannikkoineen, järvineen ja jokineen, mutta varsinainen kulttuuripuoli jää näkijän muualta etsittäväksi. Samalla kuin kirjelmässäni huomautin kaikesta tästä asetin vastakohtaksi sen tavan, jolla maailman suurin turistimaa, nimittäin Sveitsi, koettaa houkutella muukalaisia puoleensa.

Kuinka oikeassa olin tässä arvostelussani, sen olen saanut havaita vielä uuden kerran ollessani muutama päivä sitten näkemässä eräässä yksityisessä seurassa viisi-osaista turistifilmiä Chilestä. Filmi oli kaikkien läsnäolevien mielestä suoranaan mestariteos alallaan. Kaikki, mikä maassa suinkin saattoi herättää ulkomaalaisen matkailijan mielenkiintoa, oli siinä esitetty harvinaisen taidokkaalla tavalla. Euroopalainen katselija ei voi olla hämmästyttä Chilen kaupunkien ulkonaista suuruutta, komeutta, katuliikenteen vilkkautta ja uudenaikaisuutta. Turistin eteen heitetään edelleen mitä houkuttelevimmat kuvat chileläisistä kesäkylpylöistä, jotka vetävät vertoja euroalaisille kuuluisuuksille alallaan. Talonpoikien elämä, maatalous, suunnattomat hedelmäviljelykset esitetään niinikään mitä moninaisimmalla tavalla. Teollisuus, kauppa, merenkulkua saa myös oman kiinnostavan valaisemisen. Kansanjuhlat, urheiluelämä, koulut, karjanäyttelyt, palokunnat, armeija, laivasto ja lentovoimat, tulevat kukin, joskin lyhyesti, mutta sängen taidokkaasti esitetyiksi. Vielä houkutellaan näyttämällä matkailijalle miten hän pääsee liikkuemaan rautateitse alpeilla, jotka majesteettillisyydessä

vetävät mille europalaisille alpeille tahansa vertoja. Siellä on tilaisuutta mihin talviurheiluun tahansa. Kalarikkaista järvistä ja joista ei ole puutetta, joten kalastusta rakastava urheilija löytää siinäkin suhteessa kaikkea tyydytystä.

Sanalla sanoen, se oli turistifilmi, joka asettaa muukalaisen eteen kaiken mitä maassa parasta on sekä luonnon, että uusimman aikaisen kulttuurielämän kannalta. Sellainen filmi voi menestyksellä kilpailla yksinpä parhaiten sveitsiläisten mainosponnistusten kanssa. Mitä onkaan silloin odotettavissa meidän uuden turistifilmin saavutuksista juuri niissä osissa Eurooppaa, missä eniten liikkuu varakkaita ja matkustushaluisia turisteja kaikista maanosista? Parhaassa tapauksessa tämä filmimme kykenee hieman poistamaan muukalaisesta käsitystä, että Suomi on jotain lappalaista kotakulttuuria. Vasta kun mekin näytämme, että muukalainen voi asua meillä hyvästi joskaan ei loistelihaasti, että meillä on autokelpoisia maanteitä, ensiluokkaisia makuuvaunuja, että meilläkin on tilaisuutta sekä kesä-, että talviurheiluun, että meillä on komeita pankkeja ja että me yleisessäkkin kulttuurissa olemme odottamattoman korkealla tasolla, vasta silloin muukalainen etäisistä maista ehkä päättää henkilökohtaisesti käydä Suomessa.

Sanottaneen, että olen ehkä paljokin aliarvioinut maailmantuntemuksen maista. Torjun sen väitteen heti. Syksystä 1922 saakka olen joka vuosi ollut Sveitsissä vähintäinkin muutamia kuukausia ja olen tavannut turisteja kaikista maista. He ovat kukin olleet suh-

teellisen varakkaita ja maailmaa tuntevia henkilöitä, mutta meistä he ovat tienneet sangen vähän. Useimmas-
sa tapauksessa tuntemus on rajoittunut urheilijainme saa-
vutuksiin. Panen tähän pari tuoreinta esimerkkiä lisää:

Olin pari päivää sitten erään erittäin korkean sveitsiläisen virkamiehen kanssa pari tuntia matkatoveri-
na junassa. Hän on vuosien varrella ammattiominaisuudes-
saan joutunut usein käsittelemään suomalaisia kysymyk-
siä. Keskustelumme kuluessa selvisi, että hän luuli
suomenkieltä jonkinlaiseksi venäjänkieltä hyvin likellä
olevaksi slaavilaiseksi kieleksi. Muista hänen vääristä
tiedoistaan on tässä tarpeetonta laatia luetteloa.

Ollessani n. kymmenisen päivää sitten kutsuissa
Turkin lähettilään luona, tapasin erään viiniläisen
arvottaren, joka kuultuaan olevani Suomesta päivitteli,
että Etelä-Amerikassa on liian monta maata hänen jak-
saakseen muistaa nimenomaan millä kohdalla siellä Suo-
mi sijaitsee, mutta hän luuli kuitenkin jaksavansa muis-
tella sen olevan jossain Columbian ja Chilen välillä.
Kun koetin oilaista hänen karttaansa mainitsemalla Suo-
men olevan sangen suuren maan Ruotsin ja Venäjän välissä,
huokasi hän epäilevästi: mutta eihän siihen voi mahtua
kuin pieni kaistale maata ja miten ikävän täytyykään
selläisen pienen tasavallan olla tuon suunnattoman suu-
ren Venäjän naapurina! Jos tällaisia tietoja meistä
on hallituspiireissä ja diplomaattitaloissa liikkuvilla,
mitä me sitte voimme odottaa matkailuhaluisten tavallis-
ten turistien tietävän meistä.

Meidän turistifilmimme on valmistettava vastaa-

maan sitä mikä tepsii muukalaisen matkailuhaluisen, suhteellisen äveriään henkilön uteliaisuuteen; ei riitä, että filmimme ovat meistä suomalaisista itsestämme kauniit- ja kiintoisat.

Otan tässä samassa yhteydessä puheeksi myös valokuvakokoelmamme, joita jaamme ulkomaalaisille toimitettaviksi kuvalehtiin y.m. Pari päivää sitten sai Bernin Lähetystö vastaanottaa kiitoskirjelmän eräältä sveitsiläiseltä toiminimeltä, jolle Lähetystö pyynnöstä oli toimittanut parikymmentä suomalaista valokuvaa. Jo valokuvia lähetettäessä epäilin usean kuvan tarkoituksenmukaisuutta ja epäilykseni osoittautui oikeaksi, sillä toiminimi esittää vastauskirjelmässään kiitoksen ohella myös valituksia.

Ennen kaikkea meidän tulisi välttää lähettämästä ulkomaille valokuvia, joistain pienistä Turun, Viipurin y.m.s. "pikkunäteistä" vanhoista kaduista. Joskin sellaisia muinaismuistoja meillä on vähän, ovat niitä vanhat kulttuurimaat enemmän kuin kukkuroillaan. Nämä kuvamme eivät mitenkään ole kilpailukykyisiä, eivät edes julkaisemisen arvoisia. Sittekin me saamme helposti kokoon sellaisenkin valokuvakokoelman, jolla on ulkomaalaisten toimitusten mielestä oma kiintoisuutensa.

Saneltu Bernissä, helmikuun 17 päivänä 1930.

Rudolf H o l s t i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C31.

ASIA:

Ministeri Holstiin raportti no 4.

Geneve

18/2 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITOSSA

No. 143.

RH/LF.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 7/1357/ae. 1930		
25/2.30	No	LEL
RYHMÄ	LUOKA	AKIA
5	C31.	

GENÈVE
RUE CHARLES-BONNET

helmikuun 18 p:nä 1930.

*Ad
26*

*Olla altareut omaan kopleen ja
lähettyngt yläen Proti leutille
Vois tashchi jättävä vain Y-kke,
~~Valvontatekijä ja Kalliolle; mutta ei~~
Herra Ulkoasiainministeri, *suulle**

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 4 , joka
sisältää:

Eräitä näkökohtia alkoholi-
likysymyksen suhteen Kan-
sainliitossa.

siv. 1 - 8.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruudus...

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,
Helsinki.

No. 143.

RH/LF.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No. 7/351/10. 10 30		
25/2-30	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
D	Osast.	

Ministeri Holst in raportti

No. 4 helmikuun 18 p:ltä 1930.

Eräitä näkökohtia alkoholi-
kysymyksen suhteen Kansain-
liitossa.

Se vaihe, johon Suomen kaksiosainen aloite alkoholikysymyksen suhteen Kansainliitossa nykyisin on joutunut, antanee aihetta eräiden näkökohtien esittämiin.

Mainittu aloite koskee toiselta osaltaan keinojen löytämistä alkoholipitoisten juomien salakuljetuksen estämiseksi, ja toiselta osaltaan tutkimusten toimeenpanoa alkoholin käytön sosialipatologisista seurauksista. Vaikka Kansainliiton ekonominen komitea on v. 1928 Yleiskokouksesta saakka askarrellut edellisen tehtävän kimpussa, ei komitean käsistä ole vielä lähtenyt mitään raporttia. Mitä taas jälkimäiseen tehtävään tulee, on hygieninen komitea nyt vasta panemassa työnsä alulle.

Kun v. 1928 Yleiskokous hyväksyi näitä kysymyksiä koskevan päätöslauselmansa, ei se suinkaan tapahtu-

nut ilman kulissientakaista vastaanhangottelua, jonka voittamiseen Herra Ulkoasiainministeri käytti paljon sekä aikaa, että taitoa. Mutta vastustelu siirtyikin sen jälkeen ekonomisen komitean suppeaan piiriin. Siellä oli vuosi takaperin syntymäisillään raportti, jossa nimenomaan väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi tahdottiin suosittaa vain kehoitusta asianomaisten hallitusten taholta konsuleilleen valvoa, että lipun väärinkäyttöä ei saisi tapahtua niinkuin nyt on salakuljetuslaivain tapana ollut kiertääkseen Helsingin sopimuksen määräyksiä. Toiseksi komitea tahtoi kytkeä alkoholin salakuljetuksen yhteen yleisen salakuljetuksen ehkäisemistä koskevan probleemin kanssa.

Sen jälkeen on Suomen taholta tehty yhtämittaa yrityksiä saada komitea asettumaan nimenomaan alkoholin salakuljetuksen suhteen positiivisemmalle kannalle. Suurin piirtein katsoen on tällöin mielestäni puoleltamme osoitettu suurtakin kompromissin tekemisen halua. On havaittu mahdottomaksi saada komiteaa suosittamaan erityisen kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään tätä kysymystä ja sen vuoksi onkin sovittelutarcoituksessa luovuttu tästä vaatimuksesta. Sen sijaan on komiteaa sitä tarmokkaammin yritetty saada suosittamaan erikoista päätöslauselmaa, jonka mukaan tunnettujen salakuljetuslaivojen pidättäminen varsinaisten aluevesien ulkopuolella kävisi määrättyissä tapauksissa mahdolliseksi. Mutta kerta kerralta on komitea osoittautunut haluttomaksi hyväksymään tällaista suositusta. Ollessaan koolla viime tammikuulla komitea päätti pyytää tällaisesta suo-

situksesta lausuntoa niinhyvän Sihteeristön juridiselta osastolta kuin transiittikomissionilta.

Aluksi näytti siltä niinkuin juridinen osasto tulisi , joskin kaikella varovaisuudella, antamaan puoltavan lausunnon, mutta niin ei käynyt. Juridisen osaston päällikkö kieltäytyi viikko sitten näyttämästä lausuntoa minulle katsoen pitävänsä sitä salaisena asiakirjana, kunnes ekonominen komitea tulee saattamaan sen käsittelyn jälkeen julkisuuteen. Muista lähteistä minun on onnistunut saada tietää lausunnon pääsuunta.

Transiittikomissioni taas on päättänyt kutsua suomalaisen asiantuntijan olemaan läsnä ensi maaliskuulla alkavassa istunnossa ottaakseen tilapäisenä jäsenenä osaa pyydetyn lausunnon laatimiseen. Tahtomatta mitenkään olla erityisesti pessimistinen en kuitenkaan voi salata käsitystäni, että ekonominen komitean omien epäilyjen ja juridisen osaston jokeenkin epäedullisen lausunnon jälkeen ei liene syytä odottaa transiittikomissionilta mitään kovin positiivista lausuntoa. Jos sellainen siltäkin saadaan aikaan, täytyy sen olla erityisen taitavan työn tuloksena.

Selostettuani näin aivan lyhyesti alkoholin salakuljetusta koskevan kysymyksen vaiheet Kansainliitossa tulen tämän raportin varsinaiseen aiheeseen, nimittäin niiden syiden selvittämiseen, mitkä käsittäkseni ovat aiheuttaneet nykyisen epätydyttävän tilanteen. Syiden selville saaminen ei suinkaan ole sinänsä mikään helppo tehtävä, sillä kukaan asianomainen sen enempää ekonomisessa komiteassa kuin Sihteeristössäkään ei halua sanoa julki

sisimpiä ajatuksiaan. Mutta kun kuukausmäärin on koske-
tuksissa näiden henkilöiden kanssa ja jokaiselta saa
jonkun pienen ajatuksenpätkän, voi vähitellen muodostaa
jonkinlaisia eheitä johtopäätelmiä.

On aluksi syytä mennä ajassa taaksepäin vuo-
teen 1927, jolloin keuhällä Genèvessä pidettiin, kuten
tietty, Kansainliiton johdolla suuri kansainvälinen talou-
dellinen konferenssi. Konferenssin päätökset suuntautuivat
Europan vaikeiden ekonomisten olojen mahdollisimman nope-
aan korjaamiseen enemmän tai vähemmän yhtenäisen taloudel-
lisen ohjelman pohjalla. Ohjelman toteuttamisen valvomista
ja tarpeellisten lisäneuvojen antamista varten perusteti-
tiin vielä tuo yli 40 jäsentä käsittävä neuvotteleva
ekonominen komitea, jossa Suomellakin on jäsenensä, johta-
ja Väinö Tanner. Niihin aikoihin elettiin rohkeiden toi-
veiden vallassa ; yksityiskohtiin on tässä tarpeetonta
enää mennä. Mutta nyt noin kolme vuotta myöhemmin ele-
täänkin Kansainliiton piireissä jokseenkin kokonaan pessi-
mismin merkeissä. Kesällä 1928 pidetty luo- ja nahka-
konferenssi tahtoi omalta vähäiseltä osaltaan toteuttaa
tuon kansainvälisen taloudellisen konferenssin ohjelmaa,
mutta me tiedämme kaikki mitä vaikeuksia sittämmän
Liitolla on ollut saada edes luo- ja nahkakonferenssin
päätökset voimaan. Samoin Kansainliitto on joutunut mi-
tä ikävimpiin kokemukseen tuonti- ja vientikieltojen
tai -rajoitusten poistamista tarkoittavan sopimuksen to-
teuttamiseksi. Valoisin mielin eivät Kansainliiton talou-
delliset asiantuntijat ja Sihteeristön edesvastuulliset

johtajat katsele myöskään sitä tulosta, johon on jouduttu muukalaisten kohtelua koskevassa asiassa. Sanalla sanoen, Kansainliiton arvostelijat ovat jälleen saaneet aivan liian paljon tuulta purjeisiinsa ja voivat entistäkin tyytyväisempinä todeta, että Kansainliitto saa kyllä helposti aikaan kaikenlaisia toivorikkaita ohjelmia, päätöslauselmia ja suosituksia, mutta Liiton jäsenvaltiot eivät sitten olekaan käytännöllisen toden tulen eteen lainkaan yhtä halukkaita saattamaan voimaan näitä niiden omalla vastuulla tehtyjä periaatteellisia päätöksiä, ohjelmallisia suosituksia, tai muita hyviä lupauksia.

Tätä taustaa vastaan on ennen kaikkea katsottava ekonomisen komitean nykyistä arkailua hyväksyvä Suomen ehdotukset salakuljetuskysymyksen positiiviseksi ratkaisemiseksi. Ei haluta suosittaa uuden kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään yksinomaan toimenpiteitä alkoholipitoisten väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi. Samaan menoon arkaillaan hyväksyä edes se Suomen taholta tehty ehdotus, että komitea suosittaisi edes jonkinlaisia toimenpiteitä tunnettuja salakuljetuslaivoja vastaan. Ei tahdota lisätä sellaisten päätöslauselmain lukua ja suositusten määrää, joita maailma aivan liiankin keveällä kädellä laskee vähäpätöisten asiain joukkoon. Ekonomisen komitean jäsenet ja Sihteeristön asianomainen ekonominen- ja finanssiosasto tahtovat käyttää kaiken aikansa ja taitonsa ennen kaikkea suurten kansainvälisten probleemiensa hoitamiseen ja niiden pelastamiseen nykyisestä laskukurssistaan. Siksi

Suomen toivotaan, vaikka sitä ei tähän saakka olekaan vielä sanottu julkisesti, koettavan sopia Helsingin sopimuksen ulkopuolella vielä olevien valtioiden kanssa tämän sopimuksen soveltamisesta kaikkienkin maiden lipun alla purjehtivien salakuljetuslaivojen kiinniottamiseen. Kun juridisen osaston lausunto julaistaan myöhemmin tänä keväänä, saanemme ensi kerran nähdä tämän neuvon paperilla.

Toiseksi syyksi lienee ainakin muodollisesti otettava Suomen osattomuus ekonomisen komitean kokouksissa, vaikka parhaan vakaumukseni mukaan se itse asiassa ei ole mikään omintakeinen syy, vaan ainoastaan välitön seuraus ylläesittämästäni syystä.

On muistettava, että ekonomisen komitean jäsenet eivät virallisesti ole hallitustensa edustajia, vaan Kansainliiton Neuvoston kutsumia asiantuntijoita, joille on taattu ainakin muodollisesti täysi henkilökohtainen harkinnanvapaus. Tämä ei kuitenkaan luonnollisesti estä heitä kutakin ainakin toisella korvallaan kuulemasta omien hallitustensa toiveita eikä myöskään yksityisesti punnitsemasta kutakin ohjelmaan kuuluvaa probleemia oman maansa etujen kannalta. Kun nyt salakuljetuskysymys herätettiin Suomen taholta niinhyvin siltä osaltaan, miltä se koskee erikoisesti väkijuomia, kuin yleisesti kaikkea salakuljetusta, oli luonnollisesti ekonomisen komitean jäsenistä hyvin lähellä se ajatus, että nämä molemmat probleemit yhdistettäisiin ja jätettäisiin alkuvalmistelun jälkeen saman koollekutsuttavan yleisen salakuljetuskonferenssin käsiteltäväksi. Kuultuaan vuosi takaperin meidän vastustavan tällaista yhdistämistä komitean jäsenet ovat kerta kerralta auliisti antautuneet yksityisiin neuvotteluihin Suomen edustajain kanssa, mutta samalla heissä

① Ennen ole vas-
tustaneet yh-
distämistä

kuitenkin on lisääntymistään lisääntynyt halu sittekin vetäytyä muodollisuuksien taakse: Koska Suomella ei ole sananvaltaa komitean päätösten suhteen, on itse asiassa väärin, että Suomi jollakin tavoin koettaa jatkuvasti vaikuttaa komitean päätösten sisältöön. Jos tätä taktiikkaa ruvettaisiin soveltamaan kaikkien Kansainliiton jäsenvaltioiden taholta, s.o. jokainen saisi tuoda, sitä kiinnostavan kysymyksen ollessa komiteassa esillä, komitean jäsen-ten eteen oman yksityisen mielipiteensä, ei komitea koskaan voisi varmuudella odottaa saavansa työtään valmiiksi.

Tämä muodollinen näkökohta alkaa nyt vaikuttaa Sihteeristöönkin. Aikaisemmin ei asetettu mitään esteitä puolivalmiidenkin asiakirjain näyttämiseen yksityisesti puheenäläisessä asiassa, mutta, niinkuin juridisen osaston yllämainittu menettely osoittaa, nyttemmin ei enää tahdota näyttää edes valmiita lausuntoja ennenkuin asianomainen komitea, käsiteltyään ne, saattaa ne julkisuuteen. Tässäkin tapauksessa vetäydytään saman selityksen taakse, että jos jokainen maa saisi käydä tutkimassa ja tarkastelemassa Sihteeristön virkamiesten töitä, ja aikomuksia, joutuisi Sihteeristö miltei kaottiseen tilaan.

Yhtä paljon kuin olen vakuutettu, että alkoholin salakuljetuskysymyksessä ekonominen komitea ja Sihteeristö tahtoo nyt sovelluttaa meihin nähden enemmän tai vähemmän johdonmukaisesti tällaista taktiikkaa, yhtä vakuutettu olen toisaalta, niinkuin yllä jo huomautin, ettemme tässä ole tekemisissä minkään itsenäisen toisen

syyn kanssa. Jos ekonominen komitea olisi sinänsä halukas hyväksymään puheenalaisen suosituksemme Helsingin sopimuksen soveltamisesta, ei olisi nykyisinkään mitään puhetta siitä, että me koetamme harjoittaa painostusta niinhyvin ekonominen komitean jäseniin kuin Sihteeristöön, vaikka meillä puheenalaisen asian suhteen ei ole sitä sananvaltaa, jota koetamme käyttää. Mutta kun ekonomisella komitealla on asiasta ~~xx~~ omat epäilynsä, silloin nyt vetäydytään muodollisuuksien turviin ja esitetään ne muka itsenäisinä syinä, vaikka ovatkin vain seurauksia edellisestä ja käsittäakseni ainoasta olennaisesta syystä.

Olen tahtonut kosketella salakuljetuskysymystämme kerran tältä nimenomaiselta kannalta, koska luulen sen olevan paikallaan. Miten asiaa on ajettava edelleen, siitä saanen tilaisuuden kirjoittaa Ministeriölle muutaman päivän kuluttua tavattuani eräitä henkilöitä, joiden neuvojen luulisin olevan meille hyödyksi.

Mitä taas tulee alkoholin sosialipatologista puolta koskevaan kysymykseen, saanen siihen palata heti kun Kansainliiton hygieninen komitea on käsitellyt asiaa.

Saneltu Bernissä, helmikuun 18 p:nä 1930.

RUDOLF H O L S T I.

Rts. huomautusta
raportin pääkappa-
leessa.

No.143.

RH/LF.

helmikuun 18 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 71351/ae. D. 19 30		
25 2.30	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
15.		

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 4 , joka
sisältää:

Eriitä näkökohtia alkoholi-
likvyyksien suhteen Kan-
sainliitossa.

siv. 1 - 8.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni undistettu vakuutus.

Ruho J. Procop

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procop

Helsinki.

No. 143.

RH/LF.

ULKOASIAMINISTERIÖ		
N:o 7/1351 lae. D. 1930		
25/2.30	602	LIIK.
RUMMA	OLVOTO	ACIA
15		

Ministeri Holstin raportti
No. 4 helmikuun 18 p:ltä 1930.

Eräitä näkökohtia alkoholi-
kysymyksen suhteen Kansain-
liitossa.

Se vaihe, johon Suomen kaksiosainen aloite alkoholikysymyksen suhteen Kansainliitossa nykyisin on joutunut, antanee aihetta eräiden näkökohtien esittämiseen.

Mainittu aloite koskee toiselta osaltaan keinojen löytämistä alkoholipitoisten juomien salakuljetuksen estämiseksi, ja toiselta osaltaan tutkimusten toimeenpanoa alkoholin käytön sosialipatologisista seurauksista. Vaikka Kansainliiton ekonominen komitea on v. 1928 Yleiskokouksesta saakka askarrellut edellisen tehtävän kimpassa, ei komitean käsistä ole vielä lähtenyt mitään raporttia. Mitä taas jälkimäiseen tehtävään tulee, on hygieninen komitea nyt vasta panemassa työnsä alulle.

Vuon v. 1928 Yleiskokous hyväksyi näitä kysymyksiä koskevan päätöslauselmansa, ei se suinkaan tapahtu-

mat ilman kulissientakaista vastaanhangottelua, jonka voittamiseen Herra Ulkoasiainministeri käytti paljon sekä aikaa, että taitoa. Mutta vastustelu siirtyikin sen jälkeen ekonominen komitean suppeaan piiriin. Siellä oli vuosi takaperin syntymäisillään raportti, jossa nimenomaan väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi tahdottiin suosittaa vain kehoitusta asianomaisten hallitusten taholta konsuleilleen valvoa, että lipun väärinkäyttöä ei saisi tapahtua niinkuin nyt on salakuljetuslaivain tapana ollut kiertääkseen Helsingin sopimuksen määräyksiä. Toiseksi komitea tahtoi kytkeä alkoholin salakuljetuksen yhteen yleisen salakuljetuksen ehkäisemistä koskevan probleemin kanssa.

Sen jälkeen on Suomen taholta tehty yhtämittaa yrityksiä saada komitea asettumaan nimenomaan alkoholin salakuljetuksen suhteen positiivisemmalle kannalle. Suurin piirtein katsoen on tällöin mielestäni puoleltamme osoitettu suurtakin kompromissin tekemisen halua. On havaittu mahdottomaksi saada komiteaa suosittamaan erityisen kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään tätä kysymystä ja sen vuoksi onkin sovittelutarcoituksessa luovuttu tästä vaatimuksesta. Sen sijaan on komiteaa sitä tarmokkaammin yritetty saada suosittamaan erikoista päätöslauselmaa, jonka mukaan tunnettujen salakuljetuslaivojen pidättäminen varsinaisten aluevesien ulkopuolella kävisi määrättyissä tapauksissa mahdolliseksi. Mutta kerta kerralta on komitea osoittautunut haluttomaksi hyväksymään tällaista suositusta. Olessaan koolla viime tammikuulla komitea päätti pyytää tällaisesta suo-

situksesta lausuntoa niinhyvin Sihteeristön juridiselta osastolta kuin transiittikomissionilta.

Aluksi näytti siltä niinkuin juridinen osasto tulisi, joskin kaikella varovaisuudella, antamaan puoltavan lausunnon, mutta niin ei käynyt. Juridisen osaston päällikkö kieltäytyi viikko sitten näyttämästä lausuntoaan minulle katsoen pitävänsä sitä salaisena asiakirjana, kunnes ekonominen komitea tulee saattamaan sen käsittelyn jälkeen julkisumteen. Muista lähteistä minun on onnistunut saada tietää lausunnon pääsuunta.

Transiittikomissioni taas on päättänyt kutsua suomalaisen asiantuntijan olemaan läsnä ensi ~~kuulla~~^{maalis} alkavassa istunnossa ottaakseen tilapäisenä jäsenenä osaa pyydetyn lausunnon laatimiseen. Tahtomatta mitenkään olla erityisesti pessimistinen en kuitenkaan voi salata käsitystäni, että ekonominen komitean omien epäilyjen ja juridisen osaston jokseenkin epäedullisen lausunnon jälkeen ei liene syytä odottaa transiittikomissionilta mitään kovin positiivista lausuntoa. Jos sellainen silttekin saadaan aikaan, täytyy sen olla erityisen taitavan työn tuloksena.

Selostettuani näih aivan lyhyesti alkoholin salakuljetusta koskevan kysymyksen vaiheet Kansainliitossa tulen tämän raportin varsinaiseen aiheeseen, nimittäin niiden syiden selvittämiseen, mitkä käsittäkseni ovat aiheuttaneet nykyisen epätydyttävän tilanteen. Syiden selvillesaaminen ei suinkaan ole sinänsä mikään helppo tehtävä, sillä kukaan asianomainen sen enempää ekonomisessa komiteassa kuin Sihteeristössäkään ei halua sanoa julki

sisimpiä ajatuksiaan. Mutta kun kuukausmäärin on koske-
tuksissa näiden henkilöiden kanssa ja jokaiselta saa
jonkun pienen ajatuksenpötkön, voi vähitellen muodostaa
jonkinlaisia eheitä johtopäätelmiä.

On aluksi syytä mennä ajassa taaksepäin vuo-
teen 1927, jolloin keuhalla Genèvessä pidettiin, kuten
tietty, Kansainliiton johdolla suuri kansainvälinen talou-
dellinen konferenssi. Konferenssin päätökset suuntautuivat
Europan vaikeiden ekonomisten olojen mahdollisimman nope-
aan korjaamiseen enemmän tai vähemmän yhtenäisen taloudel-
lisen ohjelman pohjalla. Ohjelman toteuttamisen valvomista
ja tarpeellisten lisäneuvojen antamista varten perusteti-
tiin vielä tuo yli 40 jäsentä käsittävä neuvotteleva
ekonominen komitea, jossa Suomellakin on jäsenensä, johta-
ja Väinö Tanner. Niihin aikoihin elettiin rohkeiden toi-
veiden vallassa; yksityiskohtiin on tässä tarpeetonta
enää mennä. Mutta nyt noin kolme vuotta myöhemmin ele-
täänkin Kansainliiton piireissä jokseenkin kokonaan pessi-
missäin merkeissä. Kesällä 1928 pidetty luo- ja nahka-
konferenssi tahtoi omalta vähäiseltä osaltaan toteuttaa
tuon kansainvälisen taloudellisen konferenssin ohjelmaa,
mutta me tiedämme kaikki mitä vaikeuksia sittemmin
Liitolla on ollut saada edes luo- ja nahkakonferenssin
päätökset voimaan. Samoin Kansainliitto on joutunut mi-
tä ikävimpiin kokemukseen tuonti- ja vientikieltojen
tai -rajoitusten poistamista tarkoittavan sopimuksen to-
teuttamiseksi. Valoisin mielin eivät Kansainliiton talou-
delliset asiantuntijat ja Sihteeristön edesvastuulliset

johtajat katsele myöskään sitä tulosta, johon on jouduttu mmakalaisten kohtelua koskevassa asiassa. Sanalla sanoen, Kansainliiton arvostelijat ovat jälleen saaneet aivan liian paljon tuulta purjeisiinsa ja voivat entistäkin tyytyväisempinä todeta, että Kansainliitto saa kyllä helposti aikaan kaikenlaisia toivorikkaita ohjelmia, päätöslauselmia ja suosituksia, mutta Liiton jäsenvaltiot eivät sitten olekaan käytännöllisen toden tulon eteen lainkaan yhtä halukkait saattamaan voimaan näitä niiden omalla vastuulla tehtyjä periaatteellisia päätöksiä, ohjelmallisia suosituksia, tai muita hyviä lupauksia.

Tätä taustaa vastaan on ennen kaikkea katsottava ekonominen komitean nykyistä arkailua hyväksyvä Suomen ehdotukset salakuljetuskysymyksen positiiviseksi ratkaisemiseksi. Ei haluta suosittaa uuden kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään yksinomaan toimenpiteitä alkoholipitoisten väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi. Samaan menoon arkaillaan hyväksyä edes se Suomen taholta tehty ehdotus, että komitea suosittaisi edes jonkinlaisia toimenpiteitä tunnettuja salakuljetuslaivoja vastaan. Ei tahdota lisätä sellaisen päätöslauselman lukua ja suositusten määrää, joita maailma aivan liiankin keveällä kädellä laskee vähäpätisten asiain joukkoon. Ekonominen komitean jäsenet ja Sihteeriston asianomainen ekonominen- ja finanssiosasto tahtovat käyttää kaiken aikansa ja taitonsa ennen kaikkea suurten kansainvälisten probleemiensa hoitamiseen ja niiden pelastamiseen nykyisestä laskukurssistaan. Siksi

Suomen toivotaan, vaikka sitä ei tähän saakka olekaan vielä sanottu julkisesti, koettavan sopia Helsingin sopimuksen ulkopuolella vielä olevien valtioiden kanssa tämän sopimuksen soveltamisesta kaikkienkin maiden lipun alla purjehtivien salakuljetuslaivojen kiinniottamiseen. Kun juridisen osaston lausunto julaistaan myöhemmin tänä keväänä, saamme ensi kerran nähdä tämän neuvon paperilla.

Toiseksi syyksi lienee ainakin muodollisesti otettava Suomen osattomuus ekonomisen komitean kokouksessa, vaikka parhaan vakuukseni mukaan se itse asiassa ei ole mikään omintakeinen syy, vaan ainoastaan välitön seuraus ylläesittämästäni syystä.

On muistettava, että ekonomisen komitean jäsenet eivät virallisesti ole hallitustensa edustajia, vaan Kansainliiton Neuvoston kutsumia asiantuntijoita, joille on taattu ainakin muodollisesti täysi henkilökohtainen harkinnanvapaus. Tämä ei kuitenkaan luonnollisesti estä heitä kutakin ainakin toisella korvallaan kuulemasta omien hallitustensa toiveita eikä myöskään yksityisesti punnitsemasta kutakin ohjelmaan kuuluvaa probleemia oman maansa etujen kannalta. Kun nyt salakuljetuskysymys herätettiin Suomen taholta niinhyvin siltä osaltaan, miltä se koskee erikoisesti väkijoumia, kuin yleisesti kaikkea salakuljetusta, oli luonnollisesti ekonomisen komitean jäsenistä hyvin lähellä se ajatus, että nämä molemmat probleemit yhdistettäisiin ja jätettäisiin alkuvalmistelun jälkeen saman koollekutsuttavan yleisen salakuljetuskonferenssin käsiteltäväksi. Kuultuaan vuosi takaperin meidän vastustavan tällaista yhdistämistä komitean jäsenet ovat kerta kerralta auliisti antautuneet yksityisiin neuvotteluihin Suomen edustajain kanssa, mutta samalla heissä

kuitenkin on lisääntymistään lisääntynyt halu sittekin vetäytyä muodollisuuksien taakse. Koska Suomella ei ole sananvaltaa komitean päätösten suhteen, on itse asiassa väärin, että Suomi jollakin tavoin koettaa jatkuvasti vaikuttaa komitean päätösten sisältöön. Jos tätä taktiikkaa ruvettaisiin soveltamaan kaikkien Kansainliiton jäsenvaltioiden taholta, s.o. jokainen saisi tuoda, sitä kiinnostavan kysymyksen ollessa komiteassa esillä, komitean jäsen-ten eteen oman yksityisen mielipiteensä, ei komitea koskaan voisi varmuudella odottaa saavansa työtään valmiiksi.

Tämä muodollinen näkökohta alkaa nyt vaikuttaa Sihteeristöönkin. Aikaisemmin ei asetettu mitään esteitä puolivalmiidenkin asiakirjain näyttämiseen yksityisesti puheentilaisessa asiassa, mutta, niinkuin juridisen osaston yllämainittu menettely osoittaa, nyttemmin ei enää tahdota näyttää edes valmiita lausuntoja ennenkuin asianomainen komitea käsiteltyään ne, saattaa ne julkisuuteen. Tässäkin tapauksessa vetäydytään saman selityksen taakse, että jos jokainen maa saisi käydä tutkimassa ja tarkastelemassa Sihteeristön virkamiesten töitä, ja aikomuksia, joutuisi Sihteeristö miltei kaotettuihin tiloihin.

Yhtä paljon kuin olen vakuutettu, että alkoholin salakuljetuskysymyksessä ekonominen komitea ja Sihteeristö tahtoo nyt sovelluttaa meihin nähden enemmän tai vähemmän johdonmukaisesti tällaista taktiikkaa, yhtä vakuutettu olen toisaalta, niinkuin yllä jo huomautin, ettemme tässä ole tekemisissä minkään itsenäisen toisen

syyn kanssa. Jos ekonomisen komitea olisi sinänsä halukas hyväksymään puheenalaisen suositukseemme Helsingin sopimuksen soveltamisesta, ei olisi nykyisinkään mitään puhetta siitä, että me koetamme harjoittaa painostusta niinhyvin ekonomisen komitean jäseniin kuin Sihteeristöön, vaikka meillä puheenalaisen asian suhteen ei ole sitä sananvaltaa, jota koetamme käyttää. Mutta kun ekonomisella komitealla on asiasta ~~xx~~ omat epäilynsä, silloin nyt vetäydyttään muodollisuuksien turviin ja esitetään ne muka itsenäisinä syinä, vaikka ovatkin vain seurauksia edellisestä ja käsittäkseni ainoasta olennaisesta syystä.

Olen tahtomut kosketella salakuljetuskysymystämme kerran tältä nimenomaiselta kannalta, koska luulen sen olevan paikallaan. Miten asiaa on ajettava edelleen, siitä saanen tilaisuuden kirjoittaa Ministeriölle muutaman päivän kuluttua tavattuani eräitä henkilöitä, joiden neuvon luulisin olevan meille hyödyksi.

Mitä taas tulee alkoholin sosialipatologista puolta koskevaan kysymykseen, saanen siihen palata heti kun Kansainliiton hygieninen komitea on käsitellyt asiaa.

Saneltu Bernissä, helmikuun 18 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

No. 143.

RH/LF.

helaikuna 18 p:nä 1930.

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 4, joka
sisältää:

Eräitä näkökohtia alkoholi-
likysvyyksen suhteen Kan-
sainliitossa.

siv. 1 - 8.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvin-
män kunnioitukseni uudistettu vakautus.

Ruben Malin.

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procop

Helsinki.

No. 143.

RH/LF.

Ministeri Holstin raportti
No. 4 helmikuun 18 p:ltä 1930.

Eräitä näkökohtia alkoholi-
kysymyksen suhteen Kansain-
liitossa.

Se vaihe, johon Suomen kaksiosainen alote alkoholikysymyksen suhteen Kansainliitossa nykyisin on joutunut, antanee aihetta eräiden näkökohtien esittämiseen.

Mainittu alote koskee toiselta osaltaan keinojen löytämistä alkoholipitoisten juomien salakuljetuksen estämiseksi, ja toiselta osaltaan tutkimusten toimeenpanoa alkoholin käytön sosialipatologisista seurauksista. Vaikka Kansainliiton ekonominen komitea on v. 1928 Yleiskokouksesta saakka askarrellut edellisen tehtävän kimpussa, ei komitean käsistä ole vielä lähtenyt mitään raporttia. Mitä taas jälkimäiseen tehtävään tulee, on hygieninen komitea nyt vasta panemassa työnsä alulle.

Vuon v. 1928 Yleiskokous hyväksyi näitä kysymyksiä koskevan päätöslauselmansa, ei se suinkaan tapahtu-

- 2 -

nut ilman kulissientakaista vastaanhoitoa, jonka voittamiseen Herra Ulkoasiainministeri käytti paljon sekä aikaa, että taitoa. Mutta vastustelu siirtyikin sen jälkeen ekonominen komitean suppeaan piiriin. Siellä oli vuosi takaperin syntymäisillään raportti, jossa nimenomaan väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi tahdottiin suosittaa vain kehoitusta asianomaisten hallitusten taholta konsuleilleen valvoa, että lipun väärinkäyttöä ei saisi tapahtua niinkuin nyt on salakuljetuslaivain tapana ollut kiertääkseen Helsingin sopimuksen määräyksiä. Toiseksi komitea tahtoi kytkeä alkoholin salakuljetuksen yhteen yleisen salakuljetuksen ehkäisemistä koskevan probleemin kanssa.

Sen jälkeen on Suomen taholta tehty yhtämittaa yrityksiä saada komitea asettumaan nimenomaan alkoholin salakuljetuksen suhteen positiivisemmalle kannalle. Suurin piirtein katsoen on tällöin mielestäni puoleltamme osoitettu suurtakin kompromissin tekemisen halua. On havaittu mahdottomaksi saada komiteaa suosittamaan erityisen kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään tätä kysymystä ja sen vuoksi onkin sovittelutarcoituksessa luovuttu tästä vaatimuksesta. Sen sijaan on komiteaa sitä tarmokkaammin yritetty saada suosittamaan erikoista päätöslauselmaa, jonka mukaan tunnettujen salakuljetuslaivojen pidättäminen varsinaisten aluevesien ulkopuolella kävisi määrättyissä tapauksissa mahdolliseksi. Mutta kerta kerralta on komitea osoittautunut haluttomaksi hyväksymään tällaista suositusta. O'lessaan koolla viime tammikuulla komitea päätti pyytää tällaisesta suo-

situksesta lausuntoa niinhyvin Sihteeristön juridiselta osastolta kuin transiittikomissionilta.

Aluksi näytti siltä niinkuin juridinen osasto tulisi , joskin kaikella varovaisuudella, antamaan puoltavan lausunnon, mutta niin ei käynyt. Juridisen osaston puolelta kieltäytyi viikko sitten näyttämästä lausuntoaan minulle katsoen pitävänsä sitä salaisena asiakirjana, kunnes ekonominen komitea tulee saattamaan sen käsittelyn jälkeen julkisumteen. Muista lähteistä minun on onnistunut saada tietää lausunnon pääsuunta.

Transiittikomissioni taas on päättänyt kutsua suomalaisen asiantuntijan olemaan läsnä ensi ~~kuulla~~^{maaliskuulla} alkavassa istunnossa ottaakseen tilapäisenä jäsenenä osaa pyydetyn lausunnon laatimiseen. Tahtomatta mitenkään olla erityisesti pessimistinen en kuitenkaan voi salata käsitystäni, että ekonominen komitean omien epäilyjen ja juridisen osaston jokseenkin epäedullisen lausunnon jälkeen ei liene syytä odottaa transiittikomissionilta mitään kovin positiivista lausuntoa. Jos sellainen siltäkin saadaan aikaan, täytyy sen olla erityisen taitavan työn tuloksena.

Selostettuani näih aivan lyhyesti alkoholin salakuljetusta koskevan kysymyksen vaiheet Kansainliitossa tulen tämän raportin varsinaiseen aiheeseen, nimittäin niiden syiden selvittämiseen, mitkä käsittäkseni ovat aiheuttaneet nykyisen epätydyttävän tilanteen. Syiden selvillesaaminen ei suinkaan ole sinänsä mikään helppo tehtävä, sillä kukaan asianomainen sen enempää ekonomisessa komiteassa kuin Sihteeristössä ei halua sanoa julki

sisimpiä ajatuksiaan. Mutta kun kuukausmäärin on kosketuksissa näiden henkilöiden kanssa ja jokaiselta saa jonkun pienen ajatuksenpätkän, voi vähitellen muodostaa jonkinlaisia eheitä johtopäätelmiä.

On ahuksi syytä mennä ajassa taaksepäin vuoteen 1927, jolloin keuhalla Genèvessä pidettiin, kuten tietty, Kansainliiton johdolla suuri kansainvälinen taloudellinen konferenssi. Konferenssin päätökset suuntautuivat Euroopan vaikeiden ekonomisten olojen mahdollisimman nopeaan korjaamiseen enemmän tai vähemmän yhtenäisen taloudellisen ohjelman pohjalla. Ohjelman toteuttamisen valvomista ja tarpeellisten lisäneuvojen antamista varten perustettiin vielä tuo yli 40 jäsentä käsittävä neuvotteleva ekonominen komitea, jossa Suomellakin on jäsenensä, johtaja Väinö Tanner. Niihin aikoihin elettiin rohkeiden toivoiden vallassa; yksityiskohtiin on tässä tarpeetonta onneta mennä. Mutta nyt noin kolme vuotta myöhemmin eletäänkin Kansainliiton piireissä jokseenkin kokonaan pessimismin merkeissä. Kesällä 1928 pidetty luu- ja nahkakonferenssi tahtoi omalta vähäiseltä osaltaan toteuttaa tuon kansainvälisen taloudellisen konferenssin ohjelmaa, mutta me tiedämme kaikki mitä vaikeuksia sittemmin Liitolla on ollut saada edes luu- ja nahkakonferenssin päätökset voimaan. Samoin Kansainliitto on joutunut mitä ikävimpiin kokemuksiin tuonti- ja vientikieltojen tai -rajoitusten poistamista tarkoittavan sopimuksen toteuttamiseksi. Valoisin mielin eivät Kansainliiton taloudelliset asiantuntijat ja Sihteeristön edesvastuulliset

johtajat katsele myöskin sitä tulosta, johon on jouduttu maalaisten kohtelua koskevassa asiassa. Senalla sanon, Kansainliiton arvostelijat ovat jälleen saaneet aivan liian paljon tuulta purjeisiinsa ja voivat entistäänkin tyytyväisempinä todeta, että Kansainliitto saa kyllä helposti aikaan kaikenlaisia toivorikkaita ohjelmia, päätöslauselmia ja suosituksia, mutta Liiton jäsenvaltiot eivät sitten olekaan käytännöllisen toden tullen eteen lainkaan yhtä halukkaat saattamaan voimaan niitä niiden omalla vastuulla tehtyjä periaatteellisia päätöksiä, ohjelmallisia suosituksia, tai muita hyviä lupauksia.

Tätä taustaa vastaan on ennen kaikkea katsottava ekonomisen komitean nykyistä arkailua hyväksyvä Suomen ehdotukset salakuljetuskysymyksen positiiviseksi ratkaisemiseksi. Ei haluta suosittaa uuden kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään yksinomaan toimenpiteitä alkoholipitoisten väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi. Samaan menoon arkailtaan hyväksyvä edes se Suomen taholta tehty ehdotus, että komitea suosittaisi edes jonkinlaisia toimenpiteitä tunnettuja salakuljetuslaivoja vastaan. Ei tahdota lisätä sellaisten päätöslauselmien lukua ja suositusten määrää, joita maailma aivan liiankin koveällä kädellä laskee vähäpöytäisten asiain joukkoon. Ekonomisen komitean jäsenet ja Sihteeristön asianomainen ekonominen- ja finanssiosasto tahtovat käyttää kaiken aikansa ja taitonsa ennen kaikkea suurten kansainvälisten probleemiensa hoitamiseen ja niiden pelastamiseen nykyisestä laskukurssistaan. Siksi

Suomen toivotaan, vaikka sitä ei tähän saakka ole-
kaan vielä sanottu julkisesti, koettavan sopia Hel-
singin sopimuksen ulkopuolella vielä olevien valtioiden
kanssa tämän sopimuksen soveltamisesta kaikkienkin maiden
lipun alla purjehtivien salakuljetuslaivojen kiinnittämi-
seen. Kun juridisen osaston lausunto julkaistaan myöhem-
min tänä keväänä, saamme ensi kerran nähdä tämän
neuvon paperilla.

Toiseksi syyksi lienee ainakin muodollisesti
otettava Suomen osattomuus ekonomisen komitean kokoon-
panossa, vaikka parhaan vakuukseni mukaan se itse
asiassa ei ole mikään omintakeinen syy, vaan ainoas-
taan välitön seuraus ylläesittämästäni syytä.

On muistettava, että ekonomisen komitean jäse-
net eivät virallisesti ole hallitustensa edustajia, vaan
Kansainliiton Neuvoston kutsumia asiantuntijoita, joille
on taattu ainakin muodollisesti täysi henkilökohtainen
harkinnanvapaus. Tämä ei kuitenkaan luonnollisesti estä
heitä kutakin ainakin toisella korvallaan kuulemasta
omien hallitustensa toiveita eikä myöskään yksityisesti
punnitsemasta kutakin ohjelmaan kuuluvaa probleemia oman
maansa etujen kannalta. Kun nyt salakuljetuskysymys he-
rätettiin Suomen taholta niinhyvin siltä osaltaan, miltä
se koskee erikoisesti väkijuomia, kuin yleisesti kaikkea
salakuljetusta, oli luonnollisesti ekonomisen komitean
jäsenistä hyvin lähellä se ajatus, että nämä molemmat
probleemat yhdistettäisiin ja jätettäisiin alkuvuokalistelun
jälkeen saman koollekutsuttavan yleisen salakuljetuskonfe-
renssein käsiteltäväksi. Kuultuaan vuosi takaperin meidän
vastustavan tällaista yhdistämistä komitean jäsenet ovat
kerta kerralta auliisti antautuneet yksityisiin neuvot-
teluihin Suomen edustajain kanssa.

kuitenkin on lisääntymistään lisääntynyt halu sittekin vetäytyä muodollisuuksien taakse: Koska Suomella ei ole sananvaltaa komitean päätösten suhteen, on itse asiassa väärin, että Suomi jollakin tavoin koettaa jatkuvasti vaikuttaa komitean päätösten sisältöön. Jos tätä taktiikkaa ruvettaisiin soveltamaan kaikkien Kansainliiton jäsenvaltioiden tuolta, s.o. jokainen saisi tuoda, sitä kiinnostavan kysymyksen ollessa komiteassa esillä, komitean jäsen-ten eteen oman yksityisen mielipiteensä, ei komitea koskaan voisi varmuudella odottaa saavansa työtään valmiiksi.

Tämä muodollinen näkökohta alkaa nyt vaikuttaa Sihteeristöönkin. Aikaisemmin ei asetettu mitään esteitä puolivalmiidenkin asiakirjain näyttämiseen yksityisesti puheenvälisessä asiassa, mutta, niinkuin juridisen osaston yllämainittu menettely osoittaa, nyttemmin ei enää tahdota näyttää edes valmiita lausuntoja ennenkuin asianomainen komitea, käsiteltyään ne, saattaa ne julkisuuteen. Tässäkin tapauksessa vetäytyään saman selityksen taakse, että jos jokainen maa saisi käydä tutkimassa ja tarkastelemassa Sihteeristön virkamiesten töitä, ja aikomuksia, joutaisi Sihteeristö miltei kaottiseen tilaan.

Yhtä paljon kuin olen vakuutettu, että alkoholin salakuljetuskysymyksessä ekonominen komitea ja Sihteeristö tahtoo nyt sovelluttaa meihin nähdän enemmän tai vähemmän johdonmukaisesti tällaista taktiikkaa, yhtä vakuutettu olen toisaalta, niinkuin yllä jo huomautin, ettemme tässä ole tekemisissä minkään itsemäisen toisen

syyän kanssa. Jos ekonomisen komitean olisi sinänsä halukas hyväksymään puheenalaisen suosituksemme Helsingin sopimuksen soveltamisesta, ei olisi nykyisinkään mitään puhetta siitä, että me koetamme harjoittaa painostusta niinhyvin ekonomisen komitean jäseniin kuin Sihteeristöön, vaikka meillä puheenalaisen asian suhteen ei ole sitä sananvaltaa, jota koetamme käyttää. Mutta kun ekonomisella komitealla on asiasta ~~xx~~ omat epäilynsä, silloin nyt vetäydyttään muodollisuuksien turviin ja esitetään ne muka itsenäisinä syinä, vaikka ovatkin vain seurauksia edellisestä ja käsittääkseni ainoasta olennaisesta syystä.

Olen tahtonut kosketella salakuljetuskysymystämme kerran tältä nimenomaiselta kannalta, koska luulen sen olevan paikallaan. Miten asiaa on ajettava edelleen, siitä saanen tilaisuuden kirjoittaa Ministeriölle muutaman päivän kuluttua tavattuani eräitä henkilöitä, joiden neuvon luulisin olevan meille hyödyksi.

Mitä taas tulee alkoholin sosialipatologian puolelta koskevaan kysymykseen, saanen siihen palata heti kun Kansainliiton hygieninen komitea on käsitellyt asiaa.

Saneltu Bernissä, helmikuun 18 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

No.143.

RH/LF.

helmikuun 18 p:nä 1930.

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 4 , joka
sisältää:

Eräitä näkökohtia alkoholi-
likysmyyksen suhteen Kan-
sainliitossa.

siv. 1 - 8.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni undistettu vakuutus.

Rudolf Walden

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

No. 143.

RH/LF.

Ministeri Holstin raportti
No. 4 helmikuun 18 p:ltä 1930.

Eräitä näkökohtia alkoholi-
kysymyksen suhteen Kansain-
liitossa.

Se vaihe, johon Suomen kaksiosainen aloite alkoholikysymyksen suhteen Kansainliitossa nykyisin on joutunut, antanee aihetta eräiden näkökohtien esittämiseen.

Mainittu aloite koskee toiselta osaltaan keinojen löytämistä alkoholipitoisten juomien salakuljetuksen estämiseksi, ja toiselta osaltaan tutkimusten toimeenpanoa alkoholin käytön sosialipatologisista seurauksista. Vaikka Kansainliiton ekonomisen komitean on v. 1928 Yleiskokouksesta saakka askarrellut edellisen tehtävän kimpussa, ei komitean käsistä ole vielä lähtenyt mitään raporttia. Mitä taas jatkumiseen tehtävään tulee, on hygieninen komitea nyt vasta panemassa työnsä alulle.

Vuon v. 1928 Yleiskokous hyväksyi nämä kysymykset koskevan päätöslauselmansa, ei se suinkaan tapahtu-

nut ilman kulissientakaista vastaanhoitoa, jonka voittamiseen Herra Ulkoasiainministeri käytti paljon sekä aikaa, että taitoa. Mutta vastustelu siirtyikin sen jälkeen ekonomisen komitean suppeaan piiriin. Siellä oli vuosi takaperin syntymäisillään raportti, jossa nimenomaan väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi tahdottiin suositella vain kehoitusta asianomaisten hallitusten taholta konsuleilleen valvoa, että lipun väärinkäyttöä ei saisi tapahtua niinkuin nyt on salakuljetuslaivain tapana ollut kiertääkseen Helsingin sopimuksen määräyksiä. Toiseksi komitea tahtoi kytkeä alkoholin salakuljetuksen yhteen yleisen salakuljetuksen ehkäisemistä koskevan probleemin kanssa.

Sen jälkeen on Suomen taholta tehty yhtämittaa yrityksiä saada komitea asettumaan nimenomaan alkoholin salakuljetuksen suhteen positiivisemmalle kannalle. Suurin piirtein katsoen on tällöin mielestäni puoleltamme osoitettu suurtakin kompromissin tekemisen halua. On havaittu mahdolliseksi saada komiteaa suositamaan erityisen kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään tätä kysymystä ja sen vuoksi onkin sovittelutarkeoituksessa luovuttu tästä vaatimuksesta. Sen sijaan on komiteaa sitä tarmokkaammin yritetty saada suositamaan erikoista päätöslauselmaa, jonka mukaan tunnettujen salakuljetuslaivojen pidättäminen varsinaisten aluevesien ulkopuolella olisi määrättyissä tapauksissa mahdolliseksi. Mutta kerta kerralta on komitea osoittautunut haluttomaksi hyväksymään tällaista suositusta. Olessaan koolta viime tammikuulla komitea päätti pyytää tällaisesta suo-

3

sitaksesta lausuntoa niinhysin Sihteeristön juridiselta osastolta kuin transiittikomissionilta.

Aluksi näytti siltä niinkuin juridinen osasto tulisi, joskin kaikella varovaisuudella, antamaan puoltavan lausunnon, mutta niin ei käynyt. Juridisen osaston päällikkö kieltäytyi viikko sitten näyttämästä lausuntoaan nimille katsoen pitävänsä sitä salaisena asiakirjana, kunnes ekonominen komitea tulee saattamaan sen käsittelyn jälkeen julkisunteen. Muista lähteistä minun on onnistunut saada tietää lausunnon pääsuunta.

Transiittikomissioni taas on päättänyt kutsua suomalaisen asiantuntijan olemaan läsnä ensi ^{kuukauden} ~~kuukauden~~ alkavassa istunnossa ottaakseen tilapäisenä jäsenenä osaa pyydetyn lausunnon laatimiseen. Tahtomatta mitenkään olla erityisesti pessimistinen en kuitenkaan voi salata käsitystäni, että ekonominen komitean omien epäilyjen ja juridisen osaston jokseenkin epäedullisen lausunnon jälkeen ei liene syytä odottaa transiittikomissionilta mitään kovin positiivista lausuntoa. Jos sellainen siltäkin saadaan aikaan, täytyy sen olla erityisen taitavan työn tuloksena.

Selostettuani niihin aivan lyhyesti alkoholin salakuljetusta koskevan kysymyksen vaiheet Kansainliitossa tulon tämän raportin varsinaiseen aiheeseen, nimittäin niiden syiden selvittämiseen, mitkä käsittäkseni ovat aiheuttaneet nykyisen epätydyttävän tilanteen. Syiden selville saaminen ei suinkaan ole sinänsä mikään helppo tehtävä, sillä kukaan asianomainen sen enempää ekonomisessa komiteassa kuin Sihteeristössäkään ei halua sanoa julki

sisimpiä ajatuksiaan. Mutta kun kuukausmäärin on koske-
tuksissa näiden henkilöiden kanssa ja jokaiselta saa
jonkun pienen ajatuksenpätkän, voi vähitellen muodostaa
jonkinlaisia eheitä johtopäätelmiä.

On aluksi syytä mennä ajassa taaksepäin vuo-
teen 1927, jolloin keuhilla Genèvessä pidettiin, kuten
tietty, Kansainliiton johdolla suuri kansainvälinen talou-
dellinen konferenssi. Konferenssin päätökset suuntautuivat
Europan vaikeiden ekonomisten olojen mahdollisimman nope-
aan korjaamiseen enemmän tai vähemmän yhtenäisen taloudel-
lisen ohjelman pohjalla. Ohjelman toteuttamisen valvomista
ja tarpeellisten lisäneuvojen antamista varten perusteti-
tiin vielä tuo yli 40 jäsentä käsittävä neuvotteleva
ekonominen komitea, jossa Suomellakin on jäsenensä, johta-
ja Väinö Tanner. Näihin aikoihin elettiin rohkeiden toi-
veiden vallassa; yksityiskohtiin on tässä tarpeetonta
enää mennä. Mutta nyt noin kolme vuotta myöhemmin ele-
täänkin Kansainliiton piireissä jokseenkin kokonaan pessi-
mismin merkeissä. Kesällä 1928 pidetty luo- ja nahka-
konferenssi tahtoi omalta vähäiseltä osaltaan toteuttaa
tuon kansainvälisen taloudellisen konferenssin ohjelmaa,
mutta me tiedämme kaikki mitä vaikeuksia sittemmin
Liitolla on ollut saada edes luo- ja nahkakonferenssin
päättökset voimaan. Samoin Kansainliitto on joutunut mi-
tä ildvimpiin kokemukseen tuonti- ja vientikieltojen
tai -rajoitusten poistamista tarkoittavan sopimuksen to-
teuttamiseksi. Valoisin mielin eivät Kansainliiton talou-
delliset asiantuntijat ja Sihteeristön edesvastuulliset

- 5 -

johtajat katsele myöskään sitä tulosta, johon on jouduttu muukalaisten kohtelua koskevassa asiassa. Sanalla sanoen, Kansainliiton arvostelijat ovat jälleen saaneet aivan liian paljon tuulta purjeisiinsa ja voivat entistäkin tyytyväisempinä todeta, että Kansainliitto saa kyllä helposti aikaan kaikenlaisia toivorikkaita ohjelmia, päätöslauselmia ja suosituksia, mutta Liiton jäsenvaltiot eivät sitten olekaan käytännöllisen toden tullen eteen lainkaan yhtä halukkait saattamaan voimaan niitä niiden omalla vastuulla tehtyjä periaatteellisia päätöksiä, ohjelmallisia suosituksia, tai muita hyviä lupauksia.

Tätä taustaa vastaan on ennen kaikkea katsottava ekonominen komitean nykyistä arkailua hyväksyvä Suomen ehdotukset salakuljetuskysymyksen positiiviseksi ratkaisemiseksi. Ei haluta suosittaa uuden kansainvälisen konferenssin kutsumista koolle käsittelemään yksinomaan toimenpiteitä alkoholipitoisten väkijuomien salakuljetuksen ehkäisemiseksi. Samaan menoon arkaillaan hyväksyä edes se Suomen taholta tehty ehdotus, että komitea suosittaisi edes jonkinlaisia toimenpiteitä tunnettujen salakuljetuslaivoja vastaan. Ei tahdota lisätä sellaisen päätöslauselman lukua ja suositusten määrää, joita maailma aivan liiankin kevedellä kädellä laskee vähäpöytäisten asiain joukkoon. Ekonominen komitean jäsenet ja Sihteeristön asianomainen ekonominen- ja finanssiosasto tahtovat käyttää kaiken aikansa ja taitonsa ennen kaikkea suurten kansainvälisten probleemiensa hoitamiseen ja niiden pelastamiseen nykyisestä laskukurssistaan. Siksi

Suomen toivotaan, vaikka sitä ei tähän saakka olekaan vielä sanottu julkisesti, koettavan sopia Helsingin sopimuksen ulkopuolella vielä olevien valtioiden kanssa tämän sopimuksen soveltamisesta kaikkienkin maiden lipan alla purjehtivien salakuljetuslaivojen kiinniottamiseen. Kun juridisen osaston lausunto julaistaan myöhemmin tänä keväänä, saamme ensi kerran nähdä tämän neuvon paperilla.

Toiseksi syyksi lienee ainakin muodollisesti otettava Suomen osattomuus ekonomisen komitean kokouksessa, vaikka parhaan vakuukseni mukaan se itse asiassa ei ole mikään onintakeinen syy, vaan ainoastaan välitön seuraus ylläesittämästäni syystä.

On muistettava, että ekonomisen komitean jäsenet eivät virallisesti ole hallitustensa edustajia, vaan Kansainliiton Neuvoston kutsumia asiantuntijoita, joille on taattu ainakin muodollisesti täysi henkilökohtainen harkinnanvapaus. Tämä ei kuitenkaan luonnollisesti estä heitä kutakin ainakin toisella korvallaan kuulemasta omien hallitustensa toiveita eikä myöskään yksityisesti punnitsemasta kutakin ohjelmaan kuuluvaa probleemia oman maansa etujen kannalta. Kun nyt salakuljetuskysymys herätettiin Suomen taholta niinhyvin siltä osaltaan, miltä se koskee erikoisesti väkijuomia, kuin yleisesti kaikkea salakuljetusta, oli luonnollisesti ekonomisen komitean jäsenistä hyvin lähellä se ajatus, että nämä molemmat probleemat yhdistettäisiin ja jätettäisiin alkuvaiheisteluun jälkeen saman koollekutsuttavan yleisen salakuljetuskonferenssin käsiteltäväksi. Kuultuaan vuosi takaperin meidän vastustavan tällaiset yhdistämistä komitean jäsenet ovat kerta kerralta auliisti antautuneet yksityisiin neuvotteluihin Suomen edustajain kanssa, mutta samalla heissä

kuitenkin on lisääntymistään lisääntynyt halu siltäkin vetäytyä muodollisuuksien taakse: Koska Suomella ei ole sananvaltaa komitean päätösten suhteen, on itse asiassa väärin, että Suomi jollakin tavoin koettaa jatkuvasti vaikuttaa komitean päätösten sisältöön. Jos tätä taktiikkaa ruvettaisiin soveltamaan kaikkien Kansainliiton jäsenvaltioiden taholta, s.o. jokainen saisi tuoda, sitä kiinnostavan kysymyksen ollessa komiteassa esillä, komitean jäsen-ten eteen oman yksityisen mielipiteensä, ei komitea koskaan voisi varamudella odottaa saavansa työtään valmiiksi.

Tämä muodollinen näkökohta alkaa nyt vaikuttaa Sihteeristöönkin. Aikaisemmin ei asetettu mitään esteitä puolivalmiidenkin asiakirjain näyttämiseen yksityisesti puheenväläisessä asiassa, mutta, niinkuin juridisen osaston yllämainittu menettely osoittaa, nyttemmin ei enää tahdota näyttää edes valmiita lausuntoja ennenkuin asianomainen komitea, käsiteltyään ne, saattaa ne julkisuteen. Tässäkin tapauksessa vetäytytään saman selityksen taakse, että jos jokainen maa saisi käydä tutkimassa ja tarkastelemassa Sihteeristön virkamiesten töitä, ja aikomuksia, joutaisi Sihteeristö miltei kaottiseen tilaan.

Yhtä paljon kuin olen vakuutettu, että alkoholin salakuljetuskysymyksessä ekonominen komitea ja Sihteeristö tahtoo nyt sovelluttaa meihin nähden enemmän tai vähemmän johdonmukaisesti tällaista taktiikkaa, yhtä vakuutettu olen toisaalta, niinkuin yllä jo huomautin, ettemme tässä ole tekemisissä minkään itsenäisen toisen

syyn kanssa. Jos ekonomisen komitean olisi sinänsä halukas hyväksymään puheenalaisen suosituksemme Helsingin sopimuksen soveltamisesta, ei olisi nykyisinkään mitään puhetta siitä, että me koetamme harjoittaa painostusta niinhyvin ekonomiseen komitean jäseniin kuin Sihteeristöön, vaikka meillä puheenalaisen asian suhteen ei ole sitä sananvaltaa, jota koetamme käyttää. Mutta kun ekonomisella komitealla on asiasta ~~me~~ omat opilliset, silloin nyt vetäytyminen muodollisuuksien turviin ja esitetään ne muka itsenäisinä syinä, vaikka ovatkin vain seurauksia edellisestä ja käsittämiseksi ainoasta olennaisesta syystä.

Olen tahtonut kosketella salakuljetuskysymyksiimme kerran tältä nimonomaiselta kannalta, koska luulen sen olevan paikallan. Miten asia on ajettava edelleen, siitä saanen tilaisuuden kirjoittaa Ministeriölle muutaman päivän kuluttua tavattuani eräitä henkilöitä, joiden neuvon luulisin olevan meille hyödyksi.

Mitä taas tulee alkoholin sosialipatologian puolta koskevaan kysymykseen, saanen siihen palata heti kun Kansainliiton hygieninen komitea on käsitellyt asiaa.

Saneltu Bernissä, helmikuun 18 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

E. J. 1930

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *5.*

OSASTO: *C 31.*

ASIA: _____

Ministeri Bolstin raportti no 5.

Bern

3/3 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

No. 178.

RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6

maaliskuun 3 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 8/357 <i>ae.</i> D. 1930		
7/3.30	No	Liit.
RHMÄ	OSASTO	ALUE
5	C 31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 5, joka kos-
kee:

Erittä lausuntoja
suomalais-sveitsiläisistä
kauppasuhteista.

siv. 1 - 7.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruubelstätt

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

ENGLISCHE ANLAGE 6

RH/LF.

BERNIN LÄHETYSTÖ		
8 657 lue. D. 10 30		
7/3-30	2	LIT.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C31.	

Ministeri Holstin raportti No. 5
maaliskuun 3 päivältä 1930.

Eräitä lausuntoja
suomalais-sveitsiläisistä
kauppasuhteista.

Raportilla No. 23 viime marraskuun 14 p:ltä tein selkoa Suomen vientietujen valvomisen yhteydessä Sveitsissä keskusteluistani m.m. Baselissa olevan Suomen konsulin, tohtori Hofmann-Hessin kanssa. Edelleen selostin raportissa No. 1. v.k. 11 p:ltä samalla otsikolla keskustelukokouksesta, jonka olin järjestänyt täällä Bernin lähetystössä pääkonsuli Schauweckerin sekä konsulien Hofmann-Hessin ja Åkessonin kanssa. Tässä raportissa mainitsin erikseen, että konsuli Schoch, Zürichissä, valitettavasti ei ollut voinut saapua mainittuun kokoukseen.

Koska Ministeriö oli kehoittanut Lähetystä väkijuomien salakuljetuskysymyksen johdosta asettumaan henkilökohtaiseen kosketukseen erään Zürichissä asuvan Kansainliiton transitikomissionin jäsenen kanssa, päätin tämän käynnin yhteydessä suorittaa Zürichin konsulaatin tarkastuksen sen yksityiskohdista olen kirjoittanut Ministeriölle

erikseen. Samassa yhteydessä esitin konsuli Schochin vastattavaksi suurehkon määrän eri kysymyksiä, jotka kukin tavalla tai toisella koskivat Suomen vientietujen parantamisen mahdollisuuksia Sveitsissä. Nämä eri kysymykset voidaan, suurin piirtein katsoen, jakaa kolmeen pääryhmään: 1. Propaganda; - 2. Kuljetusmahdollisuudet; ja 3. Muita tarpeellisia näkökohtia.

Pyydän seuraavassa selostaa konsuli Schochin tärkeimpiä vastauksia:

1. Propaganda.

Konsuli Schoch, joka on Zürichin tunnetuimpia liikemiehiä, hallitsee kaikkia suuria kulttuurikieliä: saksaa, ranskaa, italiaa, espanjaa ja englantia, ja joka on laajalti matkustanut kaikkialla maailmassa, sanoi nimenomaan propagandan suhteen tulleensa siihen itsessään verrattain masentavaan tulokseen, että liikemiehet säästääkseen omia menojaan ja vaivojaan ovat viime vuosikymmeninä yhä enemmän alkaneet vaatia lähetystöiltä ja konsulaateilta välitöntä propagandaa tuotteittensa tunnetuksi tekemiseksi ulkomailla. Tämä väärinkäsitetty propagandavelvollisuus ei voi johtaa, hän sanoi, koskaan tyydyttäviin tuloksiin. " Die Behörden können nichts mehr tun, sondern die Handelswelt selbst ". Vientiliikkeiden tulisi ehdottomasti itse lähettää, niinkuin aikaisemmin oli aivan yleisesti tapana, omia kauppamatkustajia tekemään tuotteensa tunnetuksi ja solmiamaan välittömiä kauppasuhteita. Konsulaateille voidaan jättää tehtäväksi vain

vastata liikemiesten kyselyihin toiminimistä, tullitarififeista, liikennesuhteista y.m.s., mutta konsulit eivät voi ryhtyä itse matkustelemaan ympäri ja tekemään propagandaa milloin minkin edustamansa maan vientituotteen hyväksi.

Mitä tässä suhteessa tulee erikseen Suomeen, sanoi konsuli Schoch syvästi valittaen, että hänen yli seitsemän vuotta kestäneen toimintansa aikana Suomen konsulina Zürichissä, ei hän ollut juuri lainkaan joutunut kosketuksiin henkilökohtaisten käyntien kautta suomalaisten liikemiesten kanssa. Hänen luonaan käyneistä Suomen kansalaisista oli tosin melkoinen osa ~~hänneen~~ edustanut kauppasuhteita, mutta sangen yksipuolisesti Sveitsin eduksi. Näiden henkilöiden joukossa oli ollut upseereja ja insinöörejä, jotka olivat saapuneet tekemään tilauksia Suomen puolustusvoimille niihin sisältyen myös suojeluskunnat. Mutta Suomen omien vientitietujen valvominen oli rajoittunut vain suomalaisten vientiliikkeiden erinäisiin kirjeellisiin kyselyihin. Tällaista "propagandaa" ei konsuli Schoch suinkaan tahtonut pitää minään riittävänä toimenpiteenä Suomen vientitietujen valvomiseksi Sveitsissä, vaan hän tahtoi aivan erikoisesti alleviivata miten tärkeää olisi, että Suomen tärkeimmät vientituotteet saisivat kukin oman pääagentuurinsa Sveitsissä ja että vientiliikkeemme olisivat halukkaat aluksi jotain uhraamaankin propagandansa hyväksi. Hän lisäsi, että hyvin monet pienet maat ovat katsoneet viime vuosina vaivan arvoiseksi koettaa tunkeutua Sveitsin markkinoille, ja sen vuoksi hänestä on tunnetun oudolta, että Suomen taholta ei ole juuri nimek-

sikään vaivauduttu mitään tekemään vientimme parantamiseksi Sveitsiin päin.

2. Kuljetusmahdollisuudet.

Tehtyäni aluksi selkoa konsuli Schochille käynnistäni Baselissa viime lokakuulla tutkimassa miten myöskin Suomi voisi ryhtyä käyttämään Rheiniä kuljetustienä ja mainittuani hänelle konsuli Hofmann-Hessin minulle silloin antamista vastauksista, konsuli Schoch puolestaan rajoitui lausunnossaan vain erinäisiin yleisempiin huomautuksiin.

Hänkin katsoi, että suomalaisten tuotteiden pitäisi voida useimmassa tapauksessa käyttää hyväkseen Rheiniä kuljetustienä Sveitsiin. Hän tahtoi tällöin erikoisesti alleviivata, että Antwerpen sopisi ehdottomasti paremmin kuin Rotterdam satamaksi, jossa suurista laivoista siirretään tavarat jokiproomuihin. Edelleen hänkin puolestaan tahtoi tehostaa miten tärkeäksi kauppakeskukseksi Basel on tulevaisillaan ja sen vuoksi olisi Suomen mitä tärkeintä antaa perusteellisesti tutkia miten monet muut maat aina Pohjois- ja Etelä-Amerikkaa myöten kuljettavat tuotteitaan Rheiniä myöten Baseliin sieltä jaettavaksi eri osiin Sveitsiä.

Kuvatakseen miten oimittaisissa olosuhteissa sveitsiläisten tuottajien on toimittava konsuli Schoch antoi muutamia kuljetuskustannuksia koskeneita tietoja.

Ensimmäkin hän sanoi Sveitsin valaliiton omien rautateiden tariffipolitiikan riippuvan miltei kokonaan Ranskan ja Saksan rautateiden tariffeista. Siten esimerkiksi rautatierahti Baselista Genèveen Sveitsin omia rautateitä käyttämällä on halvempi kuin Baselista Zürichiin, vaikka edellinen välimatka on kolme kertaa pitempi. Tämä

omituisuus johtuu siitä, että Baselista Genèveen voidaan lähettää rahti-tavaraa suoraan myös ranskalaisia ratoja pitkin, joten Sveitsin on täytynyt ottaa huomioon ranskalaisten kuljetusmaksujen suuri halpuus, koska muuten koko Baselin ja Genèveen välinen tavaraliikenne auttamattomasti painuisi ranskalaisten ratojen haltuun. Samalla tavalla vaikuttaa siinä osassa Sveitsiä, joka rajoittuu Saksaan, saksalaisten ratojen tariffit rahtikustannusten alentumiseen niillä sveitsiläisillä radoilla, joiden kanssa mainitut saksalaiset rautatiet kykenevät kilpailemaan..

Mikäli siis edessäolevina vuosina Suomen vienti Sveitsiin tulee tuntuvasti kohoamaan, olisi konsuli Schochin mielestä erittäin tarkasti pidettävä silmällä missä tapauksissa kulloinkin on edullisinta käyttää Rheiniä aina Baseliin saakka ja milloin taas lähinnä juuri ranskalaiset rautatiet halpuudellaan kykenevät kilpailemaan kuljetusteinä. Vertauksen vuoksi tahdon tähän vielä lisätä, mitä erikseen voihin tulee, että konsuli Schochin selityksen mukaan rahti Argentinasta Lontooseen ja sieltä uuden lastauksen jälkeen Antwerpeniin ~~HELICOPTER~~ on halvempi kuin voin rahti Baselista Zürichiin. Tätä esimerkkiä konsuli Schoch tahtoi käyttää antaakseen pienen lisäviittauksen siihen kuinka silttekin Suomen tulisi kiinnittää ensisijaisen huomionsa laivojen käyttämiseen kuljetusvälineinä aina Baseliin saakka.

3. Muita tarpeellisia näkökohtia.

Muista käsittelemistämme kysymyksistä ansaitsee tässä tulla mainituksi ennen kaikkea kaksi konsuli Schochin esittämää valitusta.

Ensimmäinen niistä koski suomalaisten vientiliikkeiden liiankin usein ilmenevää haluttomuutta käyttää jotain tunnettua kieltä kirjeenvaihdossaan. Kaikki vähänkin paremmat sveitsiläiset liikehuoneet ottavat itse vastaan kirjeitä saksan -, ranskan- ,tai englanninkielellä ja vastaavat myös näillä kielillä. Mutta ei voi tehdä hyvää vaikutusta, että Suomesta tulee kirjeitä pelkästään suomen - tai ruotsinkielellä, sillä niistä aiheutuu pelkkää vaivaa käännöksen aikaansaamiseksi, eikä Sveitsissä ole kovinkaan monta ihmistä, joka saa näistä kielistä selekoa.

Samoin konsuli Schoch valitti, että suomalaiset vientiliikkeet eivät aina vastaa sveitsiläisten tuontiliikkeiden kyselyihin. Konsulien on tällaisissa tapauksissa kovin vaikea koettaa selittää miksi ovat suosittaneet sveitsiläiselle tuontiliikkeelle sellaista suomalaista liiketuttavuutta.

Konsuli Schochin toinen valitus koski Suomen valtiolle ja kaupungeille aikaisemmin niin auliisti annettun luoton osaksi tullutta suurta kolahdusta sen kautta, että maailmansodan jälkeen kieltäydyimme lunastamasta kulta-arvoonsa obligatioita ja korkokuponkeja. Sveitsiläiset ovat erinomaisen säästeliästä kansaa ja pankkeja on sen vuoksi maassa suhteellisesti enemmän kuin missään maassa koko maailmassa. Tälle säästäväisyydelle ei löydy kotimaassa riittävästi toiminnan mahdollisuuksia ja siksi sijoitetaan tätänykyä jälleen erittäin runsaasti pääomia ulkomaille. Kun tällöin siksikin poliittisesti epävarmat maat kuin Mexiko ja Brasilia saavat verrattain auliisti lainoja Sveitsistä, pitäisi Suomen oikeastaan hyvällä menestyksellä voida kilpailla lainojen saannissa Sveitsistä.

Mutta me olemme yllämainitulla menettelyllä kerta kaikkiaan pahasti toistaiseksi polttaneet nimemme. Olisi sen vuoksi syytä koettaa tavalla tai toisella saada palaute-tuksi entinen maineemme. Lainan ehdot ovat tätänykyä jo sveitsissä niin edulliset, että koko Euroopassa kykenee vain Ranska tarjoamaan lainoja yhtä edullisilla ehdoilla.

Katson lopuksi olevan syytä mainita, että konsuli Schoch on kaikessa hiljaisuudessa tehnyt sangen hyvää propagandaa Suomen hyväksi yleensä ja samoin myös erikoisesti vientietujemme valvomiseksi. Niinhyvin sveitsiläisten kuin suomalaisten liikemiesten kyselyihin suomalaisista vientituotteista hän on, niinkuin kirjeenvaihdosta ilmenee, aina koettanut vastata mahdollisimman suurella huolella ja tarkkuudella. Kun näinä aikoina saamme muutamia yhtä kelvollisia konsulaarisia edustajia lisää voimme odottaa, että jonkun vuoden kuluttua kauppavaihtomme Sveitsin kanssa muuttuu meille melkoista edullisemmaksi, kuin mitä se on ollut näihin aikoihin saakka.

Saneltu Bernissä, maaliskuun 3 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

2932

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA: _____

Ministeri Kokoitus raportti no 6.

Geneva.

3/3 1930

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No. (179) 134B
RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
maaliskuun 7 p:nä 1930.

ULKO	MINISTERIÖ
No 9/35/ke.	30
12/3.30	
5	C 31

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 6, joka si-
sältää:

Eräitä sveitsiläisiä odotuksia kansainvälisen
talouselämän alalla s. 1 - 5.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Rudolf Hauni

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

No.179

RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 91351 he. 1930		
12/3.30	5	LIIT.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 31.	

Ministeri Holstin raportti No. 6
maaliskuun 3 p:ltä 1930.

Eräitä sveitsiläisiä odotuksia
kansainvälisen talouselämän alalla.

Useissa raporteissa viime aikoina olen käsitellyt kysymyksiä, jotka tavalla tai toisella ovat koskeneet Suomen ja Sveitsin välisiä kauppasuhteita sekä keinoja vientimme edistämiseksi. Mutta voidaksemme oikein ymmärtää näiden kysymysten arvoa kansainväliseltä kannalta katsottuna, lienee syytä koettaa poistaa eräitä Suomessa sangenkin syvälle juurtuneita ennakkoluuloja. Meidän liikemaailmamme on yhä siinä vallan väärässä käsityksessä, että Sveitsi ensinnäkin on maantieteellisesti meille sangen huonosti saavutettavissa oleva kulutuskeskus ja että toiseksi Sveitsin merkitys kansainvälisen taloudellisen elämän kannalta on niin vähäinen, että meidän ei kannata tehdä sanottavia ponnistuksia vallataksemme itsellemme edes jonkinlaista sijaa Sveitsin markkinoilla. Kuinka väärässä tässä suhteessa meidän liikemaailmamme on,

selvenee seuraavasta.

Kansainvälinen korvauspankki on useastakin erisyistä tullut sijoitetuksi Baseliin, mutta näiden syiden joukossa ei suinkaan ole turhantakia löydettävissä erittäin suurta sijaa Sveitsin omalla merkityksellä kansainvälisen taloudellisen elämän alalla. Kun Sveitsin parlamentti äskettäin antoi osaltaan suostumuksensa pankin avaamiseen Baselissa, saattoi parlamentti täydellä tyytyväisyydellä yhtyä hallituksen selitykseen, että Haagin konferenssissa oli päätetty avata pankki Baselissa, koska vuodesta 1924 lähtien Sveitsin frangi on pysynyt kansainvälisistä taloudellisista kriiseistä huolimatta järkkymättömänä, toiseksi koska Basel sinänsä on jälleen saavuttanut entisen asemansa yhtenä Euroopan tärkeimmistä finanssikeskuksista ja vihdoin kolmanneksi koska Basel tulee todennäköisimmästi suhteellisen läheisessä tulevaisuudessa saavuttamaan maailman muussakin taloudellisessa elämässä sangen tärkeän aseman. Kaikkeen tähän katsoen odotetaan nykyisin Sveitsissä mitä suurimmalla luottamuksella, että kansainvälisen korvauspankin avaamisen kautta Baselissa Sveitsistä tulee vähitellen eräs koko maailman pankkiliikkeen tärkeimpiä keskuksia, meneepä itse valaliiton presidentti Musy eräässä viikon vanhassa lausunnossa vieläkin pitemmälle tuoden julki vakaan uskonsa, että Sveitsistä tosiasiallisesti tulee koko maailman kapitaalilin, devisien ja kultakaupan Clearing- House.

Mitä taas tulee kysymykseen Sveitsistä liikenne- ja kauppakeskuksena, kannattaa ensinnäkin kiinnittää

huomiota varsinkin Baselin nopeasti yhä lisääntyvään merkitykseen Länsi-, Keski- ja Etelä-Europan välisen rautatieliikenteen todellisena solmukohtana. Tuskin on luultavaa, että Basel tulee ainakaan pitkään aikaan menettämään mitään tästä merkityksestään.

Kaupallisessa suhteessa on ensinnäkin muistettava, että Baselin satama on monessa suhteessa uuden aikaisimpia koko Euroopassa, ja että Sveitsin parlamentti on äskettäin antanut 32 milj. frangia ottaakseen sillä summalla osaa Ranskan ja Saksan kanssa toteutettaviin Rheinin yläjuoksun puhdistamis- ja syventämistöihin, niin että suuret jokiproomut ja ja jokilaivat pääsevät nousemaan Strasburgista aina Baseliin saakka. Turhaan ei olekkaan valaliiton presidentti Musy yllämainitussa lausunnossaan kytkenyt tärkeästi yhteen näitä Baselin suureksi merisatamaksi tarkoittavia töitä kansainvälisen korvauspankin perustamisen kanssa. Tälle optimismille Baselin sataman nousevan merkityksen suhteen on viime aikoina antanut voimakasta yllykettä erään amerikalaisen ammattilehden kirjoitus, joka julkaistiin viime kesäkuun 27 päivänä ja jossa kirjoitettiin Baselista ja sen vapaasatamasta m.m. seuraavaa:

"Baselin kaupunki, Sveitsin kultainen portti, sijaitsee maantieteellisesti erinomaisessa paikassa. Basel on erittäin merkityksellinen pankki- ja kauppakeskus. Sen extraterritorialisuutta nauttiva vapaasatama on ihanteellinen niinhyvin varastoimispaikkana kuin myös tavarain jakopaikkana kaikkiin osiin Keski-Europaa.

Tästä vapaasatamasta ovat kaikki Europan tärkeät kaup-
pakeskukset helpommin saavutettavissa kuin mistään muus-
ta paikasta koko manner-Europassa. Kannattaa lähettää
tavaroita Yhdysvalloista varastoitaviksi Baselin vapaa-
satamassa ja lähettää ne sieltä lopullisiin määräpaik-
koihinsa Englannissa, Ranskassa, Saksassa, Belgiassa,
Hollannissa, Italiassa ja muissakin maissa."

Baselin vapaasatama-yhtiön johtaja herra E.
Mury-Dietschy, jonka näinä päivinä julkaisemasta kir-
joituksesta olen ottanut ylläolevan amerikalaisen lausun-
non, lisää vielä omasta puolestaan, että Baselilla
pitäisi olla myös Europan paraiten kehittynyt ja uu-
denaikaisin speditioni- ammattikunta.

Kaikkeen ylläolevaan katseen pitäisi todella
Suomenkin taholta alkaa kiinnittää entistä enemmän huo-
miota Sveitsiin ja sen taloudelliseen merkitykseen.
Olen hyvin useassa raportissa valittanut, etteivät suo-
malaiset vientiliikkeet ole vaivautuneet lähettämään
kauppamatkustajia Sveitsiin eivätkä edes ole hankkineet
täällä mitään vakinaista paikallista edustustakaan. Nyt
näen "Suomen Ulkomaankauppa"- nimisessä Suomen Vienti-
yhdistyksen äänenkannattajan numerossa kaksi tältä vuo-
delta pitkähkön selostuksen kauppamahdollisuuksista Suo-
men ja Itävallan välillä ja päättyy tämä katsaus ai-
van samoihin valituksiin. Itävallassa ei käy suomalaisia
kauppamatkustajia, eikä siellä myöskään ole suomalai-
sia agentuureja. Jos verrataan toisiinsa kansainvälisen
taloudellisen elämän kannalta Itävaltaa ja Sveitsiä,
jää edellinen alakynteen, siksi paljon varmempi on

Sveitsin kulutuskyky. Jos siis kannattaa ajatella vientimme nykyistä suurempaa suuntautumista Itävaltaan päin, pitäisi sitäkin suuremmalla syyllä ottaa varteen miten mekin voisimme saada nykyistä tuntuvasti tärkeämmän jalansijan Sveitsin markkinoilla.

Saneltu Bernissä, maaliskuun 3-7 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

570

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C21.

ASIA:

Ministeri Kolehlin raportti no 8.

Peru.

29/3 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
BERNISSÄ

ENGLISCHE ANLAGE 6

No. 192 (179 B)

maaliskuun 29 p:nä 1930.

RH/LF.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No. 10/1851/ae. D. 1030		
5/4-30	52	LEH.
RYHMÄ	LUKUSTO	ACIA
5	031	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille, Herra Ministeri, raporttini No.7, joka koskee:

Kertomus Suomen ja Sveitsin
välisistä kauppasuhteista
vuonna 1929.

siv. 1 - 31.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruutivaara

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

No.192

RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6

maaliskuun 7 p:nä 1930.

ULKOASIAINBERNISSÄ		
No. 10/1930		
74-30	g	LEH
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C 81	

Ministeri Holstin raportti No. 7,
maaliskuun 7 päivältä 1930.

Kertomus Suomen ja Sveitsin välisistä kauppasuhteista vuonna 1930.

Bernin Lähetystö laati ensimmäisen kerran vuosikertomuksen Suomen ja Sveitsin välisistä kauppasuhteista vasta vuosi takaperin. Silloinkin vuosikertomus supistui vain esittämään tietoja niinhyvien suomalaisten tuotteiden viennistä Sveitsiin kuin sveitsiläisten tuotteiden tuonnista Suomeen. Saadaksemme täydellisemmän kuvan Suomen ja Sveitsin välisistä taloudellisista suhteista ja niiden korjaamisen mahdollisuuksista laadin viime marraskuulla laajahkon raportin (No. 23), jolloin pidin lähinnä silmällä mistä maista Sveitsiin tuodaan pääasiallisesti juuri niitä tuotteita, joiden vienti Suomesta Sveitsiin voisi tulla kysymykseen. Tämän tutkimuksen laatimisessa olin ottanut varteen, voidakseni saada vertailut mahdollisimman täydellisiksi, tilastolliset tiedot myös viime vuoden yhdeksältä ensi kuukaudelta. Tosiasiallisesti voisi

siis tämä nyt laadittava vuosikertomus rajoittua vain käsittämään täydentävät tiedot viime vuoden viimeiseltä neljännekseltä. Olen kuitenkin katsonut olevan syytä ~~tek-~~
~~niä~~ ottaa huomioon eräitä täydentäviä näkökohtia. Samalla olen johdonmukaisuuden vuoksi laadituttanut kaikki siihen raporttiin sisältyneet taulukot uudelleen käsittämää täydelliset tilastot koko viime vuodelta. Sitäpaitsi pyydän viitata vielä raportteihini Not 1, viime helmikuun 11 p:ltä, 5 t.k. 3 p:ltä ja No. 6 t.k. 7 p:ltä, joissa kussakin olen kosketeillut eräitä samoja kysymyksiä kuin mainitussa raportissani No. 23 viime marraskuun 14 p:ltä. Näinollen on tarpeetonta tähän vuosikertomukseen sisällyttää enää samoja seikkoja.

Vielä pyydän huomauttaa, niinkuin tehtiin vuosi sitten lähetetyssä vuosikertomuksessa, että tarkkuuden vuoksi on edelleen ollut edullisempaa ottaa tilastollisten tietojen perustaksi Sveitsin virallinen tilasto, vaikka vertauksen vuoksi taulukkoon No. 1 on heti alkuun pantu vastaavat tilastolliset tiedot suomalaisen virallisen tilaston mukaan. Vielä on syytä lisätä, että tähän kertomukseen sisältyvissä kaikissa tilastoissa, milloin on ollut kysymyksessä Sveitsin frangien muuttaminen Suomen markoiksi, on käytetty kunakin vuonna käynyttä kurssia ja sen jälkeen tavallista menetelmää noudattamalla pyöristetty luvut tuhansiksi.

x

x

x

T a u l u k k o I.

Suomen ja Sveitsin välistä kauppaa osoittava
taulukko.

Tuonnin ja viennin arvot suomalaisen
tilaston mukaan Smk:ssa.

	Tuonti	Vienti
1926	32.777.000	195.000
1927	36.734.000	3.438.000
1928	46.934.000	1.883.000
1929	39.204.000	2.128.000

Tuonnin ja viennin arvot sveitsiläisen
tilaston mukaan Sv.frangeissa.

1926	4.859.000	900.000
1927	5.685.000	1.498.000
1928	6.871.000	825.000
1929	6.342.000	953.000

Edelliset sveitsiläiset arvot muutettuina
Smk:ksi.

1926	37.217.000	6.895.000
1927	43.544.000	11.473.000
1928	52.632.000	6.320.000
1929	48.706.000	7.319.000

Taulukko No.1: Tuonnin ja viennin arvot 1926-29 sveitsiläisen ja suomalaisen tilaston mukaan.

Eniten silmäänpistävä eroavaisuus Suomen ja Sveitsin välisen kaupan tilastoissa on kaiken aikaa ollut suomalaisen tilaston sisältämässä tiedoissa viennistämme Sveitsiin verrattuna vastaaviin sveitsiläisiin tietoihin. Kun esimerkiksi suomalainen tilasto tietää viennimme Sveitsiin vuodelta 1926 olleen arvoltaan alle 200.000 Smk., nähdään sveitsiläisen tilaston samana aikana ilmoittavan viennimme arvoksi vähää vaille 7 milj. Smk. Näin suurta eroavaisuutta kahden maan virallisissa tilastoissa ei hyvällä syyllä pitäisi olla olemassa.

Toinen seikka, joka herättää huomiota nimenomaan viime vuoden tilastollisten numeroiden suhteen, on se, että meidän viennimme on jonkun verran parantunut verrattuna vuoteen 1928, jota täytyy pitää suhteellisen huonona vuotena. Toisaalta taas meidän tuontimme viime vuonna on vähentynyt lähes 4 milj. markalla vuoteen 1928 verrattuna, jolloin se oli miltei 53 milj. markkaa. Prosentuaalisesti siis otettuna kehityksen suunta on ollut meille viime vuonna suhteellisen edullinen, mutta tulosta ei missään tapauksessa voida pitää kokonaisuuden kannalta katsottuna millään tavoin edullisena. Me olisimme voineet hyvällä tahdolla saavuttaa viennillemme paljoakin edullisempia tuloksia.

Laiminlyöntimme ilmenevät tarkemmin seuraavista taulukoista.

Taulukko No. 2.

Puunrunkojen, polttopuiden ja risujen (havupuuta)
tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Saksa	1.505.000	1.863.000	2.525.000
Itävalta	2.079.000	4.722.000	2.601.000
Ranska	228.000	295.000	231.000
Suomi	662.000	156.000	1.000
Puola	1.674.000	128.000	34.000
Tšekkoslovakia	246.000	24.000	8.000
Rumania	185.000	411.000	146.000
Keski-Amerika ja Mexiko	25.000	38.000	23.000
Jamaica, Peru	25.000	28.000	13.000
Italia	16.000	28.000	22.000
Ruotsi	-----	532.000	-----
Venäjä	-----	---	6.489.000
Yhteensä	6.646.000	8.228.000	12.095.000

Tuonnin kokonaisarvo v. 1926 = frs 8.020.000.

Taulukko No.2: Puunrunkojen, polttopuiden ja risujen tuonti
Sveitsiin vv. 1927-29.

Edellisessä vuosikertomuksessa oli esitetty tilastollisia tietoja myöskin sahaamattomien puunrunkojen, polttopuiden ja risujen tuonnista Suomesta Sveitsiin. Mainituksa raportissani taas viime marraskuulta olin tahallisesti jättänyt tämän nimikkeen ottamatta huomioon, koska uusimmat tilastot osoittivat, että tällaisen puutavaran tuonti Sveitsiin Suomesta oli todennäköisesti vain tilapäinen ilmiö. Kuten edellisellä sivulla olevasta taulukosta ilmenee, on tämä otaksumiseni nyt osoittautunut oikeaksi.

Vuonna 1926 ei tuotu Sveitsiin Suomesta näitä tavaroita lainkaan. Sen sijaan nousi tuonti meiltä 1927äkisti yli 5 milj. markan ja vielä 1928 sen arvo teki lähes 1.200.000- markkaa. Mutta viime vuonna supistui tämä vientimme alle 10.000- markan. Otaksuttavaa on, että edessä olevina vuosina tämä vientimme haara jää varsin vähäpätöiseksi. Voidaanpa tosiasiallisesti kysyä kannattaako meidän varsinaisemmin mitään tehdä tässä asiassa, sillä ellei meitä innostuta erikoisemmin jalostettujen tuotteidemme tunnetuksi tekeminen Sveitsin markkinoilla, tuskin silloin on syytä tehdä sen enempää sahaamattomien puunrunkojen, halkojen ja risujen viennin hyväksi.

Erikoista huomiota herättää tässä taulukossa Venäjän äkillinen astuminen puheenalaisella alalla Sveitsin tärkeimmäksi tuontimaaksi. Viime vuoden 9 ensimmäisenä kuukautena ei Venäjältä vielä tuotu Sveitsiin lainkaan tämän luokan puutavaraa, mutta 3 viime kuukautena kohosi tuonti yhdellä iskulla 6 $\frac{1}{2}$ milj. frangiin, mikä tekee

enemmän kuin puolet koko vuoden tuonnista. Sveitsi on niitä maita, jotka eivät ole tunnustaneet de jure Venäjää ja turhaan Venäjä on myös yrittänyt saada itselleen tavaraluottoa sveitsiläisiltä tehtailta. Mutta niinkuin raportissani No. 23 viime vuodelta jo alustavasti mainitsin, katsoo kaikesta siitä huolimatta Venäjä hyvinkin suuren vaivan arvoiseksi vallata itselleen huomattavan aseman Sveitsin tuontimarkkinoilla.

Maatila	450,000	4,770,000	5,124,000
Maatalouskoneet	2,410,000	2,473,000	2,428,000
Puuta	1,800,000	1,280,000	1,667,000
Ruusuja	400,000	600,000	500,000
Jämsä	100,000	270,000	200,000
Sakkeja	207,000	410,000	600,000
Talokkoluokasta	100,000	201,000	200,000
Maatila	100,000	100,000	100,000
Maatila	10,000	50,000	50,000
Maatila	20,000	...	10,000
Maatila	20,000	20,000	20,000
Yhteensä	9,270,000	11,000,000	12,200,000

Yhteensä kassavaroja v. 1925 - 12,200,000

Taulukko No. 3.

Sahatun puutavaran tuonti Sveitsiin vv. 1927-29.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Itävalta	3.908.000	4.772.000	5.134.000
Yhdysvallat	2.410.000	3.473.000	3.432.000
Puola	1.520.000	1.266.000	1.647.000
Rumania	460.000	802.000	565.000
Jugoslavia	100.000	280.000	356.000
Saksa	317.000	410.000	695.000
Tshekkoslovakia	160.000	204.000	229.000
Ranska	120.000	120.000	129.000
Ruotsi	160.000	160.000	188.000
Venäjä	13.000	60.000	62.000
Suomi	28.000	----	10.000
Italia	84.000	59.000	90.000
Yhteensä	9.290.000	11.650.000	12.550.000

Tuonnin kokonaisarvo v. 1926 - Frs. 10.460.000

Taulukko No.3: sahatun puutavaran tuonti Sveitsiin
vv.1927-29.

Mitä sahatun puutavaran tuontiin tulee, on ensinnäkin otettava huomioon, että kokonaistuonnissa on sangan tärkeä sija kaikenlaisilla lankuilla ja laudoilla, joita on sahattu lehtipuista. Suomen kaupan kannalta ei tällä tavararyhmällä ole suurempaa merkitystä ja sen vuoksi sisältääkin edellisellä sivulla oleva taulukko tietoja vain havupuista, sahatuista lankuista, laudoista j.n.e.

Epäilemättä täytyy pitää omituisena ilmiönä, että sahattua puutavaraa tuodaan vuosi vuodelta pareminkin lisääntynein kuin vähentynein määrin aina Yhdysvalloista saakka. Tuonnin arvo oli 1927 noin 2.400.000- fr. ja vuosina 1928 ja 1929 n. 1 milj. frangia suurempi. Toisena merkillisyytenä esiintyy tilastoissa Puolan tärkeä asema sahatun puutavaran viejänä Sveitsiin. On muistettava että ainakin tärkein osa puolalaisista lankuista ja laudoista tulee Sveitsiin koko matkan rautateitse, jotavastoin Suomella olisi käytettävänään meritie aina Antwerpeniin saakka, ja sieltä rahti jokiproomuissa Baseliin asti ei ole muuta kuin murto-osa tämän puolalaisen tavaran suoritettavasta rautatierahdistä.

Niinkuin tilastosta ilmenee, on Suomi viejien viimeisimpänä, se pääsee viikot vuonna pyöreän luvun saaneen 10.000- frangin vientiin, mikä on kuusi kertaa pienempi summa kuin Venäjän viennin arvo vastaavana aikana.

Taulukko No. 4.

Höylätyn y.m. valmistetun puutavaran tuonti
Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Saksa	890.000	1.225.000	1.615.000
Itävalta	785.000	878.000	547.000
Ranska	454.000	517.000	725.000
Puola	453.000	725.000	1.179.000
Liettua	37.000	258.000	363.000
Viro, Latvia	80.000	251.000	254.000
Suomi	36.000	143.000	124.000
Ruotsi	10.000	4.000	----
Venäjä	20.000	22.000	234.000
Hollanti	20.000	20.000	36.000
Rumania	30.000	----	----
Tshekkoslovakia	37.000	26.000	17.000
Yhteensä	2.885.000	4.155.000	5.112.000

Tuonnin kokonaisarvo v.1926 = Frs. 2.500.000

Taulukko No.4: Höylätyn y.m. valmistetun puutavaran tuonti
Sveitsiin vv. 1927-29.

Koko Sveitsin tuonnissa on epäilemättä juuri Suomen kannalta edellisellä sivulla oleva taulukko kaikkein mielenkiintoisimpia. Se näet osoittaa ensinnäkin kuinka suhteellisen nopeasti tämän tavaralajin menekki on viime vuosina kasvanut Sveitsissä ja toiseksi miten eräät maat ovat osanneet hyötyä tästä lisääntyneestä tuonnista samaan aikaan kuin Suomi on jäänyt paremminkin takalalle.

Kokonaistuonnin arvon ollessa vielä 1927 alle 2.900.000 frangia kohosi se seuraavana vuotena hyvästi yli miljoonalla frangilla ja myöskin lisäys viime vuonna tekee edelliseen vuoteen verrattuna n. 1 milj. frangia, niin että loppusumma teki yli 5.100.000 frangia. Jos otetaan lukuun tuonnin arvo 1926, jolloin se oli n. 2.500.000 frangia, on todettavissa, että höylätyn y.m. valmistetun puutavaran tuonti Sveitsiin on neljässä vuodessa enemmän kuin kaksinkertaistunut arvoltaan.

Voidaan tietysti hyvin käsittää, että sellaiset Sveitsin naapurimaat kuin Saksa ja Ranska ovat suuresti hyöttyneet tästä lisääntyneestä menekistä. Mutta sitä merkellisempää on, että Puola, Liettua, Viro ja Latvia ovat kukin moninkertaistuttaneet vientinsä päästen varsinkin viime vuonna tuloksiin, jotka jättävät Suomen kauas taakse. Tuonti Puolasta v. 1927 oli arvoltaan n. 450.000 frangia; v. 1928/se sivuutti hyvästi yli 700.000 frangin ja kohosi viime vuonna lähes 1.200.000 frangiin.

Kun tuonti Liettuasta v. 1927 oli arvoltaan vain 37.000 frangia, kohosi se viime vuonna jo kymmenkertaiseksi. Samaan aikaan nousi Viron ja Latvian osuus v.1927 n. 80.000 frangista viime vuonna enemmän kuin kolmenkertaiseksi. Edelleen kannattaa alleviivata, että Venäjän vienti sekä 1927 että 1928 oli pyörein luvuin arvoltaan vain n. 20.000 frangia, mutta se kohosi viime vuonna hyvästi enemmän kuin kymmenkertaiseksi.

Samaan aikaan ovat Suomen vastaavat numerot paremminkin epäedullisia. Joskin on todettava että v-1927 vientimme arvo oli n. 36.000 frangia ja v. 1928 se oli kohonnut 143.000 frangiin, on toisaalta kieltämätöntä, että viime vuoden saavutuksemme jäi n. 20.000 frangia huonomaksi. Tämä tuloksemme on sitäkin valitettavampi kun niin monet muut maat, joiden taloudellisen elämän ei pitäisi voida kyetä kilpailemaan meidän kanssamme sen enempää kotoisissa oloissaan kuin maailman puutavaramarkkinoilla, sittekin ovat kaikella menestyksellä tunkeutuneet sveitsiläisille markkinoille saavuttaen erittäin edullisia tuloksia samaan aikaan kuin viime vuonna emme edes kyenneet pitämään puoliaamme edellisen vuoden tuloksiin verraten.

Taulukko No. 5.

Faneerin tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Saksa	30.000	39.000	119.000
Ranska	20.500	60.000	68.000
Itävalta	10.000	8.000	3.000
Suomi	26.000	16.000	31.000
Hollanti	20.500	20.500	84.000
Viro, Latvia	1.000	16.000	47.000
Liettua	4.000	500	72.000
Puola	12.000	11.000	69.000
Venäjä	4.500	-----	1000
Yhteensä	129.000	173.000	500.000

Taulukko No.5: faneerin tuonti Sveitsiin vv.1927-29.

Edellisellä sivulla oleva taulukko osoittaa, että faneerin tuonti Sveitsiin on huomasti lisääntynyt viime vuoden aikana edellisiin vuosiin verrattuna. Mutta tässäkään tapauksessa ei voi olla havaitsematta millä menestyksellä sellaiset maat kuin Puola, Liettua ja Latvia sekä Viro ovat osanneet käyttää hyväkseen tilanteen otollisuutta samaan aikaan kuin me olemme seisoneet jokseenkin paikallamme.

Puolasta tuotiin Sveitsiin faneeria vv.1927 ja 1928 vähän yli 10.000 frangin arvosta kumpaisenakin vuotena, mutta viime vuonna tuonti kohosi lähes 70.000 frangiin. Vieläkin parempia tuloksia on viime vuonna saavuttanut Liettua, sillä sen viennin arvon ollessa v. 1927 vain noin 4.000 frangia, kohosi sen viime vuonna 72.000 frangiin, sillä sivuuttaen Puolankin vastaavat saavutukset. Virosta ja Latviasta tuotiin faneeria v. 1927 vain 1.000 frangin arvosta, sitä seuraavana vuonna kohosi tuonti 16.000 frangiin ja viime vuonna se jo lähenteli 50.000 frangia.

Kuten sanottu kaiken tämän nousun rinnalla tuntuu Suomen samanaikainen tulos vähemmän rohkaisevalta, sillä me olemme kolmena viime vuonna laskeneet kaikki yllämainitut maat ohitsemme, niin että nyt olemme kaikista niistä viimeisimpänä pysyen yhä edelleen noin 30.000 frangin vaatimattomassa vuosisaavutuksessa.

Taulukko No. 6.

Tulitikkupuun tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Viro, Latvia	296.000	293.000	364.000
Tshekkoslovakia	75.000	40.000	52.000
Ranska	10.000	8.500	6.000
Italia	4.000	5.500	6.500
Suomi	---	5.000	5.600
Saksa	3.800	3.500	6.000
Yhteensä	395.000	356.000	443.000

Tuonnin kokonaisarvo v. 1926 = 380.000 Frs.

Taulukko No. 6: Tulitikkupuun tuonti Sveitsiin vv.1927-29.

Edellisellä sivulla olevasta taulukosta ilmenee, että Viro ja Latvia ovat lopullisesti valtaamassa haltuunsa sveitsiläisen tulitikkuteollisuuden raaka-aine markkinat. Kun vielä v. 1928 ne möivät Sveitsiin tulitikkupuuta noin 295.000 frangin arvosta kokonaistuonnin ollessa vähän päälle 350.000 frangia, oli näillä mailla viime vuonna merkittävänä hyväkseen yli 360.000 frangia, vaikka Sveitsin kokonaistuonti sinä aikana ei ollut kuin vähän päälle 440.000 frangia.

Toisella sijalla on viime vuosina kaiken aikaa ollut Tšhekkoslovakia. Mitä muihin maihin tulee, oli tuonti Suomesta v. 1928 vielä hieman suurempi kuin Saksasta, mutta viime vuonna on Saksakin ajanut ohitsemme meidän vientimme pysyessä alle 6.000 frangin arvotaan.

Samoin kuin sahaamattomien puunrunkojen, halkojen ja risujen suhteen on kaiketi sentään asetettava kyseenalaiseksi eikä taloudelliselta kannalta siltäkin ole edullisempi, että jalostamme itse tulitikkupuunme.

Taulukko No. 7.

Lankarullien tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Saksa	316.000	380.000	415.000
Itävalta	5.000	11.000	14.000
Banska	26.000	20.000	27.000
Italia	2.000	10.000	12.000
Suurbritannia	57.000	57.000	69.000
Ruotsi	---	20.000	---
Suomi	138.000	110.000	110.000
Tshekkoslovakia	30.000	31.000	40.000
Yhteensä	575.000	641.000	692.000

Tuonnin kokonaisarvo v. 1926 - 460.000 Frs.

Taulukko No. 7: Lankarullien tuonti Sveitsiin 1927-29.

Kolmena viime vuotena on tällä alalla Suomi ollut toisella sijalla Saksan pysyessä kaiken aikaa ylivoimaisesti ensimmäisenä. Mutta , niinkuin raportissani 23 viime vuodelta huomautin, täytyy pitää omituisuutena, että lankarullia lainkaan tuodaan Sveitsiin Suur-Britanniasta, ja viime vuoden tilasto osoittaa, että tämä tuonti on viime vuonna yhä lisääntynyt. Lisäys Saksasta viime vuonna, edelliseen vuoteen verrattuna, teki arvoltaan n. 35.000 fr ja Suur-Britanniasta 12.000 fr, sekä Tšekkoslovakiasta lähes 10.000 fr, joten nämä maat, suurin piirtein katsoen, jakoivat keskenään viime vuoden lankarullien tuonnin lisääntymisen. Tuonti Suomesta pysyi viime vuonna saman suureisena kuin v. 1928, eli arvoltaan fr. 110.000. Tälläkin alalla siis pitäisi meidän parista paremminkin eteenpäin kuin tyytyä nykyisiin saavutuksiimme.

Taulukko No. 8.

Paperin tuonti (kirje-, sanomalehti- y.m. yksiväristä paperia) Sveitsiin vv. 1927, 1928, 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929
Saksa	1.720.000	1.650.000	1.590.000
Itävalta	830.000	770.000	878.000
Ranska	395.000	410.000	223.000
Ruotsi	525.000	390.000	456.000
Suurbritannia	240.000	270.000	273.000
Tshekkoslovakia	175.000	270.000	364.000
Belgia	135.000	112.000	105.000
Hollanti	73.000	57.000	34.000
Yhdysvallat	37.000	64.000	41.000
Canada	43.000	37.000	15.000
Italia	19.000	18.000	40.000
Yhteensä	4.200.000	4.065,000	4.651.000

Tuonnin kokonaisarvo v. 1926 - Frs. 4.230.000.

Taulukko No.8: Paperin tuonti Sveitsiin vv. 1927-29.

Raportissani No. 23 viime vuonna analysoin tarkemmin mistä eri maista tuodaan kaikenlaista kirje- sanomalehti- y. m. yksiväristä paperia Sveitsiin. Tässä yhteydessä riittää siis, kun teen vain muutamia täydentäviä huomautuksia.

Ensinnäkin osoittaa kokonaistilasto viime vuodelta, että otaksumani viime vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden tuonnin suhteen Saksasta on ollut oikea. Vuoteen 1927 verrattuna on tuonti Saksasta pienentynyt ensinnäkin v. 1928 ja lisäksi vielä viime vuonna, mutta se on siltikin jäänyt niin ylivoimaisen suureksi, että Saksasta tuotiin yhä lähes kolmannes kaikesta puheenalaisen paperin tarpeesta Sveitsissä.

Sangen huomattavaa on, että vuoteen 1927 verrattuna tuonti Tshekkoslovakiasta, osoitettuaan jo v. 1928 voimakasta noususuuntaa, tuli viime vuonna enemmän kuin kaksinkertaiseksi.

Omituisuutena täytyy pitää, että myöskin viime vuonna jatkui näiden tuotteiden tuonti Yhdysvalloista ja Canadasta, vaikka Europan hyvin pitäisi paremmin järjestetyillä kauppasuhteilla tyydyttää kaikenkin sveitsiläisen paperin tarpeen.

Mitä Suomeen tulee, emme esiinny lainkaan puheenalaisten paperilajien viejänä Sveitsiin. Että tässä on kysymyksessä ilmainen laiminlyönti puoleltamme, on itsestään selvää. Viime vuoden lopulla, eräs Sveitsin suurimpia liikemiehiä paperikaupan alalla, M. Baumgartner Lausannessa tarjoutui rupeamaan ei ainoastaan Suomen kunniakonsuliksi Neuchâtelin, Fribourgin, Vaudin ja Valaisin kantooneihin, vaan tahtoi samalla saada Suomen paperiyhdistyksen edustaja-aseman Sveitsissä. Sitäpaitsi oli Sveitsin hallitus salaisessa kirjelmässään Lähetystölle erikoisesti suositellut juuri M. Baumgartnerin nimittämistä kunniakonsuliksemme, jotta hän juuri paperialan ensiluokkaisena tuntijana voisi edistää

paperituotteitamme tunnetuksi tekemistä ja myyntiä kaikkiallakin Sveitsissä. Lähetystö on useita eri kertoja viime joulukuusta lähtien koettanut sekä kirjeillä että kyselyllä sähköteitsekin jouduttaa vastauksen antamista M. Baumgartnerille saako hän paperiyhdistyksemme edustuksen. Mutta kolmeen kuukauteen ei ole paperiyhdistyksen taholta nähty hyväksi antaa minkäänlaista vastausta. Kuitenkin on esim. viime vuonna tuotu Sveitsiin puheenalaisia paperilajeja yli 36 milj. Smk. arvosta. Luulisi toki, että paperiyhdistyksemme edes tavallisiin kansainvälisiin kirjeenvaihtotapoihin kuuluisi vastata kyselyihin, vaikka sitä ei ehkä huvittaisikaan pyrkiä Sveitsin tuontimarkkinoille, joilla tähän saakka suomalaista paperia ei ainakaan välittömästi tunneta lainkaan.

	1934	1935	1936
Myynti	25,000	30,000	35,000
Alue	1,200,000	1,300,000	1,400,000
Loppuosa vuodelle v. 1936 - 1,200,000			
Yhteensä			
Myynti	25,000	30,000	35,000
Alue	1,200,000	1,300,000	1,400,000
Myynti	100,000	100,000	100,000
Alue	500,000	500,000	500,000
Myynti	75,000	75,000	75,000
Alue	300,000	300,000	300,000
Myynti	20,000	20,000	20,000
Alue	1,000,000	1,000,000	1,000,000
Loppuosa vuodelle v. 1936 - 1,000,000			
Yhteensä			

Taulukko No. 9.

Selluloosan tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Valkaisematton selluloosa.

Maat	1927	1928	1929
Ruotsi	595.000	648.000	843.000
Tshekkoslovakia	395.000	648.000	680.000
Itävalta	340.000	515.000	364.000
Suomi	220.000	205.000	288.000
Portugali	95.000	134.000	62.000
Saksa	165.000	225.000	320.000
Norja	35.000	60.000	64.000
Yhteensä	1.850.000	2.440.000	2.632.000

Kokonaistuonti v. 1926 = 1.945.000

Valkaistu selluloosa.

Saksa	820.000	870.000	953.000
Itävalta	435.000	480.000	606.000
Ranska	125.000	165.000	151.000
Suomi	230.000	85.000	300.000
Tshekkolovakia	75.000	75.000	92.000
Ruotsi	20.000	30.000	52.000
Yhteensä	1.720.000	1.725.000	2.156.000

Kokonaistuonti v. 1926 = Frs. 1.400.000.

Taulukko No.9: Valkaistun ja valkaisuamattoman selluloosan tuonti Sveitsiin vv. 1927-29.

Niin hyvin valkaistun kuin valkaisuamattoman selluloosan suhteensaottaa vientimme Sveitsiin ilahduttavaa parannusta, vaikka edellisellä sivulla oleva taulukko jättääkin meille tässä suhteessa vielä paljon toivomisen varaa.

Valkaisuamattoma selluloosaa tuotiin Sveitsiin viime vuonna lähes 200.000 fr. arvosta enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin taas tuonti oli n. 600.000 fr. suurempi kuin v. 1927.

Niinkuin raportissa N:o 23 viime vuodelta tarkemmin huomautin, tuotiin valkaisuamattoma selluloosaa v. 1926 Suomesta Sveitsiin n. 475.000 fr. arvosta. Vientimme v. 1927 putosi enemmän kuin puolella ja aleni v. 1928 205.000 frangiin. Nyt viime vuonna pääsimme jo likelle 300.000 fr., joten parannusta on, niinkuin edellä huomautin, kylläkin havaittavissa, vaikka emme vielääkään ole edes likellä saavutustamme v. 1926. Kun ottaa huomioon, että valkaisuamattoma selluloosaa on viime vuosina tuotu Sveitsiin säännöllisesti yhä lisääntyneinä määrinä, täytyy edelleen jäädä vakavasti toivomaan, että vientimme tällä alalla jaksaisi edes pysyä sveitsiläisen kulutuksen kanssa vastaavalla kohtuullisella nousutasolla.

Mitä taas valkaistuun selluloosaan tulee, on saavutuksemme viime vuonna samaten ilahduttavasti parantunut päästen arvoltaan pyöreän luvun 300.000 frangiin. Tulemme näin Ranskan ohitse jälleen Saksan ja Itävallan jälkeen kolmannelle sijalle, josta vientimme pienuus viime vuonna pudotti meidät pois Ranskan eduksi. Mutta otettaessa varteen, että valkaistun selluloosan kulutus Sveitsissä on lakkaamatta kasvanut ja

että oikeastaan vain Saksa ja Itävalta ovat kyenneet siitä hyötymään, täytyy toivoa, että seuraavina vuosina saadaan sijoitetuksi myöskin suomalaista valkaistua selluloosaa entistä yhä suuremmat määrät Sveitsin markkinoille.

Maa	1927	1928	1929
Saksa	21.200.000	20.700.000	19.000.000
Ranska	6.000.000	5.800.000	5.500.000
Argentiina	2.000.000	2.000.000	1.800.000
Italia	2.500.000	1.800.000	2.000.000
Hollanti	710.000	370.000	300.000
Japani	300.000	300.000	300.000
Korea	100.000	300.000	0.000.000
Yhdysvallat	---	30.000	300.000
Belgia	---	20.000	10.000
Australia	50.000	10.000	---
Latvia	---	10.000	100.000
Kina	50.000	---	---
Polen	---	---	15.000
Yhteensä	33.500.000	33.200.000	32.510.000

Suomen selluloosavienti v. 1929 - 21.200.000 kpl.

Taulukko No. 10

Voin tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Arvo Sveitsin frangeissa.

Maa	1927	1928	1929.
Tanska	21.260.000	20.960.000	19.439.000
Ranska	6.536.000	7.642.000	5.922.000
Argentina	2.600.000	3.000.000	1.653.000
Italia	3.954.000	1.842.000	1.919.000
Hollanti	716.000	371.000	509.000
Saksa	305.000	280.000	309.000
Itävalta	316.000	990.000	2.078.000
Viro, Latvia	----	50.000	500.000
Unkari	----	25.000	13.000
Australia	37.000	10.000	---
Liettua	----	10.000	171.000
Suomi	66.500	---	<u>250</u>
Puola			116.000
Yhteensä	35.830.000	35.260.000	32.645.000

Tuonnin kokonaisarvo v. 1926 = 34.200.000 Frs.

Taulukko No.10: Voin tuonti Sveitsiin vv. 1927-29.

Toisella sivulla oleva taulukko voin tuonnista Sveitsiin tarjoaa kolmessa suhteessa tilaisuutta mielenkiintoisiin johtopäätöksiin.

Ensimmäkin on havaittavissa, että Sveitsin uusimmat ponnistukset oman vointuotantonsa kohottamiseksi ovat johtaneet ainakin jollain tavoin niihin tuloksiin, joihin on tahdottu päästä. Sveitsiläiset maatalousmiehet ovat suureksi harmikseen nähneet, että maailman markkinoille on ilmestynyt ensiluokkaisia sveitsiläisiä juustomerkkejä, jotka ovat valmistetut vieraisissa maissa, n.m. Suomessa. Samaan aikaan kuin sveitsiläinen maatalous aivan viime vuosiin saakka ponnisteli kaikin keinoin säilyttääkseen omille juustoilleen niiden entisen aseman maailman markkinoilla, tuotiin maahan n. 35 milj. frangin arvosta vuosittain voita, jopa aina Argentinasta saakka. Tämä sveitsiläisen maatalouden yksi-puolinen tuotantosunta sai vihdoin Sveitsin taloudellisen elämän johtomiehet havaitsemaan, että voinkin kotimaiseen tuotantoon täytyy ruveta kiinnittämään entistä suurempaa huomiota.

Seuraus tästä ilmenee selvästi edellisellä sivulla olevasta taulukosta: voita tuotiin maahan viime vuonna yli 2,5 milj. fr. arvosta vähemmän kuin edellisellä vuonna ja yli 3 milj. fr. arvosta vähemmän kuin v. 1927. Toisin sanoen voin tuonti maahan osoittaa kahtena viime vuotena selvää laskusuuntaa. Mutta sittekin merkitsee edelleen yli 32 milj. fr. arvosta voin ostaminen ulkomailta, miten tärkeä sija Sveitsin ulkomaisessa kaupassa on joka tapauksessa voin tuonnilla.

Toinen havainto koskee muutoksia myyjämaiden suhteen. Argentina on menettänyt tuntuvasti viime vuonna myyntimahdollisuuksistaan molempiin edellisiin vuosiin verrattuna, samoin Tanska,

joka kaikesta huolimatta edelleen on numero yksi pitäen hallussaan edelleen n. 60 % koko voikaupasta. Mutta vaikkainäin voin tuonti viime vuonna on sinänsä tuntuvasti supistunut, on Itävalta lisännyt menekkiään vallan erinomaisella tuloksella. Vielä 1927 se oli viennillään 316.000 fr. arvosta kaudennella sijalla, viime vuonna 990.000 frangilla se oli kohonnut viidennelle sijalle ja viime vuonna se pääsi 2.078.000 frangilla kolmannelle sijalle Argentinan ja Italian edelle.

Yhtä merkittävää on miten yllämainitusta voin tuonin melkoisesta supistamisesta huolimatta Viro, Latvia, Liettua ja Puola ovat suurenmoisella menestyksellä kyenneet lisäämään voin vientiänsä Sveitsiin. V. 1927 ei näistä maista tuotu Sveitsiin lainkaan voita. V. 1928 pääsi Viron ja Latvian vietti kohoamaan arvoltaan n. 50.000 frangiin, mutta viime vuonna arvo oli tullut kymmenkertaiseksi, niinkuin uskalsin olettaa mainitussa raportissani No. 23 viime vuodelta. Liettuasta tuotiin voita Sveitsiin v. 1928 n. 10.000 fr. arvosta, mutta viime vuonna yli 170.000 fr. arvosta; lisäys siis oli 17-kertainen. Vv. 1927 ja 1928 ei Puolasta tuotu voita lainkaan, mutta viime vuonna jo yli 115.000 fr. arvosta. Vaikkapa oletettaisiinkin, että yllämainitut maat ovat saaneet sijoitetuksi Sveitsin voimarkkinoille pääasiassa toisluokkaista voita, osoittaa sittekin tämä seikka edelläesitettyjen tosiasiain nojalla puutavaran, tulitikkupuun y.m. suhteen, että Viro, Latvia, Liettua ja Puola kiinnittävät koko viennissään erinomaisen suurta huomiota Sveitsin ostomarkkinoihin ja ovat saavuttaneet tuloksia, joista me olemme jääneet sangen kauas jäljelle.

Mitä suomalaisen voin vientiin Sveitsiin tulee, ei minun ole syytä lisätä tässä yhteydessä enää mitään siihen, mitä totesin raportissani No. 23 viime vuodelta: v. 1927 tuotiin meiltä voita vielä 66.500 fr. arvosta, viime vuonna pääsimme 250 frangiin. Tälläkin alalla meillä siis pitäisi olla sangen paljon parantamisen tarvetta.

Taulukko No. 11.

Kalossien tuonti Sveitsiin vv. 1927, 1928 ja 1929.

Eri maista tuotu seur.määrät pareja.

Maa	1927	1928	1929
Yhdysvallat	227.000	230.000	380.000
Saksa	104.000	108.000	318.000
Ranska	116.000	153.000	140.000
Ruotsi	91.000	75.000	72.000
Suurbritannia	27.000	34.000	37.000
Tshekkoslovakia	----	30.000	58.000
Viro, Latvia	26.000	30.000	47.000
Puola	10.000	----	20.000
Itävalta	----	----	16.000
Suomi	----	184	423 3.000
			Venäjä
Yhteensä	605.000.	675.000	1.139.000

Taulukko No.11: Kalossien tuonti Sveitsiin vv. 1927-29.

Edellisessä raportissani Sveitsin ulkomaisesta kaupasta, No. 23 viime vuodelta, tein tarkemmin selkoa miten Sveitsi varsinaisemmin vasta viime aikoina on kehittynyt kansainväliseksi talviurheilukeskukseksi. Samalla osoitin tilastojen nojalla, miten Yhdysvallat etäisyydestään huolimatta ovat osanneet hankkia kalosseilleen y.m. kumisille päällyskengille ensiluokkaiset markkinat Sveitsissä.

Edellisellä sivulla oleva taulukko osoittaa ensinnäkin, että v. 1927 tuotiin Sveitsiin 60500 paria kalosseja, mutta viime vuonna oli jo tuonti kohonnut lähes 1.140.000 pariin. Joskin tuonti Yhdysvalloista osoitti viime vuonna hyvin suurta nousua, on kuitenkin suurin lisäys langennut saksalaisen yritteliäisyyden osalle. Saksasta nimittäin tuotiin vielä v. 1928 ainoastaan 108.000 paria, mutta viime vuonna jo 318000 p.. Toisin sanoen saksalaisten kalossien menekki on yhdessä vuodessa kasvanut miltei kolminkertaiseksi. Myöskin Tshekkoslovakiasta tuotiin viime vuonna kalosseja lähes kaksi kertaa niin paljon kuin edellisellä vuonna.

Mutta niinkuin niin monen vientiartikkelin suhteen olen edellä ollut pakotettu toteamaan, täytyy myöskin kalossien suhteen kiinnittää huomiota Viron, Latvian ja Puolan viennin menestykselliseen yritteliäisyyteen Sveitsissä. Kukin näistä maista on viime vuonna myynyt Sveitsiin kymmeniä tuhansia pareja kalosseja, kun taas me sijoitettuanne tšekäläisille markkinoille v. 1928 184 paria pääsimme viime vuonna 423 pariin.

Eräitä loppuhuomautuksia.

Reportissani No. 23 viime vuodelta kiinnitin Ministeriön huomiota mahdollisuuksiimme hankkia säilykkeillemme ehkä hyvänkin menekin Sveitsissä ja ehkä kaikissakin Välimeren ympärillä olevissa matkailijakeskuksissa, koska ne juuri ottavat Sveitsistä melkoisen osan ravintolatarpeistaan. Tässä yhteydessä pyydän uudistaa mainitussa raportissani esittämät näkökohdat. Samassa raportissa esitin vielä suurehkon määrän näkökohtia, joiden varteen ottaminen voisi olla omansa monipuolisesti parantamaan vientiämme Sveitsiin. Mitään ei viime kuukausina ole sattunut, joka sotisi yllämainittuja ehdotuksiani vastaan. Voin siis tässäkin raportissa palauttaa Ministeriön mieleen samat näkökohdat.

Lopuksi viittaan Lähetyksen näinä päivinä valmistuvaan kaupalliseen vuosikertomukseen viime vuodelta. Siinä yhteydessä Ministeriö saa nähdä miten konsuli Hofmann-Hess vuosikertomuksessaan Baselin konsulaatin toiminnasta esittää mielihyvänsä kunniapääkonsulaatin perustamisesta Berniin tohtori Carl Schauweckerin tapainen, tunnettu, taitava, ja tarmokas liikemies /^{uutena} pääkonsulinamme. Pääkonsuli Schauwecker on ollut uudessa toimessaan vasta kymmenen päivää, mutta hän on jo ehtinyt lähettää kaikille kunniakonsuleillemme hyvin harkittuja toimintaohjeita vientimahdollisuuksiemme edistämiseksi. Samoin hän on kääntynyt Keskuskauppakamarin ja Vientiyhdistyksen puoleen tarjoten kaikkia palveluksiaan, jotta vienti-tuotteemme tulisivat Sveitsissä entistä paremmin tunnetuksi ja niiden menekki moninkertaistumaan.

Että kaikessa tässä suhteessa todellakin tarvitaan Suomen puolelta erittäin tarmokasta toimintaa, ilmenee enemmän kuin hyvin miltei jokaisesta tämän raportin taulukosta.

Jos otetaan lähtökohdaksi Suomen virallinen vienti-tilasto, myymme vuosittain Sveitsiin vallan mitättömän määrän tuotteitamme. Onneksi on Sveitsin tuontitilasto paljoka tarkempi ja tarjoaa siis paremman arvosteluperusteen vientimme suhteen Sveitsiin. Mutta tässä jälkimäisessäkin tapauksessa täytyy tehdä kaksi valitettavan ikävää toteamista .

Ensiksikin meidän tuotteitamme ilmeisesti myyvät ulkomaalaiset välikädet paljoka suuremman määrän kuin meidän vientiliikkeemme itse, koska vain siten on selitettävissä, että meidän virallinen tilastomme tietää vain murto-osan siitä, minkä sveitsiläinen virallinen tilasto tietää viennistämme Sveitsiin. Tämä epäkohta ei ole korjattavissa muuten kuin että vientiliik-keemme vaivautuvat kukin järjestämään oman välittömän edustuk-sensa Sveitsissä. Sitä ei luonnollisesti Lähetystö voi tehdä il-man vientijärjestöjemme suoranaista lupaa ja muuta myötävaiku-tusta.

Toiseksi täytyy mielipahalla havaita, että monet muut uudet maat ovat taloudellisesta heikkomuudestaan huoli-matta, puhumattakaan valtiollisten olojensa ~~muu~~ suuremmasta epävakaisuudesta, meihin verrattuna, sittekin onnistuneet hank-kimaan aivan lyhyessä ajassa sängen tärkeän aseman Sveitsin tuontimarkkinoilla meidän jäädessä monen vientituotteenme alal-la kokonaan rippeille, tai suorastaan näkymättömään asemaan.

On siis täysi syy Suomessa kiinnittää entistä paljoka vakavampaa huomiota vientietujemme kaikinpuoliseksi val-vomiseksi Sveitsissä.

Saneltu Bernissä, 7 ja 28-9 päivinä maaliskuuta
1930.

RUDOLF H O L S T I.

572

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *5.*

OSASTO: *Cxi.*

ASIA: _____

Ministeriölettiin raportti no 8.

Geneve

2/4 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No. 290

RH/LF.

GENÈVE

14, RUE CHARLES-BONNET

huhtikuun 2 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 11/352 h. D. 10 30.		
7/4-30	N:o	LM
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 31.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 8, joka si-
sältää:

Eräitä tietoja Gdynian ja

Danzigin taloudellisesta

merkityksestä.

siv. 1 - 4

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni vakuutus.

Henrik Thorelli

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

ULKOASIAMINISTERIÖ		
No 11/352/ae D. 10 30		
7/4-30	No	LEH.
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	C 31.	

Ministeri Holstin raportti No.8.
huhtikuun 2 p:ltä 1930.

Eräitä tietoja Gdynian ja Danzigin
taloudellisesta merkityksestä.

Viime vuoden raportissani No. 25 koskettelin otsikolla "Eräitä näkökohtia vientietujemme valvomiseksi" sangen arkaluontoista kysymystä n. s. kauppavakoilusta. Huomautin miten meiltä puuttuu kiinteä yhteistoiminta virallisten piirimme ja liikemaailman väliltä juuri siinä muodossa, missä se on muualla maailmassa kehitetty sangen pitkälle. Siten ei ulkomaiselle edustuksellemme ole tosiasiallisesti koskaan voitu toimittaa todella valaisevia tietoja miten vientietujamme voitaisiin erikseen edullisesti valvoa. Meidän vientimme edustajat pitävät aivan liian paljon ulkomailla tekemänsä havainnot omina tietoinaan ja ovat sen sijaan useinkin aivan liian keveillä perusteilla arvostalemassa ulkomaisen edustuksemme toimintaa taloudellisten etujemme valvomisen suhteen.

Näytteeksi siitä millä tavalla Saksa järjestelmällisesti valvoo kaikkiakin taloudellisia etujansa vieraisissa maissa panen tähän liitteeksi salaisen saksalaisen raportin Gdynian eli Gdingenin uudesta puolalaisesta satamasta.

Ensinnäkin nähdään raportin oikeassa yläkulmassa sanat Streng vertraulich, Mutta tämän varoitus ei riitä, sillä heti seuraavalla rivillä on: "Nur zum Handgebrauch!" Ei siis missään tapauksessa saa tätä salaista tutkimusta saattaa painokuntoon. Vihdoin nähdään sitä seuraavalla rivillä, että tämä viime vuoden lokakuulla valmistettu ra-

portti on laatuaan seitsemäs. Toisin sanoen, Saksa seuraa mitä suurimmalla tarkkuudella jokaista askelta tämän nopeasti kasvavan puolalaisen kauppaja- ja merenkulkukeskuksen monipuolisessa kehityksessä.

Mitä sitten raportin rakenteelliseen kokoonpanoon tulee, on se epäilemättä ensiluokkainen laatuaan, niinkuin metodillisuuteen tottuneelta saksalaiselta suinkin voi odottaa. Se sopisi sinänsä erinomaisesti malliksi mille vastaavalle suomalaiselle kauppavakoilua muistuttavalle tutkimukselle.

On tietysti tarpeetonta tässä erikseen selostaa raporttia kokonaisuudessaan. Mutta muutamat toteamiset lienevät kuitenkin paikallaan.

Ensinnä on tästä saksalaisesta asiakirjasta, nähtävissä joka riviltä, että tämä Gdynian satama on nyttemmin täysin vakava todellisuus. Vielä kymmenen vuotta sitten kohotettiin Saksassa kaikkialla olkapäitä muka puolalaiselle mielikuituksen mallinäytökselle, kun Varsovasta tuli tieto, että Puola aikoi ruveta rakentamaan 500 asukkaan suuruisesta kalastajakylä-pahasesta suurta satamakaupunkia. Varsinkin Danzigissa pidettiin tätä suunnitelmaa kokonaan mahdottomana. Nyt nähdään tästä salaisesta saksalaisesta raportista aivan tarkalleen kuinka Gdynian asujamisto nykyisin on 30.000, miten suuret satamalaitteet varastohuoneineen ovat valmiit ja miten merenkulttu on päässyt nopeasti kehittymään. Unelmasta on tullut todellisuus ja muka pelkästä pähänpistosta täysin järkevä taloudellinen toimintaohjelma.

Toinen seikka, joka välittömästi pistää silmään

tästä raportista, on Gdynian suhde Ruotsiin. Enemmän kuin puolet kaikesta tämän satamakaupungin kautta ulkomaille lähetetystä hiilestä menee Ruotsiin ja toisaalta ei minkään maan lipun alla käy Gdynian satamassa enemmän laivatonnistoa kuin Ruotsin lipun alla. Ruotsin tonnistossa suhteessa kattaa n. 36 $\frac{1}{2}$ prosenttia koko Gdynian satamassa käyvän tonniston määrästä. Vasta toisella sijalla tulevat saksalaiset laivat siitä huolimatta, että esim. Suomen tuonti ja vienti tapahtuu etusijassa saksalaisten laivain avulla. Ruotsalaiset ovat kaikesta päättäen olleet alun pitäen kaukonäköisiä Gdynian suuren tulevaisuuden suhteen ja ovat sen vuoksi tahtoneet heti alusta saakka saada haltuunsa tärkeän sijan Gdynian taloudellisessa nousussa.

Raportin siv. 14 nähdään muiden ulkomaalaisten laivalinjain joukossa, jotka käyttävät Gdynian satamaa, myöskin Suomen Etelä-Amerikan linja. Sulkumerkkien sisässä esitetään huomautus, että tämä suomalainen laivayhtiö välittää siirtolaisia Etelä-Amerikkaan. Mihin määrin tämä huomautus on oikea, en voi täydellä varmuudella sanoa, mutta ainakin eräiden Suomen taloudellista elämää edustavien henkilöiden puheista Genèvessä olen ollut ymmärtävänäni, että Etelä-Amerikan linjan laivat poikkeavat säännöllisesti Gdynian satamaan lastien oton ja purkamisen tarkoituksessa. Kun tämä laivayhtiö parhaillaan odottaa saavansa 6 milj. Suomen markan valtion kannatuksen, olisi epäilemättä täysi syy todella tehdä kaikki voitavamme, että meriliikenteemme pääsisi imeytymään kiinni Gdyniaan. Jos kerran ruotsalaisten on kannattanut vallata itselleen Gdynian merenkulussa ensi sija ja jos latvialaisetkin laivat näyttelevät täs-

sä satamassa neljättä osaa, pitäisi myöskin suomalaisten laivojen pitkillä valtamerenmatkoillaan osata hyötyä Gdynian nopeasti nousevasta kaupasta.

Mitä Danzigiin tulee, on se luonnollisesti menettänyt kauppaja- ja merenkulkumahdollisuuksistaan kaiken sen, mikä viime vuosina on tullut Gdynian osaksi. Jos Danzig heti maailmansodan jälkeen olisi voinut aavistaa, että kaikki unelmat n.s. korridorin takaisin saamiseksi tulevat ainakin 10 vuoden ajaksi raukemaan sikseen ja että Gdyniasta tulee saman ajan kuluessa täysi tosi, silloin epäilemättä se olisi, vaikka karvain mielin, tehnyt voitavansa saada seen haltuunsa Puolan koko meritse tapahtuvan kaupan. Mutta hyvät danzigilaiset kauppahuoneet laskivat päinvastoin isänmaallisuutensa vaativan, että ne kaikin mahdollisin keinoin boikottaisivat puolalaisten tuotteiden vientiä ulkomaille samoin kuin puolalaista tuontiakin. Nyt on tuloksena ollut, huomautti minulle muutama päivä sitten eräs Kansainliiton parhaiten näitä asioita tuntevia virkamiehiä, että monet vanhat ja ennen maailmansotaa täysin kunnialliset danzigilaiset kauppahuoneet ovat tässä puolalaisen kaupan boikottauksessa joutuneet liiaksi kärsimään taloudellisesti eivätkä kykene enää rehellisin keinoin nousemaan. Seurauksena on ollut, että on turvauduttu kaikenlaisiin vähemmän kunniallisiin keinoihin ja niistä on päällimmäisenä alkoholin salakuljetuksen hoitaminen Suomeen.

Tämä asia ansaitsee vielä oman lisävalaisunsa. Palaan siihen hieman tuonnempana.

Saneltu Bernissä, huhtikuun 2 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

Abschrift.

Streng vertraulich !

Nur zum Handgebrauch !

Hafen Gdingen. (Siebente Ausgabe)

(Zusammengestellt nach Pressenachrichten und persönlichen
Informationen.) Stand vom 1. Oktober 1929.

I. Ausbau (auf Grund eines Gesetzes vom 23 September 1923.)

Bauherr: Polnischer Staat, als beratende Körperschaft
wirkt beim Ausbau ein Hafenrat mit. Baueinleitung: französisch-
polnisches Konsortium, dem französischerseits die Société de
Construction des Batignolles, die Firma Schneider et Cie
(Creuzot) und die Société Anonyme Hersent, polnischerseits die
Ingenieure Rummel und Vosowicz und die Polnische Industriebank
angehören. Mit diesem Konsortium ist die Baufirma Hojgaard &
Schultz A.G. in Kopenhagen, die den Hauptzuschlag für die Bau-
arbeiten erhalten hat, assoziiert, Baubeginn 1921. Teilausbau 1927
beendet. Beendigung des gesamten Ausbaues bis 1930 beabsichtigt.
Der Hafen soll alsdann eine Verladung von monatlich 500 000 t.
gestatten. Gesamtkosten (aufgebracht durch den Polnischen Staat)

50 Mill. Goldzloty für den Rohausbau,

40-45 " " für die Ausrüstung des Hafens.

Davon sind aufgewandt: 1924/25 2,9 Mill Goldfrs.

1926 3,7 " "

1927 9,8 " "

Für den Bau des südlichen Beckens des Gdinger Hafens ist für das
Jahr 1929/30 ein Ergänzungskredit von 8,5 Millionen Zloty be-
willigt worden.

Bis Juli 1926 wurde der Bau von dem Bankhaus Morgan
finanziert und der Polnischen Regierung von dem obengenannten Kon-

sortium kreditiert. Seit 1926 werden die Baukosten von der polnischen Regierung jährlich bar bezahlt, und zwar zu Beginn jedes Baujahres zunächst mit einem Vorschuss von 750 000 Zloty.

1. Aussenhafen durch 3 km Molen und Wellenbrecher gegen See abgeschlossen. Zwei Hafeneinfahrten von 90 und 170 m Breite. 3 in See gebaute Landzungen; Personenpier 300 m lang (Auswandererverkehr), Südpier 675 m lang (für Kohlen- und Erzverkehr), Fischereipier. 4 Hafenbecken.

a) Kriegshafen: Bassin mit 90 m breiter Einfahrt an der Nordseite des Hafens (300 x 300); schon in Benutzung. Daneben Kohlenbecken (800 x 400 m).

b) Aussenbecken (für Massengutverkehr), rund 130 ha Wasserfläche.

c) Fischereihafen; am Südende des Hafens (300 x 300 m). Er soll im nächsten Jahr fertig sein und wird einer grösseren Anzahl von Fischkuttern Raum bieten, soll auch mit einer Aufschleppanlage ausgestattet werden und eine Fischverkaufshalle bekommen.

d) Küstenschiffahrtshafen mit Hafen des Polnischen Yachtclubs, (20,5 ha Wasserfläche).

2. Binnenhafen: Handelshafen: Einfahrtskanal, vorderer Kanal, 4 Innenbecken. Entwicklungsmöglichkeit für elf Hafenbecken und entsprechende Hafenzungen. Abmessungen der Becken: 1 200 x 250 m (für Stückgüter), 700 x 220 m, 500 x 150 m, 400 x 150 m. Gesamtwasserfläche von Aussen- und Binnenhafen 450 ha, Tiefe 8-11 m NW, Hafengelände 110 ha, Kailänge 13,5 km.

Die fertigen Kaistrecken sind mit (ca. 7 000 m) modernsten Kränen zum Löschen und Laden ausgerüstet, 4 Brückenkräne von 15 t Tragfähigkeit mit Laufkatzen, Greiferbetrieb, 2 Kränen mit Greifer für 5 Tonnen Kohle oder 7 Tonnen Erz, 8 Kränen von 1 ½ und 2 ½ Tonnen Tragfähigkeit und 10 weitere für Kohlenwagen. Geplant

sind noch: 2 Schwimmkräne und 10 weitere Kräne. Zur besseren Versorgung mit Bunkerkohlen ist für die Bunkerstelle eine Verladeanlage von 600 t Stundenleistung bei der Danziger Werft in Auftrag gegeben. Ein Lagerhaus 100 x 400 m am Eingang des 1. Innenbeckens, das zugleich als Zollschuppen dient, ist erreicht. Nach der jetzt erfolgten Fertigstellung auch des zweiten grossen Speichers am sogen. Rotterdamer Kai werden für die Hafenverwaltung zwei weitere Speicher von je 400 qm Fläche in Bau genommen. Insgesamt soll der Hafen 7 Lagerhäuser mit 30 000 qm Fläche erhalten. Ein Verschiebebahnhof und etwa 40 km Gleisanlagen bestehen schon, weitere sind im Bau. Die Versorgung des Hafens mit elektrischer Energie erfolgt durch die Pommerellische Elektrizitätszentrale in Grodeck, mit der 1927 ein Stromlieferungsvertrag auf 35 Jahre abgeschlossen ist.

Auf der Halbinsel Hela wird anscheinend der Bau eines Hilfshafens geplant (Militärische Absichten? Küstenbefestigung mit weittragenden Geschützen?)

II. Verkehr.

Schiffsverkehr

<u>Eingang</u>	1924	14 352 NRT	27 Schiffe
	1925	74 707 "	85 "
	1926	204 757 "	298 "
	1927	422 938 "	536 "
	1928	985 000 "	1108 "
I. Halbjahr-	1929	767 170 "	796 "

Damit hat Gdingen Seeverkehr bereits den seeverkehr aller deutschen Ostseehäfen ausser Stettin überholt.

Von der Gesamtzahl der 1927 eingelaufenen Schiffe sind 36 mit

Ladung und 494 in Ballast angekommen.

Ausgang:

September 1927	64	Schiffe mit	99 321 to	(davon 96 321 to <u>Kohle</u>
Oktober "	51	" "	97 165 "	" "
November "	59	" "	94 577 "	" 91 177 " "
Dezember "	64	" "	108 895 "	" 103 398 " "
Januar 1928	66	" "	106 728 "	" 105 727 " "
Februar "	63	" "	106 998 "	" 106 775 " "
März "	74	" "	118 233 "	" 113 211 " "
April "	73	" "	135 346 "	" 129 931 " "
Mai "	103	" "	157 078 "	" 148 162 " "
Juni "	114	" "	156 916 "	" 155 212 " "
Juli "	118	" "	169 311 "	" 168 489 " "
August "	108	" "	165 312 "	" 164 896 " "
September "	118	" "	197 200 "	" 197 000 " "
Oktober x) "	88	" "	158 400 "	" 157 475 " "
November x) "	86	" "	149 300 "	" 147 500 " "
Dezember "	98	" "	176 000 "	" 153 400 " "
Januar 1929	118	" "	202 900 "	" 188 847 " "
Februar xx) "	9	" "	8 200 "	" 7 130 " "
März xx) "	51	" "	97 600 "	" 91 000 " "
April "	129	" "	216 000 "	" 214 388 " "
Mai "	149	" "	242 600 "	" 231 203 " "
Juni "	173	" "	251 600 "	" 235 403 " "
Juli "	180	" "	261 600 "	" 258 165 " "

x) Die Abnahme in den Monaten Oktober/November ist auf den Hafearbeitstreik in Gdingen Ende Oktober bis Anfang November zurückzuführen.

xx) Die Abnahme im Februar ist auf die Blockierung Gdingens wie aller Ostseehäfen durch Eis zurückzuführen.

Die Durchschnittstonnage der Schiffe, die in Gdingen verkehrten,

betrug	1924	531	to
	1925	931	"
	1926	687	"
	1927	800	"
	1928	871	"

Was den Anteil der verschiedenen Länder am Gdingen Hafenverkehr anbetrifft, so steht die Schwedische Flagge mit 36,5 % der Gesamtzahl aller Schiffe und 29,5 % der Gesamttonnage an erster Stelle. Deutschland stellte 1926... 14,8 % der Schiffzahl, 10,1 % der Tonnage; 1927 ..14,5 % der Schiffszahl und 9,9 % der Tonnage. Auch 1928 rangierte die deutsche Flagge an zweiter Stelle hinter der Schwedischen Flagge, dann kommen die Französische, die lettländische und erst dann die polnische Flagge.

Der Warenverkehr betrug in Tonnen:

	<u>Einfuhr:</u>	<u>Ausfuhr:</u>
1924	631	9 086
1925	1 586	50 142
1926	179	413 826
1927	6 702	889 439
1928	189 100	1 796 824
1929	171 000 (1.Halbjahr)	1 022 000

Von der Einfuhr 1927 entfielen auf

Baumaterialien	2 785	to
Kunstdünger	2 700	"
Reis	230	"
Sonstiges	987	"

Die Einfuhr 1928 bestand in erster Linie in Reis und Düngemitteln (Thomasmehl); dazu kamen aber gegen Ende des Jahres auch noch andere Waren, namentlich Schrott, Steine, Heringe, Wein, usw.

Thomasmehl	68 670 to
Reis	42 820 "

Die Einfuhr ist im Jahre 1929 weiter wesentlich gestiegen. Allein im Monat Juli betrug sie schon 73 856 to.

Im I. Halbjahr 1929 wurden eingeführt:

Salpeter	20 076 to
Thomasmehl	105 158 "
Rohphosphat	9 500 "
Alteisen	24 375 "
Eisenerz	5 600 "
Reis	49 295 "
Tabak	732 "

Während 1928 das Verhältnis zwischen Einfuhr und Ausfuhr noch 1:10 betrug, betrug es im Juli 1929 schon 1:4.

Von der Ausfuhr 1927 entfielen auf

Kohle (einschl. Bunkerkohle)	878 153 to
Holz	8 422 "
Zement	2 800 "
Sonstiges	34 "

Von der Ausfuhr ~~1928~~ 1928 entfielen auf Kohle 1 747 799 to; der Rest war Zement und Holz. Seit Anfang 1929 wird auch Zucker ausgeführt. Im I. Halbjahr 1929 sind ausgeführt:

Kohle einschl. Bunkerkohle)	1 261 355 to
Zucker	11 630 "
Salz	1 813 "
Saaten	111 "

1. Kohle.

Der Kohlenexport geht vornehmlich nach den Ostseeländern und zwar nach Schweden zu 50,1 %

Dänemark	"	25,5 "
Finnland	"	8,3 "
Norwegen	"	5,8 "

Belgien zu	5,6	%
Lettland "	3,6	"
Estland "	0,7	"
Litauen "	0,4	"

Der Monatsdurchschnitt der über Gdingen ausgeführten Kohlenmenge betrug im 1. Halbjahr 1927 etwa $\frac{1}{6}$, im 2. Halbjahr 1927 etwa $\frac{1}{4}$ und 1928 etwa $\frac{1}{2}$ der über Danzig ausgeführten Kohlenmenge.

Man hofft, den Kohlenwert auf 4 bis 5 Millionen to jährlich steigern zu können. Kohlenversand nach Skandinavien im Wettbewerb gegen England. (Der Transport von Kohlen auf Seeleichtern von Dirschau nach Skandinavien ist wegen Unräntabilität eingestellt . Mangel an Rückfracht !) Verpackung von Kaiflächen mit einer Ausfuhrverpflichtung von monatlich ca. 260 000 to Kohle ist u.a. erfolgt:

585 m an Kohlenhandelsgesellschaft Robur (Verpflichtung, eine eigene Flotte von 15 000 to unter polnischer Flagge zu halten, sowie Verpflichtung zur Ausfuhr von monatlich mindestens 125 000 to Kohle und zur Vorhaltung von Kran- und Lademöglichkeit für monatlich 100- 200 000 to Kohle. Eigene Kohlenumschlagsanlage des Konzerns in Gdingen mit einer Kapazität von monatlich 150 000 to ist fertiggestellt.

220 m an Prograss (Verpflichtung zur Ausfuhr von monatlich mindestens 50 000 to Kohle),

200 m an Skarboferm-Elibor (Ebenfalls mit Kohlen-Ausfuhrverpflichtung),

220 m an Giesche Sp.A.G. (Verpflichtung zur Verladung von monatlich 55 000 to Kohle, ausserdem Zusage zur Beschaffung von Kohlendampfern mit insgesamt 10 000 to.).

2. Erze und Schrott.

Erzeinfuhr bisher nicht nennenswert. Im Juli 1929 sind zum ersten Mal 2 800 to Eisenerz aus Norrköping in Gdingen umgeschlagen worden. Es sollen künftig monatlich 30-35 000 to Erz, die bisher über Danzig gingen, über Gdingen eingeführt werden. Die Warschauer Schrotteinkaufszentrale beabsichtigt, den Hauptteil der polnischen Schrotteinfuhr nach Gdingen zu leiten und hat mit der Staatlichen Schiffartsgesellschaft einen Transportvertrag über 76 000 to Schrot über Gdingen abgeschlossen. Es finden jetzt schon regelmässige Schrotimporte über Gdingen statt.

3. Petroleum, und Oele. Im Bau befindlich: Lager für Naphtaprodukte der "Vereinigung polnischer Petroleum-Industrieller". Konzessionsvertrag mit den Danziger Oelwerken auf 35 Jahre, durch den diese zum Bau eines Oelwerkes mit einem Kostenaufwand von 1,5 Millionen Zloty verpflichtet werden. Im Hafenbecken I (neben der Reisschälühle) wird eine Oelmühle mit einer Verarbeitungskapazität von jährlich 500 000 to Oelsaat, die aus Südamerika eingeführt werden, errichtet, an der auch Danziger Kapital beteiligt ist.

4. Landwirtschaftliche Produkte.

Im Jahre 1928 ist am westlichen Ende des 1. Innenbeckens eine Reismühle (Reisschälbetrieb) Wettbewerb gegen Bremen)- Tagesproduktion 500 to, für 1929 soll ein Reimport von rund ~~100 000 to~~ 100 000 to aus Indien vorgesehen sein mit 2 Reislagerhäusern erbaut worden, ihr benachbart soll ein Getreide-Silo von 25 000 to Fassungsvermögen errichtet werden. Verhandlungen mit landwirtschaftlichen Kreisen wegen des Baues

eines Getreide-elevators und von Kühlanlagen schweben. Ein Kühlhaus für Molkereiprodukte ist mit Hilfe der Staatlichen Polnischen Agrarbank in einer Grösse von 14 000 qm in Bau genommen worden und soll bis Oktober 1929 fertiggestellt sein. Geplant ist auch der Bau einer grossen Dampfmolkerei. Beschlossen ist der Bau von Speichern mit Kühlanlagen für Heringe, Butter und Bier. (Ei-
erausfuhr durch ein polnisches Syndikat über Gdingen. Regelmässige Verbindung Gdingen- England durch 2 mit Kühleinrichtungen versehene Schiffe.) Gegründet ist in Warschau eine Gesellschaft für die Errichtung eines grossen Schlachthofes für Exportzwecke, der unter Beteiligung des polnischen Schweine-Exports-Syndikates, des polnischen Bacon-Verbandes und der Stadt Gdingen erbaut werden soll. Bisher vermittelte Danzig die Fleischausfuhr. Anfang 1929 hat die Zuckerausfuhr über Gdingen durch Posener Zuckerbank begonnen, nachdem im Dezember 1928 in Gdingen das erste Freilager für Zucker als Warrantlager eröffnet ist. Im Monat Juli 1929 sind 3 700 to Zucker ausgeführt. Geplant weitere Lagerräume für Lebensmittel und Melasse. Die polnische Düngemittelfuhr, die bisher über Danzig ging, wird jetzt zum grössten Teil schon über Gdingen geleitet. Eingeführt werden Thomasmehl, Salpeter, Phosphat usw.

5. Holz.

Holzlager. Tschechisches Freihafengebiet.

(Als polnischer See-Holzhafen soll im übrigen Dirschau dienen)

6. Sonstige Güter.

In der Hafenstatistik erschien für Januar 1929 zum ersten Mal Tabak (728 to) als Einfuhrgut. Für Tabak sind besondere Lagerräume geplant. Der Import an Tabak ist im Steigen begriffen. In Gdingen sollen neuerdings Frei- und Transitlager für Kaffee errichtet werden. Die Aufnahme der Kaffee-einfuhr aus Brasilien über Gdingen mit der Französischen Südamerikalinie

scheint jetzt gesichert zu sein. In Gdingen ist die " Polnisch-Brasilianische Handelsgesellschaft A-G " mit einem Kapital von 1 Million Zloty unter Beteiligung der Londoner Bank Lazars Brother & Co Ltd. und der Warschauer Bank Hanlowy gegründet worden.

Verhandlungen wegen der Einfuhr von Baumwolle u.a. auch nach Zeitungsnachrichten zwischen Bremer Importeuren und Lodzer Industriellen schweben. Geringe Baumwollmengen sind über Gdingen in den letzten Monaten schon eingeführt. Baumwolltransportvertrag mit der American Scantic Line.

7. Lagerung und Spedition.

Pachtvertrag mit der Firma Endler & Messing A.G. über 20 000 qm Hafengelände , auf denen eine Reihe von Lagerhäusern errichtet werden soll. Gelände verkauft an Spedition firmen L. Hartwig und Pobal, sowie verschiedene französische Bergwerke.

8. Passagierverkehr.

	<u>angekommen</u>	<u>abgefahren</u>
1926	764 Passagiere	6 385
1927	1 514 "	7 990
1928	2 996 "	20 072

9. Fischerei.

Der Ausbau des Fischereihafens soll beschleunigt und es sollen in ihm mehrere Fischspeicher errichtet werden. Für die Heringsversorgung Polens wurde mit englischen Exporteuren eine Gesellschaft gebildet, die in Gdingen Heringsspeicher bauen will.

10. Allgemein.

Handels- und Gewerbeunternehmen in Gdingen können

auf die Dauer von 15 Jahren, jedoch längstens bis 1941, von staatlichen Gewerbesteuern, Gründungskosten und Uebereinigungsgebühren befreit werden, desgl. bis 1945 von allen Abgaben für Kapitalerhöhung. Die Arbeitslöhne sind in Gdingen erheblich niedriger als in Danzig, z.B. Hafendarbeiterlohn zur Zeit 1,20-1,40 Zloty = 70-80 Danziger Pfennig gegenüber etwa 120 Pfennig in Danzig (je Stunde).

Nach der Einführung der neuen Sondertariffe für den Verkehr der Tschechoslowakei mit Danzig und Gdingen wird jetzt der Plan der Heranziehung des Tschechoslowakischen Transitverkehrs nach Gdingen erörtert. Es soll hierfür ein besonderer Freibeizirk errichtet werden.

III. Hafen-, Lager-usw-Gebühren.

Hafengebühr für Schiffe in Ballast	2 Groschen je to
" " " mit Ladung	4 " " "
Ladungsgebühr für Kohlen und Erze	0,20 Zl. " "
" Holz, Zement, Kunstdünger	
" Eisen, Zink, Baumwolle, Reis, Getreide, Mahl	0,40 " " "
" alle sonstigen Ladungen	0,75 " " "
Standgeld	0,02 " " "

Die Hafenabgaben in Gdingen sollen sich zu den Danziger Hafengebühren wie 1 : 4 verhalten, sind seit 26. März 1928 in Geltung.

Die Benutzung der staatlichen Speicher ist durch eine Verordnung vom 1. März 1929 geregelt. Die Lagergebühren betragen bei wertvolleren Gütern 4 bis 16 Groschen für den qm Fläche je nach der Zeitdauer, bei Massengütern 4 bis 25 Groschen. Für 4 Groschen können Massengüter die ersten 15 und andere Güter 5 Tage lagern.

Die Maklergebühren werden in Gdingen durch den Polnischen ~~Schiff~~ Schiffsmaklereiverein (in Danzig durch den Verein Danziger Schiffsmakler) festgesetzt. Die Gebühren sind in den meisten Fällen in Gdingen etwas billiger als in Danzig.

IV. Zuwegungen.

Vorhanden: Bahnlinie Berlin. Stettin-Danzig-Dirschau-Königsberg i.Pr.und Gdingen-Kokoschken.

Beschlossen: Bahnlinie Schlesien (Herby)- Zdunska-Wola-Hohensalza-Bromberg-Osowo-Gdingen (Kohlenbahn) (Kostet 60 Millionen Zloty). Die Wegverkürzung der neuen Strecke beträgt 150 km-30 %. Als I. Bauabschnitt wird bis 1. Juni 1930 fertiggestellt die Bahn Bromberg-Gdingen und Wielun-Hohensalza; die Strecke Osowo- Gdingen ist doppelgleisig, die übrigen Strecken sind vorerst eingleisig. Auf der Strecke Hohensalza-Herby sind bisher erst ca. 20 % der Erdarbeiten ausgeführt. Die polnische Presse, auch die offiziöse Presse, erörtert die Notwendigkeit, den Bau der Bahn zu beschleunigen, da die jetzige Verbindung Oberschlesien-Dirschau-Danzig-Gdingen nicht mehr ausreiche und die volle Ausnützung von Gdingen daher in Frage gestellt sei.

Geplant ferner: Bahnlinie Gdingen. Osterlanka.Ostpolen.

V. Flotte und Schifffahrtslinien.

Flotten : Polnische Staatsreederei "Zeluga Polska" mit dem Sitz in Gdingen (bislang 32 000 to Schiffsraum, Angekauft sind neuerdings 4 Dampfer der Ellermann-Linie in Hull und 2 Kohlentransportdampfer von je 6 000 to. Damit verfügt die Linie über 26 Fahrzeuge mit einer Gesamttonnage von 64 551 to.) 1928 hat die

Polnische Staatshandelsflotte im ganzen 430 800 to Waren gegen-
über 308 060 to im Jahre 1927 befördert.

Zegluga Wista Baltic mit Sitz in Dirschau (Nach Zeitungsmeldungen
zurzeit in Zahlungsschwierigkeiten).

Bandora Polska, gegründet 1928.

Die Reedereiabteilung des Robur-Konzernes besitzt unter dem Na-
men " Polnisch- Skandinavische Transportgesellschaft " eine eigene
Flotte.

Linien:Gdingen-Mittelmeer: Die Zeluga Polska " hat für diesen Ver-
kehr 2 Schiffe von je 5 200 to in
England in Auftrag gegeben.

Gdingen-Holland: Hierfür ist ein Holländischer Dampfer
von 1000 to erworben worden.

Gdingen-Skandinavien: betrieben von der Bergenska Baltic
Transpost Ltd. A.G. In Danzig.

Gdingen- Schweden: betrieben von der Det Stavangerske
Dampfskipselskab.

Gdingen- Kopenhagen-
Norwegen: geplant.

Gdingen- Riga- Helsing-
fors- Leningrad betrieben von der (französischen)
Companie Général Transatlantique.

Gdingen- Le Havre: betrieben von der (französischen)
Companie Général Transatlantique.

Die Schiffahrtsgesellschaft Det Forenede Dampskibselskab, die
zwischen den französischen und baltischen Häfen verkehrt,
läuft regelmässig Gdingen an.

Gdingen- England: betrieben von der (englischen) Eller-
mann Wilson Linie (sie sich verpflichtet haben soll, den

Dampferverkehr über Danzig dafür aufzugeben) und von der Polnisch Britisch Steamship Co. in Gdingen (an ihr sind zu 75 % die polnische Staatsschiffahrt und zu 25 % die Ellermann-Wilson-Linie beteiligt. Die Linie hat den Betrieb am 1. April 1929 mit 4 Dampfern der Ellermann- Wilson - Linie aufgenommen). Geplant auch von der Anglo-Baltic Schiffahrtsgesellschaft in Danzig.

Gdingen London und
Gdingen Riga

betrieben von der United Baltic Corporation, die bisher Danzig anlief.

Gdingen Südamerika:

betrieben von der königliche Hollandsche Lloyd und der (französische) Messagerie Maritime. Beabsichtigt auch von der (schwedischen) Johnson-Line.

Gdingen- Argentinien

Brasilien:

betrieben in 6 wöchentlichem Turnus von der (französische) Chargeurs Réunis. (Auswandererverkehr in Konkurrenz zu Danzig ! Die polnische Regierung hat der Linie eine Mindestzahl von 500 auswanderer monatlich garantiert und hat für jede fehlende Person 50 Dollars zu zahlen)

Die Finnland- Südamerikalinie läuft neuerdings ebenfalls Gdingen an (Auswandererverkehr).

Gdingen- New-York:

betrieben von der Baltisch - Amerikanischen Gesellschaft " Polonia ".

Gdingen-Nordamerika: geplant von der Skandinavischen Amerika-Linie.

Gdingen-New-York die polnische Regierung hat mit dem U.S.A.-Schiffahrtsamt einen Vertrag beschlossen, wonach dieses ab 11. Juni 1929 einen wöchentlichen Passagier- und Frachtdienst einrichtet. (American Scantic Line). Mit der Linie ist ein kombinierter Eisenbahnseetarif zwischen Polen und Amerika vereinbart, der die Spediteurvermittlung ausschaltet.

Küstenfahrt: 3 Schiffe sind in England in Auftrag gegeben. Ferner im Gdinger Hafen vorhanden: 2 Seeschlepper, 1 Motorfähre und 1 Personendampfschiff. (Verkehr Gdingen-Oksywia). Das Hauptkomitee der Nationalen Flotte hat den Erwerb eines Handelsschulschiffes mit dem Heimathafen Gdingen beschlossen, da das bisherige Schulschiff "Lwow" nicht ausreichend sei.

VI. Werften.

Mit 50 % Beteiligung der Danziger Werft ist die "Gdinger Werft A-G." gegründet worden, an der auch die oberschlesische Schwerindustrie (Robur, Friedenshütte, Laurahütte) beteiligt sein sollen. Die Gdinger Werft (Stoznia Gdynska) hat am südlichen Hafenbecken auf 35 Jahre Gelände gepachtet und Bauverpflichtungen übernommen. Zunächst nur für den Bedarf der Schiffer bestimmt, soll die Werft später auch den Bedarf der Seeschiffahrt decken. Im Zusammenhang hiermit wird die Werft demnächst von 3000 to-Schwimmdock erwerben. Ein Schwimmkran von 50 to Hebekraft und ein Werkstattschiff sind von der Werft bereits nach

Gdingen geschafft. Die polnische Firma "Nauta" in Gdingen, die neben kleineren Reparaturwerkstätten ein französisches Schwimmdock für Schiffe von 4- 5000 to besitzt, ist im Oktober 1928 in den Besitz der Danziger Werft übergegangen, die den Betrieb in Gdingen weiterführt. Die Danziger Werft will demnächst auch selbst eine Filiale in Gdingen errichten.

Geplant sind seitens der Polnischen Regierung der Bau

1. einer Kriegswerft,
2. einer Fischereiwert (Bau durch die Polnische Fischereigenossenschaft und die Staatliche Landwirtschaftsbank.)
3. einer Grosswert am Nordwestende des Hafens .(Bau durch ein französisch-polnisches Konsortium, Kosten 15 Millionen Zloty. Verhandlungen schweben mit den französischen Wertfirmen A. Normann/ⁱⁿLe Havre und Chantiers NavalsFrançais in Caen.).

VII. Ausbau der Stadt Gdingen.

Bei Kriegsende Fischerdorf von 500 Einwohnern, zurzeit schon Stadt von 30 000 Einwohnern. Sitz des See- Starosten-Sitz eines schwedischen und eines französischen Konsulats. Im Bai ist eine Ozeanographische Station. Banken: Stadtparkasse, Staatliche Landwirtschaftsbank, Staatliche Wirtschaftsbank, Polski Bank Przemyslowcow, Banque Franco-Polonaise. Auch eine Börse soll errichtet werden. Stadtausbauplan ist aufgestellt für eine Bevölkerungszunahme bis zu 100 000 Einwohnern. Vorgesehen: Geschäftsviertel, Regierungsviertel, Wohnviertel, Fischereiviertel, Seebadeort. Die Stadt soll durch beschdere Seekabel ausländischen Häfen verbunden werden.

Für den Ausbau hat die Polnische Regierung 500 000 Zloty als Beihilfe und neuerdings 4 886 000 Zloty als Darlehen zur Ver-

fügung gestellt. Anleihen in Form von Gemeindeobligationen der Bank Gospodarstwa Krajowego haben seitens des Staates Grantien bis zu 5 Millionen Zloty. Im Gange zur Zeit Strassensausbauarbeiten. Fertiggestellt ist eine Reihe von Verwaltungsgebäuden: Handelsflottenkommando, Hafenant, Bahnhof, Postgebäude, Volksschule, staatliche Marinenschule, Schule für Ueberseehandel, pp. Für Privatbanken werden an Korporationen pp. Baukredite bis zu 90 %; an Einzelpersonen bis zu 80% der Baukosten gewährt. Neubauten sind während 25 Jahren frei von staatlichen Gebäudesteuern, auch wird bei Neubauten Mietserhöhung gewährt.

VIII. Werbewesen und Schrifttum.

In ~~den~~ Polen erscheinen jetzt mehrere Schifffahrtszeitschriften. In Dirschau erscheint alle 14 Tage die unabhängige Zeitschrift "Zeglarz Polski" (Polnischer Segler), die Liga für Fluss und See gibt die Monatsschrift "Morze" (die See) heraus, ferner gibt es die Zeitschriften "Zegluga", "Przeglad Baltycki", "Przemysl i Hnadel", The Polish Economist".

Literatur über Gdingen (ausser den laufenden Aufständen und Notizen der Tagespresse und Fachzeitschriften):

R Rummel, Gdunia port Polski (Gdingen, der Hafen Polens)
Thorn 1926,

H. Baginski, Zagadnienie dostepu Polski do morza (das Problem des polnischen Zugangs zum Meere) Warschau 1927.

E. Bohdam, Morska polityka gospodarcza Polski (die See-Wirtschaftspolitik Polens) Warschau 1928.

W. Rosinski, La Pologne et la mer Baltique. Paris 1928.

Polityka gospodarcza (Wirtschaftspolitik); Sammelwerk herausgege-

ben vom Ministerium für Handel und Gewerbe Bd. I. Warschau
1928.

Klotzky, Der Hafen von Gdingen; "Die Bautechnik" 1928, Heft 37
und 40

Th. Johannsen, Gdingen. Ostland- Schriften, herausgegeben vom
"Ostland Institut" in Danzig, Heft 1, Danzig 1928.

Gez. Dr. B o r c h a r d.

29/10

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C81.

ASIA:

Ministeri Kolehlin raportti no 9.

Bern

7/4 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

No.202B (291)

RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6

huhtikuun 7 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 12/352 ne L. 10 30		
12/4-30		LRL
RYHMÄ		ASIA
5	031	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No.9, joka koskee:

Sveitsiläiset rahamarkkinat siv. 1 - 3.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruedemann

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
BERNISSÄ

ENGLISCHE ANLAGE 6

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 12/352 v. E. 10 30		
12/4.30	No	LM
RYHMÄ	LUOKA	ASIA
5	C 31.	

Ministeri Holstin raportti No. 6.
huhtikuun 7 p:ltä 1930.

Sveitsiläiset rahamarkkinat.

Raportissani No. 6 v.k. 7 p:ltä tein selkoa otsikolla "Eräitä sveitsiläisiä odotuksia kansainvälisen talouselämän alalla" miten Sveitsissä lasketaan kansainvälisen korvauspankin avaamisen kautta Baselissa Sveitsin vähitellen pääsevän eräksi maailman rahatalouden kaikkein tärkeimmistä keskuksista. Sveitsin valaliiton setelipankki "Schweizerische Nationalbank" on t.k. 3 p:nä alentanut diskonttokoron puolella prosentilla, joten pankin korko siitä päivästä lukien nyttemmin on vain 3%. Lieneen näin ollen syytä palata uudelleen kysymykseen Sveitsistä lainantajana.

Nationalbank perustelee koron alentamista seuraavasti:

" Seit November letzten Jahres folgen sich Diskontosatzsenkungen im Auslande in rascher Folge. Auch die ausländischen Zinssätze für langfristiges Geld zeigen weichende Tendenz. Die gleiche Entwicklung zeichnet

sich auch im Inland seit Jahresbeginn immer deutlicher ab. Die Schweizerische Valuta ist seit Monaten überparitätisch. Der Status der Notenbank zeigt eine äusserst geringe Inanspruchnahme durch den Markt. Das Direktorium der Nationalbank erachtet unter diesen Umständen auch eine Herabsetzung der Schweizerischen offiziellen Zinssätze um je $\frac{1}{2}$ Prozent für angezeigt und hat demzufolge mit Wirksamkeit vom 3. April an den Diskontosatz auf 3 Prozent, den Lombardsatz auf 4 Prozent festgesetzt."

Johtavat sveitsiläiset lehdet pitävät tätä toimenpidettä täysin maan rahatilannetta vastanneena. Talletuspankit ovat joutuneet suoranaisiin vaikeuksiin sen kautta että talletuksia on nyttemmin enää sängän vaikea sijoittaa kotimaiseen teollisuuteen, kauppaan y.m. yritteliäisyyteen. Rahaa on tarjolla jopa kahdella ja viisi-kahdeksattaosaa prosentilla talletuspankeista.

Tämän koronalennuksen jälkeen lukeutuu Sveitsi kaikkein halvimpiin lainamarkkinoihin. Virallinen korko on 3 prosentissa vain Ranskassa, Hollannissa ja Sveitsissä ; se on $\frac{1}{2}$ prosenttia korkeampi New-Yorkissa, Englannissa , Belgiassa ja Ruotsissa. Tämä saavutus Sveitsin osalta on nyt hyvin ymmärrettävistä syistä kiinnittänyt sveitsiläisten pankkien huomiota päästä nopeasti sijoittamaan liiat talletukset pitkäaikaisiin lainoihin ulkomaille.

Olen näinä päivinä ollut useissa keskusteluissa pääkonsuli Schauweckerin kanssa saadakseni häneltä henkilökohtaista vahvistusta ylläesitetuille tiedoille ja odotuksille. Hänen vastuksensa ovat joka suhteessa ~~xxxxxxx~~ olleet omansa tukemaan kuvaustani.

Kun nyt Hallitus on saanut valtouden 1,3 miljardin Smk:n lainaamiseen ulkomailta, rohkenen kiinnittää Hallituksen huomiota Sveitsin rahamarkkinain erinomaiseen tilaan. Tiedossani ei luonnollisesti ole onko Hallitus jo kääntyessään Eduskunnan puoleen hankkinut selvitystä joiltakin määrättyiltä rahamarkkinoilta, vai onko Hallituksella vielä täysi vapaus tiedustella lainansaannin mahdollisuuksia Sveitsistä.

Jos Hallituksella edelleen on vapaat kädet tässä suhteessa, rohkenen alistaa harkittavaksi eikö olisi syytä vaikkapa vain vertailun vuoksi tehdä tiedusteluja lainansaannin mahdollisuuksista Sveitsistä päin. Perustelen tätä huomautustani erikoisesti sillä, että Kansainliiton piireissä ei mielellään nähdä Europan pienten maiden joutuvan finanssiensa puolesta kovin suureen riippuvaisuuteen New-Yorkista. Pyrkimykseen Europan eri maiden taloudellisesta lähentymisestä toisiinsa sisältyy, kuten tietty, ajatus ja päämäärä, että Europan on valmistauduttava puolustamaan taloudellista riippumattomuuttaan Yhdysvalloista. Jokainen uusi eurolainen laina Yhdysvalloista vaikeuttaa tämän päämäärän saavuttamista. Siinäkin tapauksessa, että Suomi ei tällä hetkellä katsoisi lopullisesti etujensa mukaiseksi sijoittaa lainaansa Sveitsiläisille rahamarkkinoille, olisi taktillisista syistä sittekin hyödyllistä voida osoittaa, että lainapuhissa on otettu huomioon niin monet eurolaiset rahamarkkinat kuin mahdollista.

Saneltu Bernissä, huhtikuun 7 p:nä 1930.

RUDOLF H O L S T I.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C81.

ASIA:

Ministeri Bolstin raportti no 10.

Bern.

15/4 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

BERNISSÄ

No. 218B. (338)

RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6

huhtikuun 15 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No 13/352 Par. 30		
22/4.30	Ve	Li
KYAMA	0.0.0	0.0.A
5	C 31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille, Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 10, joka koskee:

Toimenpiteitä Sveitsin

maalaisväestön hyväksi.

siv. 1 - 18.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Rueff

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 13/852		D. 10 30
22/4.30	70	LEL
RYHMÄ	OSASTO	KOJA
5	C 21	

Ministeri Holstin raportti No. 10.

huhtikuun 15 p:ltä 1930.

Toimeinpiteitä Sveitsin
maalaisväestön hyväksi.

Vuosi takaperin esitin raportissani No. 7 otsikolla "Kielikysymys Sveitsissä", eräitä havaintoja ja johtopäätöksiä Sveitsin kielellisistä oloista, kehitystuloksista ja tulevaisuuden pyrkimyksistä. Lähtökohtanani oli lyhyesti sanoen se, että meillä Suomessa aivan liian naivisti uskotaan lainsäädännöllä Sveitsissä saavutetuksi maan neljän kielen täydellinen tasa-arvoisuus ja että siis ylimalkaan lainsäädännöllä voidaan poistaa eri kieliryhmien välinen kilpailu, riita ja katkeruus. Kun tarkastetaan Sveitsin kielikysymystä sosiologiselta kannalta, täytyy päinvastoin tulla selvien tosiasiain nojalla siihen tulokseen, että Sveitsissä on olemassa ei ainoastaan kotimaisia kielikysymyksiä ja kielitaisteluita, vaan myös vieras ulkomaalainen kieli alkaa päivä päivältä tunkeutua yhä selvemmin lisäämään kielitaistelun todellista luonnetta maassa.

Lyhyesti toistettuna tulokset tarkastuksestani olivat seuraavat:

1) Viimeisten 60 vuoden aikana on Sveitsin saksalainen kieliaines menettänyt maaperää ranskalaisen kansanaineksen hyväksi; samoin pieni räto-romaninen kieliryhmä on osoittanut taantumusta, mutta italialainen sekin lisääntymistä.

2) Kouluissa on varsinkin maailmansodan jälkeen italian kielen opiskelu vähentymistään vähentynyt ja tilalle on tullut englanninkielen opiskelun lisääntyminen. Samaten pyrkivät alemmat kansankerrokset täydentämään yksityisten opintojen kautta kielitaitoansa siten, että englanninkieli tulee päivä päivältä yhä tärkeämmäksi. Sen kautta saavat väestön pohjakerrostenkin jäsenet entistä parempia mahdollisuuksia päästä parempiin paikkoihin rautateillä, liike-elämässä, hotelleissa j.n.e.

Edelleen osoitin miten kaiken tämän monipuolisen kielikysymyksen pohjalla ovat määrättyt sosiologiset lait vaikuttamassa: sympatiat ja antipatiat, sekä vuosi vuodelta yhä selvemmin ekonomiset syyt, s.c. mahdollisuudet päästä hyvästi ansaitsemaan, kun osaa ennenkaikkea juuri niitä kieliä, joita kosketuksessa ulkomaalaisten kanssa tarvitaan.

Laatiessani sen raportin kangasti mielessäni halu heti täydentää raporttia uudella sosiologisella tutkimuksella Sveitsin väestökysymyksestä sinänsä, mutta monet muut kiireellisemmät työt ovat valitettavasti lykänneet tämän pyrkimyksen toteuttamisen tähän päivään.

Jo pintapuolinenkin silmäys Sveitsin väestöoloihin riittää osoittamaan, että eteemme avautuu harvinaisen monipuolisesti opettava tutkimusala. Toisaalta meillä on

suurin piirtein katsoen läntinen osa Sveitsiä, joka on vanhastaan ollut välittömässä kosketuksessa Europan sivistys- ja talouselämän kanssa, toisaalta on maan itäosa pysynyt alppiensa vuoksi jotakuinkin eristettynä muusta maailmasta eläen sukupolvesta sukupolveen samoissa ahtaissa kotilaaksoissa ja pienissä kylissä tietämättä muun maailman kehityksestä paljoakaan. Mutta viimeisten vuosikymmentien kuluessa on näihin itäisiinkin osiin rakennettu rautateitä ja varsinkin kelvollisia maanteitä. Siten nämä eristyneet kaupungit ja kylät ovat suhteellisen äkkiä tulleet temmattuiksi kansainvälisen sivistys- ja talouselämän keskeen. Kaikki se on luonnollisesti vaikuttanut mullistavasti tämän väestön koko elämään. Jos seuraukset ovat eräissä suhteissa vaikuttaneet edullisesti, ovat ne toisissa tapauksissa päinvastoin johtaneet sangen valitettaviin tuloksiin. Sosiologian kannalta katsottuna tarjoaa näin nykyinen Sveitsi ehkä paremman tutkimusalan tässä suhteessa kuin mikään muu osa Europpaa. Samat sosiologiset lait, jotka ovat ohjanneet kielikysymyksen luonnetta ja kehityssuuntaa Sveitsissä, ovat vaikuttaneet ehkä vieläkin voimakkaammin maan koko väestön yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen kehitykseen. Koetan seuraavassa esittää muutamia opastavia näkökohtia näiden probleemien ymmärtämiseen.

Vanha historiallinen tosiasia on, että Sveitsi kautta vuosisatojen ei ole kyennyt hankkimaan toimeentuloa väestön luonnolliselle kasvulle. Aikaisemmin lähti vuosittain tuhansia miehiä esimään toimeentuloaan ulkomailta. Ennenkaikkea pyrittiin sotilaisiksi vieraiden maiden palkka-armeijoihin. Viittaan vain kahteen kuuluisaan rykementtiin, joiden nimet löytyvät Suomenkin koulujen oppikirjoissa: Paavin sveitsiläinen kaarti, joka vieläkin on olemassa ja se Rans-

kan kuninkaallisen kaartin rykmentti, joka ikuistui Ranskan vallankumouksen alkuvaiheissa. Myöhemmältä ajalta me tunnemme miten tuhansia sveitsiläisiä on toiminut useimmissa Euroopan maissa talonmiehinä (siitä Venäjälläkin nimitys Schweizar), meijeristeinä, ammattityöläisinä j.n.e.

Mutta kaikesta tästä on vuosisatojen kuluessa ollut seurauksena kotiinjääneiden ainesten rodullisen huononmuuden jatkuva huonontuminen. Ulkomaille siirtyneiden miesten jääminen kotoisista oloista pois on johtanut pakostakin siihen, että heikommät miehet ovat jääneet jatkamaan sukua. Kun lisäksi varsinkin juuri maan itäosissa väestö on asunut eristetyissä laaksoissa, on avioliittoja solmittu liian monen sukupolven aikana läheisten sukulaisten kesken ja siten ovat eräät vähemmän edulliset rotuominaisuudet päässeet liiaksi kehittymään ja levenemään. Mutta eivät edes ulkonaiset esteet, jotka ovat vaikeuttaneet kosketusta toisten kyllien kanssa, ole yksin johtaneet tällaisiin avioliittoihin, vaan lisäksi ovat puhtaasti taloudelliset syyt vastuussa tästä valitettavasta tuloksesta: on suorastaan peljätty avioliittoja etäämpänä asuvien kanssa, ettei suvun omaa vähäistä omaisuutta olisi menetetty myötäjäisinä j.n.e. Vihdoin on suvun huonontumista tapahtunut puutteellisen ravinnon ja laadullisesti aliarvoisen alkoholin käytön kautta. Mielipahalla jokainen sveitsiläinen lääkäri myöntää, että juuri maan itäisissä osissa löytyy suhteettoman paljon henkisesti vaivaisia ja ruumiillisesti kelvottomia olentoja. Olisi mielenkiintoista jatkaa analyysiani vielä pitemmältä juuri tähän suuntaan, mutta olen rajoitetun ajan vuoksi pakkoitettu näiden viittausten järkeen palaamaan varsinaiseen aiheeseeni.

Suurin piirtein katsoen voidaan todeta, että Sveitsi eli viime vuosisadan puoliväliin verrattain eristettyä taloudellista elämää. Siihen ei vaikuttanut ainoastaan kosketuksen puute suurten naapurimaiden kanssa, vaan vielä sekin, että kukin kanttooni tahtoi jyrkästi muodostaa oman valtiollisen ja taloudellisen kokonaisuutensa. Mutta viime vuosisadan jälkimmäisellä puoliskolla putosivat puutoamistaan kanttoonien väliset murit ja rautateiden rakentamisen kautta pääsi pohjoinen osa maata hyvinkin läheiseen kosketukseen Saksan kanssa, kun taas maan läntiset osat lähenivät vastaavasti Ranskaa. Näistä osista Sveitsiä tuli pian taloudellisesti ja sivistyksellisesti hyvinkin korkealle kehittyneitä alueita. Turistitulva pääsi vauhtiin ja maa rikastui siihen määrin, että kootut pääomat eivät piiankaan enää löytäneet kotimaassa sijoittautumismahdollisuuksia, vaan pyrkivät ulkomaille. Sanalla sanoen elettiin samaa vinhaa taloudellista nousukautta kuin vanhat ja suuret kulttuurimaat konsanaan.

Mutta tämän vuosisadan aikana on alettu katsella maan todellisia poliittisia probleemeja kokonaan uudelta kannalta. Koululaitoksen ja yliopistojen mallikelpoisuus takaa, se todetaan edelleenkin mielihyvällä, Sveitsille mallimaan aseman. Kymmenet tuhannet ulkomaalaiset saapuvat vuosittain Sveitsiin lepäämään ja virkistymään maan ensiluokkaisissa hotelleissa tai etsimään parannusta Sveitsin mallikelpoisimmista parantolpista. Pääomaa luodaan edelleen erinomaisen teollisuuden avulla. Mutta kaiken tämän kunnioitusta ansaitsevan saavutuksen takaa aljetaan nyttemmin päivä päivältä yhä selvemmin nähdä, että pääprobleemi onkin jäänyt hoitamatta: maalaisväestö on jätetty surkas-

tumaan ja sillä on kaivettu pohja pois koko kansan suuren enemmistön onnelliselta tulevaisuudelta. Jokaista taloudellista probleemia onkin sen vuoksi ryhdytty tutkimaan kokonaan uudelta kannalta. Ei enää kysytä mistä saataisiin nopeimmin kootuksi varallisuutta suuriin kaupunkiin ja teollisuuskeskuksiin, vaan nyt pyritään tietämään millä keinoilla maalaisväestö saataisiin ensinnäkin pysymään kotikonnullaan ja siellä saavuttamaan taloudellisen hyvinvoinnin, sekä ruumiillisen että henkisen terveyden. Koko tämä politiikka tarjoaa, niinkuin yllä huomautin, sosiologiselta kannalta aivan ensiluokkaisen tutkimusalan.

Lähtökohdana tälle sveitsiläiselle herätteiselle on pidettävä varsinkin alppikanttoonien nopeaa väestönsä menettämistä; sen kysymyksen edessä vaikenevat kaikki muut puolueriidat ja niin on jouduttu tavallista paljoa suuremmalla yksimielisyydellä pohtimaan keinoja, millä saataisiin tämä uhkaava vaara vältetyksi ja suorastaan korjatuksi-kin.

Samoin kuin Itävallan Tyrolissa, Etelä-Baierissa, sekä Italian ja Ranskan vastaavilla alppiseuduilla on viime vuosisadan ^{Sveitsissäkin} me ~~muutamien~~ puolivälistä alkaen ollut havaittavissa väestön järjestelmällistä pakenemista kotikonnultaan. Toimeenpannut tutkimukset ovat johtaneet kaikilla näillä alueilla suorastaan pelottavan järkyttäviin tuloksiin. Jätän tässä esittämättä tilastoa näiden muiden, alppiseutujen osalta keskittyäkseni sitä enemmän sveitsiläisiin numeroihin. Otan tässä eräitä tietoja suuremmasta tieteellisestä tutkimus-sarjasta, jonka yhteisenä nimenä on: Beiträge zur Agrar-geographie. Sen neljäntenä volyminä on laajahko tutkimus

nimeltä: Studien zur Gebirgsentvölkerung. N.s. Zentralalpen'eista, joilla juuri tarkoitetaan Sveitsin alppiseutuja, sanotaan yleishuomautuksena mainitussa teoksessa m.m.:

" Die Entvölkerung beschränkt sich, mit Ausnahme eines schmalen Bandes am Genfersee, auf das deutsche Sprachgebiet".

Sen jälkeen luetellaan kokonaisia alppikyliä, jotka ovat menettäneet varsinkin 1860-luvulta kaiken väestönsä, mutta yleensäkin on vuosikymmen vuosikymmeneltä aina maailmansotaan saakka alppipitäjät ja - kylät hyvin monessa kanttoonissa pienentyneet väkiluvultaan verrattuna väkilukuun 1860 paikkeilla. Maailmansodan aikaan joutui, kuten tietty, Sveitsi mitä eristetyimpään asemaan, ja sen vuoksi pysyivät myöskin alppiseutujen asukkaat entistä enemmän kotiseuduillaan. Mutta niinkuin mainitusta kirjasta ilmenee on sodan jälkeisenä vuosikymmenenä varsinkin Sveitsin itäisissä osissa väestön pako alkanut uudelleen saavuttaen suorastaan peloittavia muotoja:

" In der Ostschweiz nimmt die Entvölkerung, nach der Erholungspause im letzten Jahrzehnt gerade -zu erschreckende Formen an. Die Heufigkeit weist Zahlen auf, wie sie bis heute in diesem Landesteil unbekannt waren."

Tällä alueella on pitäjiä, jotka ovat menettäneet suhteellisen lyhyessä ajassa kymmeniä prosentteja väestöstään ja on kanttooneja, joissa enemmän kuin puolet kaikista pitäjistä ovat tällä tavoin surkastumassa. Kovin paljon parempi ei ole ollut kehitys eräissä alppiseutujen kaupungeissakaan, sillä niistäkin väestö tahtoo vetäytyä edullisemmille seuduille.

Mainitussa teoksessa analysoidaan tarkemmin mitkä syyt ovat johtaneet tähän tulokseen. Suurin piirtein katsoen ovat syyt olleet seuraavat:

Niinkauan kuin Sveitsi eli verrattain eristettyä taloudellista elämää, tapahtui väestön keskittymistä kaupunkeihin suhteellisen hitaassa tempossa. Ihmiset pysyivät mikäli mahdollista ~~xxxxxxx~~ ^{synnyin} seuduillaan, ja vain yritteliäämmät mieshenkilöt lähtivät työnhakuun muualta kotimaasta. Sen sijaan siirryttiin, niinkuin ylempänä olen maininnut, sitä halukkaammin suorastaan vieraista maista etsimään parempaa toimeentuloa. Mutta kun teollisuus pääsi vauhtiin, rautateitä rakennettiin ja näin avautui maaseutulaisille entistä parempia ansiomahdollisuuksia, ruvettiin vieromaan alppiseutujen yksitoikkoista ja raskasta elämää. Mutta teollisuus ei koskenut ainoastaan miespuolisen väestön ansiomahdollisuuksia. Naispuolinen väestö oli vuosisatojen kuluessa tottunut käyttämään iltapuhteensa kaikenlaisiin käsitöihin. Siten oli syntynyt monessa osassa Sveitsiä suorastaan kukoistava kotiteollisuus. Kaikki tämä joutui nyt nopeasti tehdasmaisen teollisuuden kilpailun uhriksi. Kuta vaikeammassa olosuhteissa talonpoikainen väestö taloudellisesti eli, sitä suuremmaksi tuli halu heittää etäiset alppikylät sikseen ja siirtyä joko edullisemmille maanviljelysseuduille, tai suorastaan kaupunkeihin ja muille tehdasalueille. Peltoja korkeilla alpeilla, joita monet sukupolvet olivat pakostakin viljelleet, saadakseen leipänsä, aljettiin jättää niityiksi, sillä rautatiet toivat suhteellisen halvalla leipäviljan maalaisväestön keskuuteen. Vielä koetettiin tulla toimeen karjanhoidon avulla, sillä juustoille avautui nyt kokonaan uudet mahdollisuudet päästä suuriin kulutuskeskuksiin. Mutta karja-

talouskin houkutteli vuosi vuodelta yhä vähemmän nuorempaa sukupolvea; sen teki mieli päästä suuriin hotelleihin helpolla ansaitsemaan rahaa tai ainakin tehtaisiin ja kaupunkkeihin. Näin ovat monet entiset niitytkin jääneet metsistymään. Sanalla sanoen kansainvälisen taloudellisen elämän kaikinpuolinen kilpailu on muutamassa vuosikymmenessä mullistanut Sveitsin köyhempien kantojen koko talonpoikaisen väestön elämisen mahdollisuuden.

Panen tähän esimerkin millaisissa olosuhteissa sveitsiläinen talonpoika koettaa vielä pysyä kiinni maassaan milloin se sattuu olemaan nimenomaan juuri alppiseuduilla.

Vietin viime vuoden pääsiäisenä muutaman päivän Beatenbergin kuuluisassa turistikeskuksessa, joka sijaitsee aivan lähellä Interlakenin kansainvälistä turistimaailmaa. Parikymmentä hotellia on lyhyessä ajassa noussut keskelle puhtaasti talonpoikaista ympäristöä. Maasto on viljelykselle verrattain epäedullista sen kautta, että vuorten eteläisiä rinteitä, joita luonnollisista syistä on paras viljellä, ei voi kuin poikkeustapauksissa niiden jyrkkyyden vuoksi hoitaa hevosvoimalla, vaan täytyy kaiken työn tapahtua ihmisvoimalla. Tällöin avautuu muikalaisen eteen seuraava näky:

Alhaalla ajavat kansainväliset loistojunat ja loistoautot täynnä upporikasta muikalaisainesta. Etäämpänä kohoavat sisä-Sveitsin kuuluisimmat alpit kaikessa majesteettillisuudessaan. Hotellien palveluskunta, läheisten talonpoikaiskylien omia lapsia, kulkee kaikkialla kylän teillä komeissa uniformuissaan tai ensiluokkaisen siisteissä

naispalvelijain vaatteissa. Samaan aikaan nähdään miten pienestä talonpikaistalosta perheen jäsenet vetävät itse reellä pientä lantakuormaa niityn alareunallaitaan. Siellä se tyhjennetään korkeisiin juurikoppiin, jotka nostetaan miesten selkään. Ylhäällä niityn yläreunassa olevaan tukevaan puuhun on kiinnitetty suomalaisen reikäleivän kokoinen väkipyörä, jonka kautta kulkee paksu köysi. Tämä köysi on kiinnitetty kahden miehen vyötäreille. Kun rinne on jyrkkä ja nurmikko liukas, olisi tietysti kovin raskasta kiivetä suuri juurikori täynnä lantaa rinnettä ylös. Sen vuoksi on toinen mies, joka jo on tyhjentänyt korinsa, alas tullessaan köydellä tuon väkipyörän kautta velvollinen vetämään vointinsa mukaan ~~köyksiä~~, jotta niityn alalaidassa ollut mies voisi verrattain helposti jaksaa nousta kuormineen. Tällä tavoin lannoitetaan niitty. Sitä mukaa kuin lantaa ehditään levittää siirretään väkipyörää niin että se parhaiten voi vastata tarkoitustaan. Sitten kun lanta on levitetty käydään kuokalla vähän tonkimassa maata. Mutta jos perheessä on suurikin työvoiman puute, jätetään lanta siihen suoraan nurmelle.

Voidaan helposti käsittää, että nuorempi sukupolvi nähdessään muutaman sadan metrin tai parin kilometrin päässä kaiken junan-, auto- ja hotelliloiston, ei tunne enää kiintymystä maakontuun ja kotitaloon, jota täytyy viljellä näin raskain työtavoin, vaan pyrkii huolettomammalla tavalla ansaitsemaan leipänsä. Ja siinäkin tapauksessa, että nuoremmassa polvessa on syvää " maahenkeä ", tahdotaan päästä Sveitsin läntisiin osiin, jossa maanviljelijät elävät suorastaan herroiksi, missä voidaan käyttää kaikkia nykyaikaisia koneita ja missä maaperäkin on ensiluokkaisen hedelmällistä.

Tulen näin tämän raporttini varsinaiseen tehtävään, nimittäin kuvaukseen mitä toimenpiteitä on koetettu soveltaa maailmansodan jälkeen yleensäkin Sveitsin maalaisväestön aseman parantamiseksi, mutta varsinkin sen alppiseuden väestön pysyttämiseksi kotiseudullaan, joka väestö eniten on joutunut kärsimään maan viimeaikaisesta taloudellisesta kehityksestä väärään suuntaan.

Mailmansodan syttyessä oli Sveitsi taloudellisesti mitä onnettomimmassa käänteessä. Suuri teollisuus ja kaikki rautatiet, kaupunkilaisväestö, hotellit j.n.e., kaikki tarvitsivat kivihiiltä ja sitä ei ollut saatavissa kotimaassa. Oman maan viljatuotanto oli jokseenkin minimaalinen ja leipäviljaa oli siis sitäkin hankittava ulkomailta. Samaan aikaan tyrehtyi vienti. Suurin vaikeuksin saatiin sopimuksia aikaan sotaa käyneiden valtioiden kanssa kivihiilestä, leipäviljasta ja muista välttämättömyyksistä. Ettei leipävilja olisi joutunut keinottelun alaiseksi ja kadonnut Saksaan, täytyi valaliiton hallituksen saattaa voimaan viljamonopoli. Samaan aikaan koetettiin kaikin keinoin lisätä kotimaista viljatuotantoa. Mutta tuskin sota oli päättynyt uhkasi Sveitsin maataloutta uusi vaara: ellei valaliiton hallitus jatkaisi aljettua tietä ja tukisi keinotekoisesti koko maataloutta, uhkasi maanviljelijöitä sodan edellä vallinnut ulkomaalainen kilpailu. Se veisi hyvinkin suuren osan Sveitsin maataloutta perikadon partaalle ja pako alppiseuduilta saisi entistä vielä uhkaavamman luonteen.

Heti sodan päättyttyä eivät kaikki puolueet suinkaan olleet yksimielisiä maatalouden keinotekoisesta tukemisen välttämättömyydestä. Sen vuoksi pääsi alppiseutujen väestön pakeneminen edullisempiin seutuihin jälleen kiiuvaaseen vauhtiin, mutta sen jälkeen aljettiin maassa jälleen entistä paremmin ymmärtää, että kiireelliset toimen-

piteet maatalouden tukemiseksi silttekin olivat välttämättömät. Tällä hetkellä voidaan puhua viidestä eri positii-visesta toimenpiteestä, joihin on viime vuosina ryhdytty ja jotka ilmeisesti ovat kukin osaltaan olleet omansa hel-poittamaan Sveitsin maataloustuottajain asemaa.

Epäilemättä tärkein näistä toimenpiteistä on ollut monopolisysteemin säilyttäminen pääpiirteissään seuraavien periaatteiden mukaisesti.

Viime vuoden kesäkuun 1 p:stä voimaan tullut laki oikeuttaa hallituksen pitämään hallussaan 80.000 tonnia leipäviljaa, mikä riittää maanviljelijöillä olevien varastojen ohella turvaamaan leipäviljan 3 kuukaudeksi eteenpäin. Puolet tästä hallituksen viljavarastosta voidaan sijoittaa yksityisten myllyjen huostaan. Hallitus ostaa välikäsia käyttämättä suoraan maanviljelijöiltä viljaa hin-taan, joka vehnältä on $8 \frac{1}{2}$ frangia korkeampi kuin maailman markkinain vastaava keskihinta. Käytännössä se merkitsee sitä, että maanviljelijä saa 100 kilolta vehnää $8 \frac{1}{2}$ frangia enemmän kuin kanadalainen vehnä maksaisi kuljetettuna Sveit-sin rajalle. Muiden ihmisravinnoksi käytettävien viljala-jien hinta lasketaan tämän vehnän hinnan perusteella suh-teellisesti. Lisäksi saa maanviljelijä vuoristoalueilla viljelemästään viljasta, jota hän käyttää kotitalouteensa, vähintään $7 \frac{1}{2}$ ja enintään 11 frangia korvausta jokaises-ta 100 kilosta leipäviljaa, joka on jauhettu mainittuun tar-koitukseen käytettäväksi. Näin siis koetetaan maanvilje-lijöitä yleensä ja varsinkin alppialueilla pysymään kiinni leipäviljan viljelyksessä. Kuvaavaa on Sveitsin koko kansan nykyiselle mentaliteetille, että niinhyvin kaupunkien asuk-kaat sellaiset kuin liikemiehet, opettajat, lääkärit, asian-ajajat y.m. kuluttajapiirit kannattavat tätä heille kulut-tajina sangen epäedullista systeemiä, sillä maailmansodan aikana saatu kokemus osoittaa, että jonkun uuden kansain-

välisen katastrofin sattuessa koko Sveitsi voisi joutua suorastaan nälänhädän partaalle, ellei maassa olisi ainakin muutamaksi viikoksi kotimaista leipäviljaa ja ellei yleensä kotimainen maanviljelys olisi ainakin johonkin määrin vakinaisesti suuntautunut myöskin viljan viljelykseen. Mutta ehkä vieläkin merkillisempää on, että sosialistitkin kallistuvat tämän systeemin puolelle. Tapahtuuko se heidänkin osaltaan jonkinlaisesta itsesäilytysvaistosta, jääköön tässä arvaamatta, sillä jo sekin selitys riittää, että he näkevät valtion puuttumisessa näin radikaalisella tavalla viljakysymykseen jonkinlaisia oireita sosialistisen järjestelmän toteuttamisesta.

Toisena toimenpiteenä on mainittava elokuun 1 p:nä 1928 voimaansaatettu lihantuonnin kielto ulkomailta. Kuluttajat luonnollisesti tahtovat valittaa, että tällä toimenpiteellä pidetään lihan hintaa kohtuuttoman korkealla. Sveitsin maataloustuottajain taholta on taas minulle vakuuttamalla tahdottu vakuuttaa, että todella ensiluokkaisen lihan hinta ei ole lainkaan noussut, mutta kyllä jonkun verran toisen ja kolmannen luokan lihan hinta. Mutta koko toimenpiteen tarkoitusperänä, niin he väittävät, ei olekaan ollut lihan hinnan ~~kohottaminen~~ kohottaminen kautta maan, vaan lihan kulutuksen tasaisempi jako. Saurten kulutuskeskusten läheisyydessä on kannattanut teurastaa muortakin karjaa, kun taas etäisemmällä seuduilla on ollut vaikeaa saada menekkiä vanhojen eläinten lihalle. Sen vuoksi on tällä toimenpiteellä nyt saatu aikaan se, että kannattaa lähettää toisen ja kolmannenkin luokan lihaa suuriin kulutuskeskuksiin. Ellei ulkomaisen lihan tuontikieltoa olisi, ei tätä parannusta etäisempien seutujen lihan menekissä voitaisi saada aikaan.

Mutta juuri etäisemmät seudut ovat useimmassa tapauksessa alppialueita ja sen vuoksi on katsottava, että tämä toimenpide tulee ennenkaikkea näiden seutujen hyväksi.

Kolmanneksi on mainittava, että tammikuun 1 p:stä 1929 korotettiin, niinkuin raportissani No. 7 tältä vuodelta olen tarkemmin perustellut, ulkomaisen voin tullia 50 centimilla kilolta. Tämän lisätullin lasketaan tuottavan n. 3 milj. frangia ulkomaisen voin tuonnista riippuen. Mutta valaliitto vuorostaan käyttää tämän rahan edistääkseen voin tuotantoa juuston tuotannon kustannuksella kotimaassa. Juustomeijerit voivat sveitsiläisen juuston viennin nykyisistä vaikeuksista huolimatta silttekin maksaa edelleen maidosta paremman hinnan kuin voimeijerit. Jotta saataisiin vielä viimekin vuonna yli 32 milj. frangin arvosta maahan tuotu ulkomainen voi vähenemään, ei voida odottaa, että kotimainen voin tuotanto kykenisi korvaamaan näin syntyvän vajauksen voin kulutuksessa, elleivät voimeijerit kykene kilpailemaan juustomeijereiden kanssa maidon ostossa. Sen vuoksi käytetään mainittu voin lisätulli voimeijereitten avustamiseen. Avustus koskee niinhyvin koneitten ostoa kuin suoranaisesti myös maidon ostoa.

Neljänneksi pani valtion alkoholimonopoli viime vuonna alulle paremminkin kokeena toimenpiteen, että se ottaa melkoisilla summilla osaa maanviljelijäin perunaja hedelmätuotteiden kuljetuskustannuksiin, jotta siten maanviljelijät varsinkin etäisiltä seuduilta saisivat edullisesti myydyksi nämä tuotteensa. Tämä toimenpide liittyy kuitenkin paljoka lähemmin kysymykseen hedelmäviikijumien valmistamisesta kuin varsinaisesti kysymykseen maatalouden kannattavuuden edistämisestä. Palaan siis asiaan seuraavassa raportissani, joka tulee koskemaan juuri viikko siten toimitettua kansanäänestystä hedelmistä valmistettujen

alkoholipitoisten juomien saattamisesta kokonaan uuden lainsäädännön alaiseksi. Kun 1885 toteutettiin peru-noista ja viljasta valmistetun viinan saattaminen vapaas-ta valmistuksesta valtion kontrollin ja verotuksen alaisek-si, oli Sveitsissä vielä suhteellisen vähän hedelmäpuita ja hedelmiä käytettiin sen vuoksi sangen vähän viinan val-mistukseen. Mutta sen jälkeen on hedelmäviinan keitto - vapaus johtanut siihen, että maanviljelijät ovat vuosi vuodelta lisänneet tämän viinan valmistusta, kunnes viime vuonna lasketaan maanviljelijäin keittäneen hedelmistä noin 20- 25 milj. litraa täysin verovapaata viinaa. Samaan aikaan tuodaan ulkomailta maahan n.s. pöytähedelmiä noin 50 milj. frangia edestä. Täytyy luonnollisesti pitää murin-kurisena taloudenhoitona näin suurta hedelmien tuontia ulkomailta samaan aikaan kuin maan oma maatalous tuottaa n. 13 milj. hedelmäpuusta hedelmiä 100 - 150 frangin ar-vosta ja suurin osa näistä poltetaan heti maanviljelijäin luona viinaksi. Kun siis nyt viime vuoden kokeilu osoitti, että valtion viinamonopoli voi menestyksellä avustaa maanviljelijäin hedelmien kuljetusta kulutuskeskuksiin ja kun viikko sitten toimitetussa kansanäänestyksessä hal-lituksen ohjelma tuli hyväksytyksi, voidaan katsoa, että lähivuosina maanviljelijät tulevat saamaan hedelmäviljelyk-senkin alalla sangen arvokasta tukea hallituksen tahol-ta.

Viidentenä toimenpiteenä voidaan tavallaan pitää maanviljelijäin lainansaantimahdollisuuksien parantamista. Yhtenä seurauksena Sveitsin kantojen erinomaisesta itse-päisyydestä koettaa pitää mahdollisimman paljon poliitti-sia ja taloudellisia asioita omissa käsissään eikä luovut-taa niitä valaliitolla on ollut myöskin hypoteekkipank-

kien pysyminen suhteettoman kauan pelkästään paikallisen yrittelijäisyyden varassa. Kuvaavana esimerkkinä mainitsen vain sen, että Bernin kantonissa on edelleen viitisenkymmentä pientä hypoteekkipankkia. Viime vuosina on ryhdytty kehittämään myös kantonaalista hypoteekkilaitosta ja sillä on saatu sangen hyviä tuloksia aikaan. Mutta juuri ne kantonit, jotka sijaiten maan itäosissa ovat köyhimmät ja joista väestö eniten pyrkii siirtymään maan muihin osiin, ovat tietysti kaikkein avuttomimmat saamaan aikaan edes kunnollista kantonaalista hypoteekkipankkia saatikka sitten raharikkaita yksityisiä hypoteekkipankkeja. Näin on syntynyt ajatus, että kaikista kantonaalisista "itsenäisyys-harrastuksista" huolimatta perustettaisiin koko valaliiton yhteinen hypoteekkipankki, joka ryhtyisi tukemaan ennenkaikkea juuri näiden köyhien alppikantonien maataviljelevää väestöä mahdollisimman edullisilla lainoilla. Tavallisesti hypoteekkipankit myöntävät lainoja 5 % korolla, mutta joissakin tapauksissa korko voi olla hieman suurempi, ei kuitenkaan yli 6 %. Tätä valaliiton hypoteekkipankkia suunniteltaessa tahdotaan pyrkiä siihen, että korko liikkuisi mahdollisimman likellä 3 %. Niin halvalla korolla pitäisi juuri köyhimmässä alppiseuduissa vielä kannattaa koettaa pysyä kiinni maakamarassa, niin lasketaan.

Paljota enemmän kuin nämä yllämainitut toimenpiteet on minua henkilökohtaisesti ilahduttanut juuri se uusi yhteenkuuluvaisuuden henki, joka on maailmansodan jälkeen saanut Sveitsin kansan käymään käsiksi koko probleemiin maaseutuväestön tulevaisuudesta. Voimme olla eri mieltä siitä ovatko jotkut näistä uusista laeista j.n.e. tarpeeksi tehokkaita, riittävän nopeita, tai maailman talouspolitiikan kannalta tyydyttävän kaukonäköisiä, Mutta siitä

ei voi olla eri mieltä, että itse pääsuunnasta Sveitsin kansaa on onniteltava. Kun kerran on syvästi säikähdetty suurten maa-alueiden tyhjenemisestä väestöstä, kyläkuntien kuolemista sukupuuttoon ja jokaisen kansan ensimmäisen elinkeinon, nimittäin elintarpeiden tuottamisen, surkastumisesta, silloin voidaan kyllä ensi aluksi tehdä enemmän tai vähemmän harkittuja päätöksiä vastatoimenpiteistä, Mutta kunhan kerran on osattu valveutuneesti lähteä etsimään tarpeellisia parannuskeinoja, osataan varmasti ajan mittaan myös löytää sopivimmat keinot epäkohtien korjaamiseksi. Puhukoon sveitsiläinen tiedemies maansa henkisestä kulttuurista mitä suinkin haluaa, kehuukoon sveitsiläinen liikemies kuinkakin maansa teollisuuden korkeaa tasoa, kun vakavimmin tulee puhe siitä missä on ollut Sveitsin kansan varmin elinvoima, sen sitkein vapauden tunne ja missä on vastaisuudessaakin koko maan lujin tulevaisuus, silloin myöntävät kaikki sveitsiläiset, että kaiken pohjana on ollut, on ja tulee olemaan sveitsiläinen talonpoika. Sen vuoksi myös on mielestäni kaikkien näiden uusien yllä koskettelemieni toimenpiteiden sisimpänä tarkoituksena nähtävä koko kansaa eläytävä pyrkimys pysyttää sveitsiläinen talonpoika kiinni kotikonnussaan ja kansan vanhassa pääelinkeinössä.

Miten uudella alkoholilainsäädännöllä tahdotaan vielä tehdä maalaisväestöstä ruumiillisesti terve ja vanhuuden päivinä turvattu kansanainos, siitä tarkemmin seuraavassa raportissa.

Panen tähän vielä liitteen, josta käy selville edellämäinitun viljakysymyksen käytännöllinen kantavuus.

Olen nimittäin saanut käytettäväkseni esitelmän, jota "Bernische Bauern-, Gewerbe- und Bürgerpartei" sihteeri, herrra Sandoz viime vuoden alkupuolella käytti agitationimatkojensa pohjana. Siitä ilmenee millä silmillä sveitsiläinen maatalousmies arvostelee leipäviljakysymyksen eri puolia.

Saneltu Bernissä, huhtikuun 15 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

Monsieur le Président et Messieurs,

L'invitation que vous m'avez adressé m'a vivement touché et je vous remercie de la marque de confiance que vous m'avez accordé en m'appelant à présenter aujourd'hui devant cette imposante assemblée des représentants de l'agriculture suisse, le rapport français sur le principal objet de notre ordre du jour: La question du blé.

Je m'efforcerai dans le court espace de temps qui m'a été réservé de vous exposer aussi succinctement que possible les 3 objets soumis en même temps au vote populaire les 2 et 3 mars prochain.

Parmis les nombreux problèmes que soulève la crise agricole, il peut paraître extraordinaire que celui de la protection de la culture des céréales indigènes ne soit pas encore solutionné. Il est pourtant à l'étude depuis longtemps, puisqu'il a été mis en évidence dès les premiers jours de la grande guerre et qu'il est devenu dès cet instant une question vitale pour notre pays.

La solution provisoire de 1915 par le monopole fédéral encore en vigueur aujourd'hui, fut cependant, sous la pression des circonstances, celle qui paraissait devoir donner satisfaction à l'ensemble des intéressés. Elle n'a, durant 13 ans d'application, soulevé aucune difficulté tout en remplissant parfaitement les conditions nécessaires, d'une part, à l'approvisionnement du pays en pain, et, d'autre part, au maintien

de la culture des céréales indigènes.

Le peuple suisse en a décidé autrement le 5 décembre 1926; il a refusé de confirmer, par des dispositions constitutionnelles, les mesures prises par le Conseil fédéral en vertu des pleins pouvoirs.

C'est pourquoi nous sommes appelés aujourd'hui à examiner à nouveau la question et nous allons le faire en toute objectivité.

Tout d'abord, Messieurs, examinons rapidement le projet d'article constitutionnel déposé par l'initiative populaire du 16 octobre 1926, soit peu avant la votation du 5 décembre, dans le simple but de favoriser la campagne contre le monopole.

L'insuffisance de ce projet s'explique par la hâte avec laquelle il fut préparé et parce que les initiants n'étaient pas, comme nous le sommes aujourd'hui, au bénéfice des études approfondies qui nous permettent maintenant de prévoir, jusqu'à ses détails, la portée pratique d'un article constitutionnel aussi compliqué.

L'initiative garantit bien au producteur la vente de son blé à un prix qui en permette la culture, mais elle reste parfaitement insuffisante sur plusieurs points.

Elle ne prévoit pas l'obligation pour le commerce privé d'assurer la sécurité de notre approvisionnement.

Son texte n'autorise pas le contrôle du commerce des céréales pas plus que la surveillance des moulins.

Elle garantit au producteur la vente de son blé, mais ne dit pas que la Confédération aura l'obligation de l'acheter, pas plus que dans ce cas elle n'indique comment l'office fédéral des blés revendra ces céréales indigènes.

Elle ignore les conditions de renouvellement des réserves fédérales.

Enfin, et c'est le plus grand reproche que l'on puisse lui adresser, elle ne prévoit aucune disposition d'ordre financier. Or, ce qui caractérisait le projet de maintien du monopole, c'était précisément son financement simple et avantageux.

On ne comprendrait donc pas le remplacement de l'article constitutionnel rejeté par le peuple, par celui de l'initiative qui n'aurait aux yeux mêmes des adversaires de celui-ci /le^{que} seul avantage de confirmer leur satisfaction de principe sans solutionner les autres données du problème.

C'est pourquoi les chambres fédérales invitent le peuple suisse et les cantons à rejeter cette demande d'initiative qui leur sera présentée le 3 mars prochain. Nous pouvons, croyons-nous, considérer à l'avance ce vote comme un enterrement de première classe, puisque les auteurs du projet l'ont eux-mêmes abandonné.

Mais ce qui nous intéresse spécialement aujourd'hui, c'est le contre-projet soumis au peuple et auquel vos représentants aux Chambres fédérales ont donné leur adhésion.

Nous examinerons l'un après l'autre les 4 alinéa du nouvel article 23 bis:

Alinéa 1. Lecture.

Il nous paraît inutile de nous attarder à l'examen de ce premier alinéa du projet qui ne fait que confirmer ce qui a été admis jusqu'ici sans opposition. Toutefois, nous devons relever que le projet prévoit la possibilité d'obliger les meuniers à emmagasiner une partie de la réserve fédérale de blé sans rétribution, et à racheter ce grain de la Confédération pour en permettre le renouvellement. Les prestations demandées aux meuniers sont compensées par la protection qui leur est assurée par les dispositions du 3ème alinéa, sur lequel nous reviendrons plus tard,

D'autre part, il est inutile de constituer une réserve intégralement logée dans les entrepôts fédéraux, alors que les moulins disposent pour la plupart de locaux suffisants, dans lesquels ils pourront du reste puiser au fur et à mesure des nécessités de renouvellement de ces réserves.

Alinéa 2. Lecture.

Nous ne reviendrons pas sur le principe lui-même de l'encouragement à la culture indigène qui n'a soulevé aucune discussion au sein des Chambres fédérales. Le régime nouveau garantit expressément aux producteurs tous les avantages acquis sous le régime du monopole:

achat de la récolte indigène par la Confédération, étant bien entendu que les mêmes conditions de livraison, de paiement et de taxation sont maintenues;

garantie d'un prix permettant la culture, c'est-à-dire autorisation accordée au Conseil fédéral

qui peuvent améliorer les conditions de récolte ou de battage pour assurer la qualité du grain.

d'arrêter chaque année ce prix dans les limites fixées par la loi et proportionnellement au prix moyen du blé étranger; il serait aussi entendu que le Conseil fédéral pourrait dépasser ces normes dans des circonstances extraordinaires;

Maintien de la prime à la mouture en faveur des producteurs cultivant le blé pour leurs propres besoins.

Mais si le régime du monopole permettait tout naturellement la revente aux meuniers du blé indigène acheté par la Confédération en proportion de la quantité de blé étranger livré par elle, il n'en sera pas de même avec le retour à la liberté du commerce des blés importés. De là, la nécessité d'imposer aux meuniers l'obligation d'acheter le blé du pays afin que la Confédération soit assurée de l'écoulement de celui-ci et à un prix correspondant à sa valeur marchande.

Mais la répartition de ce blé ne peut plus se faire au prorata des achats de blés étrangers et il a fallu trouver une autre solution. Elle est simple, pratique et logique; on la proportionnera au débit de farine panifiable de chaque moulin de commerce. Les meuniers ont compris la nécessité de cette mesure qu'ils ont, eux-mêmes, proposée.

Dans le domaine de l'amélioration de la culture du blé, il est tout naturel de prévoir l'encouragement de tout ce qui peut tendre au perfectionnement de la technique culturale, aussi bien pour ce qui concerne les méthodes de culture proprement dites, que celles qui peuvent améliorer les conditions de récolte ou de battage pour assurer la qualité du grain.

Sur la demande expresse des Associations de sélectionneurs, on a introduit dans le projet une adjonction garantissant l'encouragement à la sélection et à l'acquisition des semences indigènes de qualité. Cette disposition est pleinement justifiée, afin que les efforts couronnés de succès, accomplis depuis quelques années dans ce domaine avec l'aide de la Confédération, ne soient point annihilés par la concurrence des semences étrangères à bon marché et pour la plupart non adaptées à nos sols et à notre climat.

Alinéa 3. Lecture.

La concurrence de la meunerie étrangère qui peut produire la farine à des conditions bien plus favorables que nos moulins ne tarderait pas à ~~menacer~~ menacer leur existance si nous ne prenions des mesures de protection suffisantes. D'autre part, les charges imposées aux meuniers par les dispositions du projet, et dont nous avons parlé tout à l'heure, exigent une équitable compensation. A ces charges, il faut encore ajouter l'obligation qui leur sera imposée de se soumettre à un contrôle serré de la Confédération sur leurs achats de blé et leurs ventes de farine. Ce contrôle est indispensable pour éviter, d'une part, les fraudes par substitution de blé étranger au blé indigène pour obtention de la prime de mouture ou du supplément de prix, et, d'autre part, pour fixer sur la base de la farine fabriquée la proportion du blé indigène qu'ils sont tenus d'acheter à la Confédération.

Cette protection de la meunerie indigène ne signifie donc pas l'octroi d'avantages spéciaux et gratuits, mais une juste compensation des charges d'ordre national qui leur sont imposées.

Nous avons du reste l'obligation d'assurer les moyens d'existence de nos moulins, puisque nous voulons lier leur sort à celui de la culture des céréales indigènes et au renouvellement de la réserve fédérale.

Pour ce, le projet prévoit que la Confédération peut prendre des mesures pour régler l'importation de la farine panifiable, ce qui veut dire qu'elle peut percevoir des taxes supplémentaires en même temps que les droits d'entrée ordinaire.

Il suffit donc, quand la nécessité s'en fait sentir, d'élever suffisamment ces taxes pour exclure la concurrence étrangère.

Mais on a reconnu aussi que ces mesures seraient, dans certains cas, insuffisantes et on les a complétées par l'introduction dans le nouveau projet d'une disposition permettant à la Confédération de se réserver le droit exclusif d'importer la farine panifiable; un bon petit monopole et qui ne paraît pas faire dresser les cheveux sur la tête de ceux qui ne voyaient dans le projet de 1926 que l'horreur de ce système s'appliquant à l'importation du blé. Mais n'approfondissons pas. Constatons seulement que ces mesures- pourront jouer aussi bien pour défendre les meuniers contre la concurrence de la farine étrangère

que pour assurer les consommateurs contre des manoeuvres spéculatives du commerce et de la boulangerie tendant à une hausse anormale du prix du pain. C'est aussi dans ce même but que le nouvel article constitutionnel donne à la Confédération le droit de surveillance du commerce et des prix du blé, de la farine panifiable et du pain.

Frais de transport des céréales.

Dans le but de maintenir une certaine unité des prix de la farine et du pain, il paraît indispensable de rembourser aux meuniers les frais de transport des blés à l'intérieur du pays; c'est ce qui se passe en fait actuellement, puisque tous les blés sont livrés aux meuniers franco gare la plus rapprochée.

Nous eussions désiré maintenir cette procédure par une disposition précise et nous avons défendu ce point de vue devant la Commission de Conseil National; mais on nous a objecté que l'application stricte de cette mesure n'assure pas l'uniformité des prix du pain, parcequ'il y a d'autres facteurs qui entrent en considération et que, d'autre part, le remboursement total des frais de transport provoque des déplacements de marchandises injustifiés et des dépenses inutiles.

C'est pourquoi l'on a admis un remboursement partiel, ce qui diminuerait d'autant le prix de revient du pain. On peut se demander si ces mesures seront suffisantes pour protéger nos petits moulins agricoles qui rendent de grands services à nos agriculteurs, mais qui

ont beaucoup de peine à supporter la concurrence des grands moulins le commerce. Nous pensons cependant que dans la limite des dispositions du nouvel article constitutionnel, le Conseil fédéral pourra tenir compte de leur situation spéciale.

Le projet maintient le principe des mesures à prendre pour égaliser les prix de la farine dans les régions de montagne, ce qui répond certainement aux désirs de tous ceux qui cherchent à venir en aide à ces populations dont les conditions d'existence deviennent de plus en plus difficiles.

4ème alinéa, Lecture.

Le point le plus délicat du problème, qui depuis si longtemps fait l'objet de nos préoccupations, est sans contredit son financement. Quelle que soit la solution à choisir, le compte se présente à peu près de la même façon, et il faut trouver les 14 à 15 millions de frais qui se répartissent comme suit:

Prime de mouture et encouragement	
à la technique culterale	Fr. 4 000 000.-
Magasinage de la réserve	" 1 800 000.-
Prise en charge du blé du pays	" 6 700 000.-
Subsides de transport en fa- veur des meuniers et des régions de montagne	" 1 850 000.-
Frais d'administration	" <u>450 000.-</u>
Soit au total	Fr. 14 800 000.-

Sous le régime actuel du monopole, 4 millions, soit la prime à la nature, sont versés par la Caisse fédérale et le solde par l'Administration des blés qui les fait supporter par le prix de revente de sa marchandise aux meuniers, ce qui revient à dire que la répercussion de cette opération sur le prix de la farine

et du pain reporte cette différence sur les consommateurs de ce dernier. Cependant, cette charge est largement atténuée par les bénéfices que réalise l'administration sur ses achats.

Mais la suppression du monopole n'aura pas pour effet une diminution des frais dont nous venons de vous présenter le tableau et le retour au commerce libre des blés étrangers enlèvera à la Confédération la possibilité de prélever sur ceux-ci la dîme nécessaire à la couverture des dépenses. C'est pourquoi dans toutes les études de solutions sans monopole, on s'est toujours ^{achoppé} à cette formidable difficulté et, en laissant à la charge de la Caisse Fédérale la part qu'elle verse aujourd'hui, c'est toujours une dizaine de millions qu'il faut trouver pour financer l'opération.

C'est pourquoi la formule nouvelle, dont nous venons de vous donner lecture, a trouvé d'emblée le meilleur accueil. Elle consiste, comme vous le savez, à faire supporter les charges de l'approvisionnement du pays en pain et de la protection des céréales indigènes, non plus par les consommateurs de pain, mais par l'ensemble des marchandises qui franchissent notre frontière et ceci par un relèvement de la finance de statistique fixée actuellement au taux uniforme de 2 cts. par 100 kgs.

Garantir l'approvisionnement du pays en pain et protéger la culture des céréales indigènes est une nécessité d'ordre national; les quelque 10 millions que

nous coûtera la nouvelle politique du blé constituent une sorte d'impôt qui doit toucher tous les citoyens et chacun suivant ses moyens. Et l'on est certainement beaucoup plus près de ce résultat par le moyen proposé, qui, au lieu de faire supporter ces 10 millions de francs par les céréales panifiables seulement, les répartit sur les 120 millions de quintaux de marchandises qui franchissent notre frontière.

L'augmentation de 2 à 10 cts de la finance de statistique équivaudrait à peu près aux 10 millions nécessaires pour le financement de la question du blé. La première objection qui se présente et dont font grand état nos adversaires de l'extrême gauche est la répercussion de cette nouvelle charge sur le coût de la vie. Mais il suffit de poser quelques chiffres pour se rendre compte que pour tout ce qui concerne les marchandises ayant quelque importance au point de vue de la relation entre leur prix de revient en gros et leur revente au détail, et plus spécialement en ce qui concerne l'alimentation et le vêtement, cette augmentation de quelques centimes par 100 kgs représente un pour cent de la valeur absolument insignifiant. L'on peut bien admettre aussi que le producteur étranger supportera une partie de cette charge, ce qui diminuera d'autant la part du marchand de gros dans le pays et ne lui laissera pas le prétexte de se récupérer soit sur le détaillant, soit sur le consommateur.

Le relèvement de la finance de statistique touchera plus spécialement notre commerce de gros et la grosse industrie. Ce sera surtout le cas pour les

entreprises qui importent la plus grande partie de la matière première nécessaire à leur fabrication et qui ensuite exportent leur produits manufacturés, qui seront ainsi frappés deux fois.

Mais la situation actuelle de nos industries nationales leur permet de faire ce sacrifice et leurs représentants ont déclaré sans hésitation accepter cette charge. C'est un peu l'arçon de leur obstination du début contre la protection de l'agriculture et contre le principe du monopole. Nous sommes du reste certains d'être les interprètes de leurs anciens adversaires bourgeois en leur disant aujourd'hui que nous leur sommes très reconnaissants de ce geste généreux et de leur compréhension actuelle des revendications agricoles.

On pouvait aussi demander s'il était équitable de majorer la finance de statistique d'une manière uniforme pour toutes les marchandises, quelle que soit la relation entre leur valeur et leur poids, ce qui est le cas actuellement. Si ce système ne présente pas d'inconvénient aujourd'hui, étant donné la minimité de la finance, par contre, il eut été fort discutable avec l'application du montant envisagé. Le Conseil fédéral s'en est bien rendu compte et la modification de l'article 14 de la loi fédérale sur le tarif des douanes suisses, qu'il a soumise aux Chambres fédérales en même temps que l'article constitutionnel 23 bis, prévoit précisément un barème tenant compte des objections que nous venons de formuler.

La solution proposée est en même temps simple et pratique; elle a l'avantage de ne nécessiter aucun

frais supplémentaire de perception et aucun contrôle spécial.

Mais il ne faudrait cependant pas se figurer que le système qui nous est proposé soit exempt des critiques qui furent adressées à celui que nous avons si ardemment défendu en 1926.

Si le projet d'alors était accusé de développement du fonctionnatisme, de difficultés de contrôle, d'atteindre à la liberté du commerce, si son caractère monopolard en faisait une bête noire pour les adversaires du principe, si son financement comportait un sacrifice pour la Caisse fédérale, reconnaissons que le projet d'aujourd'hui en est un frère jumeau qui sous tous ces rapports lui ressemble singulièrement.

Seulement, pour les adversaires du monopole, tous ces défauts disparaissent comme par enchantement sous le nom pompeux de " Solution sans monopole", et ce titre n'est pas tout à fait juste puisque l'on conserve encore le petit monopole d'importation de la farine, il est vrai, à titre exceptionnel.

Nous ne voulons pas ici reprendre ces critiques dans le détail; qu'il nous suffise de dire que notre conviction n'est pas modifiée, mais nous sommes en présence d'un fait nouveau devant lequel nous devons nous incliner: le verdict du peuple souverain. Dans l'intérêt du pays et surtout de notre agriculture, le problème du blé doit être résolu dans le plus bref délai possible. Or, le projet qui vous est soumis donne satisfaction pleine et entière à nos desiderata;

c'est pourquoi nous pouvons en toute conscience vous proposer son adoption.

Monsieur le Président et Messieurs,

Nous venons d'examiner deux des questions qui seront posées au peuple suisse le 3 mars prochain. Mais cette consultation populaire vient se compliquer d'un troisième élément.

Pour permettre l'application du principe de l'élévation de la finance de statistique, nécessaire au financement du problème du blé, l'Assemblée fédérale a voté une modification de l'art. 14 de la loi sur les douanes suisses. Or, le parti socialiste a lancé une demande de référendum tendant à soumettre au peuple cette révision, dans l'espoir que celui-ci se laissera convaincre que la mesure douanière envisagée provoquera une augmentation de la vie et qu'il ne ratifiera par la décision des Chambres. La manoeuvre est habile et si elle devait aboutir, elle remettrait en discussion toute la question du blé, dont la solution serait ainsi dépourvue de la base financière qui fait toute sa valeur.

La première partie de l'opération a réussi, puis que les 30.000 signatures exigées par la loi ont été recueillies; le Conseil fédéral a décidé de joindre cette votation à celles dont nous avons parlé tout à l'heure et cela ne manquera pas de compliquer un peu les opérations. C'est pourquoi il est nécessaire que nous soyons tous bien orientés sur la manière d'exprimer notre vote, afin de pouvoir renseigner tous les citoyens que nous avons le devoir d'amener aux urnes pour faire triompher notre cause.

Nous voterons donc négativement pour ce qui concerne l'initiative malencontreuse lancée en 1926:

par contre, nous voterons OUI pour le contre-projet de l'Assemblée fédérale ainsi que pour la modification de la finance de statistique, NON, OUI et OUI, voilà comme nous voterons.

Et maintenant, tous aux urnes le 3 mars; l'agriculture suisse doit faire un effort puissant en cette occasion pour assurer définitivement à la culture des céréales la place qu'elle mérite dans notre économie nationale; ce sera le premier pas vers le rétablissement de son équilibre financier. Et si nous gagnons cette manche, nous trouverons aussi, j'en suis persuadé, dans les autres domaines de l'activité des travailleurs de la terre, les solutions adéquates pour redonner à notre agriculture, la confiance d'abord, et ensuite la prospérité.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA:

Ministeri Holstin raportti no 11.

Geneva.

15/2 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

Nro 341.
& " 224 B.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET

Huhtikuun 15 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
14/352 h. D. 12 30		
22/4.30	N ₂	LII.
5	P ₃₁	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää
Teille, Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No 11,
joka koskee

Maanviljelijäin kotipoltto-
oikeutta Sveitsissä

siv. 1 - 9.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri,
syvimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruutinen

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procope,
Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 17/352 (ne D. D) 30		
22/4.30	No	Liik.
1. LUKU	OSASTO	ACIA
5	Co. 1.	

Ministeri Holstin raportti No 11,
huhtikuun 15 p:ltä 1930.

Maanviljelijäin kotipoltto-
oikeus Sveitsissä.

Koko kuluvan vuoden suurimpana poliittisena probleemina Sveitsissä on ollut kysymys tulisiko Hallitus saamaan kansan hyväksymään yleisessä kansanäänestyksessä ehdotuksen maanviljelijäin kotipoltto-oikeuden uudesta tuntuvasta rajoituksesta.

Aina vuoteen 1885 maanviljelijät valmistivat paloviinaa perunoista ja viljasta käyttäen viinansa sekä vapaasti kotoiseen kulutukseen, että myyden tätä tuotettaan kenelle tahansa. Silloin katsoi Hallitus välttämättömäksi saada aikaan viinanvalmistuksen tuntuvaarajoittamista ja kansa hyväksyi tämän toimenpiteen. Näin toimeenpantiin jonkinlainen valtion viinamonopoli, josta saatiin kunakin vuonna jokunen miljoona frangia tuloja. Mutta maanviljelijät keksivät piankin keinon kiertää tätä lakia. Siinä ei oltu otettu lainkaan huomioon viinan valmistaminen hedelmistä. Vuosi vuodelta lisääntyi tämä viinan valmistus, kunnes, se ennen maailman sotaa jo oli kehittynyt suorastaan kansalliseksi paheeksi. Valaliiton Hallitus koetti sen vuoksi vuonna 1923 saada kansanäänestyksellä voimaan lain, joka olisi vastaavasti rajoittanut viinan valmistuksen vapautta myöskin hedelmistä. Mutta Hallituksen ehdotuksen puolesta annettiin ainoastaan n. 264,000 ääntä, kun taas

vastustajien äänimäärä oli n. 358,000.

Viime vuonna sattui olemaan harvinaisen runsas hedelmäsaato, ja laskelmien mukaan poltettiin maanviljelijäin kodeissa n. 20 à 25 miljoonaa litraa hedelmäviinaa (Schnaps). Nyt katsoi Valaliiton Hallitus otollisen hetken tuläeen koettaa vielä kerran rajoittaa maanviljelijäin oikeutta vapaasti valmistaa viinaa hedelmistä. Hallitus sai heti puolelleen maan koko sanomalehdistön, kaikki puoluejärjestöt, lääkärit, tuomarit j.n.e. Vuoden alusta ryhdyttiin pitämään kautta maan suuria kokouksia, joissa esiintyi Hallituksen jäsenistä alkaen kaikki vähänkin merkitykselliset poliitikot. Näin suurta koneistoa katsottiin tarvittavan käyttää ennen kaikkensa vuoksi, että tulos vuoden 1923 äänestyksestä peloittiyhä. Vaikka näet ei ollut julkisuudessa ainoatakaan vastustajaa, ei sen enempää puoluetta kuin sanomalehteä, pelättiin sittenkin jälleen jouduttavan tappiolle. Mitä suurimmalla jännityksellä odotettiin senvuoksi kansanäänestyksen tulosta t.k. 6 päivänä. Tasan kello 8 illalla leimahti Bernin kaunis tuomiokirkko torniaan myöten täyteen sähkövalaistukseen. Se oli merkki Hallituksen voitosta. Kansa oli noin 490,000 äänellä n. 320,000 ääntä vastaan ratkaissut kysymyksen Hallituksen ehdotuksen hyväksi.

Pääkonsuli Schauweckerin kanssa olin aamupäivällä lähtenyt Bernin läheisiin vuoristokyliin syrjästä päin seuraamaan äänestyksen kulkua. Näytti todella siltä kuin Hallituksen vastustajat jälleen pääsisivät voitolle. Sen sijaan että Hallituksen kannattajat olisivat kokoontuneet juhlimaan hyvän asiansa voittoa, he pysyivät kaikkialla varsin hiljaisina, kun sitä vastoin vastustajat saattoivat sitä äänekkäämin julki oppositioninsa. Heidän tärkeimmät vastaväitteensä tuntuivat olevan näin korvakuulolta samat kuin oli edellytetty sanomalehdissäkin.

Ensiksi moitittiin Hallitusta siitä, että se oli syvästi loukannut maanviljelijäin itserakkautta. Jos Hallitus kerran tahtoi hedelmäviinanakin uudella verottamisella saada

varoja vanhuudenvakuutuksen toteuttamiseen, olisi Hallituksen tullut esittää se tärkeimpänä tarkoituksenaan. Sen sijaan Hallitus ja kaikki sen kannattajat olivat vuoden alusta alkaen toittaneet kautta maan, että tärkeimpänä päämääränä oli kansan raitistuttaminen, paheiden poistaminen ja hyveiden edistäminen ikäänkuin maanviljelijät maan tärkeimpänä kansanaineksena tahallisesti harrastaisivat juoppoutta ja paheellisuutta.

Toiseksi väitettiin Hallituksen politiikkaa vastaan, että tämän ehdotuksen takana piili pyrkimys saada täydellinen kieltolaki aikaan. Niin pitkälle eivät Sveitsin vapaat kansalaiset koskaan tahdo mennä, ja senvuoksi oli parasta tälläkin kertaa tappaa Hallituksen tarkoituksena jo puolitieheensä.

Nämä muka maanviljelijöiden kansalaiskunniaa syvästi loukkaavat tarkoituksena ja moitteet olivat luonnollisesti levinneet sangen laajalti maalaisväestön keskuuteen. Sen tiesi Hallitus, sen tunsivat sanomalehdet, ja senvuoksi odotettiin mahdollista voittoa hyvinkin täperällä äänten enemmistöllä, jos edes siihen päästäisiin. Kun kuitenkin Hallituksen voitto tuli yllättävän suureksi, johtui se ennen kaikkea tavattoman tarmokkaasta ja monipuolisesta agitationista. |

Siinä esitetyistä näkökohdista Hallituksen ehdotuksen tukemiseksi ansaitsevat päähuomiota seuraavat seikat:

Raportissani No 10 tältä päivältä olen tarkemmin huomauttanut miten varsinkin Sveitsin itaosien väestö elettyään vuosisatoja eristetyissä alppien laaksokylissä, karsien sukupolvi sukupolvelta huonosta ravinnosta ja kehnosta kotitekoisista väkijuomista on arveluttavasti rappeutunut. Mutta muissakin osissa maata on kotitekoisten alkoholijuomien tavattoman runsas käyttö johtanut koko kansalle mitä tuhoisimpiin tuloksiin. Kun nyt Hallitus peittelemättä esitti numeroita vaivashoitomenojen rasittavasta suuruudesta, kun lääkärit ja tuomarit julistivat sanomalehdissä karvaan koke-

muksensa Schnapsin tuhoisista seurauksista, täytyi kaiken tämän yksimielisen propagandan sittenkin vaikuttaa enemmän kuin kylästä kylään levinneet epäilevät huhut.

Myöskin seuraavilla numeroilla oli oma vaikutuksensa: kaikissa sanomalehdissä julaistiin virastollisia tietoja viinan kulutuksesta Euroopan eri maissa n. vuonna 1910 ja tätä nykyä (asukasta kohti litroissa):

<u>20 vuotta sitten.</u>	<u>Tätä nykyä.</u>
1. Tanska 13,90	1. Sveitsi 6-7-
2. Itävalta- Unkari 10,30	2. Ranska 4,64
3. Saksa 8,20	3. Tšhekkoslov. 4,56
4. Hollanti 7,88	4. Ruotsi 4,24
5. Ruotsi 7,78	5. Hollanti 3,79
6. Belgia 7,38	6. Itävalta 3,34
7. Ranska 7,08	7. Saksa 2,49
8. U.S.A. 5,40	8. Belgia 2,27
9. Sveitsi 5,10	9. Italia 2,19
10. Venäjä 4,94	10. Suur-Britan. 2,17
11. Suur-Britan. 4,60	11. Unkari 1,74
12. Norja 3,16	12. Tanska 1,12
13. Italia 1,32	13. Norja 0,74.

Edelleen osoitettiin, että tätä nykyä veroitetaan puhdasta spritiä seuraavissa maissa litralta:

Suur-Britanniassa	39 frangia.
Tanskassa	21,50 "
Hollannissa	7.50 "
Saksassa	6.60 "
Belgiassa	6.- "
Ranskassa	4.- "
Italiassa	4.- "
Sveitsissä	0.25 " .

Tällöin on huomattava, että vero perunoista ja viljasta valmistetusta paloviinasta tosin on 1.25 frangia, mutta kun otetaan huomioon verottomasti valmistetun hedelmäviinan tavaton runsaus, supistuu itse asiassa koko maassa valmistetun viinan verotus jaettuna peruna- ja hedelmäviinalitraa kohti tähän mitättömään viidenkolmatta centimen arvioituun veroon.

Jos tämä kaksoistilasto on sinänsä vaikuttanut järkyttävästi Sveitsin kansaan varoittavana esimerkkinä, on kolmas propagandassa esiintynyt tilasto taas omalta osaltaan myös kehoittanut äänestämään Hallituksen ehdotuksen puolesta. Yhtä paljon kuin äänioikeutettuja on tympäissyt tieto, että Sveitsi on tällä hetkellä eninteen paloviinaa kuluttava maa maailmassa ja että veroituksen kannalta V_a la-

liitto saa suhteettoman vähäisen tulon paloviinan kulutuksesta yhtä paljon on toisaalta äänioikeutettuja hokutellut virallinen laskelma, että sangen kohtuullisellakin veroitukseella saataisiin Hallituksen ehdotuksen mukaisesti suuria summia kokoon tärkeisiin sosialipoliittisiin tarkoituksiin. Jos paloviinaa veroitettaisiin Sveitsissä yhtä ankarasti kuin yllä esitetyn tilaston mukaisesti Englannissa, tulisi Valaliitto hallituksen ehdotuksen toteuttamisen kautta saamaan n. 280, milj. frangia vuodessa. Nyt sen sijaan Hallituksen pyrkimyksenä on ollut tyytyä n. 35 milj. frangiin tästä uudesta tulolahteesta.

Hallituksen puheenalainen ehdotus tietää pääpiirteissään seuraavaa:

1) maanviljelijäin on luovuttava tähänastisesta oikeudestaan vapaasti valmistaa hedelmäpaloviinaa myytäväksi. He saavat edelleenkin valmistaa puhtaasti omaa kulutustaan varten sen määrän kuin haluavat ja tämä vapaus kestää vielä 15 vuotta eteenpäin, minkä jälkeen kansa uudelleen ratkaisee asian. Kaiken muun hedelmistä valmistamansa viinan maanviljelijän täytyy luovuttaa valtion alkoholimonopoliille, joka maksaa puhtaasta spriistä keskimäärin fr. 2.20 litralta, mikä on 30 centimiä enemmän kuin nykyisin viina maksaa tukkukaupassa.

2) Valtion viinamonopoli käyttää tämän jälkeen hedelmäviinaa samalla tavalla kuin tähän saakka perunoista tai viljasta valmistettua viinaa myyden sitä voitolla. Voitto käytetään vuorostaan siten, että kanttoonit saavat suhteellisesti asukaslukuunsa verrattuna puolet Valaliiton nettotuloista tästä laajennetusta alkoholimonopoolista. Näistä uusista tuloistaan tulee kunkin kanttoonin käyttää vähintäänkin 10 % taisteluun "alkoholismin" syitä ja seurauksia vastaan". Toinen puoli alkoholimonopolin tuloista annetaan Valaliitolle, joka käyttää sen vanhuudenvakuutuksen toteuttamiseen.

3) Koska Sveitsissä nykyisin on hedelmäpuita pyöreim luvuin noin 11½ milj., sekä erilaisia hedelmäpensaita noin 640,000, saadaan vuotuisesti niin paljon erilaisia hedelmiä, että niistä pitäisi hyvin suuren osan riittää tyydyttämään

n.s. parempien pöytähedelmien tarpeen. Jo tavallisissa olosuhteissa lasketaan nykyisen vuotuisen hedelmäsadon arvo n. 100 milj. frangiksi, kun taas maahan tuodaan vuosittain ulkomailta n.s. pöytähedelmiä n. 40 à 50 milj. frangin arvosta. Syy miksi maan oma hedelmäsato ei tyydytä n.s. pöytähedelmien tarvetta on ennen kaikkea siinä, että maanviljelijät pyrkivät saamaan mahdollisimman suuren määrän hedelmiä tarkemmin valittamatta laadusta, koska hedelmät joka tapauksessa on ensi sijassa keitetty viinaksi eikä ole vauvauttu kuljettamaan niitä suuriin kulutuskeskuksiin. Jos nyt maanviljelijät kiinnittäisivät suuremman huomion laadullisesti ensiluokkaisten hedelmien tuottamiseen, voitaisiin sängen tuntuvasti vähentää pöytähedelmien tuontia ulkomailta. Hallituksen laskelmien mukaan pitäisi maanviljelijäin verrattain vähäisillä ponnistuksilla saada hedelmäviljelyksensä jalostetuksi niin että vuotuisen tuotannon arvo kohoisi 50 %:lla ja saavuttaisi noin 150 milj. frangin suuruuden.

Etteivät maanviljelijät joutuisi hedelmäsatonsa käytön suhteen pulaan menetettyään oikeuden valmistaa itse vapaaseen kauppaan viinää hedelmistä, sitoutuu Hallitus ei ainoastaan avustamaan hedelmien kuljetusta kulutuskeskuksiin, vaan ostaa lisäksi valtion viinamonopooli hedelmiä maksamalla vähintäänkin 5 frangia 100 kilolta tai fr. 1.55 litralta 70 % hedelmäviinasta, jonka maanviljelijät ovat valmistaneet kontrollin alaisena kotonaan.

4) Toistaiseksi Hallitus on saanut kokoon vain vähäisiä summia vanhuudenvakuutuksen toteuttamiseksi. Uuden ehdotuksen toteuttamisen kautta voidaan tuntuvasti jouduttaa tämän tärkeän vakuutuksen voimaantuloa. Koska kuntien täytyy vuosittain käyttää varsinkin eräissä osissa maata suhteettoman suuria summia vaivaishoitoon, tulisi vanhuudenvakuutuksen toteuttamisen kautta tämä **reformi** tuottamaan veronmaksajille erittäin suurta huojausta.

Tahdon erikoisesti lisätä, että prof. Laur, Sveitsin talonpoikien kuuluisa johtaja, on julkisissa

lausunnoissaan erityisen voimakkaasti kiinnittänyt maanviljelijäin huomiota tähän viimeksi mainitsemaani seikkaan. Kuten olen tarkemmin kertonut raportissani nro 10 tältä päivältä, ovat varsinkin Sveitsin itäiset alppikanttoonit sekä väestön rodullisten ominaisuuksien, että asujamiston taloudellisen toimeentulon kannalta erittäin ikävässä asemassa. Väestössä on rodullisesti suhteellisen paljon ala-arvoista ainesta ja taloudellisen toimentulon mahdollisuudet ovat viimeisinä vuosikymmeninä käyneet niin huonoiksi, että laajat alueet ovat menettäneet melkoisen osan asujamistostaan. Vaivaishoitorasitukset ovat vastaavasti kohonneet työkykyisten ihmisten siirtyessä taloudellisesti edullisempiin osiin Valaliittoa. Voidaan siis hyvin ymmärtää, että prof. Laur juuri maanviljelijäin väestön erikoisena esitaistelijana odottaa vanhuudenvakuutuksen toteuttamisesta suurinta huojennusta juuri niille kanttooneille, joissa vaivaishoitomenot ovat raskaimmat, väestön toimeentulomahdollisuudet huonoimmat ja pitäjien tyhjentymisen väestöstä uhkaavin yhteiskunnallinen epäkohta.

Nyt on kansa viikko sitten kaikista ennakkoluo-
loista huolimatta hyväksynyt Hallituksen ehdotuksen kaikissa
puheenalaisissa suhteissa. Sikäli kuin olen kuullut Halli-
tuksen jäseniltä, on tarkoituksena saattaa vielä tämän vuo-
den kuluessa Parlamentin hyväksyttäväksi lopullinen lakiehdotus ja tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan ensi vuoden alusta.

Mitä sitten tulee tämän reformin todelliseen kanta-
vuuteen, tahdon yksityisenä mielipiteenäni mainita, että
pidän sitä paljoka puolinaiisempana edistysaskeleena kuin mitä
Sveitsiläiset tällä hetkellä tekevät.

On ensinnäkin todettava, että maanviljelijälle
jää edelleenkin oikeus valmistaa omiksi tarpeikseen verotto-
masti sen määrän hedelmäviinaa kuin itse haluaa. Toiseksi
Valaliitto joutuu sangen vaikeaan valikateen ratkaistessaan
kumpaka näkökohtaa sen on pidettävä enemmän silmällä, kan-
san terveyttäkö, vaiko Valaliiton tuloja. Kuta enemmän
Hallitus koettaa supistaa viinamonopolin kautta myytävän

viinan menekkiä, senkautta huolehtiakseen kansan ruumiillisesta ja henkisestä terveydestä, sitä pienemmäksi supistuu vuosivoitto ja sitä vastaavasti kauemmaksi lykkääntyy vanhuudenvakuutuksen toteuttaminen. Toisaalta taas jos Hallitus koettaa hankkia tämän laajennetun alkoholimonopolin kautta mahdollisimman suuria tuloja jouduttaakseen vanhuudenvakuutusta, ei tästä uudesta reformista voikaan tulla sitä suurta sosialipoliittista edistysaskelta, johon ainakin tavallaan on tahdottu pyrkiä. Edelleen jäävät vapaiksi harvinaisen suuret viinavirrat tässä jälkimäisessä tapauksessa ja sen moninaiset pahat seuraukset painavat kansan kokonaisuuden kannalta sittenkin raskaammin vaa'assa kuin yksistään vanhuudenvakuutuksen nopea aikaansaaminen kykenee korvaamaan. Näin ollen täytyy mielestäni melkoisesti supistaa puheenalaisen reformin todella edistyksellistä merkitystä ja jäädä odottamaan entistä paljoo radikaalisempia toimenpiteitä viinankulutuksen tyrehdyttämiseksi.

Sen sijaan ei suinkaan ole väheksyttävä reformin sitä puolta, joka varaa melkoisen summan kanttooneille raittiustyön edistämiseksi. Jos viinamonopolin tulot tulevat kohoamaan laskettuun 35 milj. frangin määrään ja kanttooneit saavat siitä puolet, eli noin 17 milj. frangia ja tästä on käytettävä vähintäinkin 10 % raittustyöhön, tulee se merkitsemään kokonaan uutta toimintakautta raittiustyön hyväksi kautta koko Valaliiton.

Myöskään ei ole pidettävä sentään vähäisenä reformin puhtaasti ekonomista merkitystä. Maanviljelijät, jotka tähän saakka ovat kiinnittäneet huomiota aivan liian yksipuolisesti juuston valmistukseen ja hedelmäviinan myyntiin, tulevat nyt tämän reformin kautta pitämään hedelmäviljelystä entistä paljoakin tärkeämpänä elinkeinona. Kun Hallituksen muut toimenpiteet, joista olen kertonut tarkemmin raportissani No 10, maatalousväen hyväksi viime aikoina ovat kohdistuneet viljanviljelyksen harrastuksen kohottamiseen ja tukemiseen, voin valmistuksen elvyttämiseen, sekä kotimaisen lihan kaupan järjestämiseen, voidaan tässä viinanvalmistusta

koskevassa reformissa nähdä ehkä käytännössä tärkeäkin lisäaskel maata viljelevän väestön taloudellisen aseman parantamiseen. Varsinkin odotetaan kaikkien näiden uusien toimenpiteiden tuntuvasti kohottavan maalaisväestön taloudellista hyvinvointia ennenkaikkea juuri alppiseuduilla.

Mutta avoimeksi jää sittenkin vielä koko alkoholikysymyksen varsinainen radikaalinen ratkaisu. Valittava täytyy, jos todella tulee vielä kestämään 15 vuotta ennenkuin maanviljelijöiltä saadaan pois oikeus vapaasti valmistaa kotitarvettaan varten niin paljon hedelmäviinaa kuin itse haluavat. Mutta jos kerran Sveitsissä on alettu ymmärtää miten vakavia yhteiskunnallisia problemeja odottaa todellista ratkaisuaan, täytyy voida luottaa siihen, että kerran ~~sikavaksi~~ oikealle tielle jouduttua kansa avoimin silmin osaa vastakin etsiä ja myös löytää oikeat ja tarpeeksi laajakantoiset ratkaisut koko maalaisväestön niin hyvin rodullisen kuin yhteiskunnallisen ja taloudellisen aseman parantamiseksi.

Saneltu Bernissä huhtikuun 15 p:nä 1930.

Rudolf H. ...

52

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA:

Ministeri Wolsteinin raportti no 12.

Geneve

15/4 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
GENEVESSÄ
BERNISSA

N° 339.

GENÈVE
ENGLISCHE ANLAGE 6

Huhtikuun 15 p:nä 1930.

MINISTERIÖ		
15/352/ae		30
22/4.30		
Nyuma		
5	P31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No 12, joka koskee:

Eräitä neuvoja alkoholin salakuljetuksen
estämisen suhteen

siv. 1 - 5.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, sy-
vimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruoffanen

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. P R O C O P E,

H e l s i n k i.

Ministeri Holstin raportti No 12
huhtikuun 15 p:ltä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 15/352 Re. D. 10 30		
22/4.30	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C31.	

Eraita neuvoja alkoholin
salakuljetuksen estämisen suhteen.

Eraassa yksityisessä seurassa äskettäin tavatesani Genevessä olevan Kansainvälisen Opiumitoimiston johtajan, M. Blancon tuli välillämme puheeksi hänen vuosikymmeniä kestänyt toimintansa opiumin salakuljetuksen estämiseksi. Tästä sain aiheen käydä yksityisesti hänen puheillaan keskustelemassa tarkemmin mitä keinoja hän on käyttänyt tarkoituseriensä saavuttamiseksi. Keskustelumme tapahtui muutama päivä sitten ja oli luonteeltaan täysin luottamuksellinen.

Kuten tietty, ovat Sveitsin ja Ranskan viranomaiset näinä aikoina ryhtyneet entistä jyrkempiin toimenpiteisiin, etteivät näiden maiden kemialliset tehtaat saisi kiertämällä opiumin y.m.s. huumeaineiden nimeä lähettää maasta näitä aineita täysin luvallisin keinoin. Kysyin sen johdosta miten M. Blancon tietämän mukaan nämä hallitukset on saatu taipumaan tähän uuteen kiristettyyn kontrolliin. Tällöin hän vastasi suunnilleen seuraavaa:

Kun Sveitsi v. 1923 koetti juuri kemiallisen teollisuutensa hyväksi kieltäytyä yhtymästä Haagin sopimukseen opiumi-kaupasta, tiedusteli Yhdysvaltain hallitus häneltä salaa mihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä Sveitsin pakottamiseksi yhtymään mainittuun sopimukseen. Tällöin

hän antoi sen neuvon, että Yhdysvaltain tulliviranomaiset alkaisivat rettelöidä jokaisen suinkin sopivan sveitsiläisen tuotteen tullitarkastuksessa selittämällä, että niin kauan kuin Sveitsi ei ollut yhtynyt mainittuun sopimukseen ja Sveitsi valmisti vientiä varten suuret määrät opiumia, täytyi Yhdysvaltain tulliviranomaisten tarkastaa jokainen Sveitsistä tuleva kello, avata jokainen säilykepurkki j.n.e., koska tiedetään, että opiumin salakuljettajat käyttävät kaikenlaisia keinoja tuotteensa salakuljettamiseksi. Yhdysvaltain tulliviranomaiset ryhtyivätkin pian näin ankariin rettelöimisiin ja seurauksena oli, että kunnialliset sveitsiläiset vientiliikkeet, jotka olivat joutuneet kärsimään tällaisesta tullitarkastuksesta, vaativat hallitustaan heti yhtymään mainittuun sopimukseen, mikä tapahtuikin.

M. Blanco sanoi monen muun hallituksen nyttemmin hvainneen edullisemmaksi ryhtyä mahdollisimman ankariin toimenpiteisiin opiumia, heroiinia y.m. huumausaineita valmistavien tehtaiden kontrolloimiseksi.

Tämän jälkeen tuli välillämme puhe alkoholin salakuljetuksesta Suomeen. Hän tunsii asian hyvin seurattuaan asian käsittelyä Kansainliitossa. Kuitenkin hän luuli, että väkijuomia tuotaisiin Suomeen, niin kuin Yhdysvaltoihin, useasta eri maasta, jossa tapauksessa salakuljetuksen ehkäiseminen voisi kohdata verrattain suuria vaikeuksia. Mutta kuultuaan, että tuonti tapahtui, suurin piirtein katsoen, lähinnä vain kahdesta satamasta, nimittäin Danzigistä ja Kielistä, sanoi hän pitävänsä probleemia jokseenkin helppona ratkaista.

Koska Saksa on, samoin kuin Puolakin, Helsingin sopimuksen allekirjoittaja, tulisi Saksan suostua siihen, että Suomi saisi pitää omat kontrolli-agenttinsa niin hyvin Danzigin kuin Kielin tullikonttoreissa. Myöskään Puolalla ei pitäisi olla syytä estellä muodollisista syistä tällaista järjestelmää. Milloin tunnettu salakuljetusalue aikoo lähteä väkijuomalastissa satamasta, olisi tulliviranomaisten annettava suomalaiselle agentille ilmoitus mikä satama on

merkitty laivan pääääräksi samoin kuin myös kuka on lastin vastaanottaja. Tällöin suomalainen agentti sähköteitse hankkisi heti varmuuden ovatko annetut tiedot oikeat. Ellei niin ole asianlaita, tulisi tulliviranomaisten estää laivan lähtö. Näin järjestetty kontrolli ei tuottaisi Saksalle mitään kuluja ja Suomelle taas kulut nousisivat suhteellisen vähäpätöisiin summiin.

Toiseksi M. Blanco endoitti, että Helsinkiin perustettaisiin muodollisesti yksityinen tietotoimisto salakuljetuksen ehkäisyä varten, vaikka tosiasiallisesti toimisto olisi viranomaistemme kanssa mitä läheisimmässä yhteistoiminnassa. Sikäli kuin tulliviranomaisemme saavat todetuksi, että Suomen rannikoille on saapunut salakuljetusaluksia, olisi niistä tietotoimiston välityksellä toimitettava asiallisia uutisia maailman tärkeimpiin sanomalehtiin. Ilmoitukset siitä minkä lipun turvissa nämä laivat purjehdivat, paljoko niissä on lastia, mitä kansallisuutta on kapteeni miehistöineen y.m. lisäseikat loisivat hyvinkin pian Euroopassa yleisen mielipiteen tällaista epärehellistä kauppaa vastaan. Näin ovat opiumin salakuljetuksen vastustajat menetelleet saadenkin kautta maailman yleisen mielipiteen harjoittamaan painostusta niitä hallituksia vastaan, joiden leväperäisyys on sallinut, tai sallii yhä opiumin salakuljetusta.

Jatkaen selitystään tähän suuntaan M. Blanco tiedusteli eikö Suomen hallitus voisi tavalla tai toisella solmita läheisiä suhteita Kansainväliseen Opiumi-toimistoon, jolloin tämän toimiston laajat ja vaikutusvaltaiset kansainväliset suhteet voisivat monella tavalla olla Suomelle avuksi. Siten voitaisiin Suomelle antaa hyviä neuvoja taistelussaan alkoholin salakuljetusta vastaan ja toisaalta taas olisi opiumi-paheen vastustajain voimakas mielipide kautta maailman helposti Suomen käytettävissä sen oman taistelun tukemiseksi.

Omana yksityisenä mielipiteenäni pyydän vielä lisätä seuraavaa:

Keväällä 1923 Suomen Hallitus oli pannut alulle neuvottelut Viron kanssa, jolloin puoleltamme pyrittiin siihen, että saaisimme tarkalleen kontrolloida jokaisen väkijoumalastin, jonka piti lähteä Virolaisesta satamasta vieraisiin maihin. Olin juuri niihin aikoihin tullut Tallinnaan ja katsoin, että mainittu ohjelma oli aivan liian yksipuolinen. Se jätti kaikki muut Itämeren ympärillä olevat satamat edelleen kaiken kontrollin ulkopuolelle. Sen vuoksi suositin Hallitukselle yhteisen kaikkia Itämeren ympärillä olevia maita yhdistävän sopimuksen aikaansaamista. Sopimus on nyt voimassa ja on kokemuksemme mukaan jotakuinkin tehokas kaikkiin muihin maihin nähden paitsi Saksaan ja tavallaan Puolaan. Luulisin siis Hallituksen voivan jotakuinkin hyvillä syillä kääntyä näiden maiden hallitusten puoleen samoilla virallisilla paljastuksilla kuin on tehty Kansainliiton ekonomiselle komitealle ja transiittikomissionille. Näiden hallitusten asiaksi jäisi silloin koettaa löytää keinoja salakuljetuksen ehkäisemiseksi. Elleivät ne itse löydä sopivaa ratkaisua, jäisi meille täysi vapaus ehdottaa jotain sellaista kontrollia kuin M. Blanco on suosittanut tai, jotain parempaa, jos se keksitään.

Tuskin osumme kokonaan väärään, jos toteamme, että Ekonomiselle komitealle meidän taholtamme annetut tiedot ovat ainakin vissillä tavalla antaneet Komitean jäsenten nähdä, että koko vaikeutemme takana on vain yhden tai kahden Helsingin sopimuksen allekirjoittamaan valinpitämättömyys pitää huolta sitoumuksensa tarkasta täyttämisestä. Jos siis kävisi niin, että Ekonominen komitea ensi kesänä jättäisi kokonaan ottamatta varteen toista suositustamme, tai M. Iton formuleerausta, tai lieventäisi niitä molempia liian pahasti, silloin pitäisi käsittääkseni voida alottaa ehdottamani neuvottelut suoraan Saksan ja Puolan hallitusten kanssa.

Mitä taas Danzigiin omaan hallitukseen tulee, en ole sitä tässä tahtonut ottaa huomioon, koska välittömät neuvottelut Suomen ja Danzigin hallitusten välillä voisivat kohdata erinäisiä tunnettuja vaikeuksia. Mutta neuvottelujen kuluessahan voitaisiin todeta onko ja, myönteisessä tapauksessa, missä muodossa mahdollista saada Danzigin osallistumaan neuvotteluihin.

Pyydän vielä lisäksi viitata tämän asian suhteen raporttiini No 8 t.k. 2 p:ltä.

Saneltu Bernissä huhtikuun 15 p:nä 1930.

Rudolf Holsti

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 81.

ASIA:

Ministeri Boletni razomti no 13.

Geneve

15/4 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No. 340.

RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
huhtikuun 15 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 16352 h. l. n. 30		
22/4-30	Y ₂	LII.
KYNNÄ	OS. P. O	FOIA
5	C 31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena minulla on kunnia lähettää Teille, Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 13, joka sisältää:

Turvallisuuskomitean ensi ohjelma siv. 1-6-

vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syväni kunnioitukseni uudistettu valaistus.

Ruedemann

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 16/352/ae. D. 10 30		
22/4.30	10	LEH.
RYHMÄ		ACIA
5	C 21	

Ministeri Holstin raportti No. 13,
huhtikuun 15 p:ltä 1930.

Turvallisuuskomitean
ensi ohjelma.

Otsakeasiata lähetin Ministeriölle raporttini No. 2 viime helmikuun 17 p:ltä. Pyydän nyt täydentää sitä seuraavilla huomautuksilla.

Ministeriö oli pyytänyt lausuntoani viime vuoden lopulla siitä miten Suomen tulisi suhtautua ehdotukseen uudeksi sopimukseksi sotaa estävien keinojen tehostamisesta. Vastaukseni sisältyy raporttiini No. 29 viime vuodelta. Huomautin siinä ensinnäkin, että käsitykseni mukaan tällainen uusi sopimus tuskin tulisi irrallisena sopimuksena vastaamaan todellista tarvetta ja että sen vuoksi olisi parempi täydennettäessä Kansainliiton Peruskirjaa niin että se tulee sopuointuun n.s. Parisin Paktin kanssa ~~xxxxx~~ ottaa samalla huomioon vastaavien korjauksien tarpeellisuus Peruskirjan 11 artiklaan. Toiseksi eh-

dotin, että Suomen Hallitus ei vastaisi mitään Sihteeristön tiedusteluun miten Hallituksemme suhtautuu puheenalaiseen uuteen sopimus-ajatukseseen. Tämä kantani perustui siihen tosiasiaan, että kun Suomi on edustettuna turvallisuuskomiteassa, Hallituksen kanta voisi tarpeen tullen saada ilmaisuksensa tämän kysymyksen suhteen asian ollessa esillä komiteassa.

Ministeri Erichin komitea asettui kuitenkin tässä asiassa päinvastaiselle kannalle suosittaen ensinnäkin virallisen vastauksen antamista Sihteeristölle ja toiseksi oli komitean mielestä uusi sopimus koetettava saada koskemaan mahdollisen monta hallitusta. Tämän johdosta lähetin Ministeriölle raporttini No. 2 viime helmikuun 17 p:ltä. Huomautin siinä kaikkien väärinkäsitysten välttämiseksi, ~~xxxxxx~~ että uusi sopimus on alunpitäen tarkoitettu koskemaan vain Kansainliiton jäseniä, eikä suinkaan esim. Venäjää ja Yhdysvaltoja, niinkuin komitean suosituksesta ilmeisesti käy selville. On näinollen erinomaisen vaikea ajatella, että turvallisuuskomitea, jossa Venäjä ja Yhdysvallat eivät ole edustettuina, todenteolla ryhtyisi valmistamaan sopimusluonnosta, jossa pyritään tunnustamaan Neuvoston toimintavaltaa myöskin Liiton ulkopuolella olevien valtioiden suhteen. On nimittäin tuskin luultavaa, että Venäjä ja Yhdysvallat koskaan tulisivat yhtymään tällaiseen sopimukseen niinkauan kuin ne kumpikin ovat Liiton ulkopuolella.

Sihteeristö on viime kuun lopulla lähettänyt hallituksille, sekä turvallisuuskomitean ja varustusten supistamiskomissionin jäsenille asiakirjan C.A.S./90 - C.P.D./192. 1930., joka sisältää eräiden hallitusten vas-

taukset Sihteeristön yllämainittuun tiedusteluun miten Liiton jäsenvaltiot suhtautuvat ehdotukseen uuden sopimuksen tekemiseksi sotaa estävien keinojen tehostamiseksi.

Yksityisenä mielipiteenäni pyydän tämän johdosta esittää seuraavaa:

Ensimmäkin on huomattava, että vain kuusi hallitusta on vastannut Sihteeristön tiedusteluun. Toisin sanoen yhdeksäs osa Kansainliiton jäsenvaltioista on pitänyt tarpeellisenä tällä asteella ilmaista mielensä. Kun Suomen Hallitus ei ole näiden vastanneiden hallitusten joukossa, on siis Hallitus valinnut minun suositteleni menettelyn ja voin mielihyvällä todeta, että Hallitus on Liiton suuren enemmistön joukossa tahtonut jättää asian tarkemman pohtimisen turvallisuuskomitean tehtäväksi.

Mitä sitten tulee vastausten asialliseen sisältöön, on ensimmäkin huomattava, että Unkarin ja Viron hallitukset ovat rajoittuneet vain yleisiin kannanilmaisuihin edellinen varaten itselleen oikeuden ilmaista mielipiteensä asiasta vasta tuonnempana ja jälkimmäinen ilmoittaen hyväksyvänsä ehdotuksen puheenalaisen sopimuksen valmistamisesta. Kolme hallitusta, Hollannin ja Sveitsin sekä Norjan, ovat esittäneet eräitä periaatteellista laatua olevia huomautuksia ja toivomuksia; Belgian hallituksen kirjelmässä viitataan siihen, että turvallisuuskomitean oikeastaan pitäisi saada tutkia kysymystä yksityiskohtaisemmin.

Suomen kannalta rohkenen edelleenkin olla sitä mieltä, että olisi säilytettävä toiminnan vapaus, kunnes nähdään millaisen sisällön ja poliittisen kantavuuden sopimus mahdollisesti tulee saamaan. Rohkenen näinollen eh-

doittaa, että suomalainen valtuuskunta turvallisuuskomiteassa saisi harkintansa mukaan suhtautua tehtävän sopimusluonnoksen niinhyvin yleisiin periaatteisiin kuin yksityiskohtiin.

Edelleen on Sihteeristö kuluvan kuun alussa jakanut hallituksille, sekä turvallisuuskomitean ja varustusten supistamiskomissionin jäsenille asiakirjan C.A.S.91 - C.P.D. 193- 1930., joka sisältää Tanskan hallituksen memorandumien finanssiapua koskevasta sopimusluonnoksesta.

Omasta puolestani en voi olla valittamatta, että tämä asiakirja on tullut laadituksi. Tosin siinä alussa kiitetään Suomen hallituksen aloitetta asiassa, mutta sen jälkeen esitetään erinäisiä epäilyksiä koko sopimuksen suhteen. Osittain nämä epäilykset ovat täysin tunnetut ulkoasiainministeri Munchin lausuntojen kautta viime Yleiskokouksen III- valiokunnassa, osittain täytyy tulla siihen käsitykseen, että memorandumit suorastaan tahtoo tehostaa Tanskan haluttomuutta yhtyä yleensäkin sopimukseen. Se esiintyy ennenkaikkea memorandumien lähinnä viimeisessä kappaleessa, jossa valitetaan, että Neuvosto saisi yksin ratkaista koska finanssiapua on annettava. Kuten tietty, on Kansainliitossa aivan yleisesti katsottu, että annettava finanssiapu, ollekseen täysin tehokas, on tuleva uhatun maan tai hyökkäyksen uhrin hyväksi mahdollisimman nopeasti, joten Kansainliiton jäsenvaltioiden, hallitusten ja parlamenttien, mielipidettä ei tarvitseisi kussakin tapauksessa erikseen enää tiedustella.

Tämä Tanskan kannanilmaisu juuri ennen turvallisuuskomitean kokousta ei luonnollisesti voi olla yksinäisenä ilmiönä tekemättä sitä vaikutusta, että varsinkin

Tanskan nykyinen hallitus tahtoo suhtautua koko kysymykseen finanssiavusta paremminkin negatiivisesti kuin positiivisesti. Kun ministeri Setälä Ministeriön poliittisten tiedotusten No. 41-42 mukaisesti, tältä vuodelta, esittää eräitä johtopäätöksiä Tanskan nykyisen hallituksen suhtautumisesta turvallisuuskysymyksiin, en voi olla toteamatta, että hänen käsityksensä tilanteesta täysin vastaa sitä, mitä edellä olen esittänyt. Se myös antaa tukea väitteelleni, että viime syksynä antamani selostus yleensäkin Skandinavian kannasta viime Yleiskokouksen aikana oli erinäisistä toiseen suuntaan menneistä otaksumisista huolimatta sittekin täysin objektiivinen. Ministeri Setälän raportissa viime maaliskuun 14 p:ltä sanotaan: "hra Munch pitää ilmeisesti Suomen puolustustahtoa omille suunnitelmilleen epämurkavana". Mutta näin Genèven laajemmalla horisontilta katsottuna täytyy todeta, ettei herra Munch tässä suinkaan ole yksinäinen ilmiö.

Tulen lopuksi kysymykseen, joka esiintyy kolmantena numerona turvallisuuskomitean ohjelmassa: Kansainliiton kosketus jäsenvaltioiden kanssa kriisien aikana käyttämällä lentokoneita liikennevälineenä.

Edellisessä raportissani otsakeasiasta, No.2 viime helmikuun 17 p:ltä, huomautin, että tulisin palaamaan tähän kolmanteen kysymykseen niin pian kuin Sihteeristöstä on saatavissa uutta aineistoa. Sen kautta, että Sihteeristön koko varustusten supistamisosasto on viime tammikuusta saakka ollut Lontoon laivastokonferenssin vuoksi miltei kokonaan toimettona herra Colbanin oleskellessa kaiken aikaa Lontoossa, en ole saanut tilaisuutta yksityiskohtaisempaan informointiin tämän kysy-

myksen suhteen. Täällävalin on Ministeriö kirjelmällä No. 3919 viime maaliskuun 27 p:ltä lähettänyt minulle Yleisesikunnan ehdotuksen ohjeiksi suomalaiselle valtuuskunnalle turvallisuuskomiteassa. Omasta puolestani katson, että nämä ohjeet riittävät varsinkin nykyisessä tilanteessa. Suomen etäinen asema Genèvestä johtaa luonnollisesti siihen, että suomalaisia lentokoneita tulnaisiin suhteellisen vähän tarvitsemaan kriisien aikana lentoyhteyden ylläpitämiseen Kansainliiton kanssa. Varsinkin sen jälkeen kun Suomi ensi syyskuussa menettää sijansa Neuvostossa, tulee tämä tarve supistumaan yhä. Näinollen lienee katsottava asiallisesti oikeimmaksi, että tämä lentoyhteys järjestetään silmälläpitäen ennenkaikkea juuri niiden maiden toivomuksia, joiden osalle yhteyden ylläpitäminen ennenkaikkea tulee lankeamaan.

Mitä lopuksi tulee Ministeri Erichin komitean lausuntoon erinäisistä aikaisemmista kirjelmistäni puheenalaisesta asiasta, pyydän kaikessa lyhykäisyydessä huomauttaa, että lausunto perustuu suurelta osalta väärinkäsityksiin. En katso niiden oikomista tässä sen yksityiskohtaisemmin tarpeelliseksi.

Saneltu Bernissä, huhtikuun 15 p:nä 1930.

RUDOLF H O L S T I.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA:

Ministeri Keskustelu raportti no 14.

Peru

27/4 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
BERNISSÄ

No. 368 246B

RH/LF,

ENGLISCHE ANLAGE 6

huhtikuun 27 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIO		
509 17/353/No. 10 30		
3/8-30	No	EM.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
S	081	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 14, joka sisältää:

Kansainvälinen Korvauspankki	siv. 1 - 3
Sveitsiläistä kielellistä tasa-arvoisuutta	" 4
Pari kiusallista tullikysymystä	" 5 - 6.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruusuvaara

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 17/353		D. 10 30
3/5 30	No	LEH.
RYHMÄ	OSAUS	ASIA
5	C 31.	

Ministeri Holstin raportti No. 14,
huhtikuun 26 p:ltä 1930.

Kansainvälinen

Korvauspankki.

Koska Kansainvälinen Korvauspankki tulee sijaitsemaan Baselissa, lienee syytä että myöskin Bernin Lähetystö seuraa tämän uuden ja erinomaisen tärkeän kansainvälisen rahalaitoksen toimintaa.

Pankin hallintoneuvosto kokoontui ensi kerran Baselissa viime tiistaina. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin, niinkuin alkuperäiseen suunnitelmaan kuului, New-Yorkin Federal Reserve Bank'in edustaja, Mr. Mac Garrah ja pääjohtajaksi Monsieur Pierre Quesnay, Ranskan Pankista. Edellinen vaali oli yksimielinen, mutta M. Quesnay ei saanut Saksan edustajain kannatusta. Se ei kuitenkaan tapahtunut mistään henkilökohtaisista syistä, vaan, niinkuin tri Luther nimenomaan huomautti lausunnossaan, periaatteellisista syistä.

Kun Englanti ja Italia vielä ehtivät ratifioida Young'in suunnitelman, voi pankki virallisesti alottaa toimintansa.

Hallintoneuvosto valitsi edelleen varapuheenjoht-

jikseen tri Melchiorin (Saksa) ja Mr. Charles Addis'in (Englanti). Vielä päätettiin, että osake- emissioni jaetaan siten että Saksa , Ranska, Belgia, Suurbritannia, Italia, Yhdysvallat ja Japani saavat kukin sijoittaa 16.000 osaketta. Paljoko muille maille jaetaan kullekin, siitä sveitsiläiset lehdet eivät mainitse mitään, vaan tyytyvät toteamaan, että Sveitsin osalle on odotettavissa noin 6000 osaketta.

Seuraavana päivänä valittiin pääjohtajan apulaiseksi tri Hulze (Saksa) sekä pääsihteeriksi meille kaikille Kansainliitossa työskenneille tuttu italialainen Pilotti. Emissioni -osaston päälliköksi valittiin M. Paul van Zeeland (Belgia). Se osasto, jonka tehtävänä on hoitaa tämän pankin ja eri maiden setelipankkien väliset suhteet, jätettiin toistaiseksi johtajaa vaille ja väliaikaisesti osastoa hoitaa M. Quesnay. Deviisi-osasto päätettiin varata jonkin japanilaisen edustajan johtoon. Edelleen sovittiin siitä, että osakkeet emittoidaan al pari kahdeksan päivää sen jälkeen kuin Young- plan on astunut voimaan. Hallintoneuvosto näyttää edellyttävän Englannin ja Italian ehtivän ratifioida tämän sopimuksen aivan näinä päivinä, niin että Hallintoneuvosto voi kokoontua vielä ensi kuun kuluessa saattamaan pankin toiminnan lopullisesti alulle.

Sikäli kuin lehtien selostuksista voi päätätä, on hallintoneuvostoa verrattain paljon huolestuttanut kysymys miten pankin osakkeiden emissioni tulee vaikuttamaan Saksan sotavelkain mobilisointiin ja kommersialisointiin. Jos samalla kertaa aivan ensi viikkoina pitää sijoittaa koko osakepääoma ja sen lisäksi ensi osa Saksan sotaveloista, mitkä summat nousevat vallan hirvittäviin määriin, yksistään tuo ensi osa Saksan sotaveloista on suunniteltu ensi kuussa laskettavaksi liikkeelle 300

milj. dollarin suuruisena lainana, voidaan todella ymmärtää, että pankin hallintoneuvosto jonkunverran pelkää tuon jälkimäisen operationin tulevan tuottamaan vaikeuksia. Mutta pankin johdolla on joka tapauksessa jo valmiina täysi suunnitelma tämän lainan sijoittamiseen, eikä enää tarvita muuta kuin Young-planin voimaantulo ja laina tarjotaan merkittäväksi, olkoon sitten tulos mikä tahansa.

Kuvavaa tilanteelle on, että silloin kuin Europassa on näinä päivinä oltu jonkunverran hermostuneita itse pankin johtopaikkojen jakamisesta ja mainitusta saksalaisesta lainasta, on taas Amerikassa vielä kerran kiirehdytty esittämään kaikenlaisia arvosteluja itse pankin perustamisen suhteen. Millään erityisellä mielihyvällä ei nähdä U.S.A:ssa tämän pankin syntyä, sillä sitä pidetään europalaisen pääoman ehkä voimakkaimpana yrityksenä vapautua amerikalaisien pankkien holhouksesta. Varsin kuvaavaa tässä suhteessa on ollut Indysvaltain senaatin pankkivaliokunnan puheenjohtajan Louis T. McFadden'in eräissä europalaisissa lehdissä julkaisema arvostelu pankin perustamisen johdosta. Senaattori McFadden ei vähäkään halua salata harmiansa, että Morganin pankkiirifirma on avustanut tätä europalaisien pankkien vapautumista amerikalaisista rahamarkkinoista. Hänen toinen hyökkäyksensä kohdistuu itse State Departementiin, joka muka on ottanut liikaa holhotukseen amerikalaisien pankkien toimintavapautta sillä edistääkseen tämän korvauspankin perustamista.

Oman mainintansa tässä ansaitsee vielä puhe, jonka Sveitsin setelipankin, Nationalbankin, pääjohtaja, herra Bachmann piti virallisilla päivällisillä korvauspankin hallintoneuvoston kunniaksi. Puheesta kuului selvästi esiin halu nähdä pankin muuttuvan pelkästään keskusvaltojen sotavelkain järjestelypankista todelliseksi kansainväliseksi rahalaitokseksi. Sveitsin pankit ovat kukkuroillaan sekä kotimaista, että ulkomaa-laista pääomaa, joille pitäisi löytää juuri tämän pankin kautta mahdollisimman turvallinen sijoitus.

Sveitsiläistä "kielil-
listä tasa-arvoisuutta"

Raportissani No.7 viime vuoden huhtikuun 6 p:ltä olin kosketellut verrattain laajasti kysymystä n.s. kielellisestä tasa-arvoisuudesta Sveitsissä. Olin siinä osoittanut kuinka, perin harhauttavasti meillä Suomessa luullaan, että Sveitsi on voinut lainsäädännöllä lopullisesti ratkaista kielikysymyksen kaikkien neljän maassa puhuttavan kielen tasa-arvoisuuden toteuttamiseksi. Päinvastoin saatoin todeta, että Sveitsissäkin jatkuu lainsäädännöstä huolimatta herkeämätön kielitaistelu, jossa ranskan-kieli on voittanut saksankielen kustannuksella, kun taas Ticinon kanttoonissa saksankieli on edistynyt italiakielen kustannuksella.

Tähän kuvaukseeni soveltuu sattuvasti seuraava tiedonanto Ticinosta: kanttoinin hallitus on parhaillaan valmistamassa lakiehdotusta italiakielen etuoikeutetun aseman järjestämiseksi m.m. siten, että kaikki n.s. ilmoitukset yleisöä varten, kuten puotien kilvet y.m.s. on laadittava ensi sijassa ja suurin kirjaimin italiankielellä; jos ilmoittajat haluavat käyttää jotain toista kieltä, ovat kilvet y.m.s. siinä suhteessa laadittava pienemmin kirjaimin. Sitäpaitsi täytyy näistä toiskielisistä kilvistä maksaa erityinen vero. Verovapaaksi jätetään ainoastaan sellaiset vieraskieliset ilmoitukset, jotka ovat sanoiltaan kansainvälisiä kuten esim. Pilsener-Bier, Grand Hotel Palace, Bar, Tearoom, Dancing j.n.e.

Kun otetaan huomioon, että lähes puolet Ticinon asukkaista on saksankielistä, merkitsee siis tämä lakiehdotus lyhyesti sanoen sitä, että kanttoinin vähemmistön on ruvettava maksamaan veroa omankielisistä puoti-ilmoituksistaan. Mitähän meillä sanottaisiinkaan tällaisesta kielellisestä tasa-arvoisuudesta!

Pari kiusallista
tullikysymystä.

Siitä saakka kuin viime vuonna Yhdysvalloissa nousi päiväjärjestykseen kysymys uusista tullien korotuksista ovat Sveitsin taloudelliset piirit olleet vakavassa kuohuntatilassa. Varsinkin koskee tämä Sveitsiläistä teollisuutta. Näinä päivinä tyytymättömyys on vihdoinkin saavuttanut sangen konkreettisia muotoja.

Toisin hallituskin on hyvin huolissaan tilanteen johdosta, mutta sen käytettävänä olevat keinot eivät kunnolla tunnu riittävän painostuksen aikaansaamiseksi Washingtonissa. Sen vuoksi ovat sveitsiläiset liikemiespiirit lähinnä kello-, kutoma- ja kenkäteollisuuden aloitteesta ryhtyneet vakavasti pohtimaan eikö olisi syytä yksityisestä aloitteesta ryhtyä boikottaamaan amerikalaisia tuotteita ja niistä ennen kaikkea automaabeillejä, jotka tähän saakka ovat pitäneet hallussaan sveitsiläiset automarkkinat. Lehdistä päättäen näyttää odotettavan Sveitsin tulevan saamaan tässä amerikalaisen tuotteiden hylkimisessä hyvinkin tarmokasta kannatusta useilta muilta eurolalaisilta mailta.

Toisena huolena sveitsiläisillä tuottajilla ovat uudet saksalaiset maataloustullit. Eilisestä päivästä on saatettu voimaan Saksassa viiden Rmk. tuontitulli sadalta maitokilolta. Tämän tullin vaikutus tuntuu suorastaan mullistavasti kaikissa Sveitsin pohjoisosissa, jotka ovat tottuneet myymään maitonsa Etelä-Saksan suuriin kulutuskeskuksiin. Lehdet kirjoittavat tänään sangen hätäänty-

neinä, että hallituksen on kiireesti ryhdyttävä auttamaan Pohjois-Sveitsin pulaan joutuneita maanviljelijöitä. Tilanteen kiusallisuus johtuu ennenkaikkea siitä, että uusi tulli ilmoitettiin vain päivää aikaisemmin tulevan voimaan, joten sveitsiläiset maanviljelijät eivät olleet osanneet ajoissa ryhtyä toimenpiteisiin maidon myynnin järjestämiseksi kotimaisilla markkinoilla.

Tämän päivän lehdet tietävät lisäksi kertoa, että taas Itävallassa uudet saksalaiset tullit ovat aiheuttaneet viljan ja jauhojen viennille Itävallasta Saksaan erinomaisen suuria vaikeuksia maanviljelijöille. Lehtien tietämän mukaan ovat Itävallan viralliset piirit heti kiirehtineet tekemään Berlinissä esityksiä tilanteen helpottamiseksi.

Koska Ministeriö oli sähköellä No. 132 viime vuoden toukokuun 8 p:ltä tiedustellut Sveitsin mahdollista suhtautumista Yhdysvaltain uuteen tullipolitiikkaan ja koska siihen olin vastannut alustavasti kirjelmällä No. 443 s.k. 14 p:ltä, olen katsonut asianmukaiseksi tiedoittaa Ministeriölle yllämainituista repressaalio-~~iden~~ virtauksista Sveitsissä. Samaten Suomen ja Saksan välillä edelleen puolivalmiina oleva kysymysuudesta kauppasopimuksesta on mielestäni antanut aihetta lyhyeen selostukseen siitä millä tavalla Sveitsin ja Itävallan maatalouspiirit suhtautuvat Saksan uusiin agaaritulleihin.

Saneltu Bernissä, huhtikuun 25 p:nä 1930.

Rudolf H o l s t i .

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 31

ASIA: _____

Ministeri Kallstén rap. N: 15

Bern, Genève

25/275-30

LÉGATION DE FINLANDE

à BERNE

ENGLISCHE ANLAGE 6

toukokuun 27 p:nä 1930.

No. 287 B. (459)

RH/LF.

ULKOASIAINMINISTERIO		
No 20 / 353 Le D. 10 30		
3/6-30	NO	LIT
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille, Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 15, joka sisältää:

Maatalouspulaa koskevia kysymyksiä siv. 1 - 13.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Heikki Manninen

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

Ministeri Holstin raportti No. 15

toukokuun 25 p:ltä 1930.

Maatalouspulaa koskevia
kysymyksiä.

Jo v. 1922 saakka, jolloin ensi kerran oleskelin pitemmän ajan Sveitsissä, olen erityisellä mielenkiinnolla koettanut tutustua sosiologiselta kannalta sveitsiläisiin oloihin yleensä. Tuskin missään maassa Euroopassa yhtyy niin läheisesti toisiinsa vanha ahdas paikallispatriotismi ja siitä huolimatta federalistinen yhteenkuuluvaisuus koko muuta maailmaa vastaan. Kulturellisessa suhteessa on yhtä hämmästyttävää toisaalta Sveitsin loistava panos kansainväliseen älylliseen, moraaliseen ja opetukselliseen elämään ja toisaalta etäisten alppikylien kiinteä, miltei keski-aikainen eristäytyneisyys omankin maan, saatikka sitte muun maailman sivistyksellisestä elämästä. Yhtä räikeä on vastakohta maailman kuuluisien parantolain ja näiden yksinäisten sveitsiläisten kylien väestön ruumiillisen surkastumisen välillä. Ja puhtaasti taloudellisessa suhteessa saa myös etsiä Europasta toista maata, jossa kansainvälinen rikkaus viettää niin herkullisia urheilu- ja lepopäiviä omalla tahollaan samaan aikaan kuin sveitsiläinen talonpoika viljelläkseen perintötilkkujaan vielä tänä päivänä kantaa navetan lantaa omassa selässään niitylleen ja viinitarhoihinsa. Toisin sanoen

keskiaika ja XX-vuosisata elävät vielä tätänykyä kaikessa sovussa rinnakkain Sveitsissä. Psykologi ei voi olla tätä ihmettelemättä ja sosiologi sen syitä ja seurauksia analysoimatta.

Vasta viime huhtikuun puolivälissä sain vihdoinkin vähäisen tilaisuuden kirjoittaa kaksi raporttia Sveitsin maatalousväestön ja yleensäkin maalaisasujamiston tärkeimmistä problemeista. Vuosien aikana kootusta aineistosta ennätin silloin käsitellä vain pientä murto-osaa. Edellinen raporttini No. 10, päivätty huhtikuun 15 päivä, kosketteli vähäistä historiallista taustaa vastaan niitä uusimpia toimenpiteitä, joihin valaliiton hallitus kantonaalisten hallitusten avustamana oli ryhtynyt turvatakseen maalaisväestön ja etenkin maanviljelijäin pysymisen kotikonnullaan, niin ettei yleensä kansainvälisen taloudellisen elämän ja erikoisesti teollisuuden vetovoima tempaisi sitä liiaksi pois synnyinseuduultaan kaupunkeihin, tehtaisiin, hotelli- ja urheilukeskuksiin j.n.e. Toisessa raportissa, No. 11, samalta päivältä, koskettelin uusimpia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on suunnata maanviljelijän harrastus tavattoman runsaan hedelmäsatonsa käytöstä kotiviinan ~~valittomaksi~~ poltosta pois hedelmien sijoittamiseen kotimaisille kulutusmarkkinoille samaan aikaan kuin valaliiton ulottaessa monopolinsa myös hedelmäviinaan valaliiton onnistuisi tällä uudella järjestelmällä hankkia varat vanhuudenvakuutuksen järjestämiseen, jotta siten vapautettaisiin kantonit ja kunnat vaivashoidon uuvuttavasta rasituksesta.

Erinomaisella mielihyvällä otin t.k. 17 p:nä vastaan Ministeriön kiertosähkeen No. 21, jossa pyydettiin lähetystöjä mahdollisimman nopeasti toimittamaan kunkin maan, jossa lähetystö toimii, suhteen selvitys toimenpiteistä, joihin on ryhdytty maatalouspuolan lieventämiseksi.

Tänään olen lisäksi saanut vastaanottaa Ministeriön, t.k. 20 p:nä päivätyn, ministeri J.E. Sunilan allekirjoittaman Pro Memorian, Ministeriön asiakirjan No. 1258, jossa ilmoitetaan Maatalousministeriön asettaneen erityisen asiantuntijalautakunnan valmistamaan yhtenäistä selvitystä niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tärkeimmissä maatalousmaissa nykyään vallitsevan maatalouspulan lieventämiseksi jne.jne. jotta Suomessakin voitaisiin mahdollisuuden mukaan löytää vastaavia sopivia keinoja meidän maataloutemme ajanmukaisten etujen valvomiseksi. Ennen mainitun P.M.n saapumista tänään sunnuntaina, olin jo yllämainitun sähkösanoman saapumisen johdosta uudelleen käynyt tapaamassa Nationalrat Stähliä, joka Sveitsin maatalousväen johtomiehenä parlamentissa ja hartaana Suomen ystävänä on mielestäni luotettavimpia takäläisiä tietolähteitä, saadakseni häneltä erinäisiä täydentäviä tietoja. Sen lisäksi ehdin hankkia Talousministeriöstä (Volkswirtschaftsdepartement) kaikki tärkeimmät lait ja asetukset, jotka vähänkin koskevat toimenpiteitä maatalouden hyväksi. Tänään kuitenkin saatuani ministeri Sunilan P.M.n, olen valitettavasti havainnut että hänen ohjelmansa tunnollinen täyttäminen vaatisi Sveitsin osalta monen viikon perusteellisen työn. Siihen minulla ei kuitenkaan enää ole aikaa. Ylihuomenna on palattava Genèveen sikäläisiä töitä varten, kaksi päivää myöhemmin tultava takaisin Berniin tapaamaan ministeri Erichä finanssiapua koskevan kysymyksen johdosta ja heti sen jälkeen kiirehdyttävä uudelleen Genèveen Kansainliiton ekonomisen komitean istunnoihin, joissa käsitellään Suomen salakuljetusalotetta. Tuskin komitea ehtii lopettaa työnsä, kun minun on matkustettava Californiaan, josta palaan vasta syyskuun alussa, jolloin Neuvosto kokoontuu ja Yleiskokous alkaa

kestäen syyskuun loppuun. Näinollen en voisi parhainmal-
lakaan tahdolla puuttua täysin yksityiskohtaisesti minis-
teri Sunilan esittämän monipuolisen ohjelman valaisemiseen
Sveitsin osalta ennenkuin ensi lokakuulla. Koetan kuitenkin
neljä päivää kestäneestä kuumeesta huolimatta näin yömyö-
hällä esittää alustavasti seuraavaa:

1) Pyydän ensiksi huomauttaa, että mainittu raport-
tini No. 10 sisältää selostuksen tärkeimmistä viimeaikai-
sista toimenpiteistä Sveitsin maalaisväestön pysyttämiseksi
synnyinseudullaan ja sen mukaisesti maatalousväestön kiin-
nittämiseksi edelleenkin varsinaiseen elinkeinoonsa. Samaa
voin sanoa myös raportistani No. 11.

2) Nationalrat Stähli on uusimmassakin keskustelussa
kanssani erikoisesti tehostanut miten mahdollista on antaa
yhdellä kertaa täydellistä kuvaa puheenalaisista toimen-
piteistä. Valaliiton parlamentti tekee ainoastaan lyhyitä
yleispäätöksiä suuntaviivoista jättäen valaliiton hallitukseen
ja kantonien hallitusten keskenään sovittavaksi kunkin
kantonin erikoisolojen mukaan näiden päätösten käytännöllis-
estä toimeenpanosta. Siten vaatisi todellisen kuvan esittä-
minen yksityiskohtaisia vetoamisia kuhunkin kantonaaliseen
hallitukseen. Se tietäisi käytyistä 22 eri kantonaalisen
hallituksen puoleen pyynnöllä saada niiltä yksityiskohtai-
sia tietoja. On huomattava, että Sveitsin pohjois- ja itä-
osissa on köyhiä vuoristokantooneja, joissa maatalouden avus-
taminen merkitsee suurin piirtein katsoen niittyviljelyn
ja karjanhoidon avustamista, kun taas maan länsi osissa olevat
kantonit edustavat karjanhoidon ohella viljan viljelystä,
ja vihdoin maan eteläosissa tulee karjanhoidon lisäksi moninai-
sia toimenpiteitä viininviljelyn kannattamiseksi. Vihdoin
tulee otettavaksi huomioon tavattoman runsas hedelmäviljelys

erinäisissä osissa maata, jonka suhteen probleemi yhdistyy viinankeittoon. Joissakin kantooneissa taas maatalouden kannattaminen ei näyttele lainkaan samaa osaa kuin useimmissa muissa kantooneissa. Näin ollen on siis mahdoton antaa mitään yhtenäistä kuvausta puheenalaisista toimenpiteistä, vaan täytyisi toimeenpanna ^{ehkä} kuukauden kestävä paikallinen tutkimus kustakin erikoiskysymyksestä. Sattuvasti Nationalrat Stähli huomautti, että kun hän Suomessa on kääntynyt Maataloushallituksen, S.O.K.n, Valion y.m. puoleen, on hän saanut heti oikean yleiskuvauksen koko Suomen maataloudesta, jotavastoin samanlainen kysely Sveitsin suhteen pakottaisi nopeita tuloksia saavuttavassa tarkoituksessa käymään 22 eri kantonaalisen hallituksen puheilla.

3) Saanistani laeista ja asetuksista luettelen seuraavat:

a) Bundesgesetz betreffend die Förderung der Landwirtschaft durch den Bund, annettu jouluk.22 p:nä 1893. Se oli ensimmäinen yhtenäinen Valaliiton laki toimenpiteistä maatalouden edistämiseksi. Se sisältää säännöksiä maataloudellisesta opetuksesta ja koelaitoksista, karjanhoidon edistamisestä, peltojen parantamisesta, toimenpiteistä vahinkoja vastaan, jotka uhkaavat maataloudellista tuotantoa, maanviljelysseuroista, ja- osuuskunnista jne. Tähän lakiin liittyy toimeenpanoasetus heinäkuun 10 p:ltä 1894. Lakia on sittemmin tärkeiltä osiltaan korjattu ja täydennetty lailla lokakuun 5 p:ltä 1929 ja vastaavaa asetusta kuluvan vuoden huhtikuun 7 p:ltä.

b) Laki kesäkuun 29 p:ltä 1900 säätää täydentävästi miten on järjestettävä viljasta ja perunoista poltettavan paloviinan käyttö. Niinkuin olen raportissani No. 11 tarkemmin kertonut, toimeenpantiin viime huhtikuun 6 p:nä yleinen kansainvälinen estys tämän lain muuttamisesta ulottaen sen myös käsittämään hedelmistä poltettavan viinan. Siitä on toistaisek-

si käytettävänä vain se parlamentin päätös, joka alistettiin kansan ratkaistavaksi mainitulla äänestyksellä. Lopullinen laki saataneen valmiiksi vasta kuluvan vuoden lopulla. Pyydän kiinnittää huomiota suunnitelmaan, jonka mukaan valtion viinamonopoli velvoitetaan ostamaan maanviljelijöiltä hedelmät lähimmillä rautatieasemilla ja huolehtimaan niiden kuljetuksesta kulutuskeskuksiin.

c) Erittäin pyydän tehostaa, että edelliset lait ja asetukset edelleenkin käsitetään kantavuudeltaan perustaviksi toimenpiteiksi. Mitä vuodesta 1928^{alkaan} on säädetty, tai hallinnollisesti toimeenpantu, katsotaan olevan ainoastaan hätäkeinoja tilapäisten vaikeuksien voittamiseksi. (Massnahmen zur Linderung der Notlage in der Landwirtschaft).

d) Näistä uusimmista tilapäisistä toimenpiteistä ansaitsee huomiota ennenkaikkea Nationalrat Stählin ohjelma, josta valaliiton hallitus on antanut parlamentille erikoisen lausuntonsa syyskuun 7 p:nä 1928. Parlamentti puolestaan teki asiasta päätöksen syyskuun 28 p:nä 1928. Sen mukaisesti valaliiton hallitus lähetti kantonaalisille hallituksille kiertokirjelmän lokakuun 19 p:nä 1928.

Edelleen valaliiton hallitus kääntyi parlamentin puoleen toukok. 1 p:nä 1929 viljakysymyksen johdosta erityisellä tiedonannolla ja parlamentti teki asiasta päätöksensä kesäkuun 22 p:nä 1929. Tähän liittyy vielä hallituksen täydentävä selostus toukokuun 18 p:ltä, sekä eri toimeenpanoasetukset, luvultaan kolme, kesäkuun 28 p:ltä 1929.

Lähettyessäni Ulkoasiainministeriölle kappaleen kutakin yllämainittua lakia ja asetusta katson antavani ministeri Sunilan asiantuntijalautakunnalle kaiken välittömästi tarjolla olevan aineiston Sveitsin osalta kaikkien niiden erikysymysten suhteen, jotka mainitaan ministeri Sunilan P. M:ssä. Raporttieni No. 10-11 nojalla sekä näiden lakien ja asetusten avulla pitäisi lautakunnan sentään verrattain helposti saada suhteellisen eheä kuva uusimmista toimenpiteistä Sveitsin maalaisväestön, sekä erikoisesti maataloustuottajain aseman turvaamiseksi. Kun mainituksessa P. M:ssä vielä pyydetään, että asiantuntijalautakunnan "olisi saatava käytettäväkseen hallitusten esitykset, parlamenttien päätökset sekä kysymystä valmistettaessa syntyneet asiakirjat ja ehdotukset, mikäli mahdollista myös painattamattomat", täytyy minun kaikella kunnioituksella sentään huomauttaa, että valaliiton hallituksen ja ~~MM~~ 22 eri kantonin hallitusten painattamattomienkin asiakirjain luovuttaminen erään suomalaisen lautakunnan käytettäväksi ylittäisi ei ainoastaan minun, vaan ehkä jonkun toisenkin suomalaisen lähettilään puhelahjan parhaimman taidon.

Siinä tapauksessa, että voisin vähäiseltä osaltani edelleen herättää asiantuntijalautakunnassa aloitteita, tai palvella lautakunnan omien aloitteiden edistämistä, pyydän kunnioittavimmin tarkempia ohjeita ensi syyskuuksi, jolloin tulen vointini mukaan koettamaan täydentää tähän saakka Ulkoasiainministeriön käytettäväksi asettamaani aineistoa.

Saneltu Bernissä yöllä toukokuun 25-26 p:nä 1930.

RUDOLF H O L S T I.

Jatkoa edelliseen

Koska Presidentti Musyn ja Ulkoministeri Mottan piti eilen tulla luokseni päivälliselle, en tahtonut lähettää tätä raporttiani ennenkuin olisin vielä koettanut saada heiltä luottamuksellisesti tietoja hallituksen mahdollisista uusimmista aikeista Sveitsin maatalouden etujen turvaamiseksi.

Presidentti Musy, joka on raha- ja tullidepartementin päällikkö ja joka varsin tarmokkaasti on ajanut uusinta maatalouden turvaamispolitiikkaa, oli mielestäni erinomaisen sovelias antamaan kaikkia haluamiani tietoja. Viitattuani hänelle mitkä lait ja asetukset juuri olivat olleet käytettävänäni, hän vastasi, ettei tällä hetkellä ole valaliiton hallituksella mitään niihin täydentävästi liittyvää aineistoa, sillä ne sisältävät kaiken mihin maailmansodan jälkeen on ryhdytty puheenalaisessa tarkoituksessa. Onasta puolestaan hän perusteli vielä näitä hallituksen toimenpiteitä selittämällä miten Sveitsin koko maatalous on sodan jälkeen tullut riippuvaksi valaliiton hallituksen ja parlamentin jyrkistä toimenpiteistä. Otan tähän muutamia hänen antamiaan esimerkkejä:

Ennen maailmansotaa sai päivätyöläinen paitsi vapaata ruokaa keskimäärin 2½ frangia päivältä; päiväpalkka vaihteli luonnollisesti vielä eri kantoonien taloudellisen tason mukaan. Tätänykyä on vastaava päiväpalkka keskimäärin 8 frangia. Mutta ennen maailmansotaa maksoi maitolitra keskimäärin 17 centimeä ja nyt vain n. 23 centimeä. Myöskään lihan hinnassa ei ole tapahtunut kovinkaan suurta hinnannousua. Tästä syystä hallituksen on täytynyt ryhtyä

keinotekoisesti tukemaan maataloutta toisaalta sulkemalla tulleilla lihan tuonnin ja maksamalla maanviljelijöille maidosta lisähintaa, jota voidaan pitää jonkunlaisena tuotantopalkkiona. Emmenthalerin juuston kansainvälisen markkinahinnan nojalla lasketaan, mikä kunakin kuukautena on oleva maidon normaalihinta ja ellei kotimaisessa kulutuksessa sekä voin valmistuksessa päästä tähän hintaan, maksaa hallitus eron.

Minun on tässä tarpeetonta yksityiskohtaisemmin selostaa näitä kysymyksiä, koska ne ovat tarkasti esitetyt yllämainituissa asetuksissa sekä Nationalrat Stählin ehdotuksessa ja hallituksen niistä antamissa lausunnoissa. Lisään vain, että juuri niihin aikoihin, jolloin presidentti Musy tuli finanssiministeriksi, eli v. 1922, parlamentti myönsi ensimmäisen määrärahan tällaisiin tarkoituksiin ja että parhaillaan on hallituksen käytettävänä 6 milj. frangia. Edelleen on ehkä syytä viitata siihen, että hallituksella tätänykyä on 12 milj. määräraha käytettävänä pienviljelijäin auttamiseksi lainoilla, joista kolmena ensimmäisenä vuotena ei makseta mitään korkoa, ja kahtena seuraavana laina on maksettava kokonaan takaisin.

Puheen tultua luotosta tiedustelin presidentti Musy-ltä, mitä hän arvelee kuulemastani huhusta, että, niinkuin mainitsin raportissani No. 10, hallitus tulisi piakkoin ryhtymään perusteellisiin toimenpiteisiin maanviljelijäin hypoteekkilainain järjestämiseksi koko valaliittoa käsittävälle yhtenäiselle kannalle. Tähän hän vastasi, että vielä on avoinna kysymys onko parempi perustaa koko valaliittoa varten yhtenäinen hypoteekki-pankki, vai olisiko käytän-

nöllisempää jakaa varat nykyisten hypoteekkipankkien kesken samalla pitäen silmällä eri kantojen eri suurta tarvetta tukea maanviljelijöitään. Omasta puolestaan hän sanoi paremminkin suosivansa jälkimäistä ratkaisua.

Mitä summan suuruuteen tulee, sanoi hän hallituksen pitävän silmällä noin 100 milj. frangin pääomaa. Mutta koska Sveitsin pankit tötänykyä ovat kukkuroillaan rahoja, joita on vaikea sijoittaa suhteellisen halvallaan korolla, on todennäköistä, että tähän hypoteekkipankkien tukemiseen ryhdytään vasta vuoden tai parin kulluttua.

Pyydän täydentävästi tähän lisätä, että nykyinen taloudellinen pulakausi Saksassa ja työväen puolueen vallassaolo Englannissa on ajanut saksalaisia ja englantilaisia kapitalisteja kaikessa hiljaisuudessa siirtämään varojaan sveitsiläisiin pankkeihin. Tästä on aiheutunut tavallista runsaampi vieraiden pääomien sijoittautuminen sveitsiläisiin pankkeihin.

Ministeri Motta taas käynsi puheen Briandin ehdotukseen Europan yhdistymisestä. Motta sanoi hyvin käsitävänsä, että Sveitsissä on tämä ehdotus yleisesti otettu levottomuudella vastaan, niinkuin myös ilmenee sanomalehtien ainakin hyvin varovaisesta, ja usein jopa suorastaan sangen torjuvasta suhtautumisesta koko ehdotukseen. Olemme juuri, sanoi Motta, pääsemässä positiivisiin tuloksiin maataloutemme tukemiseksi ja silloin on suorastaan mahdotonta heti lähteä purkamaan koko tätä taloudellista järjestelmää, niinkuin pan-europalaisen ajatuksen joko likempänä tai etäisempänä päämääränä on. Koska Sveitsissä maalaisväestöllä

on poliittisesti ratkaisuvallta käsissään, on hyvin vähän luultavaa, että Sveitsi ainakaan missään läheisessä tulevaisuudessa voisi olla mukana muutakuin joltain nurkalta ajamassa tätä Briandin viitoittamaa politiikkaa.

Tämä Mottan lausunto kuvastaa kokemukseni mukaan sangen hyvin Sveitsin käsitystä Briandin ehdotuksesta. Useat henkilöt ovat nimenomaan minulle huomauttaneet, että koska Sveitsin väestö ei edes vielä ole vanhoillisuudessaan voinut luopua kantonaalijaostaan ja yhtyä yhdeksi tasavallaksi, vaan maan täytyy edelleenkin ylläpitää 22 paikallishallitusta ja raskasta keskushallituksen koneistoa, silloin on tuiki mahdotonta edellyttää, että Sveitsi haluaisi nyt kesken kaiken muodostua osaksi jostain europalaisesta poliittisesta tai taloudellisesta suuryhtymästä, tai molemmista yhdellä kertaa.

Koska juuri olen saanut käsiini selonteon Sveitsin talousdepartementin tilastollisista tiedoista miten viime vuonna on käytetty valaliiton varoja m.m. maatalouden tukemiseen kantooneissa, panen tähän muutamia valaisevia numeroita:

Sveitsin talousdepartementti, jonka alaisena ovat sosialipolitiikkaa, maataloutta, , teitä y.m. hoitavat virasto-osastot, käytti kannatustarkoituksiin kantonien hyväksi v. 1913 24,4 milj.frangia. Vuonna 1922 vastaavat menot tekivät 157,3 milj.fr. Sen jälkeen kun oli vähänkin aljettu selviytyä maailmansodan aiheuttamasta pulakaudesta ryhdyttiin jälleen säästämään ja siten v. 1927 olivat nämä menot enää vain 61,1 milj. fr. Mut-

ta säästämisestä täytyi luopua v. 1928 ja viime vuonna käytettiin jälleen mainittuihin tarkoituksiin 73,6 milj. fr.

Ennenkaikkea ovat nämä lisämenot käytetty maatalouden hyväksi. Sveitsin maidontuottajien keskusjärjestö saapiten viime vuonna käyttää yllä tarkemmin selostamallani tavalla n. 2,8 milj. fr. vointuotannon edistämiseen. Vientikarjan kuljetusmaksujen korvaamiseen käytettiin lähes 120,000 fr. Peltojen parantamiseen annettiin 3,3 milj. fr. apurahat. Edelleen valaliitto avusti 175 maiden kuivausalotetta, 124 kylätientekoa, 135 navetta- ja lannansäilytysrakentamista, 154 vesijohdon laittamista kyliin. Raevakuutuksesta koitui valaliitolle 750.000 fr, menoerä. Jauhatuspalkkioina maksettiin 3,550,000.- fr. Muut erät aiheutuivat tavallisista aikaisemmista kannatusmaksuista kantooneille.

Vertauksen vuoksi mainitsen vielä, että koko kannatussummasta, eli 73,6 milj. fr. käytettiin sosialipoliittisiin tarkoituksiin 26.7 % , maatalouteen 25,5 % ja teihin 9,1 % , joten maatalouden osalle tuli lähes 19 milj. frangia, eli lähes 150 milj. Smk. Kun yleisenä periaatteena on, että kantonit käyttävät omia varojaan suunnilleen saman verran kuin valaliitto antaa niille puheenalaisiin tarkoituksiin, päästään pyörein luvuin sanoen siis n. 300 milj. Smk:aan, jolla tuetaan maataloutta, ylläpidetään maatalouskouluja jne.

Tahdon lopuksi vielä huomauttaa, että jos Lähetystön olisi koetettava hankkia kultakin kantonilta erikseen lakeja ja asetuksia k.o. aloilta, siitä aiheutuisi erinomaisen laaja kirjeenvaihto , joka ei suinkaan olisi

kantonaalihallituksille lainkaan tervetullut työllisiä, sillä joskin valaliiton hallituksella on Bernissä suhteellisen suuri virastokoneisto käytettävänä, ovat kantoonien hallitukset ~~xx~~ virastoineen sangen pieniä. Kun eräissä muissa tapauksissa olen yrittänyt valaliiton hallituksen avulla hankkia tietoja erinäisiltä kantoonihallituksilta, on minua useimmiten kehoitettu siitä luopumaan. Yksimpä niin pienissä asioissa kuin luvan hankkimisessa suomalaisille opettajille kuunnella sveitsiläisissä kouluissa, on valaliiton hallituksen täytyntä kussakin tapauksessa erikseen aina kääntyä asianomaisen kantoonin opetusviranomaisten puoleen tämän luvan saamiseksi.

Koska toisaalta, niinkuin tämän raportin edellisessä osassa viittasin, Lähetystö luonnollisesti tahtoo kaikin mahdollisin keinoin avustaa ministeri Sunilan lautakunnan tehtävien onnistumista, rohkenen ehdottaa, että lautakunta tarpeellisissa tapauksissa määritteleisi jokaisen yksityiskohdan mihin halutaan lisävalaistusta. Tällöin varmaankin kävisi tuntuvasti helpommaksi vaivata kantoonien eri viranomaisia.

Saneltu Genèvessä, toukokuun 27 p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

SPM

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C81.

ASIA:

V.a. Asiamhoit. Gyllenbörgerin rapo. 1.

Geneve.

12/7-30.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

N:o 599.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
12 p:nä heinäkuuta 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 22/354 heid. 1930		
16/8.30	No	1 LM
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C21.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena saan kunnioittaen lähettää
Teille, Herra Ulkoasiainministeri, raporttini n:o 1,
joka sisältää:

Suomen poliittinen tilanne
ja Kansainliitto

siv. 1 - 3.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri,
suurimman kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ernest Cyprienbögl.

Herra Ulkoasiainministeri
Hj. J. Procopé,
Helsinki.

V.a. Asiainhoitaja
E. Gyllenbögelin raportti, n:o 1,
12 p:ltä heinäkuuta 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 22/354 ReD. 1930		
16/7.30	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	Osst.	

Suomen poliittinen tilanne
ja Kansainliitto.

Lapuan liike ja antikommunistinen toiminta Suomessa viimekuluneina viikkoina ei tähän saakka ollut antanut aihetta Lähetystölle informoida Kansainliittoa Suomen sisäpoliittisista tapahtumista, vaan oli Geneven lähetystö, kuten Berninkin lähetystö, voinut rajoittua seuraamaan Sveitsin lehdistön selostuksia tilanteen kehityksestä Suomessa sekä informoimaan sitä ja oikaisemaan vääriä tietoja.

Eilen iltapäivällä Lähetystö kuitenkin sai Ulkoasiainministeriön sähkeen kautta tiedon siitä, että FRANKFURTER ZEITUNG oli edellisenä päivänä julkaissut artikkelin, jossa "pelotellaan kommunistivastaisen liikkeen Suomessa johtavan yleiseurooppalaiseen sotaan ja odotetaan Kansainliiton puuttuvan asiaan". Määräyksen mukaan käydä Pääsihteerin puheilla selostamassa tilannetta Suomessa pyysin heti puheillepääsyä. Sain tietää, että Sir ERIC DRUMMOND oli lomalla ja että apulaispääsihteerä AVENOL myös oli poissa Genèvestä, mutta että ali-pääsihteerä DUFOUR-FERONCE, joka hoiti pääsihteerin tehtäviä, ottaisi minut vastaan tänään klo 11 a.p.

Olin hankkinut sen Frankfurter-Zeitungin numeron, jossa puheenaoleva artikkeli ("Finland ein Gefahrenherd") oli painettuna, ja tiedustelin aluksi ministeri Dufour-Feronce'ltä, oliko hän jo lukenut tuon artikke-

lin. Saatuaani kielteisen vastauksen näytin hänelle artikkelin viimeisen kappaleen, jossa olin alleviivannut seuraavan kohdan - - "deshalb wäre es wichtig, dass sich vielleicht auch der Völkerbund um die Vorgänge in Finland zu kümmern begänne, wenn es sich auch zunächst nur um eine innerfinländische Angelegenheit zu handeln scheint".

Huomautin, että Frankfurter Zeitung näyttää olevan väärin informoitu, koska kysymys on yksinomaan Suomen sisäisistä asioista, minkä tuo lehtikin näkyy tavallaan myöntävän toistaiseksi olevan asianlaidan. Mainitsin sitten, asiaa lainkaan painostamatta, ettei Kansainliitolla tietenkään ollut mitään aihetta sekaantua asiaan.

Ministeri Dufour-Feronce myönsi empimättä, että asia tietenkin on kokonaan Suomen sisäinen, sekä ettei kukaan Sihteeristössä ollut ajatellutkaan, että Kansainliiton olisi syytä puuttua asiaan. - Pyysin nyt saada hiukan laveammin selostaa Lapuan-liikkeen luonnetta pääasiallisesti uskonnolliselta pohjalta lähteneenä, anti-kommunistisena, yksinomaan sisäpoliittisena ilmiönä. Tämän tein Lähetystölle toimitetun promemorian ynnä muiden selostusten pohjalla ja tehostin lopuksi, että Suomen ulkopoliittikka pysyy entisellään jatkaen rauhanomaista linjaa tahtoen ylläpitää rauhallisia ja hyviä suhteita muihin maihin uskollisena Kansainliiton periaatteille ja toiminnalle. Kun mainitsin, että Te, Herra Ministeri, edelleen toimitte ulkoasiainministerinä vasta muodostetussa Svinhufvudinkin kokoomus-hallituksessa, mikä osaltaan on näkyvänä merkinä siitä, ettei Suomen ulkopoliittikka tule muuttumaan, ministeri Dufour-Feronce huomautti panneensa sen erikoisella tyydytyksellä merkille.

Katsoin nyt tehtäväni täytetyksi ja jätin ennen poistumistani v.a. pääsihteerin luota hänelle suusanallisesti esittämäni vahvistukseksi lyhyen v e r b a a l i nootin ja sen lisäksi vielä yllämainitun promemorian. Ministeri Dufour-Feronce vakuutti vielä kerran, että hän oli yhtä mieltä kanssani, ja että Sir Eric'kin, joka viipyisi lomallaan vielä noin viisi viikkoa, aivan varmaan hänkin olisi samaa mieltä.

Genève, 12 päivänä heinäkuuta 1930.

Ernest Dyrksenbergl.

En attirant l'attention du Secrétaire Général à l'article ci-joint de la Frankfurter Zeitung, du 10 juillet, où est exprimée la crainte que le mouvement anticommuniste en Finlande ne puisse mener à une guerre générale européenne et où l'on se demande si la Société des Nations ne devait pas prêter son attention aux événements dans ce pays, la Délégation permanente de Finlande a l'honneur d'informer le Secrétaire Général que le journal en question est apparemment mal informé, puisqu'il est question seulement d'affaires internes de la Finlande.

En effet le mouvement est d'une nature anticommuniste et religieuse touchant exclusivement la politique intérieure du pays. La Délégation permanente se permet encore de souligner que la politique extérieure de la Finlande ne sera pas modifiée et qu'elle poursuivra son sens pacifique désirant entretenir de bonnes et inoffensives relations avec les autres pays, fidèle aux nobles principes et buts de la Société des Nations.

Genève, le 12 juillet 1930.

Au
Secrétariat de la Société des Nations,
G e n è v e.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5ⁿ

OSASTO: C31

ASIA:

Ministeri Kallstenin raportti no 16.

Geneve

6/10 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No. 889.

RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
lokakuun 7 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
102 29 / 353 / ac. D. 10/30		
13 / 10 / 30	2	LIT.
RUMMA	C. 1570	ACIA
5	C 81	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 16 , joka
koskee:

Varustusten supistamis-
komissionin kokoontuessa.

siv. 1-9.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Arvid Haavio

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

Helsinki.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 29/355 ae D. 10 20		
18/10-30	No	Liit
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 81.	

Ministeri Holstin raportti No. 16,
lokakuun 6 päivältä 1930.

Varustusten supistamis-
komissionin kokoontuessa.

Varustusten supistamiskomissionin ensi kokouskausi tulee alkamaan marraskuun 6 p:nä. Yleiskokouksessa ainakin julkisesti vallinneen käsityksen mukaan komissioni tulee tällöin kokoontumaan viimeisen kerran. Toinen asia on monikohan todella on luottanut tähän mahdollisuuteen. Kansainvälinen ilma-
piiri ei suinkaan ole otollinen tällaiselle optimis-
mille. Mutta ehkä voi silttekin tapahtua joulun men-
nessä joitakin odottamattomia poliittisia ihmeitä,
jotka oikeuttavat tämän optimismin; omasta puolestani
luulen olevan syytä pysyä samalla sangen varovaisella
kannalla, minkä esitin raportissani No. 8 huhtikuun
11 p:ltä 1929.

Mainitussa raportissani lähdin ensinnäkin
siitä, että kaikki optimistiset odotukset varustusten
supistamiskomissionin töiden pikaisen päättymisen
suhteen komissionin kokoontuessa keväällä 1929 olivat

sangen hataralla perustalla , sillä tärkeimpien ohjel-
makohtien selvittely komissionissa tuskin tulisi vielä-
kään johtamaan positiivisiin tuloksiin. Toiseksi esitin
niinä aikoina ehkä varsin synkältä tuntuneen olettamuksen,
että itse kansainvälinen varustusten supistamiskonferenssi
tulisi kutsuttavaksi koolle vasta v. 1931 lopulla tai
1932. Valitettavasti on nyt syytä todeta, että tämä
laskelmani on yleiskokouksessa saanut vahvistuksensa .
Kolmannen komissionin raportin mukaisesti yleiskokous
on esittänyt sen toivomuksen, että mainittu konferenssi
koetettaisiin saada koolle ennen ensi vuoden loppua;
Kaikki kuitenkin tietävät, että Sihteeristö laskee konfe-
renssin voivan aloittaa työnsä aikaisintaan 1932.

Vihdoin rohkennin ^{esittää} /mainitussa raportissani, että
Kansainliitto voi saada todellista varustusten supis-
tamista aikaan vasta 1940 jälkeen, jolloin maailmanso-
dan aikana syntyneet ikäluokat ovat saaneet suoritetuk-
si asevelvollisuutensa. On liiankin ikävä tällä hetkel-
lä todeta, että nykyhetken kansainvälinen tilanne
vastaa kovin hyvin tätä puolitoista vuotta sitten
raportissa esittämäni pessimismia. Varustusten supis-
tamiskomissioni ei ole koskaan kokoontunut poliittisesti
epäedullisemmalla hetkellä kuin nyt tämän vuoden
lopulla.

Vanhastaan on ollut tiedossa Ranskan ja Ita-
lian välinen rivaliteetti. Kun vielä ennen
Lontoon laivastokonferenssia tämän vuoden alkupuolis-
kolla Italian ohjelmaan kuului pyrkiä samaan sotilaal-
liseen tasoon, niin maalla ja merellä kuin ilmassa,
mikä tulisi Ranskan rajoitetuksi sotilaalliseksi voi-
maksi, tiedettiin kaikkialla Italian tällä tarkoittavan

lyhyesti sitä, että se ei jäisi missään suhteessa varustusten alalla heikompaan tilaan Ranskan todellisen sotilasmahdin rinnalla. Toisin sanoen Italia ajoi johdonmukaisesti maksimiohjelman kantaa. Nyt on Italia äkisti muuttanut pyrkimyksensä tosiasiallisesti päinvastaiselle kannalle, vaikka muodollisesti sen ohjelma on pysynyt entisellään. Italia pysyy siis edelleen sillä kannalla, että sillä ei saa olla heikommät varustukset kuin Ranskalla, mutta nyttemmin Italia vaatii Ranskankin varustusten niin radikaalista supistamista, että tosiasiallisesti Italia ajaa minimiohjelman toteuttamista. Näin Italiasta on tullut alkuperäisen venäläisen ja saksalaisen ohjelman harras asianajaja.

Tämä italialainen kannanmuutos ei ole voinut olla herättämättä melkoista hämmästyttä Kansainliiton piireissä. Syyt Italian uuden ohjelman syntyyn ovat liiankin helposti ymmärrettävissä. Italialla ei ole yksinkertaisesti riittäviä varoja kilpailla Ranskan kanssa sekä maalla ja merellä että ilmassa. Jos siis edes jotain sotilaallista tasa-arvoisuutta Ranskan ja Italian välillä voidaan yrittää toteuttaa, on se mahdollista vain minimiä eikä maksimiohjelman pohjalla. Tässä Ranskan varustusten radikaalisen rajoituksen pyrkimyksessä käyvät nyttemmin Venäjän, Saksan ja Italian edut silminnähävästi aivan yhteen.

Jos Italialla vielä oli kuukausi sitten edes joitakin toiveita olemassa, että Ranskan varustusten supistaminen oli lähivuosina jollain tavoin saavutettavissa, ovat Saksan vaalien tulokset hälventäneet ne kokonaan. Kaikista viime yleiskokouksen aikana tässä

suhteessa kuulemistani lausunnoista ei mikään ole ollut mieleeni pystyvämpi kuin se, minkä sain erään keskustelun kuluessa Interparlamentaarisen Unionin pääsihteeriltä, tohtori Langelta. Hän, kuten tietty, on vanhana pacifistina aina ollut Kansainliiton suurimpia ja varustusten supistamisen idealistisimpia esitaistelijoita koskaan kunnolla voimatta hähdä, että joillaakin mailla saattaa olla turvallisuuskysymys tärkeämpi kuin varustusten supistamisen moraalinen kiire. Nyt Saksan viime vaalien jälkeen hänen täytyi järkyttynä todeta, että hitleriläisten tavaton vaalivoitto ja kommunistienkin uusi menestys mullistaa pahasti varustusten supistamispyrkimysten normaalaisia edellytyksiä. Jos Saksan kansa todellakin on vielä tällä hetkellä siihen määrin poliittisesti epäkypsä, hän sanoi, että unhoittaa kansainväliset realiteetit ja sokeasti antaa kannatuksensa fanaatikoille, täytyy ymmärtää miksi Saksan naapurimaat tuntevat välttämättömäksi tarpeeseen pysyä varuillaan ja siis kieltäytyä varustustensa asiallisesta supistamisesta. Olen kuullut kahdeksan vuoden aikana tohtori Langen suusta milloin julkisesti milloin yksityisesti kaikenlaisia lennokkaita lausuntoja rauhanaatteen hyväksi ja sen vuoksi tämä hänen ensi kertaa tapahtunut herääminen poliittisiin realiteetteihin on minusta tuntunut paremmalta nykyisen tilanteen arvostelulta kuin mitä olen näinä päivinä saanut monelta varovaisemman kannan edustajalta.

Yleiskokouksessa tosin Henderson puhui jatkuvasti varustusten perusteellisen supistamisen tarpeellisuudesta yhtenä keinona välttää vastaisuudessa sotien syttymistä;

samoin kolmannessa komissionissa lordi Cecil antoi useitakin lausuntoja , jotka eivät jättäneet mitään epäilyksen sijaa tässä suhteessa. Toinen asia on usko-ko Labour-hallitus itseään näihin poliittisiin pyrki- myksiinsä. Kun lordi Cecil viime lauantaina juuri en- nen yleiskokouksen päättymistä masentunein mielin lausui puhujalavalta että hän nyt inhimillisesti katsoen esiin- tytty viimeistä kertaa julkisesti Kansainliitossa, herätti tämä viittaus niin tavatonta hämmästyttä, että läsnä- olleet valtuutetut ja yksimpä presidentti Titulesco kiirehtivät kysymään naapureiltaan mitä Cecil todellakin tarkoitti. Yleiskokouksen päätyttyä tavatessani Times'in ulkoasiaintoimittajan Mr. Kennedyn tiedustelin hänen kä- sitystään ja hän vastasi peittelemättä ymmärtävänsä sängenkin hyvin Cecilin viittauksen: jos Labour-hallitus istuu vielä ensi yleiskokouksen aikana, on joka tapauk- sessa poliittinen tilanne Euroopassa niin erittäin epä- edullinen, että silloin ei edes tämä hallitus uskalla puhua varustusten supistamisesta samassa äänilajissa kuin Henderson ja Cecil ovat kaikesta huolimatta tah- toneet tehdä vielä tällä kertaa. Ja näistä syistä Cecil laskee täytyvänsä jäädä ensi yleiskokouksesta pois. Toisaalta taas, jatkoi Mr. Kennedy, ottaa Cecil huomioon sen mahdollisuuden, että ensi yleiskokoukseen mennessä Englannissa on tapahtunut vanhoillisten palaa- minen hallitukseen ja silloin puhutaan entistäkin vä- hemmän varustusten supistamisen mahdollisuuksista ny- kyoloissa. Sitäpaitsi ei Cecil voi uskoa, että mikään vanhoillinen hallitus enää lähettäisi häntä yleiskokouk-

seen.

Täydessä sopusoinnussa Cecilien yllämainitun lausannon poliittisen taustan ja Mr. Kennedyn siitä antaman tulkinnan kanssa on Times'in oma pääkirjoitus, jossa lehti suurin sanoin toteaa, että Saksan vaalien tulos on hävittänyt kaikki aikaisemmat edellytykset varustusten supistamiselta.

Jos Englannissa katsotaan näin pessimistisin silmin todellista tilannetta, voidaan sitäkin helpommin ymmärtää, mitä liikkuu Ranskan mielessä. Viime päivien virallisissa puheissa ovat Ranskan hallituksen jäsenet kotimaassaan ja valtuutetut yleiskokouksessa viitanneet siihen tosiasiaan, että Ranskassa on maailmansodan jälkeen kevennetty sotilastaakkaa tavattomasti siirtymällä entisestä kolmi-vuotisesta sotapalveluksesta yhden vuoden palvelusaikaan ja samalla on armeijaa supistettu n. 800.000 miehestä n. $\frac{1}{2}$ miljoonaan. Nykyinen tilanne Euroopassa, Syyriassa ja Indo-Kiinassa ei voi taivuttaa Ranskaa enää mihinkään sanottaviin sotilaallisiin supistuksiin. Jos Ranskalla on siis tällainen jyrkkä kanta, on itsestään selvää, että sen välittömät ja välilliset liittolaiset Euroopassa tulevat varustusten supistamiskomissionissa pysymään sen kanssa entistäkin lujemmin yhteisessä rintamassa. Tšhekkoslovakia, Puola, Romania ja Jugoslavia tulevat näinollen komissionissa äänestämään kaikkia Saksan ja Italian sekä Venäjän radikaalisia ehdotuksia vastaan, mikäli ne koskevat maa- ja ilmailuvoimia, harjoitettuja reserviä, varastoituja sotatarpeita jne.

Ainoa varsinainen ala, jolla komissioni voinee saada todellisia tuloksia aikaan, koskee merivarustusten supistamisen periaatteita. Kuten tietty, jäivät nämä kaikki laivastoja koskevat kysymykset komissionilta auki keväällä 1929. Mutta Lontoon konferenssi on nyt suurimmalta osalta koettamat poistanut komissionin silloiset vaikeudet. Nyt komissionin on vain koetettava jondonmukaisesti soveltaa Lontoon sopimuksen yleisiä periaatteita tekeilläolevaan kansainväliseen varustusten supistamissopimuksen luonnokseen.

Pahimpana esteenä tässä tehtävässä tulee olemaan Ranskan ja Italian aivan vastakkaisen kannan voittaminen. Yleiskokouksen aikana Ranskan ja Italian välillä käydyt neuvottelut eivät johtaneet mihinkään positiiviseen tulokseen ja sangen epäiltävää on onnisuvatko nämä maat ennen varustusten supistamiskomissionin kokoumistusta sen paremmin löytämään yhteisen pohjan. Ellei niin käy, syntyy komissionin sopimusluonnokseen enemmistön ja vähemmistön ehdotus laivastojen supistamista koskeviksi pykäliksi.

Ehkä on syytä vielä lisätä pari sanaa Venäjän suhteen. Se on tähän saakka koettanut käyttää jokaista varustusten supistamiskomissionin kokousta omien vehkeilevien tarkoitusperiensä ajamiseen. Tuskin on luultavaa, että Venäjän valtuuskunta voisi jättää tällä kertaa sikseen tätä taktiikkaansa juuri nyt, kun tilanne Europassa tarjoaa juonitteluille vielä paljoka paremman tilaisuuden kuin aikaisemmin.

Puhtaasti asialliselta kannalta katsoen olisi tietysti luonnollisempaa, että varustusten supistamiskomissioni kokoontuisi vasta tuonnempana, jolloin suurvalloille jäisi aikaa koettaa päästä pois nykyhetkellä niiden välillä uudelleen vallitsemaan päässeestä tavattoman onnettomasta epäluulosta ja uhmahenkisyydestä. Mutta toisaalta täytyy ottaa vastaavasti huomioon Kansainliiton arvovalta. Se on nyt kymmenen vuotta askarrellut varustusten supistamisprobleemin kimpussa. Sillä on ollut pariinkin otteeseen onnellinen ratkaisu valmiina ehdotuksena, nimittäin v. 1923 Traité d'Assistance mutuelle ja seuraavana vuonna Genève'n Protokolla. Englanti on kaatanut kumpasetkin ja sillä on johtanut Kansainliiton kaikenlaisen häilyväisyyden tielle. Olen aina varoittanut yliarvioimasta Acte Généralen turvallisuusmerkitystä ja tälläkin hetkellä on todettavissa, että tämä kansainvälinen sopimus on saanut ^{vain} muutaman maan ratifiointiin osakseen. Kun varustusten supistamiskomissioni kokoontuu marraskuulla, voimme olla varmat, ettei yksikään valtuuskunta tule ilmoittamaan hallituksensa olevan halukkaan nyttemmin supistamaan varustuksiaan enemmän kuin aikaisemmin sen vuoksi, että nyt on Acte Générale muka lisä-mässä turvallisuutta. Samaten on Englanti Skandinavian maiden kannattamana kytkenyt finanssiopusopimuksen voimaantulon yhteen varustusten supistamissopimuksen voimaantulon kanssa. Tuskinpa siis mikään valtuuskunta voi varustusten supistamiskomissionissa luvata itse ja kehoittaa muita entistä suurempiin varustusten supistamisiin sen vuoksi, että finanssiopusopimus on allekirjoitettu ja valmiina tulemaan voimaan.

Jos siis tehdään yhteenveto nykyisestä kansainvälisestä tilanteesta synkkine pilvineen ja turvallisuuskysymyksen jäämisestä todellisia positiivisia ratkaisuja vaille, täytyy kompromissituloksena edellyttää, että varustusten supistamiskomissionin valmistettava sopimusluonnos tulee päättymään parhaimminkin varustusten rajoitusten kuin radikaalisten supistamisten suosittamiseen. Lontoon laivastosopimus tietysti on merkinnyt omalla alallaan melkoista supistamista ja varustusten supistamiskomissionin tehtäväksi jää hyötyä siitä niin paljon kuin mahdollista. Mutta mitä tulee maaja ilmavarustuksiin, harjoitettuihin reserveihin, varastoituihin sotatarpeisiin, sotilasbudjettien rajoittamiseen y.m. kysymyksiin, on turha odottaa komissionin tällä kertaa pääsevän jyrkempiin saavutuksiin kuin keväällä 1929 oli mahdollista.

Tämäkin tulos voi sentään olla jotakin. Jos viiden merivallan välinen uusi laivastokonferenssi v. 1925 johtaa uusiin tuntuviin supistuksiin ja jos Europa pelastuu varsinkin noina eräiden maiden sotilaallisen heikkouden vuosina 1935-40 sotaloilta selkauksilta, voidaan odottaa, että toinen kansainvälinen varustusten/supistamiskonferenssi, joka kutsutaan koolle 1940 tai heti sen jälkeen, vihdoinkin saa aikaan todellisen yleisen varustusten radikaalisen supistamisen.

Saneltu Genèveissä, lokakuun 6-7- p:nä 1930.

RUDOLF HOLSTI.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA: _____

Ministeri Kolehmainen raportti no 17.

Geneve.

2/10 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITOSSA

No. 890.

RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
lokakuun 7 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
Ko 80/355	Paik. 10/30	
13/10.30		LIIT.
6/10/30	6/10/30	ASIA
5	Coq.	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena on minulla kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 17, joka
sisältää:

Alkoholikysymyksen

hygieninen puoli.

siv. 1- 5.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, sy-
vimmän kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Ruudolf Haukio

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. P r o c o p é,

H e l s i n k i.

RH/LF.

LEONARD ANNESTADTER.O		
No. 30/388/22. 10/30		
13/10-30	RE	LSL
5	CSL	ASIA

Ministeri Holstin raportti No. 17,
lokakuun 7 p:ltä 1930.

Alkoholikysymyksen hygieninen puoli.

Niiden kirjeiden ja sähkösanomien lisäksi, mitä otsakeasiasta olen lähettänyt Ministeriölle viime syyskuun kuluessa, pyydän seuraavassa esittää yhteenvedon koko kysymyksen käsittelystä Kansainliitossa tänä syksynä.

Sen johdosta, että Ruotsin ja Suomen lääkintähallitukset olivat Sihteeristön pyytämässä lausunnoissaan tulleet tämän kysymyksen tutkimusohjelman suhteen jonkunverran erilaisiin tuloksiin ja että Puolan lääkintähallitus oli yhtynyt Suomen lääkintähallituksen lausuntoon, ei tohtori Rajchman, Sihteeristön hygienisen osaston päällikkö, ollut tahtonut ottaa vastuulleen kompromissin tekemistä mainittujen lausuntojen välillä, vaan oli minulle ehdoittanut, että Suomen, Puolan ja Ruotsin lääkintähallitusten edustajat kokoon-tuisivat tätä tahtävää varten Genèvessä t.k. alussa.

Siinä tapauksessa hygieninen komissioni ehdisi vielä tällä istuntokaudellaan vahvistaa työohjelman ja todennäköisesti asettaa pienen alakomitean panemaan tutkimustyön toimeen.

Ministeri Procopélta saamiini valtuuksien mukaisesti neuvottelin ministeri Ramellin ja tohtori Chodzkon kanssa Ruotsin ja Puolan lääkintähallitusten edustajien saapumisesta t.k. 1 päiväksi Genèveen. Ruotsi ilmoitti tässä tarkoituksessa lähettävänsä lääkintäneuvos Byttnerin ja professori Liljestrandin ja Puolan edustajaksi määrättiin tohtori Chodzko. Suomesta saapuivat ylijohtaja Hannes Ryömä ja tohtori Östen Holsti.

Näiden viiden edustajan kokoukset päätettiin pitää luonani Lähetystössä. Niitä jatkettiin säännöllisesti päivittäin t.k. 4 päivään, jolloin yhteinen ohjelmaluonnos oli saatu valmiiksi. Tällä välin mainitut edustajat olivat vielä kosketuksissa tohtori Rajchmanin, sekä hygienisen komissionin puheenjohtajan, tanskalaisen professori Madsenin kanssa.

Suomalaisten edustajain kanssa oli minulla puhetta ~~että~~ ~~siitä~~ tohtori Rajchmanin aikaisemman suunnitelman mukaisesti olisi asetettava asiaa tutkimaan alakomitea, johon tulisi Suomen, Ruotsin ja Puolan edustajain lisäksi pari kolme muuta jäsentä. Näiksi jälkimäisiksi suunnittelimme jotain Saksalaista, sekä jonkin viininviljelijä maan edustajaa.

Kävin henkilökohtaisesti asiasta puhumassa vielä tohtori Rajchmanin kanssa eilen hetkistä ennen kuin

professori Madsenin ja tohtori Rajchmanin piti virallisesti ottaa vastaan mainitut Suomen, Ruotsin ja Puolan edustajat. Tällöin tohtori Rajchman sanoi periaatteessa pysyvänsä tällä aikaisemmalla kannallaan, mutta ilmoitti komiteassa viitatusuuntaan, että asian tutkiminen voitaisiin myös jättää jonkun jo toimivan alakomitean huoleksi, jolloin siihen määrättäisiin Suomen, Ruotsin ja Puolan edustajia lisäjäseniksi.

Professori Madsen ja tohtori Rajchman ottivat yllämainitut edustajat vastaan eilen kello 3 i.p., jolloin käytiin lävitsä luonnos työohjelmaksi; lähetän sen tämän raportin liitteenä No. 1. Eilen illalla oli luonani uusi kokous, johon ottivat osaa molemmat suomalaiset edustajat, lääkintäneuvos Byttner, lähetystöneuvos Valvanne ja allekirjoittanut; lähetystösihteeri Hjelt toimi sihteerinä. Tilaisuudesta pidetystä pöytäkirjasta lähetän jäljennöksen liitteenä No. 2.

Kuten jälkimmäisestä asiakirjasta ilmenee, ei professori Madsen eikä tohtori Rajchman ole voineet alustavasti hyväksyä lääkintähallitusten edustajien luonnosta työ-ohjelmaksi; tässä on tarpeetonta mennä aivan yksityiskohtiin, mutta saatettaneen ilman suurempia erehdyksiä todeta, että professori Madsen ja tohtori Rajchman ovat olleet sangen vaateliaita edes rajoittaessaan tätä ohjelmaa. Loppujen lopuksi olisi heidänkin tullut muistaa, että nämä samat kysymykset voidaan miltei koska tahansa sittekin ajaa takasin Kansainliiton tutkimuspiiriin.

Tavallaan ikävämpi käänne oli se, että professori Madsen asettui alakomitean ajatusta vastaan ainakin hygienisen komissionin tämän kokouskauden aikana. Todennäköistä on että asiaa on yksityisesti harkittu komissionin keskuudessa ja että siis hänen kantansa on riippunut komissionin itsensä epäilevästä suhtautumisesta ehdotukseen. Kuitenkaan ei ole syytä itse pääasiaan nähden olla tyytymätön tähän tulokseen. Professori Liljestrand on saanut tehtäväkseen raporteerata alustavasti alkoholin vaikutuksesta kaikenlaisiin onnettomuuksiin nähden. Sihteeristö tulee itse kääntymään suurimpien mielisailaalain puoleen pyynnöllä saada niiden ylilääkäreiltä tietoja puheenalaisessa suhteessa. Myöskin alkoholin ja tuberkuloosin keskenäisestä riippuvaisuudesta tullaan odotamaan lähinnä pohjoismaiden tekeilläolevien tutkimusten tuloksia. Kaikki tämä merkitsee sittekin asian varmaa menemistä eteenpäin. Tässä suhteessa siis suomalaiset edustajat samoinkuin Ruotsin ja Puolan lääkintähallitusten edustajat ilmeisesti ovat saavuttaneet tärkeitä positiivisia tuloksia. Mutta sittekin mielestäni Suomen Hallituksen tulisi pysyä alkuperäisessä ajatuksessa joko varsinaisen alakomitean asettamisesta, tai erinäisten lisäjäsenten määräämisestä johonkin jonyt hygienisen komissionin alaisena toimivaan alakomiteaan. Vain tässä tapauksessa voidaan ajanmittaan odottaa täysin positiivisia tuloksia, muutoin on vaara tarjolla, että nämä kysymykset jäävät lapsipuolen asemaan.

En voi olla tekemättä seuraavaa vertailua: Kansainliitolla on opiumikysymyksen valvomista varten tavattoman suuri koneisto käytettävänä, vaikka opiumipahe koskee suhteellisesti harvoja maita. Samoin Liitolla on jo suoritettu erittäin laajoja tutkimuksia malarian suhteen eikä tämä tauti kuitenkaan esiinny läheskään kaikissa Liiton jäsenvaltioissa. Toisaalta taas alkoholismi vaarallisena, jopa perinnöllisenä sosialisena paheena, koskee kaikkia Liiton jäsenvaltioita. Se seikka että eräillä Liiton jäsenvaltioilla suurina alkoholia sen sanan yleismerkityksessä tuottavina maina on epäilyksensä tämän tutkimuksen toimeenpanoa vastaan ei mielestäni mitenkään saisi lannistaa pyrkimyksiämme, kiinnittää Liiton vakavia pyrkimyksiä tämän monipuolisen vaaran täyspainoiseen tieteelliseen tutkimukseen.

Mielestäni olisi Suomen puolelta nyt kiireimmästi hygienisen komitean ensi kokoukseen mennessä ensi huhtikuulla saatava Ruotsin ja Puolan hallitukset painostamaan Liittoa alakomitean asettamiseksi. Toiseksi olisi professori Madsen saatava luopumaan nykyiseltä epäröivältä kannaltaan. Kolmanneksi olisi myös mitä tärkeintä, että n.s. viinintuottaja-maat sekä Saksa ja Englanti saataisiin todella vakavasti intresoiduksi asiasta, s.o. käsittämään, että kysymyksessä on ensisijaisesti paljoa suuremman sosialisen paheen ja vaaran todella tieteellinen tutkiminen kuin on esim. opiumin väärinkäyttö, malarian esiintyminen jne.

Tohtorit Ryömä ja Holsti sopivat eilen illalla ennen lähtöään kanssani siitä, että ensi viikolla tavatessamme Helsingissä valmistamme asiasta Ministeriölle yhteisen memorandumun.

Saneltu Genèvessä, lokakuun 7 p:nä 1930.

RUDOLF H O L S T I.

Au Comité d'Hygiène de la Société des Nations,

Après que les délégués de la Finlande, de la Pologne et de la Suède ont demandé, le 14 septembre 1926, à l'Assemblée de vouloir bien décider de porter au programme des travaux de la Société des Nations l'étude de la question de l'alcool et de prier le Conseil de prendre les mesures respectives (voir document A. 62. 1926), l'étude de ce projet fut reportée, sur la proposition de la Commission de l'ordre du jour, à la huitième réunion de l'Assemblée en 1927.

Le 24 juin 1927 (voir document A. 19.1927) les Gouvernements de la Finlande, de la Pologne et de la Suède proposèrent à l'Assemblée d'inviter le Conseil à instituer une commission consultative de l'alcoolisme, éventuellement sous forme d'une sous-commission, pour les questions de l'alcoolisme dépendant du Comité d'hygiène, organe avec lequel les différentes organisations de la Société pourraient collaborer lors de l'étude des questions concernant le problème de l'alcoolisme. Cet organe serait autorisé à demander au Bureau international contre l'alcoolisme, dont le siège est à Lausanne et qui serait placé sous les auspices de la Société, de même qu'au Bureau international du Travail, les enquêtes qui pourraient être

nécessaires, ainsi que de se servir de celles-ci pour ses travaux. A la demande exprimée dans cette note les Gouvernements belge, danois et tchécoslovaque ont donné leur entière adhésion.

Dans sa séance du 23 septembre 1927, l'Assemblée a décidé d'inscrire à l'ordre du jour de sa neuvième session ordinaire la proposition faite au sujet de l'alcoolisme par les délégations de la Finlande, de la Pologne et de la Suède (voir document A. 34. 1928).

A la suite d'un débat approfondi de la deuxième Commission en 1927, les délégations de la Finlande, de la Pologne et de la Suède ont retiré^{la} proposition détaillée qu'elles avaient présentée alors et qui n'avait pas trouvé un accueil entièrement favorable auprès de toutes les délégations. Les délégués de la Finlande, de la Pologne et de la Suède (avec l'adhésion entière des délégations belge, danoise et tchécoslovaque) ont présenté une nouvelle motion le 21 septembre 1927 (voir document A. 34. 1928), l'objet de cette motion étant d'aboutir à coordonner et à centraliser les études internationales d'ordre scientifique et pratique en matière d'alcoolisme. Attirant l'attention sur le fait que les études de l'alcoolisme ont été conduites, la plupart du temps, indépendamment les unes des autres, sans plan général, et, par suite, sans une vue d'ensemble sur la question de l'alcoolisme, les délégués mentionnés ont soumis à l'Assemblée un projet de résolution d'instituer une commission d'experts en matière d'alcoolisme et de charger cette commission d'étudier les aspects de la question de l'alcoolisme relevant de la compétence de la Société des Nations et pouvant faire l'objet de travaux d'ordre scientifique ou pratique.

Par la deuxième Commission de l'Assemblée une résolution fut proposée, entre autres, de demander au Conseil d'inviter l'organisation d'hygiène de la Société des Nations à recueillir tous les renseignements statistiques relatifs à l'alcoolisme, considéré comme conséquences d'un abus de l'alcool, en mettant entre autres en évidence l'influence néfaste de la mauvaise qualité des alcools consommés. Il fut aussi proposé que la résolution ne mettrait en cause ni les vins, ni la bière, ni le cidre (voir document A. 72. 1928). Le Conseil a résolu le 26 septembre 1928 de transmettre cette résolution au Comité d'Hygiène. Le Comité a trouvé, premièrement, qu'en rassemblant la masse considérable de statistiques publiées, on n'ajouterait rien d'essentiellement nouveau sur les effets nocifs de l'abus de l'alcool et, deuxièmement, qu'il existe déjà une littérature considérable sur l'action néfaste, physiologique et pathologique de l'alcool méthylique et des liqueurs distillées qui peuvent être qualifiées de mauvaise qualité.

Avant de soumettre au Conseil un rapport sur le plan d'étude, le Comité d'Hygiène a voulu particulièrement savoir quels sont les points les plus indiqués pour fournir aux administrations de la Finlande, de la Pologne et de la Suède les informations spéciales qu'elles désirent. Le Comité a chargé le Directeur médical des'adresser aux administrations des trois pays en sollicitant des suggestions sur ces points. A ce sujet ces administrations ont fait des réponses. La question a aussi été traitée par une conférence de spécialistes en la matière, convoquée à la Haye en janvier 1929 sur une initiative du Bureau international contre l'alcoolisme, dont les résultats sont bien connus pour les membres du Comité. Les Gouvernements de la Finlande, de la Pologne

et de la Suède nous ont chargé, comme experts, de formuler, en détails, les problèmes d'intérêt actuel concernant l'alcoolisme, pour la résolution desquelles la collaboration de la Société des Nations est nécessaire. Par conséquent, nous nous sommes réunis à la délégation permanente de Finlande auprès de la Société des Nations du 2 au 5 octobre 1930. Notre réunion a résolu unanimement de proposer au Comité d'Hygiène d'instituer des enquêtes sur les questions suivantes:

- 1) L'alcool et les accidents
- 2) L'alcoolisme et la tuberculose
- 3) L'alcool et les maladies vénériennes
- 4) L'alcoolisme et les maladies mentales.

Dans les discussions précédentes à la Société des Nations il semble que la grande importance internationale de la question de l'alcoolisme a été unanimement reconnue. Le grand nombre de problèmes compris dans cette question explique évidemment que l'on a critiqué le projet d'une enquête internationale de grande étendue. De l'autre côté il semble également clair que plusieurs des problèmes spéciaux peuvent être résolus seulement si des enquêtes peuvent être instituées selon des plans uniformes et dans un certain nombre de pays, membres de la Société des Nations. De cette manière on pourrait arriver à des enquêtes conçues dans l'esprit moderne en ce qui concerne leur exactitude scientifique et qu'elles peuvent être exécutées tout à fait objectivement sans aucun parti pris. Cette procédure a une grande importance parce qu'il serait possible d'utiliser les résultats de certaines enquêtes comme base de mesures pratiques à prendre dans les pays, qui en ont besoin.

Voici le point de départ des propositions, suivantes qui concernent les enquêtes sur l'alcoolisme qui nous semblent les plus opportunes pour le moment actuel. Conformément à ce que nous avons dit plus haut nous voulons souligner qu'il est désirable que les enquêtes comprennent non seulement le recueil et l'appréciation des matériaux statistiques mais aussi des recherches expérimentales. Il est bien connu, que les matériaux statistiques existants dans ce moment sur la question de l'alcoolisme contiennent en grande partie des défauts graves au point de vue de leur uniformité comme aussi à l'égard du traitement statistique. D'autres défauts se sont présentés par les explications tendancieuses des renseignements reçus.

La grande évolution de la science médicale à l'époque actuelle nous a fourni, semble-t-il, de bons moyens pour obtenir des résultats de grande valeur par des recherches statistiques, cliniques et expérimentelles. Quand même on peut espérer qu'il existe un nombre de travailleurs scientifiques qui voudraient s'engager par un intérêt purement scientifique aux problèmes indiquées - et le fait que de telles recherches ont lieu actuellement en donne la preuve - il est cependant évident qu'une organisation centrale serait prête à effectuer la coordination systématique des travaux et à trouver les moyens de les secourir.

Déjà pendant la discussion précédente de ces questions l'idée a été émise d'instituer une sous-commission pour diriger les recherches, idée qui nous semble tout à fait justifiée.

Selon notre avis les points suivants doivent être en première ligne l'objet des enquêtes.

1. L'alcool et les accidents.

L'évolution énorme de la technique moderne, surtout en ce qui concerne les moyens de communication, a posé la question du rôle de l'alcool comme cause d'accidents et de décès. Quoiqu'il n'existe pas une statistique satisfaisante, il ne manque pas de recherches scientifiques et des faits d'expérience pratique, indiquant ici une corrélation bien digne d'attention. Pendant ce dernier temps le rôle de l'alcool comme cause des accidents d'automobiles etc. a provoqué un très grand intérêt dans plusieurs pays. Il nous semble donc bien motivé de mettre sur le programme cette question importante. On peut certainement obtenir par des recherches expérimentales des renseignements sur plusieurs points fondamentaux - comme l'effet de l'alcool sur la coordination, la perception des sens, les variations individuelles de la réaction sur l'alcool etc. - et les matériaux statistiques nous permettront de fixer assez exactement le rôle de l'alcool à ce point. Les méthodes nouvelles pour déterminer le taux de l'alcool dans les liquides de l'organisme intoxiqué nous donneront la base solide pour une telle enquête.

Pour illustrer quels sont les matériaux demandés dans certains pays pour le but indiqué nous ~~ajoutons~~ ajoutons un questionnaire de provenance suédoise.

2. L'alcoolisme et la tuberculose.

Malgré toutes les mesures que l'on a prises dans la lutte anti-tuberculeuse pour diminuer les risques d'infection et augmenter l'immunité spécifique, la tuberculose constitue toujours un danger sérieux dans un grand nombre de pays. L'expérience qui prouve que la résistance individuelle contre l'infection tuberculeuse peut être diminuée par plusieurs facteurs, nous semble motiver une enquête sur le rôle de l'alcoolisme dans ce domaine. Si une telle enquête était réduite à la question de la consommation de l'alcool par les malades, elle n'aurait qu'une valeur scientifique très limitée. Il est nécessaire de constater le rôle de l'alcoolisme parmi les autres facteurs. Selon notre avis des formulaires spéciaux seraient envoyés seulement aux sanatoriums et aux dispensaires anti-tuberculeuses.

3. L'alcool et les maladies vénériennes.

L'expérience a indiqué que la fréquence des maladies vénériennes présente des variations périodiques, dont les causes sont peu connues. Malgré que les conditions économiques générales semblent avoir une certaine influence dans ce domaine, il faut aussi supposer d'autres points essentiels. On a cru trouver que l'usage ou l'abus d'alcool avant le contact sexuel a augmenté éminemment les risques d'infection vénérienne, l'alcool stimulant l'instinct sexuel et diminuant le contrôle et le jugement personnel. Il nous semble être alors d'une valeur définitive d'instituer une enquête sur l'effet de l'alcool au point de vue de l'infection vénérienne. Cette enquête peut être opportunément faite par les polycliniques pour ces maladies mais éventuellement il serait possible d'obtenir des renseignements

précieux aussi par des médecins praticiens ayant une grande expérience dans cette matière. Il faut d'abord faire l'enquête dans les pays, qui ont déjà pris les dispositions législatives concernant la lutte contre les maladies vénériennes qui facilitent ~~leur~~ le contrôle de ces maladies.

4. L'alcoolisme et les maladies mentales.

Nos connaissances sur les causes et l'origine de la plupart des maladies mentales étant très limitées, il est évidemment impossible d'obtenir des résultats de valeur scientifique sur les rapports entre l'alcoolisme et les maladies mentales en général. Il existe cependant, comme on sait, un groupe de psychoses bien définies, où l'alcool est sans doute la cause, à savoir l'alcoolisme chronique, le délire alcoolique et la maladie de Korsakow. L'expérience de certains pays a indiqué une augmentation considérable de ces maladies lors des derniers vingt années. Les enquêtes existantes sur ces questions n'étant pas assez étendues, il serait à désirer que la question fut étudiée de nouveau sur de larges bases et en différents pays et pour une période assez longue. Il serait peut-être possible de conclure si l'on a à faire avec une loi générale ou s'il s'agit d'un phénomène limité seulement à quelques pays.

Sans doute plusieurs autres questions concernant l'alcoolisme méritent d'être l'objet de recherches internationales. Trois problèmes seront particulièrement mentionnés ici: l'alcoolisme et la mortalité générale, l'alcoolisme de l'enfance et les statistiques de la production et la consommation d'alcool. Les deux premières

questions intéressent d'autres organes de la Société
des Nations et la troisième est traitée par le
Bureau international contre l'alcoolisme sous la ~~direction~~
direction de M. le Docteur R. Hercod à Lausanne.

Genève, le 5 octobre 1930.

(signé)

Östen Holsti	Hannes Ryömä	Witold Chodzko
John Byttner	G. Liljestränd	

Procès - verbal

des séances des experts des Gouvernements de la
Finlande, de la Pologne et de la Suède pour la
question de l'alcoolisme,

tenues à Genève les 2-5 octobre 1930.

Présents:

Pour la Finlande:

Hannes RYÖMÄ

Directeur en Chef de l'ad-
ministration médicale

Östen HOLSTI

Professeur agrégé de la
Faculté de Médecine,
Helsinki

Pour la Pologne:

Witold CHODZKO

Directeur de l'école d'Hygiène
de l'état.

Pour la Suède:

Göran LILJESTRAND

Professeur de la Faculté
de Médecine, Stockholm
(Karolinska Institutet)

John BYTTNER

Conseiller médicale de
l'Administration médicale.

Après une discussion approfondie les experts
ont résolu unanimement de proposer au Comité d'Hygiène
d'instituer des enquêtes sur les questions suivantes:

- 1) L'alcool et les accidents
- 2) L'alcoolisme et la tuberculose
- 3) L'alcool et les maladies vénériennes
- 4) L'alcoolisme et les maladies mentales.

Genève, le 5 octobre 1930.

(signé)

Östen Holsti

Hannes Ryömä

Witold Chodzko

John Byttner

G. Liljestrand

Formulaire de Procès-verbale.

Nom de la personne examinéeSon
métier Demeure Age L'examen com-
mencé à hs Epreuve du sang prise à
. hs. L'examen effectué par à

Courte indication des raisons pour lesquelles l'examen
a été entrepris

1. La constitution de la personne examinée: robuste, moyenne,
faible, adipeuse, normale, maigre. Poids . . kgs(avec-sans)
vêtements).
2. Pouls: régulier - irrégulier - fort - normal - faible -. . . .
. . . . coups par minute.
3. Pupilles: réaction à la lumière
4. Signes d'ataxi: démarche sure - malassurée - en tournant:
sure - malassurée.

Epreuve de Romberg:

les yeux clos, un pied posé immédiatement devant
l'autre: sure - chancelante.

Mouvements des mains: les doigts, épreuve des
doigts: sûres - malassurés.

Recueillement de petits objets du plancher:
sure - malassuré.

Manière de parler (éventuellement lecture à haute
voix):
distincte - pâteuse.

5. Apparition: Couleur du visage - pâle - normale - rouge -
rougie.
Signes ou restes de vomissement.
Hoquet.
Vêtements en ordre - en désordre.
6. Conduite: contenue - apatique - exaltée - polie-impolie.
7. Orientation en ce qui concerne le temps et l'espace (réponse
affirmative, si normale, si non indication des propos
tenus).
8. Capacité d'exposition: Claire - peu claire - confuse.

9. Signes de contusion à la suite d'accidents.
10. Signes de maladie (épilepsi, hémorragie cérébrale, commotion du cerveau, diabète, psychose, épuisement)
11. Respiration: odeur d'alcool.
12. Urine: odeur d'alcoolL'épreuve de Gerhard. . .
13. Indications de quantités d'alcool consommées et de l'heure de commencement de la consommation

La conclusion du médecin examinateur: la personne examinée n'est pas - est légèrement - visiblement - hautement influencée par des boissons alcooliques.

.le.193...

.

L'épreuve du sang indiquaitpour cent.

Annexe No 2.

Formulaire relatif à l'enquête concernant les rapports entre l'alcoolisme et la tuberculose.

Journal No.

Age?

Sexe?

Marié ou non?

Consomme de l'alcool?

Combien?

De quelle qualité?

Souvent ou non? Quotidiennement?

A partir de quel âge?

Situation économique?

Revenus du patient ou de celui qui en est chargé?

Conditions de logis?

Combien de membres de famille?

Nombre des personnes habitant une même pièce?

Un tuberculeux habite-t-il chez vous?

Y a-t-il des tuberculeux entre vos proches parents?

Formulaire relatif à l'enquête concernant les rapports
entre l'alcoolisme et les maladies vénériennes.

Nom de l'Hôpital ou de la polyclinique?

Journal No.

Age?

Sexe?

Marié ou non?

Diagnostic?

Consomme de l'alcool?

Souvent ou non? Quotidiennement?

Quand avait lieu la dernière consommation de l'alcool
avant la cohabitation contagieuse?

De quelle qualité?

Combien?

Etiez-vous ivre pendant la cohabitation contagieuse?

Aviez-vous employé des moyens prophylactiques?

Resultaten av G n raldirekt r RY M S, Doktor HOLSTIS, Medicinalrådet BYTTNERS och Professor LILJESTRANDS överläggningar med Dr. MADSEN, ordförande i Folkf rbundets Hygieniska Komitt  samt Dr. RAJCHMAN, direktör f r Folkf rbundssekretariatets Hygieniska Sektion.

- 1) Alkohol- och olycksfallssp rsm let blev godkänt att upptagas på Hygieniska Komitt ns programlista, varvid prof. Liljestrand utsågs som rapportör. Han skall inkomma med sin rapport i april-maj 1931. Rapporten skall nämna vad som gjorts och vad som skall göras för sp rsm lets utredande. Prof. Liljestrand kommer att nästa vår göra en studieresa till U.S.A., varunder han bl. a. kommer att samla uppgifter om sp rsm lets undersökningar därstädes.
- 2) Tuberkulos. Frågan uppskjutes till nästa år tills Skandinaviens och Finlands undersökningar på området slutförts. Om man kan uppvisa samband mellan alkoholförbrukning och tuberkulosf rekomsten, så kommer frågans upptagning inför Hygieniska Komitt n att prövas. Undersökningen torde bliva färdig i slutet av 1930. Ingen rapportör har utsetts. Varje land insänder sin rapport till Sekretariatet.
- 3) Veneriska sjukdomar. Frågan avfördes på grund av att praktiska svårigheter ansågos föreligga för anskaffande av tillförlitligt material i detta nu.
- 4) Sinnessjukdomar. Genom Folkf rbundssekretariatet verkställes förfrågan till överläkare vid några större sinnessjukhus angående lämplig form f r enqu tens genomförande.

Någon Underkomitt  för att behandla alkoholfrågan tillsättes ej, men man ansåg att Internationella Arbetsbyrån kunde föranstalta undersökningar i olycksfallssp rsm let.

Gen ve, den 6 oktober 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA: _____

Ministeri Holstin raportti no 18.

Geneve.

6/11 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No. 1070.
RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET

marraskuun 6 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
32/356 P. D. 1930		
12/11-30	5	LM
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille
Herra Ministeri, selostukseni (raportti No.18)

Kansainliiton XI yleiskokouksen
kolmannen valiokunnan töistä ,

siv. 1- 12

jonka olen laatinut silmälläpitäen Ulkoasiainministeriön
yleiskokouksesta julkaistavaa kertomusta.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvim-
män kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Procopé

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. P r o c o p é,

H e l s i n k i.

SELOSTUS
KANSAINLIITON XI YLEISKOKOUKSEN
KOLMANNEN VALIOKUNNAN TÖISTÄ.

KANSAINLIITON TÖIDEN		
32/386 h.e. 10 30		
12/11-30	10	LML
RVA	OSASTO	ACIA
5	31	

Puheenjohtajain vaali.

Valiokunta valitsi puheenjohtajakseen ministeri N. POLITISin (Kreikka) ja varapuheenjohtajakseen ministeri A. PIIPin (Viro).

Valiokunnan työohjelma.

Valiokunnan kokoontuessa ensimmäisen kerran syyskuun 17 päivänä sen työohjelmaan kuului yleiskokouksen eri päätösten mukaisesti seuraavat kysymykset:

1. Selostus varustusten supistamiskomitean neljännen istuntokauden töistä:

a) Ehdotus sopimukseksi raha-avun antamisesta sodan sattuessa tai sodan uhatessa;

b) Kansainliiton liikenne-yhteydet uhanalaisina aikoina;

c) Ehdotus sopimukseksi keinojen vahvistamisesta sodan ehkäisemiseksi;

d) Perulainen ehdotus Kansainliiton Peruskirjan 18 artiklan muuttamiseksi;

2. Varustusten supistamiskonferenssia valmistavan komissionin työt:

e) Ehdotus kansainväliseksi sopimukseksi varustusten supistamisesta tai rajoittamisesta;

f) Aseiden ja muiden sotatarpeiden yksityinen teollisuus ja julkisuuteen saattaminen;

g) Aseiden, ammusten ja muiden sotatarpeiden kansainvälisen kaupan kontrolli;

h) Tilastolliset tiedot aseiden, ammusten ja muiden sotatarpeiden kaupasta.

Valiokunta valitsi selostajikseen herrat COBIANin (Espanja), LANGEn (Norja) ja MATOSin (Guatemala).

Ehdotus sopimukseksi
raha-avun antamisesta
sodan sattuessa tai
uhatessa.

Kymmenes yleiskokous v. 1929 oli koet-
tanut päästä yksimielisyyteen tärkeimmis-
tä periaatteista, joiden tuli olla poh-
jana tehtävälle sopimukselle raha-avun antamisesta hyökkäyk-
sen uhrille sodan sattuessa tai uhanalaiselle maalle so-
danvaaran ilmetessä. Syistä, jotka ovat esitetyt edelli-
sessä selonteossa (Kansainliiton X yleiskokous Genèvessä
2-25 päivänä syyskuuta 1929) ei kuitenkaan oltu kolman-
nessa valiokunnassa päästy mihinkään yksimielisyyteen. Tämän
vuoksi ehdotus sopimukseksi joutui uudelleen käsiteltäväksi
turvallisuuskomiteassa viime huhti- toukokuulla. Komitea koet-
ti puolestaan voittaa mainitut vaikeudet, Tärkeimmät eri-
mielisyydet olivat edelleen seuraavat:

Sopimusluonnoksen ensi artiklassa oli alkuaan
Kansainliiton finanssikomitean laatima ehdotus edellyttänyt,
että neuvoston tulee antaa raha- apua hyökkäyksen uhriksi
joutuneelle maalle. Tätä selvää velvollisuutta olivat X
yleiskokouksessa vastustaneet ennenkaikkea Saksa ja Italia,
joiden edustajain mielestä artiklan sananmuodon olisi ilmais-
tava ainoastaan mahdollisuus, että neuvosto voi tällaisessa
tapauksessa antaa raha-apua . Turvallisuuskomiteassa saatiin
yksimielisyys aikaan vain selläisen sovittelun kautta, että
artikla ilmaisee hyökkäyksen uhrin tulevan saamaan raha-
apua, " mikäli neuvosto ei toisin päättä ".

Sopimusluonnoksen toisessa artiklassa oli alkuan-
sa samoin edellytetty, että neuvosto voi antaa raha-apua
erinäisillä edellytyksillä jo sodanuhkan asteella. Tätä

ehdotusta olivat periaatteellisista syistä vastustaneet X yleiskokouksessa eräät valtuuskunnat. Turvallisuuskomitea ei päässyt tästä kysymyksestä minkäänlaiseen yksimielisyyteen, joten komitean enemmistön kanta ehdotuksen hyväksi ratkaisi asian toistaiseksi.

Sopimusluonnoksen tullessa nyt toistamiseen kolmannessa valiokunnassa esille ehdoitti Suomen valtuuskunnan edustaja Holsti, että valiokunta asettaisi niin kuin edellisenäkin vuotena jaoston käsittelemään molempia ensi artikloita, jotta sen kautta saataisiin selvennetyksi kysymys millä edellytyksillä raha-apua yleensä voidaan antaa. Valiokunta hylkäsi tämän ehdotuksen ja hyväksyi sen jälkeen ensi artiklan sellaisena kuin turvallisuuskomitea oli sen muodostanut.

Valiokunta teki sen sijaan toiseen artiklaan lähinnä Hollannin valtuuskunnan ehdotuksesta muutoksen, johon oli Saksan, Italian, Japanin ja eräiden toisten valtuuskuntien vaatimuksesta suostuttava, jotta olisi päästy lopulliseen yksimielisyyteen. Tämän muutoksen kautta rajoitetaan raha-avun antaminen jo sodanuhkan asteella siihen nimenomaiseen tapaukseen, että neuvosto katsoo, " ettei rauhaa voida muutoin säilyttää ". Tässä yhteydessä Suomen taholta tehdyt muutosehdotukset, jotka tarkoittivat suuremman harkintavapauden säilyttämistä neuvostolle, tulivat samaten hyljättyiksi.

Kolmas tärkeä periaate, joka valiokunnalla oli ratkaistavana, koski kysymystä oliko, ja myönteisessä tapauksessa mihin määrin, tehtävä sopimus olisi kytkettävä yhteen kansainvälisen varustusten supistamissopimuksen kanssa. Edellisessä yleiskokouksessa olivat useat

valtuuskunnat ilmaisseet pitävänsä mitä tärkeimpänä, että raha-apua koskeva sopimus tulisi voimaan ja lakkaisi olemasta voimassa yhtäaikaisesti kansainvälisen varustusten supistamista koskevan sopimuksen kanssa. Valiokunnassa oli tälläkin kertaa ilmeinen enemmistö mainitulla kannalla. Sen vuoksi valiokunta teki tätä periaatetta koskevaan pykälään vain muutamia selventäviä korjauksia. Edelleen valiokunta päätti, että artiklan 30 mukaisesti sopimus on oleva joulukuun 31 päivään 1931 kunkin Kansainliiton jäsenvaltion allekirjoitettavana, minkä jälkeen artiklan 31 mukaisesti jokainen Kansainliiton jäsenvaltio voi siihen edelleen yhtyä.

Valiokunnan selostaja, herra COBIAN esitti ~~selostusehdotuksensa~~ selostusehdotuksensa valiokunnalle syyskuun 26 päivänä. Sen tultua hyväksytyksi puheenjohtaja herra POLITIS esitti pitemmässä lausunnossa miten tärkeän askeleen Kansainliitto oli tämän sopimusluonnoksen lopullisen hyväksymisen kautta ottanut varustusten supistamisen toteuttamista ja yleensäkin rauhan turvaamista kohti. Sopimusluonnos oli hänen käsityksensä mukaan kaikkein parhaimpia saavutuksia alallaan, mitä Kansainliitolla oli tähän saakka ollut mahdollista aikaansaada. Erikoisesti hän halusi valiokunnan nimessä onnitella Suomea, joka oli tehnyt ensi aloitteen ja siitä saakka taidolla ja tarmolla valvonut sopimuksen syntymistä sen eri vaiheissa. Häneen yhtyivät useat muut valtuutetut. Suomen puolesta kiitti näitä eri puhujia ministeri Holsti, ja ilmoittaen Suomen tulevan viipymättä allekirjoittamaan sopimuksen lausui samalla sen hartaan toivomuksen, että Kansainliitto tehdessään voitavansa rauhan säilyttämiseksi ei koskaan tulisi pakotetuksi käyttämään sopimuksen mu-

kaista raha-avun antamista.

Selostaja esitti selostuksensa yleiskokoukselle syyskuun 29 päivänä, jolloin se hyväksyttiin sellaisenaan.

Lokakuun toisena päivänä tapahtui yleiskokouksen täysi-istunnossa juhlamuotoinen allekirjoitus. Valiokunnan puheenjohtaja POLITIS puhui valiokunnan puolesta tehtävän sopimuksen suuresta merkityksestä Kansainliiton rauhan-työlle ja onnitteli Suomea asian alkuunpanijana. Suomalaisen valtuuskunnan puolesta vastasi ministeri ERICH tehostaen sopimuksen tarkoitusta ja yleistä merkitystä ja esittäen lopuksi sen toivomuksen, että sopimuksen voimaantulo varustusten supistamissopimuksen yhteydessä tapahtuisi mahdollisimman läheisessä tulevaisuudessa. Tämän jälkeen allekirjoittivat sopimuksen Suomen lisäksi seuraavat maat: Albania, Australia, Itävalta, Belgia, Bolivia, Englanti, Bulgaria, Cuba, Tanska, Espanja, Viro, Etiopia, Ranska, Kreikka, Latvia, Liettua, Norja, Hollanti, Peru, Persia, Puola, Portugal, Rumania, Jugoslavia, Ruotsi ja Tshekkoslovakia.

Kansainliiton lii-
kenne-yhteydet uhan-
alaisina aikoina.

Tämä kysymys oli ollut esillä edellisen vuoden yleiskokouksessa, mutta asia tuli silloin lykättyksi turvallisuuskomitean harkittavaksi. Komitea kokouksessaan viime keväänä oli ehdottanut päätettäväksi seuraavaa:

1. Kansainliiton jäsenvaltioiden tulee, milloin nopean kulkuyhteyden aikaansaaminen Liiton ja sen jäsenvaltioiden välillä on rauhan säilyttämiseksi mitä täh-

dellisin, myöntää Kansainliiton ~~uusiin~~ näihin tehtäviin käytettäville lentokoneille kaikki mahdolliset helpotukset lentäessään jäsenvaltioiden alueiden yli;

2. Kunkin hallituksen tulee edellämainitussa suhteessa sopia etukäteen Kansainliiton pääsihteerin kanssa näistä ohjeista, kulkutiestä jne.;

3. Lentokoneiden tulee saada nauttia niinhyvin tarkastuksen kuin kulkutien määräämisen suhteen kaikkia mahdollisia helpotuksia;

4. Tällaisiksi Kansainliiton asioissa liikkuviksi lentokoneiksi on katsottava kaikki ne joko vakinaisesti tai tilapäisesti käytettävät lentokoneet, jotka kuljettavat Kansainliiton kuriireja tai edustajia tai kuljettavat Kansainliittoon eri maiden valtuuskuntia tai näiden kuriireja.

Kohdat 5 - 8 koskevat lähempää määräystä lentokoneiden käytettävistä tunnusmerkeistä, niiden korvaamisesta uusilla koneilla, milloin ne ovat matkan varrella tulleet esteellisiksi jatkamaan yms.

9. Jäsenvaltiot ovat, milloin niiden kansallinen turvallisuus näyttää sitä vaativan, kuitenkin oikeutetut estämään tai keskeyttämään tällaisten lentokoneiden lennon niiden alueiden ylitse.

Kohdat 10 ja 11 sisältävät vielä eräitä täydentäviä määräyksiä pääsihteerin ^{käytävistä} /~~uusiin~~ neuvotteluista jäsenvaltioiden kanssa, sekä mahdollisuudesta hankkia Liitolle puheenalaisia tarkoituksia varten omia lentokoneita.

Valiokunta täsmällistytään yllämainitun ehdotuksen erinäisiä pykäläiä, mutta muuttamatta niiden asiallista kantavuutta, suositti selostuksessaan niiden hyvä-

symistä.

Samassa yhteydessä valiokunta käsitteli kysymystä vastaavien oikeuksien ja helpotusten myöntämisestä automobiileille, jotka esiintyvät Kansainliiton puolesta samanlaisissa tarkoituksissa. Neuvosto oli syyskuun 9 päivänä päättänyt ehdottaa, että yleiskokous ottaisi tämänkin kysymyksen työohjelmaansa sen valmistelun pohjalla, minkä asiasta Liiton liikenne- ja transiittikomissioni oli suorittanut. Suurin piirtein katsoen oli mainittu komissioni suosittanut samoja ohjeita sovellettaviksi automobieleihin kuin edellä on mainittu lentokoneiden suhteen. Valiokunta hyväksyi puolestaan nämä ehdotukset.

Valiokunnan selostaja, tohtori LANGE esitti selostuksensa yleiskokoukselle syyskuun 30 päivänä; selostus hyväksyttiin keskustelutta.

Ehdotus sopimukseksi
keinojen vahvistamisesta
sodan ehkäisemiseksi.

Tämäkin kysymys oli siirtynyt X yleiskokoukselta turvallisuuskomitean käsiteltäväksi sen kokouskautena viime huhti-toukokuulla. Komiteassa ei oltu päästy yksimielisyyteen itse tärkeimmistä periaatteista, lähinnä siitä olisiko Kansainliiton otettava tähän tehtävään sopimukseen suoranaisia määräyksiä pakkotoimenpiteistä niskoittelevaa valtiota vastaan. Tämän periaatteen suhteen oli komiteassa syntynyt yllämainittua menettelyä suosittava ranskalainen ehdotus artikloiksi 2 ja 3, jolle kannalle komitean useimmat jäsenet olivat asettuneet, kun taas komitean vähemmistö oli suosittanut maltillisemmän englantilaisen ehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunnassa uudistuivat pääasiassa samat väittelyt kuin turvallisuuskomiteassa, minkä vuoksi osoitettiin mahdottomaksi päästä yksimielisyyteen sopimusluonnoksen

artiklain 2 ja 3 suhteen. Valiokunta päätti näinollen ehdottaa yleiskokoukselle, että neuvosto valtuutettaisiin jättämään sopimusluonnoksen lopullinen valmistaminen erään asetettavan erikoiskomitean tehtäväksi.

Valiokunnan selostaja tohtori LANGE esitti selostuksensa yleiskokoukselle syyskuun 30 päivänä; selostus hyväksyttiin sellaisenaan, jossa yhteydessä tohtori BREITSCHIED (Saksa) lausui valtuuskuntansa puolesta valituksen, ettei valiokunnan ollut onnistunut saada sopimusluonnosta valmiiksi, mutta toivoi, että erikoiskomitea onnistuisi tehtävässään paremmin.

Perulainen ehdotus
Kansainliiton Peruskirjan
18 artiklan muuttamiseksi.

Perun edustaja neuvostossa, herra CORNEJO oli neuvoston kokouksessa viime tammikuun 14 päivänä ehdottanut, että neuvosto jättäisi helmi-maaliskuulla kokoontuvan juristikomitean tutkittavaksi hänen ehdotuksensa, jonka mukaan Peruskirjan artikla 18 olisi muutettava näin kuuluvaksi:

" Kansainliiton sihteeristö ei saa rekisteröidä ainoatakaan rauhansopimusta, joka on väkivallalla saanut hyväksymisensä seurauksena vastoin Parisin paktia käydystä sodasta. Kansainliitto pitää olemattomina kaikkia määräyksiä, mitkä siihen sisältynevät ja antaa kaiken avustuksensa palauttaakseen väkivallalla hävitetyn status-quo'n."

Mainittu juristikomitea oli kokouksessaan käsitellyt herra CORNEJON ehdotusta ja samoin huhtikuulla turvallisuuskomitea. Molemmat komiteat olivat tulleet siihen käsitykseen, että herra CORNEJON ehdotus pe-

rustui väärään käsitykseen puheenalaisen artiklan varsinaisesta tarkoituksesta, minkä vuoksi ne olivat ehdottaneet, että muutosehdotus saisi raueta.

Valiokunta omaksui saman kannan.

Valiokunnan selostaja tohtori LANGE esitti tämän mukaisen selostuksen yleiskokoukselle syyskuun 30 päivänä; ehdotus hyväksyttiin keskustelutta.

Ehdotus kansainväli-
seksi sopimukseksi
varustusten supistami-
sesta tai rajoittami-
sesta.

Valiokunnan puheenjohtaja POLITIS esitti otsakeasiasta pitkähkön katsauksen varustusten supistamiskomissionin aikaisempiin töihin ja saavutuksiin erikoisesti tehostaen, mitkä kysymykset vielä odottivat positiivista ratkaisua. Sen jälkeen kuin komissioni viimeksi oli ollut koolla keväällä 1929 oli viime keväänä syntynyt Lontoossa tärkeimpien merivaltojen kesken sopimus merivarustusten niidenkin osien rajoittamisesta ja supistamisesta, joihin n.s. Washingtonin laivastosopimus ei ollut ulottunut. Näinollen oli nyt hyviä toiveita olemassa, että varustusten supistamiskomissioni kokoontuessaan suunnitelman mukaisesti vielä kuluvan vuoden marraskuulla pääsisi yksimielisyyteen kaikista edelleen avoimina olevista kysymyksistä.

Useimpien valtuuskuntien puolesta esitettiin samaan suuntaan käyneitä toivomuksia. Varsinaista erimielisyyttä aiheutti ainoastaan kysymys olisiko valiokunnan nimenomaan ehdotettava yleiskokouksen päätettäväksi, että neuvoston on kutsuttava kansainvälinen varustusten supistamiskonferenssi koolle mahdollisimman pian v. 1931, niinkuin kreivi BERNSTORFF (Saksa) oli ehdotuksessaan päätöslausemaksi suosittanut, vai olisiko

tydyttävä esittämään ~~kirjoitus~~ kehoitus, että konferenssi kutsuttaisiin koolle ylimälkaan niin pian kuin se käy mahdolliseksi. Valiokunnan enemmistö hyväksyi jälkimäisen menettelyn.

Valiokunnan selostuksen esitti yleiskokoukselle selostaja herra MATOS syyskuun 30 päivänä.

Syntyneessä keskustelussa tohtori CURTIUS (Saksa) lausui valittelunsa, ettei kolmas valiokunta ollut puolestaan hyväksynyt ehdotusta, jonka mukaan kansainvälisen varustusten supistamiskonferenssin tulisi kokoontua joka tapauksessa niin pian kuin mahdollista v. 1931 kuluessa. Tämän vuoksi Saksan valtuuskunta aikoi pidättäytyä ottamasta osaa ~~tämän~~ valiokunnan päätöslauselman hyväksymiseen. Herra BRIAND pitkähkössä puheessaan tehosti erikoisesti turvallisuuskysymyksen merkitystä, sillä ellei Kansainliitto pitäisi ensisijaisesti yleistä turvallisuutta silmällä, voitaisiin joutua tilanteisiin, jolloin kansainväliset selkkaukset voisivat syntyä liiankin helposti. Tästä syystä Ranska, joka jo oli monella tavalla omasta aloitteestaan supistanut varustuksiaan, pysyi selvästi kiinni tunnuslauseissa : välitystuomiomenettely , turvallisuus ja varustusten supistaminen. Kreivi APPONYI (Unkari) myönsi puheessaan voivansa monessa suhteessa yhtyä edelliseen puhujaan, mutta tahtoi samalla erikoisesti huomauttaa miten nykyinen olotila, jossa vain eräät valtiot olivat riisuttu aseista, oli itsessään kestämaton. Tohtori CURTIUS tahtoi herra BRIANDin puheen johdosta saada vielä kerran todetuksi, että Saksa asetti turvallisuuden ja varustusten supistamisen päinvastaiseen vuorojärjes-

tykseen kuin Ranska , koska juuri varustusten yleisen supistamisen kautta lisättäisiin turvallisuutta. Lordi CECIL (Isobritannia) katsoi edellisten puhujien esittämien näkökohtien sopivasti täydentävän toisiaan. Kansainliitto oli jo saanut turvallisuuden lisäämisen alalla melkoisen paljon aikaan, mutta ei mitään vielä varustusten yleisen supistamisen alalla. Tämän vuoksi oli hänen hallituksensa mielestä nyt tehtävä kaikki voitava varustusten yleisen supistamisen jouduttamiseksi, mutta tässä tarkoituksessa ei kuitenkaan ole kiirehdittävä liikaa, vaan on asiaa valmistettava ensin mahdollisimman huolellisesti.

Tämän jälkeen yleiskokous hyväksyi valiokunnan selostuksen, Saksan, Itävallan ja Unkarin valtuuskuntien pidättäytyessä ottamasta osaa päätökseen.

Aseiden, ammusten ja muiden sotatarpeiden kansainvälisen kaupan kontrolli.

Puheenjohtaja huomautti, että v.1925 tehty sopimus aseiden, ammusten ja muiden sotatarpeiden kansainvälisen kaupan

kontrollista edellytti, että tullakseen voimaan 14 valtiota oli sen ratifioinut. Koska toistaiseksi vain 10 valtiota oli sen ratifioinut, halusi hän tietää, olisiko valiokunnan jäsenillä mahdollisuutta ilmoittaa hallitustensa aikeista piakkoin ratifioida sopimus. Vapaaherra Rolin-Jacquemyns (Belgia) ilmoitti hallituksensa parhaillaan odottavan parlamentin päätöstä asiassa. Koska muita ilmoituksia ei tehty, päätti valiokunta tällä kertaa jättää kysymyksen käsittelyn sikseen.

Aseiden ja muiden sotatarpeiden yksityinen teollisuus ja julkisuuteen saattaminen.

X yleiskokouksen kolmas valiokunta oli käytännöllisistä syistä ehdottanut, että tätä kysymystä käsittelevä erikoinen komitea olisi kutsuttava koolle vasta sen jälkeen kuin varustusten supistamiskomissioni oli puolestaan tehnyt eräitä kysymykseen liittyviä päätöksiä. Herra JOUHAUX (Ranska) osoitti pitkähkössä puheessaan asian nyt tultua kolmannessa valiokunnassa uudelleen esille miten yksityiset ase- y.m.s. tehtaat olivat viime aikoina suuresti lisänneet tuotantoaan siten vaarantaen rauhan säilymistä. Valiokunta ottaen huomioon, että varustusten supistamiskomissioni kokoontuisi piakkoin, päätti ehdottaa yleiskokoukselle, että aseiden ja muiden sotatarpeiden yksityistä teollisuutta ja julkisuuteen saattamista käsittelevä erikoiskomitea olisi kutsuttava koolle mahdollisimman pian varustusten supistamiskomissionin töiden päätyttyä.

Tilastolliset tiedot aseiden, ammusten ja muiden sotatarpeiden kaupasta.

Tämän kysymyksen suhteen valiokunta päätti lyhyesti todeta, että sihteeristö oli saattanut julkisuuteen ~~uusim-~~ ~~mat~~ ja jakanut Kansainliiton jäsenille uusimmat painokset " Sotilaallisesta vuosikirjasta " sekä " Aseiden , ammusten ja muiden sotatarpeiden tilastollisesta vuosikirjasta ".

Valiokunnan selostaja herra MATOS esitti yleiskokoukselle selostuksensa syyskuun 30 päivänä; selostus hyväksyttiin keskustelutta kaikkien kolmen viimeksimainitun kysymyksen suhteen.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 31

ASIA: _____

Ministeri Holstin rap. N: 19.

Bern

22/12 1980.

SUOMEN LÄHETYSTÖ

No. 907 B.
(1247)
RH/LF.

ENGLISCHE ANLAGE 6
BERN, 22.12.30.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 33 / 356 Jan. 1930		
27/12-30	No	LLM
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellisena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini numero 19, joka
sisältää:

Sveitsin diplomaattinen edustus Suomessa siv. 1-4.

Vastaanottaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Procopé

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,

H e l s i n k i.

Ministeri Holstin raportti No. 19,
joulukuun 22 päivältä 1930.

Sveitsin diplomaattinen edustus Suomessa.

Suomella on ollut oma diplomaattinen edustuksensa Sveitsissä jo tasan viisi vuotta, sillä Bernin lähetystö perustettiin v. 1926 alussa. Tavallisen diplomaattisen menettelyn mukaisesti olisi Sveitsin tullut vastata samalla huomaavaisuudella ainakin akkreditoimalla Helsinkiin jonkun lähettiläistään, vaikka vakinaista lähetystöä ei tämän käytettäväksi samalla olisikaan perustettu.

Kolme vuotta takaperin tullessani Berniin otin muiden kysymysten ohella esille kysymyksen Sveitsin tukholmalaisen lähettilään akkreditoimisesta Helsinkiin. Periaatteessa poliittisen departementin herrat sanoivat pitävänsä ehdotusta oikeana, mutta käytännölliseltä kannalta oli moniakin vaikeuuksia olemassa, ennenkaikkea se, ettei sen vuoden menoarviossa ollut varattu mitään uutta määrärahaa Tukholman lähetystölle käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Kun asiasta ei kuulunut seuraavinakaan vuosina useista huomautuksista huolimatta mitään positiivisempaa, sovim-

me pääkonsuli Schauweckerin kanssa siitä, että hän puolestaan kävisi muistuttamassa poliittista departementtia asiasta. Eilen hän kertoi minulle käynnistään seuraavaa:

Hänellekin oli heti avoimesti myönnetty, että Sveitsin velvollisuus olisi akkreditoida Tukholman-lähettiläänsä myöskin Helsinkiin, mutta käytännölliset vaikeudet ovat toistaiseksi voittamattoman suuret. Tukholman lähetystö hoitaa samalla kertaa myös molemmat muut Skandinavian maat ja tästä koituu lähetystölle siksi paljon työtä, ettei lähettiläs mitenkään kunnolla ennättäisi ottaa vastuulleen vielä Suomea. Sitäpaitsi vaikka hänet määrättäisiinkin lähettilääksi Suomeen, olisi heti edessä kysymys miten Sveitsi sitten järjestäisi suhteensa Viroon, Latviaan ja Liettuaan.

Koska kuitenkin Sveitsin kerran täytyy positiivisesti ratkaista edustuksensa Suomessa, Virossa, Latviassa ja Liettuaassa, ollaan poliittisessa departementissa ryhdytty laatimaan alustavia suunnitelmia. Ensinnäkin on ajateltu, että konsulaatti Helsingissä muutetaan verrattain läheisessä tulevaisuudessa pääkonsulaatiksi. Todennäköisesti tullaan samassa yhteydessä lakkauttamaan nykyinen Turun konsulaatti. Mutta koska konsuli Baltis jo on ollut hyvin kauan maansa ainoana edustajana Suomessa ja konsuli Fazer on ollut konsulina vasta pari vuotta, ei hienotunteisuussyistä ole tahdottu heti antaa hra Fazerille pääkonsulin arvoa ja asemaa. Toisaalta taas hra Baltisen konsulaatin ^{korottaminen} /turussa pääkonsulaatiksi, ei vastaisi tarkoitustaan. Läheisessä tulevaisuudessa, kuten sanottu, aijotaan kuitenkin muodostaa hra Fazerin konsulaatista Helsingissä pääkonsulaatti, jolloin myös Sveitsin lähettiläs Tukholmassa akkreditoitaisiin ainakin aluksi Helsinkiinkin. Tällöin pääkonsulaatti saisi varsinaisesti hoi-

taa kaikki juoksevat asiat. Toisin sanoen tämä ensimmäinen ratkaisu vastaisi vaatimattomimman kohteliaisuuden velvollisuutta Suomea kohtaan. Miten sitten myöhemmin olosuhteiden kehittyessä asia selvenee lopullisesti, jää vastaisien ratkaisujen varaan.

Tähän pääkonsuli Schauweckerin antamaan selitykseen miten asiaa hänelle oli poliittisessa departementissä analysoitu, katson syytä olevan liittää vielä muutamia huomautuksia.

Milloin olen asiaa käsitellyt Sveitsin johtavien viranomaisten kanssa, ovat he perustelleet yksityisesti seuraavilla täysin vilpittömillä tunnustuksilla kielteistä suhteutumistaan puheenalaiseen ehdotukseeni.

Bernissä on maailmansodan aikana syntynyt uusia lähetystöjä kuin sieniä sateella. Tätänykyä Bernissä on kaikkiaan 34 vakinaista lähetystöä. Mutta toisaalta Sveitsin kansainvälinen asema puhtaasti Sveitsin omien etujen kannalta katsottuna ei ole lainkaan kasvanut samassa suhteessa. Monet näistä Bernin uusista lähetystöistä ovat syntyneet suorastaan Kansainliiton vaikutuksesta. Siten esimerkiksi Bernissä on tätänykyä 9 etelä-amerikalaista lähetystöä, kun taas Sveitsillä on Etelä-Amerikassa vain kaksi lähetystöä.

Ottaen huomioon miten suuren taloudellisen kriisin läpi Sveitsin on täytynyt käydä maailmansodan aikaan ja sen jälkeen, on ollut suorastaan mahdotonta vaatia eduskunnalta niin tavattoman suuria lisäsummia ulkomaisen edustuksen laajentamiseen kuin olisi ollut välttämätöntä, jotta Sveitsi olisi tullut heti solminneeksi diplomaattiset suhteet jokaisen maan kanssa, joka maailmansodan aikaan ja sen jälkeen itse on perustanut lähetystön Berniin. Kun kuten sanottu

Sveitsin omat edut eivät ole vaatineet ulkomaisen edustuksen äkillisen suurta laajentamista, on siis tuntunut kohtuulliselta odottaa, että asianomaiset maat tyytyvät antamaan Sveitsille riittävää aikaa vähitellen saada sen puolelta solmituksi diplomaattiset suhteet kaikkiin niihin maihin, joilla on lähetystö Bernissä.

Koska Suomi on viimeisimpiä maita, joka on perustanut lähetystön Berniin, olisi siis erittäin suotavaa, että Suomen puolelta vielä osoitettaisiin jonkunverran kärsivällisyyttä ja Sveitsi tulee niinpian kuin suinkin on mahdollista huolehtimaan jonkun lähettiläänsä akkreditoimisesta Helsinkiin.

Tulen kevään kuluessa tekemään voitavani, jotta vuoden 1932 alusta Sveitsin budjettiin saataisiin riittävä määräraha Sveitsin tukholmalaisen lähettilään akkreditoimiseksi myöskin Helsinkiin.

Saneltu Bernissä, joulukuun 22 p:nä 1930.

Rudolf Holsti.

144 ✓

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: .5

OSASTO: C 31

ASIA: _____

Ministeri Katselin rap. N: 20.

Geneve

22/12-1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITTOSSA

No. 1248.
RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET

joulukuun 22 p:nä 1930.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 34 / 356 Joulukuun 1930		
22/12-30	No	LM
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 31	

Herra Ulkoasiainministeri,

Oheisena on minulla kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 20, joka koskee:

N.s. artikla E/C luonnoksessa
varustusten supistamissopimukseksi. siv. 1-8

Vastanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Procopé

Ad a
Jhu

Herra Ulkoasiainministeri

Hj. J. Procopé,
Helsinki.

joulukuun 22 p:nä 1930.

Ministeri Holstin raportti No. 20,
joulukuun 22 päivältä 1930.

N.S. artikla E/C
luonnoksessa varustusten
supistamissopimukseksi.

Kuten tietty sisältää otsikossa mainittu artikla Venäjän läntisten naapurimaitten varauman, että niille on myönnettävä oikeus ratifioida sopimus samoin oikeuksin ja velvollisuuksin kuin Venäjä tulee sen tekemään.

Läheittämissään raporteissa valtuuskunta on selostanut lyhyesti tämän artiklan käsittelyä varustusten supistamiskomissionin äskeisellä istuntokaudella.

Tarkoitukseni oli puuttua asiaan tarkemmin samalla kun tulen selostamaan eräitä mieleissäni liikuvia näkökohtia k.o. sopimusluonnoksen suhteen. Mielestäni meidän on suhtauduttava tähän artiklaan aivan erikoisella varovaisuudella, kun se tulee varustusten supistamiskonferenssissa käsiteltäväksi. Mutta koska Ministeriö on toissailtana salasähkeellä 265 ilmoittanut minulle Venäjän tehneen Helsingissä virallisen huomautuksen "esiintymisestämme E/C artiklan yhteydessä", on asiallisinta, että

käsittelen tätä kysymystä kokonaisuudessaan tämän rapörtin puitteissa. Tosin olin heti Ministeriön mainitun salasähkeen saatuani pyytänyt Ministeriöltä täydentäviä tietoja, mitä Venäjän huomautus varsinaisesti sisälsi, voidakseni mahdollisimman asiallisesti torjua venäläiset väitteet, mutta koska tähän mennessä en ole Ministeriöltä saanut mitään pyytämäni vastausta, täytyy minun tässä raportissa kosketella asiaa ehkä laajemmaltakin kuin tarpeellista olisi.

Mainittu artikla syntyi varustusten supistamiskomissionin kokouksessa keväällä v. 1927, jolloin Venäjä vielä ei ollut komissionissa edustettuna. Ajatus tästä varuamasta ei suinkaan ole mikään uusi, päinvastoin se otettiin puheenalaiseen sopimusluonnokseen v. 1925 tehdystä kansainvälisestä asekaupan kontrollia koskevasta sopimuksesta. Sen jälkeen ei varustusten supistamiskomissioni ollut suorittanut sopimusluonnoksensa viimeisen osan toista lukemista, eikä näinollen myöskään artikla E/C ollut tullut uudelleen keskustelun alaiseksi.

Nyt kun komissionin oli saatava sopimusluonnos lopullisesti valmiiksi, tuli tämäkin artikla päiväjärjestykseen. Saadakseni vältetyksi isompia selkkauksia täysi-istunnossa, ehdotin ja sain komissionin päättämään, että sopimuksen koko loppuosa oli lähetettävä alustavasti n.s. Politiksen alakomissioniin, jossa olin ainoana Venäjän läntisten naapurimaiden edustajana.

Komissionin puheenjohtaja, M. Loudon oli saanut M. Lunatsharskilta tietää, että hänen aikeensa oli vaatia artikla kokonaan poistettavaksi niinhyvin sopimusluonnoksesta kuin raportista. M. Loudon sen vuoksi

SH
Minnis
kohotettu
Kj. Kumpu

koetti vaikuttaa erinäisiin alakomissionin jäseniin, lähinnä M. Politikseen ja ministeri Westmaniin. Mitä minun onnistui sittekin saada alakomissioni päättämään edes niinpaljon positiivisesti, että artikla säilytetään raportissa ja jätetään konferenssin ratkaistavaksi, on selostettu valtuuskunnan raporteissa, joten tässä yhteydessä ei siihen puoleen asiaa kannata tarkemmin puuttua. Sen sijaan on Venäjän Helsingissä tekemän demarchen johdosta kylläkin välttämätöntä selostaa asian käsittelyä komissionissa t.k. 9 päivänä pitemmältä kuin raportti No. 4 sisältää.

Lunatsharskin ja Puolan edustajan välillä artiklan E/Cn suhteen syntynyt väittely muodostui suhteellisen persoonalliseksi nalkutukseksi ja se sai puheenjohtajan jälleen menettämään tasapainonsa, koska oli kysymyksessä nimenomaan juuri Venäjä. Mutta valitettavasti myöskin Lordi Cecil, joka oli kaiken aikaa raportin tarkastuksen yhteydessä pidellyt hyvin pahasti Venäjän valtuuskuntaa, katsoi nyt mahdolliseksi koettaa tasoitella ristiriitaa, ja siinä mielessä hän lainkaan ajattelematta mitä hän itse asiassa ehdotti, meni niin pitkälle kompromissin etsimisessä, että suositti raportin lieventämistä siihen määrin, ettei siinä enää mainittaisikaan mitään tämän artiklan siirtämisestä raportissa konferenssin ratkaistavaksi.

Pysin tällöin puheenvuoron huomauttaakseni varovaisessa muodossa lordi Cecilille ja puheenjohtajalle, että Cecilin ehdotus tuskin olisi enää motivoitu, koska Lunathsarski ei ollut sitä hyväksynyt. Mutta pää-

näkökohtani oli välittömästi se, että Cecilin ehdotuksesta ei itse asiassa puheenjohtajan pitäisi antaa äänestää, koska se tiesi komissionin aikaisemmin tekemän päätöksen kaatamista, ja sellainen ^{ei} saisi tulla kysymykseen raportin lukemisen yhteydessä, koska raportissa selostetaan ainoastaan aikaisemmin tehtyjen päätösten sisältöä ja kantavuutta. Mutta Cecil yhtä vähän kuin puheenjohtajakaan ei huomannut asian tätä puolta, vaan Cecil pyysi ja sai puheenjohtajan suostumaan, että hänenkin ehdotuksestaan äänestettäisiin. Ennenkuin sain uuden puheenvuoron kehoitti viressäni istunut Ranskan edustaja M. Massigli minua hyväksymään Cecilin kompromissin, koska tuskin kannattaisi riidellä niin vähäisestä asiasta kuin k.o. artikla oli, sillä jäisihän joka tapauksessa Venäjän läntisille naapureille tilaisuus tehdä varauksensa itse konferenssissa riippumatta siitä oliko tämä artikla raportissa tai ei.

Sillävälän kuin koetin saada M. Massiglit luopumaan ajatuksestaan nousta kannattamaan lordi Cecilä, sai raportööri M. Bourquin puheenvuoron, jolloin hän havaittuaan mihin olin pyrkinyt teki uuden välitysehdotuksen lordi Cecilin ehdotuksen ja hänen raporttiluonnoksensa tekstin välillä. Ennenkuin olin saanut M. Massiglin luopumaan aikeestaan, olivat Puolan ja Rumanian valtuuskunnat kiirehtineet hyväksymään M. Bourquinin välitysehdotuksen, koska se sisälsi artiklan perusajatuksen säilyttämisen raportissa, vaikka artiklaa ei enää siihen pantaisikaan täydellisenä, s.o. alkuperäisessä sanamuodossaan.

Mielestäni tämä Puolan ja Rumanian valtuuskuntien sovinnollisuus oli ennen aikaista. Mutta kun koko

komissionissa ei ollut enää ainoatakaan valtuuskuntaa, jolta olisin voinut odottaa kannatusta jyrkemmälle ehdotukselle, jonka mukaan artikla olisi ollut säilytettävä raportissa lyhentämättömässä sanamuodossaan, ei minun toisessa puheenvuorossani auttanut muuta kuin huomauttaa puheenjohtajalle ja koko komissionille, että komissionin pöytäkirjatkin sisältävät nimenomaisen päätöksen artiklan lähettämisestä sellaisenaan itse konferenssiin. Sen vuoksi toivoin, että raportööri löytäisi sanamuodon, joka tyydyttäisi mahdollisimman hyvin komissionissa esitettyjä eri kantoja.

Tämän lausuntoni jälkeen lordi Cecil ymmärsi, että hänen ehdotuksensa soti komissionin nimenomaista päätöstä vastaan, ja sen vuoksi hän nyt kiirehti peruuttamaan ehdotuksensa.

Toimitetussa äänestyksessä Lunatsharskin hylkäävän ehdotuksen ja raportöörin ehdotuksen välillä ainoastaan Turkki kannatti Venäjän ehdotusta, kun taas raportöörin ehdotuksen puolesta annettiin 18 ääntä, niiden joukossa meidän puolellamme kaikki muut suurvallat paitsi Saksa, joka pidättäytyi äänestämästä.

Istunnon jälkeen minulla oli keskustelu asiasta lordi Cecilin kanssa. Hän myönsi tällöin erehtyneensä ja olevansa sitä iloisempi, kun asia oli ratkaistu sittekin täysin positiiviseen suuntaan.

Myöhemmin samana päivänä tapasin Sihteeristön portaissa Lunatsharskin, joka tuli luokseni ystävällisesti hymyillen ja sanoi "heureusement notre duel n'était pas dangereux".

Kun Venäjän lähetystö nyt on Helsingissä tehnyt asiasta huomautuksen, täytyy minun suoraan sanoa,

että minusta Venäjän menettely on itse asiassa ollut sangenkin julkea,

Myönnettäköön kyllä, että artikla alkuperäisessä muodossaan, jolloin siinä nimenomaan mainittiin Venäjän nimi, saattoi muodollisessa suhteessa antaa aihetta Venäjälle tuntea itsensä jollakin tavoin tulleen epäilyksen alaiseksi. Juuri näistä hienotunteisuussyistä komissioni olikin tahtonut välttää asian joutumisen sen keskuudessa ratkaisun asteelle. Mutta sen jälkeen kuin komissioni oli ensi lukemisessa kerran hyväksynyt tämän artiklan ei Venäjällä olisi pitänyt olla mitään asiallista syytä vaatia komissionia kerta kaikkiaan pyyhkimään tämän artiklan niin täydellisesti pois, ettei sitä olisi saanut mainita edes raportissa. Sellaisen vaatimuksen esittäminen oli ehdottomasti loukkaus koko komissionia kohtaan. Ellei puheenjohtaja Loudon aina olisi osoittanut aivan poikkeuksellisen suurta varovaisuutta Venäjän valtuuskunnan hyväksi, olisi hänen pitänyt heti raportin tämän kohdan tultua keskustelun alaiseksi kieltää kaikki ehdotukset, jotka sotivat komissionin aikaisempaa päätöstä vastaan, jonka mukaan artikla siirretään sellaisenaan konferenssin käsiteltäväksi. Mutta lordi Cecilin hairahdus ja puheenjohtajan heikkous johtivat siihen, että Venäjä sai edellä kerrotulla tavalla kokonaan ansaitsemattoman hyvityksen. Kun Venäjä nyt vielä tämänkin hyvityksen jälkeen katsoo olevansa oikeutettu tekemään huomautuksia, en puolestani voi muuta kuin ihmetellä mihin kaikkeen Moskova luulee olevansa sillä syytä pyrkiä.

Ottakaamme probleemi esille päinvastaiselta

kannalta, niin nähdään mistä itse asiassa on kysymys.

Komissionin aikaisemmin taattua, että sen mielestä Venäjän läntisten naapurimaitten ei tulisi ratifioida sopimusta niille epäedullisimmilla ehdoilla kuin millä Venäjä sen ratifioi, tarkoitti siis Venäjän eskeinen ehdotus itse asiassa sitä, että komissionin tuli ainakin ilmaista epäilynsä olisiko Venäjän läntisille naapureille enää myönnettävä tätä oikeutta. Sillä eihän ole jälellä, ellei hyväksytä tasa-arvoisuutta, muuta kuin se mahdollisuus, että Venäjä tahtoo pakottaa läntiset naapurinsa ratifioidaan sopimuksen itse asiassa niille epäedullisimmilla ehdoilla kuin mihin Venäjä tulee omasta puolestaan suostumaan.

Juuri tässä ilmenee lopullisesti Venäjän nykyisen huomauksen julkeus. Tultuaan préparatoiren jäseneksi Venäjä heti 1928 herrojen Litvinowin ja Lunatsharskin kautta teki ehdotuksen varustusten täydellisestä poistamisesta, ja kun komissioni ei sitä hyväksynyt, Venäjän valtuuskunta teki uuden ehdotuksen, jonka mukaan suurten sotilasvaltioiden tulisi vähentää varustuksiansa suhteettomasti paljon enemmän kuin pienten turvattomien maiden. Nyt pitäisi Venäjän itsensä muistaa, että juuri tämän saman suuren periaatteen hengessä puheenalaisen artiklan E/C tulisikin kuulua: Venäjän läntisille naapurimaille taataan oikeus vaatia, että Venäjä supistaa varustuksiansa paljoka perusteellisemmin kuin niiden itsensä tulee tehdä. Mutta artiklahan ei puhukkaan muusta kuin tasa-arvoisuudesta tässä suhteessa !

Omasta mielestäni olisi Suomen, Puolan ja Rumanian valtuuskuntien pitänyt ehdottaa, että artikla olisi todellakin muutettu näin kuuluvaksi periaatteelliselta sisällöltään. Mutta koska komissioni ei missään tapauksessa

halunnut ottaa artiklaa keskustelun alaiseksi, oli luonnollisesti tarpeetonta näiden valtuuskuntien koettaa virittää tällaista keskustelua.

Omana miipiteenäni pyydän joka tapauksessa joutunut esittää, että Suomen, Viron, Latvian, Puolan ja Rumanian valtuuskunnat tulevassa varustusten supistamiskonferenssissa toimisivat yhteisesti saadakseen Venäjän varustukset supistetuiksi progressiivisesti kokonaan toisen asteikon mukaan kuin Venäjän läntiset naapurit tulevat tekemään. Kun tämä periaate saadaan hyväksytyksi, ja varsinkaan ei Venäjän pitäisi sitä voida vastustaa, käytätkin enää tarpeelliseksi vaatia mitään artiklan E/C tapaista varaumaa muuta kuin ehkä eräiden erikoistapausten suhteen.

Näistä ja eräistä muista poliittisista laskelmista pyydän esittää muutamia näkökohtia seuraavassa raportissani.

Saneltu Bernissä, joulukuun 22 päivänä 1930.

Rudolf Holsti.

50
Tied: E.H. Me!

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C31.

ASIA:

Ministeri Kallsténin raportti no 21.

Geneve.

30/12 1930.

SUOMEN LÄHETYSTÖ
KANSAINLIITOSSA

No. 1268.

RH/LF.

GENÈVE
14, RUE CHARLES-BONNET
joulukuun 30 p:nä 1930.

1/280	12/31	
14/12/31		
5	C 81	

Herra Ulkoasiainministeri,

Ohellinena minulla on kunnia lähettää Teille,
Herra Ulkoasiainministeri, raporttini No. 21, joka kos-
kee:

Varustusten supistamiskysymyksen
nykyinen vaihe.

siv- 1 - 33

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, syvimmän
kunnioitukseni uudistettu vakuutus.

Rueff

Herra Ulkoasiainministeri
Hk. J. Procopé,
Helsinki.

Ministeri Holstin raportti No. 21
joulukuun 30 päivältä 1930.

1/280 he. 1931		
14/3/31		
ASIA	ASIA	ASIA
8	C31.	

Varustusten supistamiskysymyksen
nykyinen vaihe.

Noin kolme viikkoa sitten lopetti varustusten supistamiskomissioni työnsä saatuaan valmiiksi luonnoksen kansainväliseksi sopimukseksi varustusten rajoittamisesta tai supistamisesta. Sillä oli lähes kymmenen vuotta kestänyt valmistelutyö saatu vihdoinkin tälle asteelle. Kun Neuvosto parin kolmen viikon kuluttua vielä määrää milloin ja missä kansainvälinen varustusten supistamiskonferenssi koontuu, voidaan katsoa tämän ensi asteen tulleen täydellisesti saavutetuksi. Jos entet pitävät paikkansa, aikoo Neuvosto kutsua konferenssin koolle Genèvessä helmikuulla 1932.

Lienee syytä tällä hetkellä paremminkin tarkastella näin syntyneen sopimusluonnoksen yleisiä poliittisia onnistumisen edellytyksiä kuin luonnoksen pykälä sinänsä. Sillä mitä pykälillä teemme pelkkinä ehdotuksina, ellei niistä sittekään tule konferenssissa lopullisesti totta. Samalla saanen tässä yhteydessä panna paperille eräitä omia mieltäni oltuani kauemmin kuin kukaan muu suomalainen mukana tässä Kansainliiton erikoistyössä. Tulin nimittäin Neuvoston kutsumana n.s. Commission mixten jäseneksi tasan kahdeksan vuotta sitten, eli hetkellä, jolloin mainittu komissioni

juuri oli päässyt varsinaiseen työvahtiinsa.

Commission mixte oli muodostettu n.s. asiantuntijoista, jotka Neuvosto kutsui näiden kunkin henkilökohtaisen asiantuntemuksen nojalla valmistamaan sellaista sopimusluonnosta, joka vastaisi Peruskirjan 8 artiklan velvoitusta saada aikaan niin suuri sotavarustusten rajoittaminen tai supistaminen kuin suinkin saattoi olla mahdollista ottamalla samalla huomioon kunkin maan turvallisuuden tarpeen. Tämä tosiasiasta, että komissionin jäsenet eivät edustaneet hallituksiaan, vaan ainoastaan omaa henkilökohtaista vakaumustaan oli kieltämättä ainakin aluksi komissionin työlle suoranaiseksi eduksi. Sen kautta komissioni vapautui liian raskaista virallisista ohjeista ja vaatimuksista ja saattoi jotakuinkin vapaasti luoda katseensa tulevaisuuteen. Meidän on muistettava, että vuosina 1922-23 Europa vielä muistutti liiankin paljon suoranaista sotaleiriä ja että siis hallitukset, lukuunottamatta eräitä maailmansodan aikana puolueettomina olleita maita, olivat hyvinkin vähän halukkaat etsimään yhteistä pohjaa verustustensa supistamiselle. Jokainen niistä oli luonnollisesti sodan jälkeen pakotettu vähentämään joitakin varustuksiaan, mutta kukin tahtoi sen tehdä puhtaasti omien erikoisetujensa mukaisesti eikä mistään yleisemmästä kansainvälisestä pakotuksesta.

Mutta vaikka Commission mixten jäsenet saattoivatkin ainakin teoreettisesti toimia vapaasti omalla vastuullaan, oli siltikin jo aivan alusta alkaen huomattavissa heidän keskuudessaan eri "suuntia" eli peruskatsantokantoja. Keväällä 1923 oli jo päästy niin pitkälle, että,

suurin piirtein katsoen, voitiin puhua kahdesta varsinaisesta pääteoriasta. Edellisen syksyn yleiskokouksessa oli tullut hyväksytyksi tuo kuuluisa resolutio XIV., joka täydennyksensä resolutio XV. hahmoitteli tehtävän sopimusluonnoksen pääperusteet: ensinnäkin oli kytkettävä yhteen turvallisuus ja varustusten supistaminen, sekä toiseksi uhatussa asemassa oleville maille oli annettava lisäturvallisuutta. Kaikeksi onnettomuudeksi tuli tämän jälkimmäisen periaatteen vastapainoksi lupaus, että erikoisen edullisessa asemassa olevat maat saisivat omasta vapaasta tahdostaan supistaa varustuksiaan enemmänkin kuin yleinen sopimus voisi edellyttää. Mutta näiden periaatteiden soveltaminen tehtävän sopimusluonnoksen puitteisiin kohtasi-kin, kuten sanottu, Commission mixtessä uusia vaikeuksia ja väittelyitä jatkettiin kunnes oli päästy noihin kahteen pääteoriaan. Toista niistä ajoi ennenkaikkea Ranska lähtökohtanaan se täysin käytännöllinen väite, että poliittinen tilanne maailmassa teki mahdottomaksi yleissopimuksen valmistamisen ottamatta huomioon ennenkaikkea kunkin yksityisen maan erikoista turvallisuuden tarvetta. Lähtemällä näin paikallisista problemeista oli Kansainliiton pyrittävä pääsemään yleissopimukseen. Päinvastaista teoriiaa kannatti varsinaisesti Englanti: sen mielestä oli lähtökohdaksi otettava kaikkien kansojen ehdoton velvollisuus sinänsä supistaa varustuksiaan. Ja lähtemällä tästä yleisestä velvoituksesta oli Kansainliiton pyrittävä englantilaisen käsityksen mukaan saamaan aikaan kansainvälinen sopimus, joka sitten voitaisiin muunnella lopullisesti sellaiseksi, että se vastaisi kunkin yksityisen valtion erikoista turvallisuuden tarvetta.

7. k. 1919
disarmament

Mutta komissionin oli päästävä näistäkin erimieli-
syyksistä eteenpäin ja niin saatiin vihdoin kesällä 1923
valmiiksi luonnos sopimukseksi, joka tunnetaan nimeltä
Traité d'Assistance mutuelle.

Turvallisuus

Vielä nyt yli seitsemän vuotta myöhemmin täytyy
tuota sopimusluonnosta ajatellessa kysyä tekikö Ramsay
MacDonaldin hallitus todella viisaasti, kun se seuraa-
vana, eli v. 1924, kaatoi tämän ehdotuksen. Se ei
suinkaan ollut mahdollisimman paras minkään maan erikoi-
selta kannalta katsottuna. Turvallisuutta vaativat valtiot
eivät siinä suinkaan saaneet täyttä hyvitystä. Ne val-
tiot taas, jotka pitivät oman maantieteellisen asemansa
puolesta takeita vähemmän tärkeinä kuin yleistä varus-
tusten supistamista, olivat tässä sopimusluonnoksessa
taipuneet sangenkin pitkälle, jopa niin pitkälle, että
tuli kysymykseen sotilaallisen yhteistoiminnan järjestä-
minen hyökkäyksen uhriksi joutuneen maan auttamiseksi.
Mutta Ramsay MacDonald tahtoi vahvana pacifistina
työntää turvallisuuden ja varustusten supistamisen eteen
uuden suuren velvoituksen, nimittäin pakollisen välitys-
tuomiomenettelyn. Vasta kun Kansainliitto olisi hyväksy-
nyt tuon periaatteen koko puheenalaisen politiikkansa
ensimmäiseksi pääperustaksi, olisi Ramsay MacDonaldin
hallitus ollut valmis hyväksymään toiseksi periaatteeksi
turvallisuustakeiden antamisen.

Ranskaa samassa v. 1924 yleiskokouksessa edustanut
pääministeri Herriot nielaisi sellaisenaan tämän englan-
tilaisen virkaveljensä uuden ohjelman, ja niin syntyi
tuo vieläkin parempi sopimusluonnos, jota kutsutaan kai-
kella lyhykäisyydellä Genève Protokollaksi.

*"A. H. Rose, Séverin,
Lissabon"*

Jos sääliittää tuon Traité d'Assistance mutuelle- luonnoksen kohtalo, on sitäkin valitettavampaa, että Baldwinin hallitus vuorostaan ~~hävisi~~ tappoi Genève Protokollan. Totisesti se sopimusluonnos on parasta sekä poliittiselta kantavuudeltaan, että moraaliselta voimaltaan, mitä Kansainliitto koskaan on tähän saakka produoinut. Jos sopimus olisi syntynyt pääpiirteissään tämän luonnoksen pohjalla, on varmaa että militarismille maailmassa viime vuosina olisi pantu sangenkin tehokas este. Mutta yhtä vähän kuin Ramsay MacDonaldin hallitus väärässä optimismissaan katsoi voivansa hyväksyä edellistä sopimusluonnosta, koska siinä ei ollut pykälää pakollisesta välitystuomiomenettelystä, yhtä onnettomalla pessimismillä taas Baldwinin hallitus tuomitsi Genève pöytäkirjan mahdottomaksi, koska siinä oli tärkeimpänä perustana tuo pakollinen arbitrage.

Nyt kun on valmiina kolmas ehdotus varustusten supistamiseksi, täytyy asettaa historian edessä ennen kaikkea juuri Englanti ja sitä kannattaneet n.s. puolueettomat maat päävastuullisiksi siitä, että Kansainliitto lähes kymmenen vuotta ponnisteltuaan ei ole voinut tarjota maailmalle poliittisesti parempaa ehdotusta kuin on tämä kolmas luonnos. Commission mixte hävitettiin yleiskokouksessa v. 1925 sillä varsinkin Brantingin esittämällä argumentilla, että komissioni edusti vain yksilöitä eikä hallituksia ja että siis oli paras siirtää koko kysymyksen hoito Neuvostolle itselleen. Mutta sitäkin tietä kun ei päästy eteenpäin, täytyi asettaa uusi komissioni nimeltä Commission Préparatoire. Sen ei tullut ottaa enää huomioon mitään lisäturvalli-

suuden antamista, vaan sen oli tehtävä ehdotus varustusten supistamisesta nykyisin vallitsevan turvallisuustilanteen pohjalla. Englanti ja sen kannattajat näyttivät saavuttaneen suurenkin voiton. Mutta komissioni havaitsikin pian, että oli mahdoton syrjäyttää turvallisuusprobleemia. Kun Venäjä ja Yhdysvallat eivät tahtoneet olla mukana käsittelemässä Kansainliiton jäseniä velvoittavia turvallisuustakeita, perustettiin komissionin puitteisiin n.s. turvallisuuskomitea, johon Venäjä ja Yhdysvallat eivät tulleet jäseniksi.

Turvallisuuskomitea on nyt sekin jonkinlainen vainaja. Sen positiivisin saavutus on sopimuksen valmistaminen finanssiavusta. Mutta, kuten tietty, yhtäpaljon kuin Englanti ajoi tarmokkaasti tätä ehdotusta yhtäpaljon se johti jarrutusta, ettei sopimus saisi tulla itsenäisesti voimaan, vaan rinnakkain varustusten supistamissopimuksen kanssa.

Turvallisuuskomitean toinen saavutus, jonka tunnemme nimeltä Acte général, on sen sijaan epäilemättä paremminkin epäsiikö kuin mitään muuta, jos on kysymyksessä todellakin turvallisuus sen sanan sotilaallisessa merkityksessä. En ole koskaan salamut Hallitukselta, että vaikka olin tämän sopimusluonnoksen ensimmäinen raportööri, olen aina peljännyt, että sopimuksesta tulee paremminkin "juriidista herkkättelua" kuin todellista turvallisuutta. Kansainliiton puolesta Acte général on ollut valmiina jo yli kaksi vuotta, mutta kovin laihasti on siihen kertynyt allekirjoituksia ja ratifiointeja. Tähän saakka ei tosiasiallisesti yksikään maa de

laskenut tämän asiakirjan nojalla voivansa vähentää varustuksiaan ja on jotakuinkin varma, että kun varustusten supistamiskonferenssi kokoontuu, sielläkin varotaan puhumasta tämän sopimuksen muka suomasta suuresta " lisäturvallisuudesta ". Näin siis jää ainoaksi Genève'n Protokollan jälkeen Kansainliiton aikaansaamaksi lisäturvallisuuden saavutukseksi sopimus finanssiavusta, jolla takeella voi olla tulevassa varustusten supistamiskonferenssissä todella reaalipoliittinen arvo.

Kun nyt tällä hetkellä katselen tilannetta eteenpäin, on käsittäkseni täysi aihe olla pessimistinen ei vain sen suhteen, mistä edellä on ollut puhe, nimittäin nyt valmistuneen sopimusluonnoksen suhteen turvallisuuden kannalta katsottuna, siksi paljon huonompi se on molempia edeltäjiänsä vuodelta 1923 ja 1924, vaan on parasta olla pessimisti itse sopimuksen lopullisen syntymisen/^{kin} suhteen, siinä merkityksessä kuin suuret pacifistit ja eräät pacifismia edustaneet maat ovat tahtoneet edellyttää. Jo pari vuotta takaperin kirjoitin Ministeriölle eräässä raportissa uskovani, että vasta 1940 jälkeen voidaan odottaa jotain tuntuvampaa varustusten supistamista; siihen mennessä on parasta koettaa elää jonkinlaisen alustavan sopimuksen precisiorissa. Viime kuukausien tapahtumat ovat mielestäni aivan liiankin räikeällä tavalla antaneet oikeutusta silloiselle pessimismilleni.

On luonnollisesti kieltämätön totuus, että Kansainliiton syntymisen hetkellä voittaja-vallat todellakin tarkoittivat täyttä totta luvatussa saada aikaan

maailmassa mahdollisimman perusteellisen varustusten supistamisen. Sota oli ollut koko n.s. sivistyneelle maailmalle hirvittävän raskas eivätkä edes voittajatkaan voineet enää luottaa kansojensa sodanhaluun. Päinvastoin nekin olivat niin peräti uupuneet, että jokainen niistä suorastaan vaatimalla vaati hallituksiltaan mitä jyrkimpiä toimenpiteitä vastaisten sotien ehkäisemiseksi. Tässä yleisessä väsymyksessä oltaessa vakauttivat entente-vallat Saksalle ja sen entisille liittolaisille, että kullekin niistä saneltu aseistariisuminen merkitsi itse asiassa vain luonnollista ensi askelta yleistä varustusten supistusta kohti. Mutta jos vielä niin luultiin Kansainliiton Neuvoston heti helmikuulla v. 1921 asettaessa Commission mixten, alkoivat epäilykset vähitellen kohota aina sitä mukaan kuin tultiin vakavasti käsiksi probleemiin: mitä itse asiassa merkitsee tuo Peruskirjan määräys, että jokaisen jäsenvaltion on supistettava varustuksiansa niin pitkälle kuin vain kunkin niiden ulkonainen turvallisuus sallii. Kun nyt vihdoin on kymmenen vuotta myöhemmin tultu sen tosiasian eteen, että Kansainliitto ei olekkaan saanut mitään positiivista aikaan jäsenvaltioittensa sotilaallisen turvallisuuden lisäämiseksi, on jo itsessään tämä seikka omansa katkaisemaan melkoiselta osalta kärjen koko touhulta saada aivan yleinen ja tehokas varustusten supistaminen yhdellä iskulla aikaan.

Kieltämättä on merisotavoimien rajoituksen alalla saatu ensin Washingtonin ja sitten Lontoon laivastospimuksen kautta suorastaan valtavan suuri tulos aikaan.

Ne, jotka näinä aikoina ankarasti moittivat varsinkin suurvaltoja uudesta militarismista, unhoittavat aivan liian kernaasti mitä suunnattomia säästöjä kansoille on merkinnyt ja tulee merkitsemään näiden molempien sopimusten aikaansaaminen ja voimassapitäminen. Samaten arvostelijoilta jää liiaksi huomioonottamatta, että varsinkin eräät suurvallat ovat viime vuosina tuntuvasti vähentäneet maa-armeijojensa taakkaa lyhentämällä palvelusaikaa ja vastaavasti hävittämällä melkoisen määrän rykmenttejä jne.

Mutta kaiken tämän jälkeen nouseekin juuri sitä helpommin eteen kysymys paljonko ennenkaikkea nämä suuret sotilasmaat katsovat vielä turvallisuutensa sallivan uusia varustusten supistuksia maalla, merellä ja ilmassa. Jos kansainvälinen poliittinen atmosfaari olisi tällä hetkellä suhteellisen hyvä ja lupailleisi kaikesta päättäen vielä parantua, silloinhan vielä oikeutetusti voitaisiin odottaa, että varustusten supistamiskonferenssissa tullaan taulukkoja täytettäessä tekemään ehkä hyvinkin suuria myönnytyksiä yleisen varustusten supistuksen aikaansaamiseksi. Mutta kaikki merkithän viittaavat siihen, että useimmat Europan maista tulevat konferenssissa paremminkin pyrkimään nykyisten puolustusvoimiensa rajoittamiseen kuin supistamiseen. Sitä tietysti Saksa entisine liittolaisineen ei tule pitämään niille annettujen lupauten täyttämisenä. Kaiken tämän vuoksi saammekin nähdä että ensi vuosi 1931 tulee tavattomasti kiristämään Europan maiden välejä, ja että sitä seuraavan vuoden kaikki varustusten supistamiskonferenssin monet kuukaudet tulevat vieläkin pahanmiksi tässä suhteessa.

Tästä viime aikoina tavattomasti muuttuneesta kansainvälisestä tilanteesta saattoi saada sangenkin valaisevan kuvan préparatoiren viime istuntokaudelta.

Kun préparatoire aloitti toimintansa 1926, voitiin suurin piirtein katsoen nähdä komissionin keskellä kolme päävirtausta:

a) Ranska ystävineen ajoi etusijassa turvallisuuskantaa ja sen mukaisesti vastusti harjoitettujen reservien sekä varastoitujen sotatarpeiden rajoittamista, mutta vaati samalla voimakasta kansainvälistä kontrollia;

b) Englanti, Saksa, ja Yhdysvallat, joilla ei ole asevelvollisuusarmeijoja, eikä siis myöskään sanottavia reservejä, vaativat jyrkästi reservien rajoittamista, mutta torjuivat kaikkeen ajatuksen kontrollista ;

c) tähän ryhmään kuuluivat ennenkaikkea n.s. puolueettomat maat; niiden mielestä oli turvallisuuskin parhaiten toteutettavissa juridista laatua olevilla sopimuksilla ja perusteellisella varustusten supistamisella.

Kun nyt préparatoire kokoontui viimeistä kertaa, oli tilanne monessa suhteessa muuttunut radikaalisesti. En tarkoita niinkään paljon sitä, että kompromissina Englanti ja Yhdysvallat olivat tulleet hyväksyneeksi ehdotuksen permanenttisesta kontrollikomissionista ja luopuneet vaatimasta harjoitettujen reservien rajoittamista, sillä kaikki tämä tinkiminen oli suoritettu jo edellisellä vuotena. Tarkoitin paremminkin Italian täydellistä kannanmuutosta. Vielä edellisellä vuotena se oli antanut pääedustajansa, kenraali de Mariniksen kautta järjestelmällisesti tietää miten perusteellisesti se oikeastaan pelkäsi,

että koko kysymys varustusten supistamisesta oli jokseenkin turhaa optimismia . Sen vuoksi de Marinis aina kannatti komissionissa paremminkin niitä ehdotuksia, jotka liikkuivat suhteellisen etäällä todellisten supistusten aikaansaamisesta. Nyt komissionin kokoontuessa viimeistä kertaa muodostui suorastaan säälittäväksi nähdä miten sama hyvänahkaisen kelpo kenraali de Marinis ajamalla ajoi juuri päinvastaista kantaa. Saattoipa sattua väittelyissä, että jotkut puhujat suorastaan siteerasivat de Mariniksen nykyistä kantaa vastaan hänen omia lausuntojansa vielä viime vuodelta herättäen sillä kokoussalissa suoranaisia naurunräjähdyskiä. Monet vanhemmat ja vakavammat valtuutetut puhelivatkin aina tuon tuostakin keskenään miten de Mariniksen oikeastaan olisi tullut kieltäytyä enää edustamasta maataan komissionissa sen jälkeen kuin Mussolini nyt oli antanut hänelle radikaalisesti päinvastaiset ohjeet kuin aikaisemmin.

Komissionissa tapahtuikin aivan silmäänpistävästi usein, että Saksa , Venäjä, Italia, Turkki ja Bulgaria äänestivät yhdessä koko muuta komissionia vastaan. Tuo ryhmittyminen oli kyllä tunnettu muilta osiltaan jo aikaisemmin, mutta Italian ostentatiivinen siirtyminen siihen leiriin ei voinut olla aiheuttamatta komissionissa omia johdtopäätöksiään.

Mihin Italia pyrkii tällä lopullisella täyskäänöksellään ?

Selityksiä on annettu moniakin.

Ensinnäkin meillä on tuo n.s. laivastorivaliteetti Välimerellä. Siitä on puhuttu jo vuosia ja tullaan vastakin puhumaan, vaikka koko kysymyksen käytännölliseen

merkitykseen ei usko kukaan, ja todennäköisesti kaikkein vähimmin Mussolini itse.

Lontoon laivastokonferenssissa Tardieu esitti numeroita valaistakseen Ranskan meripuolustuksen yleisiä edellytyksiä ja tarpeita ottaen samalla lukuun myös siirtomaiden puolustuksen tarpeet. Mitään lähimäkaan samanlaista tilastollista aineistoa ja samennaisia strategisia näkökohtia Grandi ei kyennyt tuomaan esiin. Kun siitä huolimatta Italia esittää pariteettivaatimuksia, on sillä pääasiassa kaksi argumenttia tarjolla. Toinen kuuluu jokseenkin siten, että Italia on väestöltään jo tällä hetkellä Ranskan veroinen ja tulee lähimpinä vuosikymmeninä menemään Ranskan edelle. On siis vallan kohtuullista, että Ranska tunnustaa Italialle jo tässäkin suhteessa tasa-arvoisuuden s.o. oikeuden ylläpitää yhtäsuurta laivastoa kuin Ranska. Toinen todistelu taas nojautuu siihen tosiasiaan, että Italia on sodan sattuessa pakotettu hankkimaan ulkomailta mitä tärkeimpiä sotatarpeita, kuten rautaa, kuparia, kivihiiltä, villaa pumpulia, öljyjä jne. ja tämä kaikki on mahdollista vain siinä tapauksessa, että Italian meriyhteys säilyy mikäli mahdollista koskemattomana.

Kieltämättä näillä kummallakin väitteellä on oma teoreettinen oikeutuksensa. Mutta mitä merkitystä niillä sittekaan voi olla käytännössä, jos kaikki käytännölliset tosiasiat puhuvat Italiaa vastaan!

Mussolini tietää vallan hyvin, että sotavaruksia ei ylläpidetä pelkätään väestön lukumäärän nojalla ja vuoksi. Siinä tapauksessahan Suur-Britannial-

la ja Kiinalla pitäisi olla kymmenen kertaa suuremmat sotavoimat kuin Italialla. Toiseksi on itsestään selvä, että puolustusvoimien suuruutta määrättäessä otetaan kussakin maassa huomioon kansan todellinen maksukyky. Englannin ja Yhdysvaltain kannattaa maailman rikkaimpina maina pitää palkkajoukkoja sekä maa-, meri- että ilmailuvoimikseen, kun taas Italian köyhänä maana täytyy tyytyä asevelvollisuuteen. Englannin väkiluku ei ole paljon suurempi kuin Italian, mutta sen puolustusmenot ovat suhteettomasti paljon suuremmat kuin Italian. On turhaa saivartelua toisaalta myöntää Englannille oikeus pitää niin tavattoman suurta laivastoa yksistään Välimerelläkin, että Italian koko laivasto tuskin kykenee mihinkään sitä vastaan, mutta taas toisaalla koettaa selittää maailmalle, että Italian tulee väkilukunsa ja strategisen asemansa puolesta saada ylläpitää Välimerellä yhtä suurta laivastoa kuin Ranska samalla merellä ja kaikilla muillakin merillä yhteenlaskettuna. Tällaisia naurettavia argumentteja ei préparatoireissa kukaan ole voinut ottaa vakavalta kannalta.

Mutta nämä italialaiset selittelyt joutuvat vieläkin epäedullisempaan valoon, jos tilannetta katsotaan vähän laajemmalla kuin pelkästään italialais-ranskalaisen rivaliteetin kannalta.

Kansainliiton Peruskirjan ja Kellogg-Briandin Paktin hengessä ei pitäisi olla mahdollisuutta Ranskan ja Italian väliseen sotaan. Jos sellainen silttekin syttyisi, olisi toisten Kansainliiton jäsenvaltioiden sekaannuttava sotaan hyökkääjän kurittamiseksi ja hyökkäyksen uhrin

auttamiseksi. Siinä tapauksessa että Ranska olisi hyökkääjä, olisi Englannin ja Espanjan ryhdyttävä auttamaan Italiaa sitä vastaan. Tällöin tulisi Välimerellä merivoimien enemmistö niin suunnattoman edulliseksi Italialle, ettei sille enää merkitseisi mitään onko se koskaan ollut laivastoltaan yhtä voimakas kuin Ranska. Päinvastaisessa tapauksessa taas, s.o. Italian tullessa julistetuksi hyökkääjäksi, yhtyisivät Englannin ja Espanjan laivastot Ranskan laivastoon ja Italian saarto tulisi heti täydelliseksi. Olkoon siis Italialla siihen mennessä ollut kuinkakin tasaväkinen laivasto Ranskan kanssa, ei nyt enää voisi olla puhuttakaan sotatarpeiden kuljettamisesta meritse Italiaan.

Kuten tästä näkyy, ovat nuo kummatkin Italian esittämät näkökohdat laivastoperiteetin puolesta kokonaan vailla käytännöllistä merkitystä.

Kuitenkin Mussolini huitoi näillä selityksillä vielä vuosi takaperin, mutta sittemmin on täytyneet ainakin osittain muuttaa taktiikkaa.

Nuo hänen surullisen kuuluisat uhkauspuheensa viime kevättalvella ja keuhällä nostattivat Englannin ja Yhdysvaltain virallisissa piireissä paljoa pahempaa arvostelua kuin mitä näiden maiden sanomalehdistä saatiin lukea. Samaan aikaan hän valmistutti Lontoon konferenssin varalta vallan hüiman uuden laivasto-ohjelman, vaikka aikaisempikin rakennusohjelma ilmeisesti hiipoi Italian maksukyvyyn äärimmäistä rajaa. Tänä vuonna on Italia saanut valmiiksi uusia sotalaivoja lähes 60.000 tonnia ja ensi vuodeksi valmistetun ohjelman mukaan pitäisi Italian äkkiä rakennuttaa itselleen 22 uutta vedenalaista muista sotalaivoista puhumattakaan. Muistakaa me että Lontoon laivastosopimus jättää Englan-

nille ja Yhdysvalloille ainoastaan 52.700 tonnia vedenalaisia, joten vuotuinen uudistus nousee vain muutamaan vedenalaiseen. Mihin Italia nyt tahtoo pyrkiä tällä suurten merivaltojen asemaa uhkaavalla vedenalaisten sotalaivojen rakennusohjelmalla, sitä ovat kaikki préparatoiresa udelleet toinen toisiltaan. Tarkoittaako se, että Ranskankin olisi tuon pariteetin nimessä äkisti ryhdyttyvä lisäämään vedenalaisiaan yhtä huimasti? Siihen on mahdotonta antaa myönteistä vastausta, koska sellainen vastaus tietäisi Englannin merisotilaallisen aseman sellaista vaarantamista, että se todennäköisesti "sanoisi irti" Lontoon laivastosopimuksen sen nykyisessä muodossaan ja turvautuisi sopimuksen niihin klausuleihin, jotka turvaavat sille oikeuden yleisen merisotilaallisen tilanteen muuttuessa lisätä laivastoaan yli sopimuksen varsinaisen määrävahvuuden. Jos taas Italia ei tarkoita tätä, jää avoimeksi kysymys mihin se sitten lainkaan pyrkii. Sanottaneen, että sen nykyiset vedenalaiset ovat ikäloppuja, mutta tuollaista "romutonnistoa" on Ranskankin laivastossa kovin paljon. Mystillisimmäksi tulee tämä probleemi otettaessa huomioon, että kaikista salaamisyrityksistä huolimatta Italian budjetti päättyi jo toissavuonna melkoiseen vaiheeseen, viime vuoden budjetin vajaus oli vieläkin suurempi, ja mitä tähän vuoteen tulee, on nyt viralliselta taholta tädytty myöntää, että vajaus tulee lähentelemään miljaardia liraa. Samaan aikaan on työttömien lukumäärä nousemistaan nousut sivuttaen jo puolimiljoonaa henkeä. Miten Italian varat sittekin riittävät tällaiseen tavattoman suureen

laivaston lisäämiseen on kaikille kysymysmerkki. Istuessani préparatoireissa Yhdysvaltain ja Ranskan valtuuskuntain välisessä jouduin toisinaan kuulemaan vastoin tahtoaanikin enemmän kuin oli tarkoitus. Ymmärsin^{jo} niihin aikoihin, ettei uudesta " laivastojen rakentamisen aselevosta " Italian ja Ranskan välillä ensi vuonna voinut enää olla puhuttakaan; myöhemmät viralliset tiedonannot ovatkin ilmoittaneet tämän vuoden aselevon tulevan vuoden vaihteessa päättyvän.

Keskellä préparatoirea saatiin myös tietää, että Italia oli koettanut saada selville olisiko sillä, tekemällä myönnytyksiä laivaston kilpailun alalla Ranskalle, mahdollisuuksia saada jokin miljaardilainaa Ranskasta. Genèvessä puhuttiin jopa seitsemästä miljaardista 10 % korkoa vastaan. Eräs ranskalainen amiraali naureskeli koko ajatusta, ja hän näyttää olleen oikeassa. / Nyt vuoden lopulla ja uuden alkaessa on Mussolinin täytynyt, kuten sanottu, muuttaa ainakin jonkinverran taktiikkaansa. Nyt hän ei enää tahdokaan olla sama voimakas sapelinkalistelija kuin viime keväänä. Tuo hänen uudenvuoden päivänä pitämänsä radiopuhe Yhdysvaltain väestölle on uusi ilmaisu hänen kameleonttimaisesta taidostaan antaa aivan vastakkaisiakin selityksiä . Mutta parasta kaikessa on, että tätä hänen englaminkielellä pitämäänsä puhetta ei olekkaan saatu kokonaisuudessaan julkaista Italiassa. Siitä on taitavasti leikattu pois kaikki ne kohdat, joissa Mussolini vakuuttaa Italian vilpittöntä rauhanrakkautta: " Italy would never take the

initiative in starting a war. Italy needed peace. Fascism desired to secure for the Italian people, in cooperation with all the other peoples of the world, a future of prosperity and peace." Tämä puheen sensuroiminen ei ole voinut olla herättämättä mitä täydellisintä epäluuloa koko Mussolinin sotilaspolitiikkaa kohtaan. Ketä hän haluaa pettää, kysytään. Omaako kansaansa, jota hän haluaa pitää siinä uskossa, että Italiasta tulee suuri sotilasvalta, joka uudistaa Rooman valtakunnan loistoajat, vaiko vieraita maita, joilta hän haluaa saada suuria lainoja ja joille siis täytyy vakuuttamalla vakuuttaa, että Italia aikoo käyttää nämä lainavarat rauhalliseen sisäiseen rakennustyöhön? Vastauksen löytäminen ei ainakaan tässä tapauksessa ole kovinkaan vaikea. Halutkoon Mussolini pettää kuinka paljon tahansa suuria rahamaita, ei hän siinä tule onnistumaan, Nykyisellä politiikallaan hän ei tule vastakaan saamaan rahaa Ranskasta eikä myöskään Yhdysvalloista; muilla mailla taas ei ole liikoja pääomia sijoitettavana niin epävarmoinhin yrityksiin kuin Mussolinin politiikkaan.

Yhtä huonosti kuin Italia on laskenut nykyisen laivastopolitiikkansa psykologian, on se ymmärtänyt millaisen vaikutuksen keskellä préparatoiren istuntoa tulisi tekemään Litvinovin ja Grandin kohtaaminen Milanossa ja fascistilais-hitleriläiset mielenosoitukset yhteisen politiikan hyväksi.

Tahdotaan aikaisempien sopimusten revisionia vetoamalla Kansainliiton Peruskirjan 19 artiklan määrittelemän

mahdollisuuksina. Luonnollisesti tämä artikla on periaatteellisessa suhteessa mitä oivallisin keino harjoittaa ainakin moraalista painostusta sellaisten kansainvälisten sopimusten korjaamiseksi rauhanomaisin keinoin, jotka sopimukset uhkaavat muuten johtaa sotaan. Mutta tätä teoreettista kantaa vastaan nousee ainakin kolme huomautusta, joista jokainen painaa käytännöllisessä suhteessa erittäin paljon.

Ensinnäkin on muistettava, että artikla 19 syntyi vuonna 1919, jolloin ei vielä oltu päästy niin pitkälle kuin Briand-Kelloggin paktissa nyttemmin on saatu aikaan, s.o. sota on julistettu laittomaksi keinoksi selvittää kansainvälisiä riitaisuuksia. Tahdottakoon siis tällä hetkellä revisoida mitä sopimuksia tahansa, ei kukaan asianosainen ole oikeutettu enää pitämään kieltäytymystä suostua revisioniin oikeutuksena sotaan.

Toiseksi ei ole syytä unhoittaa, että jos kerran lähdetään, kaikesta huolimatta, sodanuhkalla vaatimaan eräiltä nykyään sanokaamme edullisessa asemassa olevilta valtioilta eräiden sopimusten revisionia n.s. epäedullisessa asemassa olevien valtioiden hyväksi, joudutaan helposti siihen, että seuraava sukupolvi taas vaatii samalaisella sodanuhkalla revisionia omaksi edukseen juuri niiltä valtioilta, joiden hyväksi edellinen revisio tapahtui. Mihin tällöin loppujen lopuksi joudutaan, on sanomattakin selvä. Europa on täynnä sellaisia alueita, joissa väestö on eri kansallisuutta, eri uskontoa jne. Tällaisilta alueilta eivät koskaan lopu kieli-, kansallisuus- ja uskonnolliset riitaisuudet. Jos siis kerran lähdetään sille tielle, että sodanuhkalla, tai muilla uhkakeinoilla koska tahansa voidaan vaatia minkä aikaisemman sopimuksen tar-

kistamista tahansa ollaan tosiasiallisesti jouduttu vanhassa Euroopassa pahempien ja pysyväisempien riitaisuuksien tielle kuin missä on oltu vuosisatoja.

Kolmanneksi oltakoon tarpeeksi laajakatseiset ymmärtämään, että on vaikea vetää tarkkaa rajaa kansallisten riitaisuuksien välillä, joista eräisiin nähden on olemassa jonkinlaisia nimenomaisia sopimuksia ja joista toiset taas ovat vastaavasti vailla sopimuksia, joita voitaisiin revissoida, mutta jotka poliittisena riitaisuutena sittekin ovat suoranaista sodanuhkana. Kaiketi on kaiken järjen nimessä katsottava Kansainliiton tehtäväksi selvittää nämä jälkimäisetkin riitaisuudet, ja ellei muita menettelyjä löydy, jää ainakin mahdolliseksi suositaa uutta rajajärjestelyä aivan samassa hengessä kuin jos riita voitaisiin selvittää jonkun aikaisemman sopimuksen purkamisen ja uuden sopimuksen tekemisen kautta.

Otan tässä vain muutamia esimerkkejä näyttääkseni havainnollisesti mitä tarkoitan.

Lähes kaksi vuotta takaperin kirjoitin pitemmän raportin kielioloista ja kansallisuuksien välisestä taistelusta Sveitsissä. Viittasin tässä samassa yhteydessä siihen tosiasiaan, että Sveitsin n.s. saksalaiset osat ovat hyvin vähän suopeita Itävallan ja Saksan Anschluss-pyrkimykselle, sillä ne pelkäävät tästä yhtymisestä olevan seurauksena, että suursaksalaisuuden esitaistelijat Saksassa ja Itävallassa tulevat yhtymisen jälkeen vaatimaan Sveitsin pääosan vastaavaa liittämistä kansallisuuden nojalla Suur-Saksaan. Jatkan nyt tuoreimmalla esimerkillä päinvastaiselta taholta, nimittäin Italian fascistisesta vaatimuksesta,

7

että ei ainoastaan koko Ticinon kanttooni, vaan kaiken lisäksi Sveitsin suurin kanttooni/^{Graubünden} on saatava yhdistetyksi Italiaan.

Tätä italialaista vaatimusta ajetaan näinä päivinä Milanossa painetussa "Almanacco della Svizzera italiana"-ssa sillä perusteella, että Ticinon väestö on italialaista kieleltään ja kulttuuriltaan ja että Graubündenin kanttoonissa on vajaa 40.000 rätoromaania, jotka "saksalainen kulttuuri uhkaa niellä".

Luullaankohan Saksassa ja Italiassa, että Sveitsin delegationin ääni Kansainliiton yleiskokouksessa on kovinkin helposti ongittavissa tätänykyä Saksan ja Italian virallisten piirien niin kiihkeästi ajaman sopimusten revisionien puolelle, kun samaan aikaan aivan samat saksalaiset ja italialaiset "patrioottiset piirit" aivan avoimesti ilmoittavat vaativansa Sveitsin silpomista kansallisiin alkutekijöihinsä?

Otan toisen esimerkin. Tilastot osoittavat, että Euroopassa tällä vuosisadalla tulee todennäköisesti tapahtumaan radikaalisia muutoksia kansojen, kansallisuuksien ja uskontojen numerosuhteissa. Germanista rotua ja protestanttista uskontoa olevat kansat ovat suurin piirtein katsoen saavuttaneet tai saavuttamaisillaan lähiaikoina rajan, jolloin syntyneisyys hädintuskin kykenee peittämään kuolleisuuden. Toisin sanoen Skandinavian maat, Englanti ja Saksa ovat väestön lisäyksen kannalta joko jo joutuneet tai ainakin ovat joutumaisillaan täyteen pysähdystilaan. Ainoastaan Hollanti osoittaa tässä suhteessa vielä suurta vitaalisuutta. Toisaalta taas ovat numerotiedot Italiasta

kaikkea muuta kuin sopusoinnussa Mussolinin ennustuksen kanssa, että Italiasta piakkoin tulisi 50 miljoonan ihmisen kansa, sillä tässäkin maassa laskee syntyneisyys sängen nopeasti. Romaanisista kansoista näyttävät syntyneisyystilastot huomattavaa elinvoimaisuutta ainoastaan Espanjasta Portugalista ja Romaniasta. Vähimmin on uusi aika ja uudet tavat vaikuttaneet slaavilaisiin kansoihin; niiden luonnollinen väenlisäys on edelleen kaikkein suurin.

Muutamien vuosikymmenien kuluttua täytyy, jos tätä väestöpolitiikkaa jatkuu, siis kansojen ja kansallisuuksien todelliset voimasuhteet Euroopassa muuttua radikaalisesti. Mutta voidaanko välttää vastaavaa vaikutusta poliittisiin suhteisiin eri kansojen välillä, siinä on oleva kaikkien europälaisten kansallisuus- ja minoriteetikysymysten keskeisin pulma. Maantieteellisen asemansa puolesta Englanti, Norja ja Ruotsi ovat paljokin turvallisemmassa asemassa tässä suhteessa kuin esim. Saksa. Jos se tällä vuosikymmenellä tahtoo saada oman mielensä mukaan rajasuhteensa järjestetyksi silmälläpitäen saksalaista kansallisuutta, voi siitä koitua sille ehkä armaamattomankin vaarallisia seurauksia tämän vuosisadan jälkimäisellä puoliskolla, jolloin sen eteläiset ja itäiset slaavilais-naapurit ovat yhäkin lisääntymässä ja siis voivat vaatia sopimusten uutta revisionia. Aivan sama vaara voi uhata Unkaria, jonka väestö ei voine kovinkaan kauan kilpailla Romanian ja Jugoslavian väestöjen lisääntymisen kanssa.

Kuten nämä kolme vastaväitettä osoittaa, ei kysymys sopimusten revisionista ole niinkään yksinkertainen kuin näinä päivinä näytään luultavan Italiassa ja Sak-

sassa.)

Kaikesta tästä huolimatta on viime kuukausina aivan kuin yhteisestä sopimuksesta toivotettu kuunastakin maasta sopimusten revisionin ehdotonta välttämättömyyttä. Tosin Mussolini on aivan viime päivinä ollut suhteellisesti hiljaisempi, mutta sitä enemmän on Saksa virallisia huippujansa myöten antanut maailman aavistaa, että Saksan ulkopoliittikan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu nyttemmin sopimusten tarkastuksen aikaansaaminen jopa vasta vuosi sittemmen hyväksyttyä Young-sopimusta myöten. Ja kaiken päällimmäiseksi ilmoittaa itse Hitler juuri näin vuoden vaihteessa, että ennen vuoden 1931 loppua on Saksa oleva vapaa kaikista näistä sitä nykyisin rajoittavista sopimuksista.

Nykyhetken koko tähän mielenkiintoiseen tilanteeseen kuuluu vielä, että Venäjä ja Turkkin tahtovat olla mukana sopimusten tarkistamisessa. Turkki on jo suorastaan juossut Saksen edelle ilmoituksella, ettei se kykene suorittamaan sotakorvaustaan, vaikka se tosiasiallisesti on vain 7 % maan sotilasbudjetista. Paljonpa maailman todella pitäisi näinä aikoina niellä ohkaisia argumentteja!

Jos jo sinänsä kaikki nämä pääasiallisesti poliittista luonnetta olevat riidanuhkat ovat pakostakin omansatekemään erinäiset maat hyvin vähän halukkaiksi suostumaan varustustensa radikaaliseen supistamiseen, tulee ehkä vieläkin suuremmaksi lisäesteeksi Saksan ja Venäjän uusien varustuspolitiikka.

Muistettakoon että Italian armeija ja fascistijoukot ovat tätänykyä siksi suuret, että Italian aktiivisten maavoimien lukumäärä kohoaa 650.000 mieheen, joista

lähes puolet kuuluvat armeijaan, nimittäin 300.000 miestä. Ranskalla taas on tosin Euroopassa 370.000 sotilasta, mutta sillä ei ole mitään vastaavia fascistijoukkoja, ja sen likimmät muut maavoimat, eli n. 210.000 miestä ovat Pohjois-Afrikassa. Tosiassiallisesti siis ovat tällä hetkellä Europan suurimmat aktiivi-armeijat Venäjällä ja Italialla.

Tätä tilannetta eivät suinkaan helpota, kuten sanottu Saksan ja Venäjän uusimmat varustelut. Samaan aikaan kuin Saksa tahtoo selittää maailmalle, että se ei jaksa suorittaa edes Young-suunnitelman mukaisia maksuja ja vielä samalla kun uusi budjetti säästää virkamiesten palkoista jne. suuria summia, annetaan armeijan ja laivaston edelleen kuluttaa, jos mahdollista suoranaisia maksimisummia. Miten on mahdollista, kysytään Kansainliiton piireissä, että Saksa voi uskoa maailman sokeasti nielevän tällaisia selityksiä?

Muutamat numerot puhukoot tässä omaa vertailevaa kieltään.

Vuonna 1930 Saksan sotaministeriön menoarvio oli 486 milj. Rmk. ja Ranskan sotaministeriön vastaavasti 958 milj. Rmk. Jos otetaan vielä lukuun meriministeriön, eläkkeiden yms. budjetit, saadaan yhteiseksi loppusummaksi Saksan osalta 2858 milj. Rmk. ja Ranskan osalta 2689 milj. Rmk.

Tästä ilmenee, että Saksa maksoi sinänsä puolustuslaitoksestaan melkoisesti suuremman kokonaissumman Ranska. Mutta jos vähennetään eläkkeet, mitkä Saksan osalta tekivät 1636 milj. Rmk. ja Ranskan osalta 1180^{milj.}/Rmk., muuttuu suhde siten, että Saksan sotilasmenot olivat

1222 milj. Rmk. ja Ranskan 1509 milj. Rmk.

Jos vielä otetaan huomioon Ranskan kaikki sotilasmenot merentakaisissa maissa, kohoo Ranskan sotilasbudjetti 330 miljoonalla Rmk.

Toisin samoin Ranska maksoi v. 1930 armeijastaan, joka on viisi à kuusi kertaa suurempi kuin Saksan armeija ja, lähes kolme kertaa niin suuri kuin Saksan armeija ja poliisi yhteensä, sekä Ranskan moninverroin suuremmasta laivastosta ~~vaikuttavasti~~ kuin myös ~~mmmmmm~~ suurista miehitysmenoista Afrikassa, Syyriassa, Indokiinassa y.m., ainoastaan n. 620 milj. Rmk. enemmän kuin Saksa pienestä armeijastaan ja poliisistaan, mikä tekee yhteensä 250.000 miestä, sekä laivastostaan. Vielä on otettava huomioon, että Ranskalla on tosiasiallisesti maailman suurimmat lentovoimat ja virallisesti Saksalla ei ole tätä aselajia lainkaan. Ei ole voinut olla préparatoiren keskellä useinkin joutumatta yksityisen keskustelun alaiseksi miten Saksa todellakin luulee voitavansa saada maailmaa uskomaan, että sen täytyy käyttää puolustuslaitoksensa ylläpitämiseksi kaksi kolmatta osaa siitä, mitä Ranska käyttää ei ainoastaan Euroopassa, vaan myös merentakaisissa maissaan, jotka muodostavat maailman toiseksi suurimman siirtomaavallan.

Mutta préparatoireissa ei ole jääty vastaustavalle. Tiedetään hyvin kuinka tavattomia summia Reichswehr säästää sotilasbudjetista salaisiin tarkoituksiin, kuten oikeistolaisten sotilaallisten puoluejärjestöjen tukemiseen, sotateollisuuden salaiseen järjestämiseen, sotatarvevarastojen kokoamiseen paljoa yli sen mitä tarvitaan Reichswehrille mobilisation varalta.

Ainoastaan kerran tuli tämä tosiasia préparatoiren viime istuntokaudella ikäänkuin sivumennen julki-
sesti puheeksi. Ranskan edustaja Massigli katsoi olevansa
velvollinen viittaamaan millaiseksi Saksan n.s. siviili-
ilmailu on viime vuosina kehitetty. Uusin saksalainen
saavutus tällä alalla on " Junckers G. 38 " - malli.
Tämä jättiläiskone voidaan muutamassa hetkessä muuttaa
sotilaskoneeksi. Se voidaan aseistaa 4llä kevyellä ty-
killä ja useilla kuularuiskuilla samaan aikaan kuin
siihen vielä voidaan ottaa lisää 5000 kg. pommeja. Tä-
mä todellinen taistelujättiläinen, joka painaa täydessä
lastissa 30.000 kg, kykenee nousemaan 6000 metrin kor-
keuteen ja voi sieltä jokseenkin suuressa turvassa syy-
tää tulta ja tuhoa. Vielä se voi kuljettaa niin paljon
polttoainettakin mukanaan, että se saattaa lentää esim.
Espanjasta Lontooseen ja takaisin tai Stettinistä
Pariisiin ja takaisin tarvitsematta välillä laskeutua
maahan.

On tarpeetonta sanoa millaista hirvittävää jäl-
keä satakuntakin tällaista " siviililentokonetta " kyke-
nee tekemään vihollisen alueella.

Tätäkin n.s. siviili-ilmailua Saksen hallitus
kannattaa vuotuisesti erittäin suurilla summilla, vaikka
koko maailma tietää, että kysymyksessä on Versailles'in
rauhansopimuksen tosiasiallinen kiertäminen.

Venäjästäkin oikeastaan pitäisi tähän poimia
eräitä vastaavasti yhtä mielenkiintoisia tietoja, mutta
kun ne ovat Suomessa paljoo paremmin tunnetut kuin
Saksan salaiset varustelut, voinen tyytyä vain eräisiin
viittauksiin.

Préparatoireissa ilmeni montakin kertaa, että
eräät valtuutetut olivat hyvinkin halukkaat vetämään
esiin tietoja Venäjän sotilaallisista puuhista samaan
aikaan kuin Litvinow ja Lunatsharski koettivat edelleh

näytellä maailman suurimpien rauhanystävien aatteellisesti ylevää osaa. Mutta komissionin enemmistö tahtoi kuin yhteisestä sopimuksesta välttää jokaista hyökkäystä Venäjän valtuuskuntaa vastaan, ettei se saisi aihetta jollakin tekosyillä vetäytyä kokonaan pois komissionista. Ja Venäjän valtuuskunta taas tämän oivaltaen oli pakotettu rajoittamaan mielenosoituksensa vain siihen, että se julisti kerta kerralta pysyttävänsä kokonaan erillään niin huonon sopimusluonnoksen laatimisesta kuin komissionissa oli tekeillä. Mutta jokainen komissionin jäsen oli täysin tietoinen, mitä itse asiassa Venäjällä on näinä aikoina mielessä, kun sekin kannattaa sopimusten revisionia. Tuskinpa komissionissa oli ainoatakaan, joka olisi uskaltanut vakavissaan ruvetä väittämään vastaan, jos joku valtuutettu olisi päättäväisesti lausunut julki, että Venäjän n.s. viisi-vuotissuunnitelman takana piilee ennenkaikkea täysin määrätietoinen pyrkimys kohottaa Venäjän sotilaallista voimaa sen sanan laajimmassa merkityksessä, ja että myös maanviljelyksen kansallistuttaminen tähtää ensisijassa armeijan turvaamiseen elintarpeilla, jos sodan sattuessa taloppojat heittäytyisivät uppiniskaisiksi ja kiitäytyisivät muonittamasta bolshevikkijoukkoja.

Tämä kuuluisa venäläinen suunnitelma pitäisi olla ainakin ensi asteeltaan toteutettuna v. 1932. Miten merkillinen ajankohta sille onkaan valittu, sillä se sattuu soveltumaan niin erinomaisen hyvin yhteen erinäisten saksalaisten, italialaisten ja turkkilaisten laskelmien kanssa sopimusten revisionista jne. puhumattakaan siitä, että samaan aikaan pitäisi myös kansainvälisen

varustusten supistamiskonferenssin kokoontua.

Préparatoireissa on vielä otettu huomioon kolmannetkin vaikeudet tuon konferenssin tiellä.

Tarkoitin Venäjän propagandaa entistäkin kiihkeämmässä muodossa Puolassa, Ranskan ja Englannin laivastoissa, kolonioissa jne.

Ei voi olla ilman omaa merkitystään, että Galitziassa on viime aikoina ollut käynnissä mitä tuhoisin propaganda puolalaisia vastaan. Papit ja koulunopettajat ovat päällimmäisinä olleet järjestämässä "aktiivista toimintaa" puolalaisia tilanomistajia ja virkamiehiä vastaan. Koululapsiakin on käytetty öisiin retkikuntiin polttamaan maanviljelijäin latoja, viljavarastoja yms. Länsi-euroopalaisissa sanomalehdissä on annettu riittävän selviä viittauksia siitä, että kaiken tämän tuhotyön takana ei ole ainoastaan Moskovan käsi, vaan että sitä on hoidettu myös erinäisten berliiniläisten piirien lämpimällä kannatuksella.

Mitä tulee Ranskan ja Englannin sotavoimiin ja tilanteeseen näiden maiden kolonioissa, ei minun tarvitse tässä lainkaan kertoa bolshevistisesta propagandasta niillä tahoilla.

Kun ottaa huomioon kaiken ylläolevan, täytyy vaivatta voida käsittää mistä syystä on itse asiassa enää vallan turha odottaa, että tulevassa varustusten supistamiskonferenssissa voitaisiin saada aikaan kaikkienkin maiden sotavoimien radikaalista supistamista.

Huonompaa palvelusta tälle kansainliiton politiikalle ei kukaan olisi voinut tehdä kuin Italia, Saksa ja Venäjä ovat viime aikoina tehneet. Préparatoireissa näiden maiden valtuuskunnat miltei aina kannattivat

toisiaan niin ostentatiivisella tavalla, että herätti suorastaan yleistä kuiskausta toisten valtuutettujen kesken milloin joku niistä pidättäytyi äänestämästä tai äänesti ystäviään vastaan. Ja Turkki ja Bulgaria täydensivät tätä kolmiyhtymää. Eräs komissionin tärkeimmistä jäsenistä sanoikin minulle pitävänsä selviönä, että itse konferenssissa nämä viisi maata tulee tekemään uusia niin radikaalisia vaatimuksia, että saavat konferenssin koko olemassaolon lopullisesti uhatuksi, sillä niiden todellisena tarkoituksena ei olekkaan rauhan turvaaminen nykyisillä poliittisilla perusteilla, vaan sen särkeminen ja uuden varustuskilpailun aloittaminen heti kun konferenssi on saatu kerille.

Omasta puolestani en tahtoisi olla näin pessimistinen. Minusta on ainakin toistaiseksi otettava lukuun mihin Ranska, Englanti, Yhdysvallat ja Japani ovat viime kuukausina pakostakin ajautuneet nähdessään millä kiihkolla Italiassa ja Saksassa on ruvettu ajamaan suuria riitakysymyksiä ja mihin Venäjäkin pyrkii kaikella politiikallaan. En ole koskaan nähnyt Ranskan, Englannin, Yhdysvaltain ja Japanin valtuuskuntia niin intiimissä yhteistyössä kuin préparatoiren tämän kokouskauden aikana. Jos jo yleiskokouksessa oli Saksan vaalien jälkeen havaittavissa entistä paljoa läheisempää vuorovaikutusta Englannin ja Ranskan valtuuskuntien välillä, oli nyt préparatoireissa tämä yhteistyö suorastaan täydellinen. Lordi Cecil, joka préparatoiren edellisillä istuntokausilla oli ~~mmmmmm~~ useimmin esiintynyt kreivi Bernstorffin kuin Ranskan valtuuskunnan kanssa käsi kädessä, oli nyt omaksunut jokseenkin poikkeuksetta ranskalaiset näkökohdat käyttäen kreivi Bernstorffia vastaan usein siksi kiihty-

nyttä kieltä, että se herätti koko komissionissa yleistä huomiota. Ja tuskin Cecil oli päässyt Genèvestä kotiin kun hän julkisessa puheessa ilmoitti alkavansa kallistua sille kannalle, että Englannin ehkä sittekin olisi suostuttava joihinkin uusiin lisätakeisiin, jotta Euroopassa saataisiin aikaan todellista varustusten supistamista.

Tämä Ranskan, Englannin, Yhdysvaltain ja Japanin ilmeinen poliittinen läheneminen on ollut luonnollinen seuraus Italian Saksan ja Venäjän uusimmasta politiikasta. Niillä on sekä sotilaallisessa että taloudellisessa suhteessa kaikki valtit käsissään. Niihin tulee konferenssissa varmasti liittymään monta muuta valtiota, joille rauhan ja yleensäkin rauhallisen politiikan säilyminen on ensiluokkaisen tärkeä. Sellaista valtayhtymää tuskin uskalta-
vat uhmailla nekään maat, kuten Skandinavia ja Hollanti, jotka tähän saakka ovat yrittäneet ajaa varustusten supistamista pelkästään aatteellisella pohjalla ottamatta lukuun poliittisia realiteetteja.

Sitäpaitsi, kylmästi katsoen, on hyvin kyseenalaista, olisiko Kansainliitolle itselleenkaan edullista, että sellaiset maat kuin Englanti ja Ranska supistaisivat varustuksensa pelkän kansallisen puolustuksen välttämättömään minimiin. Liitolla täytyy olla ainakin muutamia rikkaita ja sotilaallisesti voimakkaita valtoja käytettävään aikoina, jolloin rauhaa tullaan järkyttämään sellaisilla vakavilla problemeilla kuin on sopimusten revisiooni, bolshevismien vastustaminen Aasiassa ja Afrikassa yms. kysymykset. Ei kaikei kukaan vakavissaan voi odottaa, että Liitto voisi, milloin aseellinen mielenosoitus tai suorastaan aseellisen avun antaminen tulisi kysymykseen

voisi ensikädessä nojautua sellaista Liittoa vähän suosivien maiden kuin Italian ja Saksan, tai joidenkuiden sotilaallisesti heikkojen maiden kannatukseen. Olen aina ilolla tervehtinyt sitä ainoata sotilaspoliittisesti järkevää kantaa, jolla Yleisesikuntamme on ollut, kun se on teroittanut varustusten supistamispolitiikan suhteen sitä, ettei voi olla Suomen etujen mukaista vaatia varustusten supistamiskomissionissa Englannin ja Ranskan sotavoimien perusteellista vähentämistä. Mikä näin on Suomen etujen mukaista Kansainliiton piirissä, se vastaa myös useimpien muiden Kansainliiton jäsenvaltioiden turvallisuustarvetta ja siis myös itsensä Liitonkin poliittista etua.

Panen tähän lopuksi muutamia viittauksia Sveitsin suhtautumisesta varustusten supistamispolitiikkaan, koska Sveitsillä on puolueettomuutensa nojalla ja Kansainliiton kotipaikkana suorastaan ilmapuntaria vastaava asema.

Sveitsi ei ole ollut edustettuna préparatoireissa ja sen vuoksi ei voidakaan nojautua nimenomaisiin äänestyspöytäkirjoihin tahdottaessa päästä selville miten tämä maa suhtautuu puheenalaisiin probleemeihin. Mutta Sveitsin omat viralliset asiakirjat ja sanomalehdistön kanta antavat joka tapauksessa aivan riittävää opastusta tässä suhteessa.

Vuosi takaperin Sveitsin parlamentti äänesti 20 milj. kultafrangin ylimääräisen erän sotilaallisen ilmailun vahvistamiseen. Tämä vuonna hallitus on ilmoittanut parlamentille tarvitsevansa uusia erittäin suuria summia muiden sotavarustusten täydentämiseen. Parlamentissa on aivan viime päivinä yritetty saada hallitusta

ilmoittamaan eikä se voisi toisaalta taas saada säästöjä aikaan tekemällä armeijan rauhanaikaisen järjestelyn nykyistä halvemmaksi. Hallitus on kylmästi vastannut ottavansa asian sopivalla ajankohdalla harkittavakseen.

Tämä kaikki tapahtuu maassa, joka on Kansainliiton tyysisija ja jota pidetään Europan pacifistisimpana maana.

Mitä Sveitsin sanomalehtiin tulee, tahdon viitata vain siihen tosiasiaan, että takäläiset saksankieliset sanomalehdet julkaisevat viikottain erinäisten Saksan kuuluisimpien valtiomiesten, professorien ym. artikkeleita, joissa kuvastuu yhtä hyvin Saksan oikeistolaisten kuin rauhanystävien käsityksiä ja toiveita. Mutta läpikäyvässä näynä niillä kaikilla on juuri se sama pessimismi, jolla tunnettu professori Hoetzsch Berlinistä aloittaa artikkelinsa Neue Zürcher Zeitungissa t.k. 28 p:ltä. Kirjoitettuaan otsikoksi: "Drohende Internationale Krise", hän jatkaa heti ensi lauseekseen: "Mit Absicht sage ich Krise, nicht nur Spannung. Gerade wenn man sich in einiger Distanz von der praktisch-politischen Arbeit hält, spürt man umso mehr, wie allmählich die Gefahr für den europäischen Frieden wächst, obwohl ohne Zweifel nur sehr wenig Menschen, und unter ihnen sicherlich nirgends ein einflussreicher Mann, im Ernste den Krieg wollen."

Sveitsiläiset lehdet ovat myös kiinnittäneet erittäin suurta huomiota artikkeliin, jonka meilläkin Suomessa tunnettu saksalainen pacifisti, professori Fr.W. Foerster on julkaissut "Dei Zeit"issä otsikolla "Soll die Schweiz abrüsten?"

Niin kummalta kuin saattaakin kuulua, että Foersterin tapainen maailmankuulu idealisti varoittaa Sv-eitsiä ~~optimismilta~~ optimismilta tässä suhteessa, on kuitenkin tosiasia se, että hän vastaa asettamansa kysy-

mykseen täysin kielteisesti. Hän kirjoittaa mm. seuraavasti: " Verfügt die Schweiz über einen soliden Grenzschutz, so werden sich die Nachbarn dreimal besinnen, bevor sie sich zu all den sonstigen schwierigen Aufgaben noch einen Konflikt mit einem Volk aufladen, das bis zum äussersten entschlossen ist, seine Neutralität und seine Freiheit zu verteidigen. Je weniger die Schweiz ihre Fronten in Abwehrzustand setzt, desto leichter wird einer der Kriegführenden daraus einen Vorwand nehmen, seinerseits die Schweiz zu okkupieren, um unerwünschten Durchmärschen und Flankenangriffen der Gegner vorzubeugen, und wird seinerseits die Abwehr organisieren, die das Schweizervolk aus falschem Vertrauen auf die moralischen Garantien der Schweizerischen Neutralität im europäischen ~~Rechtsbewusstsein~~ Rechtsbewusstsein, allzu vertrauensvoll preisgegeben hätte."

Kuten tästä ilmenee, saa siis Sveitsi suoranaisilta pacifisteiltakin kehoituksia pysyä varuillaan, eikä luottaa nykypäiväisen eurolaisen politiikan moraaliseen tasoon enempää kuin on kylmän asiallisesti oikeutettua.

Sanoin edellä Sveitsiä puolueettomana maana ja Kansainliiton tyssijana erittäin sopivaksi poliittiseksi ilmapuntariksi. Tämä ilmapuntari ei todellakaan näytä nykyhetkellä niin " kaunista ilmaa ", että Sveitsin kannattaisi odottaa tulevalta varustusten supistamiskonferenssilta juuri muita tuloksia kuin status quo säilyttämistä maa- ja ilmavarustelujen alalla. Kun Sveitsillä ei ole sotalaivastoa, ei se kelpaa merivarustusten alalla meille neuvonantajaksi. Siksi meidän odottaa konferenssilta merivarustusten supistamisen alalla

tuloksia, jotka tulevat sopuointuun Lontoon laivasto-
sopimuksen kanssa. Siinäkin suhteessa lienee parasta
kutsua saavutuksia konferenssissa samoin paremminkin
uudeksi status quoksi kuin miksikään muuksi.

Eräessä askettain julkaisemassaan teoksessa,
jossa hän emustelee piakkoin puhkeavaa yleiseuropalaista
sotaa, Ludendorff laskee Suomen tulevan kuulumaan n.s.
ranskalaiseen rintamaan, koska Suomi luonnollisesti
ei voi yhtyä Venäjään ja sen liittolaisiin. Mikä mer-
kitys tällä Ludendorffin poliittisella profetialla
muissa suhteissa lieneekin, siinä hän kaiketi kuitenkin
lienee oikeassa, ettei Suomi sentään voi lähteä taiste-
lemaan Venäjän liittolaisena Europan suurimpia sivistys-
maita vastaan. Sitempä täytynee Suomenkin valmistautua
itse varustusten supistamiskonferenssissa puolustamaan
ennenkaikkea turvallisuusnäkökohtia. Mitkä muut maat
konferenssissa tulevat ajamaan samaa kantaa, nähdään vuo-
den kuluttua, mutta nykyisistä enteistä päättäen näi-
den maiden rintama tulee muodostumaan ylivoimaisen suu-
reksi.

Saneltu Bernissä, joulukuun 30-tammikuun 8 p:nä 1930/31.

Rudolf H o l s t i.